

大般若波罗蜜多经

(六百卷：第五百四十一卷至第五百五十卷)

唐三藏法师玄奘奉 诏译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《大般若波罗蜜多经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0001 部，唐三藏法师玄奘奉诏译《大般若波罗蜜多经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二〇年十月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十一	- 3 -
第四分供养宰堵波品第三之三	- 3 -
第四分称扬功德品第四	- 13 -
第四分福门品第五之一	- 21 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十二	- 33 -
第四分福门品第五之二	- 33 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十三	- 60 -
第四分随喜回向品第六之一	- 60 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十四	- 87 -
第四分随喜回向品第六之二	- 87 -
第四分地狱品第七	- 100 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十五	- 115 -
第四分清净品第八	- 115 -
第四分赞叹品第九	- 128 -
第四分总持品第十之一	- 135 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十六	- 145 -
第四分总持品第十之二	- 145 -
第四分魔事品第十一之一	- 159 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十七	- 176 -
第四分魔事品第十一之二	- 176 -
第四分现世间品第十二	- 181 -
第四分不思議等品第十三	- 200 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十八	- 205 -

第四分譬喻品第十四	- 205 -
第四分天赞品第十五	- 215 -
第四分真如品第十六之一	- 227 -
大般若波罗蜜多经卷第五百四十九	- 234 -
第四分真如品第十六之二	- 234 -
第四分不退相品第十七	- 242 -
第四分空相品第十八之一	- 258 -
大般若波罗蜜多经卷第五百五十	- 265 -
第四分空相品第十八之二	- 265 -
第四分深功德品第十九	- 270 -
第四分殑伽天品第二十	- 285 -
第四分觉魔事品第二十一之一	- 288 -
补阙真言	- 298 -
回向偈	- 298 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànquánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hòng
唵.誝誝曩.三婆嚩.鞞日啰斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 無 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ 无 上 甚 深 微 妙 法	bǎi qiān wàn jié nán zāo yù 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí 我 今 见 闻 得 受 持	yuàn jiě rú lái zhēn shí yì 愿 解 如 来 真 实 义

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí yī
大般若波罗蜜多经卷第五百四十一

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēngòng yǎng sū dǔ bō pǐn dì sān zhī sān
第四分 供养窣堵波品第三之三

shí tiān dì shì biàn bó fó yán jīn zhě rú lái yīng zhèng
时，天帝释便白佛言：“今者如来、应、正
děng jué yú shēn bō rě bō luó mì duō gōng dé shèng lì shuō yóu wèi jìn
等觉，于深般若波罗蜜多功德胜利说犹未尽。
hé yǐ gù wǒ cóng shì zūn suǒ shòu bō rě bō luó mì duō gōng dé shèng
何以故？我从世尊所受般若波罗蜜多功德胜
lì shèn shēn shèng guǎng liàng wú biān jì zhū shàn nán zǐ shàn
利，甚深、甚广、量无边际。诸善男子、善
nǚ rén děng yú shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí
女人等于深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、
dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng
读诵、精勤修学、如理思惟、书写、解说、广
lìng liú bù fù chí zhǒng zhǒng shàng miào huā fǎ nǎi zhì dēng míng ér wéi
令流布，复持种种上妙华鬘乃至灯明而为
gòng yǎng suǒ huò gōng dé yì wú biān jì
供养，所获功德亦无边际。”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán shàn zāi shàn zāi rú rǔ
尔时，佛告天帝释言：“善哉！善哉！如汝
suǒ shuō jiāo shī jiā wǒ bù shuō cǐ shèn shēn bō rě bō luó mì duō dàn
所说。憍尸迦，我不说此甚深般若波罗蜜多但
yǒu qián shuō gōng dé shèng lì hé yǐ gù jiāo shī jiā shèn shēn bō
有前说功德胜利。何以故？憍尸迦，甚深般
rě bō luó mì duō jù zú wú biān gōng dé shèng lì fēn bié yǎn shuō bù
若波罗蜜多，具足无边功德胜利，分别演说不可
kě jìn gù jiāo shī jiā wǒ yì bù shuō yú shēn bō rě bō luó mì duō
尽故。憍尸迦，我亦不说：于深般若波罗蜜多，
zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi
至心听闻、受持、读诵、精勤修学、如理思惟、

shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù fù chí zhǒng zhǒng shàng miào huā
书写、解说、广令流布，复持种种上妙华
mán nǎi zhì dēng míng ér wéi gòng yǎng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng
鬘乃至灯明而为供养。诸善男子、善女人等
dàn yǒu qián shuō gōng dé shèng lì hé yǐ gù jiāo shī jiā ruò shàn nán
但有前说功德胜利。何以故？僬尸迦，若善男
zǐ shàn nǚ rén děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng
子、善女人等于深般若波罗蜜多，以清净心恭
jìng xìn shòu wèi qiú wú shàng zhèng děng pú tí zhì xīn tīng wén shòu
敬信受，为求无上正等菩提，至心听闻、受
chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi guǎng wèi yǒu qíng xuān
持、读诵、精勤修学、如理思惟，广为有情宣
shuō kāi shì yǐ zēng shàng huì shěn dì guān chá yù lìng zhèng fǎ jiǔ
说、开示，以增上慧审谛观察。欲令正法久
zhù shì gù yù lìng fó yǎn wú duàn huài gù yù lìng zhèng fǎ bù yīn mò
住世故，欲令佛眼无断坏故，欲令正法不隐没
gù shè shòu pú sà lìng zēng zhǎng gù yù lìng shì jiān qīng jìng fǎ yǎn wú
故，摄受菩萨令增长故，欲令世间清净法眼无
quē jiǎn gù shū xiě rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo yán
缺减故，书写如是甚深般若波罗蜜多众宝严
shì fù chí zhǒng zhǒng shàng miào huā mán nǎi zhì dēng míng gòng yǎng gōng
饰，复持种种上妙华鬘乃至灯明供养恭
jìng zūn zhòng zàn tàn wǒ shuō huò dé xiàn zài wèi lái wú liàng wú biān gōng
敬、尊重赞叹。我说获得现在未来无量无边功
dé shèng lì
德胜利。”

shí tiān dì shì jí bó fó yán wǒ děng zhū tiān cháng suí shǒu
时，天帝释即白佛言：“我等诸天常随守
hù shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng bú lìng yī qiè rén fēi rén děng
护是善男子、善女人等，不令一切人、非人等
zhǒng zhǒng è yuán zhī suǒ sǔn hài
种种恶缘之所损害。”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人
děng shòu chí dú sòng shēn shēn bō rě bō luó mì duō jí guǎng wèi
等，受持、读诵甚深般若波罗蜜多，及广为
tā xuān shuō kāi shì shí yǒu wú liàng bǎi qiān tiān zǐ wèi tīng fǎ
他宣说、开示。时，有无量百千天子，为听法

gù jiē lái jí huì huān xǐ yǒngyuè jìngshòu rú shì shēnshēn bō rě bō
故皆来集会，欢喜踊跃，敬受如是甚深般若波
luó mì duō shì zhūtiān zǐ yǐ tiānwēi lì lìngshuō fǎ shī zēng yì biàn
罗蜜多。是诸天子以天威力，令说法师增益辩
cái xuānyáng wú jìn bú yào shuō zhě lìng qí yào shuō shēn xīn pí jí lìng
才宣扬无尽，不乐说者令其乐说，身心疲极令
dé kāngqiáng jiāo shī jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng shòu
得康强。憍尸迦，是善男子、善女人等，受
chí dú sòngshēnshēn bō rě bō luó mì duō jí guǎngwèi tā xuānshuō
持、读诵甚深般若波罗蜜多，及广为他宣说、
kāi shì dé rú shì děngxiàn zài lì yì
开示，得如是等现在利益。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等，
yú sì zhòngzhōng xuānshuō rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō xīn wú
于四众中宣说如是甚深般若波罗蜜多心无
qiè bù bù wéi yī qiè lùn nànsuǒ fú suǒ yǐ zhě hé bǐ yóu rú shì
怯怖，不为一切论难所伏。所以者何？彼由如是
shēnshēn bō rě bō luó mì duō dà shénzhòuwángsuǒ hù chí gù shēnshēn
甚深般若波罗蜜多大神咒王所护持故，甚深
bō rě bō luó mì duō mì mì zàngzhōng jù guǎngfēn bié yī qiè fǎ gù
般若波罗蜜多秘密藏中具广分别一切法故。
shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngshànzhù fǎ kōng dōu bú jiànyǒunéng
是善男子、善女人等善住法空，都不见有能
nàn suǒnàn jí suǒshuō gù yì bú jiànyǒu yú shēn bō rě bō luó mì duō
难、所难及所说故，亦不见有于深般若波罗蜜多
néng qiú duǎn gù yì fù bú jiànshēnshēn bō rě bō luó mì duōyǒuguò
能求短故，亦复不见甚深般若波罗蜜多有过
shī gù shì gù bù wéi yī qiè yì xué lùn nànsuǒ qū jiāo shī jiā shì
失故，是故不为一切异学论难所屈。憍尸迦，是
shànnán zǐ shàn nǚ rén děng wèizhòng xuānshuōshēnshēn bō rě bō luó
善男子、善女人等，为众宣说甚深般若波罗
mì duō dé rú shì děngxiàn shì lì yì
蜜多，得如是等现世利益。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等于
shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí dú sòng jīng
深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、精

qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù
勤修学、如理思惟、书写、解说、广令流布。

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng xīn bù chén mò yì bù yōu huǐ bù kǒng
是善男子、善女人等心不沉没亦不忧悔、不恐

bú bù suǒ yǐ zhě hé shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng bú jiàn
不怖。所以者何？是善男子、善女人等，不见

yǒu fǎ kě lìng chén mò yōu huǐ kǒng bù yú zhū fǎ zhōng wú suǒ zhí
有法可令沉没、忧悔、恐怖，于诸法中无所执

zhuó jiāo shī jiā shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu yú bō rě
著。憍尸迦，是善男子、善女人等，由于般若

bō luó mì duō zhì xīn tīng wén nǎi zhì liú bù dé rú shì děng xiàn shì lì
波罗蜜多至心听闻乃至流布，得如是等现世利

yì
益。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等，

néng yú bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng
能于般若波罗蜜多至心听闻、受持、读诵、精

qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù
勤修学、如理思惟、书写、解说、广令流布，

fù chí zhǒng zhǒng shàng miào huā fán nǎi zhì dēng míng ér wéi gòng yǎng
复持种种上妙华鬘乃至灯明而为供养。

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng héng wéi fù mǔ shī zhǎng qīn yǒu
是善男子、善女人等恒为父母、师长、亲友、

guó wáng dà chén jí zhū shā mén pó luó mén děng zhī suǒ jìng ài yì
国王、大臣及诸沙门、婆罗门等之所敬爱，亦

wéi shí fāng zhū fó pú sà shēng wén dú jué zhī suǒ hù niàn fù
为十方诸佛、菩萨、声闻、独觉之所护念，复

wéi shì jiān zhū tiān mó fàn rén jí fēi rén zhī suǒ shǒu wèi yī qiè
为世间诸天、魔、梵、人及非人之所守卫，一切

zāi hèng jiē zì xiāo miè wài dào yì lùn jiē bù néng fú jiāo shī jiā
灾横皆自消灭，外道异论皆不能伏。憍尸迦，

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu yú bō rě bō luó mì duō zhì xīn
是善男子、善女人等，由于般若波罗蜜多至心

tīng wén nǎi zhì gòng yǎng dé rú shì děng xiàn zài lì yì
听闻乃至供养，得如是等现在利益。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等，

shū xiě rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhǒngzhǒngzhuāngyán zhì
书写如是甚深般若波罗蜜多，种种庄严置
qīngjìng chù gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàntàn shí cǐ sānqiān
清净处，供养恭敬、尊重赞叹。时，此三千
dà qiānguó tǔ jí yú shí fāng wú biān shì jiè suǒ yǒu sì dà wángzhòng
大千国土及余十方无边世界，所有四大王众
tiān nǎi zhì guǎngguǒtiān yǐ fā wú shàng pú tí xīn zhě cháng lái cǐ
天乃至广果天，已发无上菩提心者，常来此
chùguān lǐ dú sòngshēnshēn bō rě bō luó mì duō gòngyǎnggōngjìng
处观礼、读诵甚深般若波罗蜜多，供养恭敬、
zūnzhòngzàntàn yòurào lǐ bài hé zhǎng ér qù zhū jìng jū tiān yì
尊重赞叹、右绕礼拜、合掌而去。诸净居天亦
cháng lái cǐ guān lǐ dú sòngshēnshēn bō rě bō luó mì duō gòngyǎng
常来此观礼、读诵甚深般若波罗蜜多，供养
gōngjìng zūnzhòngzàntàn yòurào lǐ bài hé zhǎng ér qù yǒu dà
恭敬、尊重赞叹、右绕礼拜、合掌而去。有大
wēi dé zhūlóng yàochā guǎngshuō nǎi zhì rén fēi rénděng yì cháng
威德诸龙、药叉，广说乃至人、非人等亦常
lái cǐ guān lǐ dú sòngshēnshēn bō rě bō luó mì duō gòngyǎnggōng
来此观礼、读¹诵甚深般若波罗蜜多，供养恭
jìng zūnzhòngzàntàn yòurào lǐ bài hé zhǎng ér qù
敬、尊重赞叹，右绕礼拜合掌而去。

jiāo shī jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyīngzuò shì niàn
“憍尸迦，是善男子、善女人等应作是念：

jīn cǐ sānqiān dà qiānguó tǔ jí yú shí fāng wú biān shì jiè yī qiè
‘今此三千大千国土及余十方无边世界，一切
tiān lóngguǎngshuō nǎi zhì rén fēi rénděng cháng lái zhì cǐ guān lǐ
天、龙广说乃至人、非人等，常来至此观礼、
dú sòng wǒ suǒ shū xiě shēnshēn bō rě bō luó mì duō gòngyǎnggōngjìng
读诵我所书写甚深般若波罗蜜多，供养恭敬、
zūnzhòngzàntàn yòurào lǐ bài hé zhǎng ér qù cǐ wǒ zé wéi yǐ shè
尊重赞叹，右绕礼拜合掌而去。此我则为已设
fǎ shī zuò shì niàn yǐ huān xǐ yǒngyuè lìng suǒ huò fú bèi fù zēng
法施。’作是念已，欢喜踊跃，令所获福倍复增
zhǎng jiāo shī jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngyóu wú biān jiè
长。憍尸迦，是善男子、善女人等由无边界

¹ 大正藏：读；永乐北藏及龙藏：赞；校勘：读

tiān lóng yàochā ā sù luò dēngcháng suí yōng hù suǒ zhù zhī chù
天、龙、药叉、阿素洛等常随拥护所住之处，
rén fēi rén děng bù néng sǔn hài wéi chú sù shì dìng è yè yīn xiàn zài
人、非人等不能损害，惟²除宿世定恶业因现在
yīngshú huòzhuǎnzhòng è xiàn shì qīngshòu
应熟，或转重恶现世轻受。

jiāo shī jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóushēn bō
“**憍尸迦，是善男子、善女人等，由深般**
rě bō luó mì duō dà wēishén lì huò rú shì dēngxiàn shì zhǒngzhǒng
若波罗蜜多大威神力，获如是等现世种种
gōng dé shèng lì
功德胜利。”

shí tiān dì shì biàn bó fó yán shì shànnán zǐ shàn nǚ rén
时，天帝释便白佛言：“**是善男子、善女人**
děng yǐ hé yàn zhī yǒu cǐ sānqiān dà qiānguó tǔ jí yú shí fāng wú biān
等，以何验知有此三千大千国土及余十方无边
shì jiè tiān lóng yàochā ā sù luò dēng lái zhì qí chùguān lǐ
世界天、龙、药叉、阿素洛等，来至其处观礼、
dú sòng bǐ suǒ shū chí shēnshēn bō rě bō luó mì duō gòngyǎnggōngjìng
读诵彼所书持甚深般若波罗蜜多，供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn hé zhǎngyòurào huān xǐ hù niàn
尊重赞叹，合掌右绕欢喜护念？”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán shì shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“**是善男子、善女人**
děng ruò jiàn rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō suǒ zài zhī chù yǒu
等，若见如是甚深般若波罗蜜多所在之处，有
miào guāng míng huò wén qí chù yì xiāng fēn yù huò fù wényǒu wēi xì
妙光明，或闻其处异香氛郁，或复闻有微细
yuè yīn dāng zhī ěr shí yǒu dà shén lì wēi dé chì shèng zhū tiān lóng
乐音。当知尔时，有大神力威德炽盛诸天、龙
děng lái zhì qí chùguān lǐ dú sòng bǐ suǒ shū chí shēnshēn bō rě bō
等，来至其处观礼、读诵彼所书持甚深般若波
luó mì duō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn hé zhǎngyòurào huān
罗蜜多，供养恭敬、尊重赞叹，合掌右绕欢
xǐ hù niàn
喜护念。”

² 大正藏：唯；永乐北藏及龙藏：惟

fù cì jiāo shī jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng xiū
“复次，憍尸迦，是善男子、善女人等修

xiān jìng xíng yán lì qí chù zhì xīn gòng yǎng shèn shēn bō rě bō luó mì
鲜净行严丽其处，至心供养甚深般若波罗蜜

duō dāng zhī ěr shí yǒu dà shén lì wēi dé chì shèng zhū tiān lóng dēng
多。当知尔时，有大神力威德炽盛诸天、龙等，

lái zhì qí chù guān lǐ zàn sòng bǐ suǒ shū chí shèn shēn bō rě bō luó
来至其处观礼、**赞**³诵彼所书持甚深般若波罗

mì duō gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn hé zhǎng yòu rào huān xǐ
蜜多，供养恭敬、尊重赞叹，合掌右绕欢喜

hù niàn jiāo shī jiā suí yǒu rú shì jù dà shén lì wēi dé chì shèng zhū
护念。憍尸迦，随有如是具大神力威德炽盛诸

tiān lóng dēng lái zhì qí chù cǐ zhōng suǒ yǒu è guǐ xié shén jīng bù
天、龙等，来至其处，此中所有恶鬼邪神惊怖、

tuì sàn wú gǎn zhù zhě yóu cǐ yīn yuán shì shànnán zǐ shàn nǚ
退散、无敢住者。由此因缘，是善男子、善女

rén dēng xīn biàn guǎng dà qǐ jìng shèng jiě suǒ xiū shàn yè bèi fù zēng
人等心便广大起净胜解，所修善业倍复增

míng zhū yǒu suǒ wéi jiē wú zhàng ài yǐ shì gù jiāo shī jiā shèn
明，诸有所为皆无障碍。以是故，憍尸迦，甚

shēn bō rě bō luó mì duō suí suǒ zài chù yīng dāng zhōu wéi chú qù fèn huì
深般若波罗蜜多随所在处，应当周匝除去粪秽，

sǎo shì tú zhì xiāng shuǐ sǎn sǎ fū shè bǎo zuò ér ān zhì zhī shāo xiāng
扫拭涂治香水散洒，敷设宝座而安置之，烧香

sàn huā zhāng shī xiǎn gài bǎo chuáng fān duó jiàn shì qí zhōng zhòng
散华张施幢盖，宝幢、幡铎间饰其中，众

miào zhēn qí jīn yín bǎo qì yī fú yīng luò jì yuè
妙、珍奇、金银、宝器、衣服、璎珞、伎乐、

dēng míng zhǒng zhǒng zá cǎi zhuāng yán qí chù ruò néng rú shì gòng yǎng
灯明、种种杂彩庄严其处。若能如是供养

bō rě bō luó mì duō biàn yǒu wú liàng jù dà shén lì wēi dé chì shèng
般若波罗蜜多，便有无量具大神力威德炽盛

zhū tiān lóng dēng lái zhì qí chù guān lǐ dú sòng bǐ suǒ shū chí shèn
诸天、龙等，来至其处观礼、读诵彼所书持甚

shēn bō rě bō luó mì duō gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn hé
深般若波罗蜜多，供养恭敬、尊重赞叹，合

³ 大正藏：读；永乐北藏及龙藏：赞

zhǎngyòuràohuān xǐ hù niàn

掌右绕欢喜护念。

fù cì jiāo shī jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngruò
“复次，憍尸迦，是善男子、善女人等若

néng rú shì gòngyǎnggōng jìng zūnzhòngzàn tàn shèns hēn bō rě bō luó
能如是供养恭敬、尊重赞叹甚深般若波罗

mì duō jué dìngdāng dé shēn xīn wú juàn shēn xīn ān lè shēn xīn tiáo
蜜多，决定当得身心无倦、身心安乐、身心调

róu shēn xīn qīng lì xì xīn bō rě bō luó mì duō yè qǐn xī shí wú
柔、身心轻利。系心般若波罗蜜多，夜寢息时无

zhū è mèng wéi dé shàn mèng wèijiàn rú lái yīng zhèngděngjué
诸恶梦，惟⁴得善梦，谓见如来、应、正等觉

shēnzhēn jīn sè xiàng hǎozhuāngyán fàng dà guāngmíng pǔ zhào yī qiè
身真金色相好庄严，放大光明普照一切，

shēngwén pú sà qiánhòuwéirào shēnchǔzhòngzhōngwén fó wèishuō bù
声闻、菩萨前后围绕，身处众中闻佛为说布

shī děng liù bō luó mì duō jí yú shàngēnxiāngyìng fǎ yì huò yú mèng
施等六波罗蜜多及余善根相应法义。或于梦

zhōngjiàn pú tí shù qí liànggāoguǎngzhòngbǎozhuāngyán yǒu pú sà
中见菩提树，其量高广众宝庄严，有菩萨

mó hē sà wǎng yì qí xià jié jiā fū zuò zhèng dé wú shàngzhèngděng
摩诃萨往诣其下结跏趺坐，证得无上正等

pú tí zhuànmiào fǎ lún dù yǒuqíngzhòng huò yú mèngzhōngjiàn yǒu
菩提，转妙法轮度有情众。或于梦中见有

wú liàngbǎiqiān jù zhī nà yǔ duō shù dà pú sà zhòng lùn yì jué zé
无量百千俱胝那庾多数大菩萨众，论议决择

zhōngzhōng fǎ yì huò yú mèngzhōngjiàn shí fāng jiè gè yǒu wú liàngbǎi
种种法义。或于梦中见十方界各有无量百

qiān jù zhī nà yǔ duō fó yì wén qí shēng wèimǒu shì jiè yǒumǒu rú
千俱胝那庾多佛，亦闻其声，谓某世界有某如

lái yīng zhèngděngjué ruògānbǎiqiān jù zhī nà yǔ duō pú sà mó
来、应、正等觉，若干百千俱胝那庾多菩萨摩

hē sà shēngwén dì zǐ gōngjìngwéirào shuō rú shì fǎ huò fù mèng
诃萨、声闻弟子恭敬围绕，说如是法。或复梦

zhōngjiàn shí fāng jiè gè yǒu wú liàngbǎiqiān jù zhī nà yǔ duō fó rù bō
中见十方界各有无量百千俱胝那庾多佛入般

⁴ 大正藏：唯；永乐北藏及龙藏：惟

niè pán bǐ yī yī fó bō niè pán hòu gè yǒu shī zhǔ wèi gòng yǎng fó
涅槃，彼一一佛般涅槃后，各有施主为供 养佛
shè lì luó gù yǐ miào qī bǎo gè qǐ wú liàng bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō
设利罗故，以妙七宝各起无量百千俱胝那庾多
shù dà sū dǔ bō fù yú yī yī sū dǔ bō suǒ gè yǐ wú liàng shàng
数大窞堵波。复于一一窞堵波所，各以无量上
miào huā mǎn nǎi zhì dēng míng jīng wú liàng jié gòng yǎng gōng jìng zūn
妙华鬘乃至灯明，经无量劫供 养恭敬、尊
zhòng zàn tàn
重赞叹。

jiāo shī jiā shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jiàn rú shì lèi
“僬尸迦，是善男子、善女人等见如是类
zhū shàn mèng xiàng ruò shuì ruò jué shēn xīn ān lè zhū tiān shén děng yì
诸善梦相，若睡若觉身心安乐，诸天神等益
qí jīng qì lìng bǐ zì jué shēn tǐ qīng biàn yóu cǐ yīn yuán bù duō
其精气，令彼自觉身体轻便，由此因缘，不多
tān zhuó yǐn shí yī yào yī fú wò jù yú sì gòng yǎng qí xīn
贪著饮食、医药、衣服、卧具，于四供 养其心
qīng wēi rú yú qié shī rù shèng miào dìng yóu bǐ dìng lì zī rùn shēn xīn
轻微。如瑜伽师入胜 妙定，由彼定力滋润身心，
cóng dìng chū yǐ suī yù měi shàn ér xīn qīng wēi cǐ yì rú shì hé yǐ
从定出已虽遇美膳而心轻微，此亦如是。何以
gù jiāo shī jiā shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ sān qiān
故？僬尸迦，是善男子、善女人等，由此三千
dà qiān guó tǔ jí yú shí fāng wú biān shì jiè yī qiè rú lái yīng zhèng
大千国土及余十方无边世界，一切如来应 正
děng jué shēng wén pú sà tiān lóng yào chā ā sù luò děng
等觉、声闻、菩萨、天、龙、药叉、阿素洛等，
jù dà shén lì shèng wēi dé zhě cí bēi hù niàn yǐ miào jīng qì míng zhù
具大神力胜 威德者，慈悲护念，以妙精气冥注
shēn xīn lìng qí zhì yǒng tǐ chōng shèng gù
身心，令其志勇体 充盛故。

jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yù dé rú
“僬尸迦，若善男子、善女人等，欲得如
shì xiàn zài zhǒng zhǒng gōng dé shèng lì yú shēn bō rě bō luó mì duō
是现在种 种功德胜利，于深般若波罗蜜多，
yīng cháng tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi
应常听闻、受持、读诵、精勤修学、如理思惟，

guǎngwèiyǒuqíngxuānshuō kāi shì fù chízhǒngzhǒngshàngmiào huāmán
广 为 有 情 宣 说 开 示， 复 持 种 种 上 妙 华 鬘
nǎi zhì dēngmínggòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn jiāo shī jiā ruò
乃 至 灯 明 供 养 恭 敬、 尊 重 赞 叹。 憍 尸 迦， 若
shànnán zǐ shàn nǚ rén děng suī yú bō rě bō luó mì duō bù néng tīng
善 男 子、 善 女 人 等 虽 于 般 若 波 罗 蜜 多， 不 能 听
wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi guǎngwèi
闻、 受 持、 读 诵、 精 勤 修 学、 如 理 思 惟、 广 为
yǒuqíngxuānshuō liú bù ér wèizhèng fǎ jiǔ zhù shì gù wèi lìng fó yǎn
有 情 宣 说 流 布， 而 为 正 法 久 住 世 故， 为 令 佛 眼
wú duàn huài gù wèi lìng zhèng fǎ bù yǐn mò gù shè shòu pú sà lìng zēng
无 断 坏 故， 为 令 正 法 不 隐 没 故， 摄 受 菩 萨 令 增
zhǎng gù wèi lìng shì jiān qīng jìng fǎ yǎn bú miè mò gù shū chí rú shì
长 故， 为 令 世 间 清 净 法 眼 不 灭 没 故， 书 持 如 是
shènshēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo yán shì fù chí wú liàng shàng
甚 深 般 若 波 罗 蜜 多 众 宝 严 饰， 复 持 无 量 上
miào huāmán nǎi zhì dēngmínggòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn yì
妙 华 鬘 乃 至 灯 明 供 养 恭 敬、 尊 重 赞 叹， 亦
dé rú qián suǒ shuō zhǒngzhǒng gōng dé shèng lì hé yǐ gù jiāo shī
得 如 前 所 说 种 种 功 德 胜 利。 何 以 故？ 憍 尸
jiā shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng néng guǎng lì lè wú liàng wú
迦， 是 善 男 子、 善 女 人 等， 能 广 利 乐 无 量 无
biānzhū yǒuqíng gù
边 诸 有 情 故。

yǐ shì gù jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
“ 以 是 故， 憍 尸 迦， 若 善 男 子、 善 女 人 等
yù dé zhǒngzhǒng xiàn zài wèi lái gōng dé shèng lì yīng yú bō rě bō
欲 得 种 种 现 在、 未 来 功 德 胜 利， 应 于 般 若 波
luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng xìn shòu wèi qiú wú shàng zhèng děng
罗 蜜 多 以 清 净 心 恭 敬 信 受， 为 求 无 上 正 等
pú tí zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ
菩 提， 至 心 听 闻、 受 持、 读 诵、 精 勤 修 学、 如 理
sī wéi guǎngwèiyǒuqíngxuānshuō kāi shì yǐ zēng shàng huì shěn dì guān
思 惟、 广 为 有 情 宣 说 开 示， 以 增 上 慧 审 谛 观
chá yù lìng zhèng fǎ jiǔ zhù shì gù yù lìng fó yǎn wú duàn huài gù
察。 欲 令 正 法 久 住 世 故， 欲 令 佛 眼 无 断 坏 故，
yù lìng zhèng fǎ bù yǐn mò gù shè shòu pú sà lìng zēng zhǎng gù yù yǐ
欲 令 正 法 不 隐 没 故， 摄 受 菩 萨 令 增 长 故， 欲 以

fǎ yì fēn shī yǒuqíng lìng chōng zú gù yù lìng tiáoshàn zhū yǒuqíng lèi
法义分施有情令充足故，欲令调善诸有情类
guǎng dà fó yǎn wú quējiǎn gù shū chí rú shì shèns hēn bō rě bō luó
广大佛眼无缺减故，书持如是甚深般若波罗
mì duō zhòng bǎo yán shì fù yǐ zhǒng zhǒng shàng miào huā mǎn nǎi zhì
蜜多众宝严饰，复以种种上妙华鬘乃至
dēng míng gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn ruò néng rú shì dìng huò
灯明供养恭敬、尊重赞叹。若能如是，定获
wú biān xiàn zài wèi lái gōng dé shèng lì
无边现在、未来功德胜利。”

dì sì fēn chēng yáng gōng dé pǐn dì sì 第四分 称 扬 功 德 品 第 四

fù cì jiāo shī jiā jiǎ shǐ chōng mǎn cǐ shàn bù zhōu fó shè
“复次，憍尸迦，假使充满此赡部洲佛设
lì luó yǐ wéi yī fēn yǒu shū bō rě bō luó mì duō shèns hēn fǎ mén fù
利罗以为一分，有书般若波罗蜜多甚深法门复
wéi yī fēn yú cǐ èr fēn rǔ qǔ hé zhě
为 一 分 ， 于 此 二 分 ， 汝 取 何 者 ？ ”

tiān dì shì yán wǒ yì nìng qǔ shèns hēn bō rě bō luó mì duō
天帝释言：“我意宁取甚深般若波罗蜜多。
suǒ yǐ zhě hé wǒ yú zhū fó shè lì luó suǒ fēi bú xìn yào gòng yǎng
所以者何？我于诸佛设利罗所，非不信乐供 养
gōng jìng rán zhū fó shēn jí shè lì luó jiē yīn bō rě bō luó mì duō
恭敬，然诸佛身及设利罗，皆因般若波罗蜜多
shèns hēn fǎ mén ér chū shēng gù jiē yóu bō rě bō luó mì duō shèns hēn
甚深法门而出生故，皆由般若波罗蜜多甚深
fǎ mén gōng dé wēi lì suǒ xūn xiū gù nǎi wéi yī qiè shì jiān tiān rén
法门功德威力所熏修故，乃为一切世间天、人、
ā sù luò děng gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn yī qiè pú sà mó
阿素洛等 供 养 恭 敬 、 尊 重 赞 叹 。 一 切 菩 萨 摩
hē sà zhòng jiē yú bō rě bō luó mì duō shèns hēn fǎ mén jīng qín xiū
诃萨众皆于般若波罗蜜多甚深法门，精勤修
xué zhèng dé wú shàng zhèng děng pú tí yī qiè rú lái yīng zhèng děng
学证得无上正等菩提。一切如来、应、正等
jué jiē yóu bō rě bō luó mì duō tōng dá zhēn rú fǎ jiè fǎ xìng
觉，皆由般若波罗蜜多，通达真如、法界、法性

jí shí jì děngchéng jiù fǎ shēn yóu fǎ shēn gù shuō míng wéi fó fó
及实际等成就法身。由法身故说名为佛，佛
shè lì luó yī fǎ shēn gù nǎi wéi shì jiāngōng jìng gòng yǎng
设利罗依法身故，乃为世间恭敬供养。

shì zūn rú wǒ zuò zài sān shí sān tiān shàn fǎ diàn zhōng tiān dì
“世尊！如我坐在三十三天善法殿中天帝
zuò shàng wèi zhū tiān zhòng xuān shuō zhèng fǎ shí yǒu wú liàng zhū tiān zǐ
座上，为诸天众宣说正法时，有无量诸天子
děng lái zhì wǒ suǒ tīng wǒ suǒ shuō gòng yǎng gōng jìng yòu rào ér qù
等，来至我所听我所说，供养恭敬，右绕而去。
wǒ ruò bú zài bǐ fǎ zuò shí zhū tiān zǐ děng yì lái qí chù suī bú jiàn
我若不在彼法座时，诸天子等亦来其处，虽不见
wǒ rú wǒ zài shí gōng jìng gòng yǎng xián yán cǐ chù shì tiān dì shì
我，如我在时恭敬供养，咸言：‘此处是天帝释
wèi zhū tiān děng shuō fǎ zhī zuò wǒ děng jiē yīng rú tiān zhǔ zài gòng yǎng
为诸天等说法之座，我等皆应如天主在，供养
yòu rào lǐ bài ér qù shèn shēn bō rě bō luó mì duō yì fù rú shì
右绕礼拜而去。’甚深般若波罗蜜多亦复如是，
ruò yǒu shū xiě shòu chí dú sòng guǎng wèi yǒu qíng xuān shuō liú bù
若有书写、受持、读诵，广为有情宣说流布，
dāng zhī shì chù héng yǒu cǐ tǔ jí yú shí fāng wú biān shì jiè wú liàng wú
当知是处恒有此土及余十方无边世界无量无
shù tiān lóng yào chā ā sù luò děng jiē lái jí huì shè wú shuō
数天、龙、药叉、阿素洛等皆来集会，设无说
zhě jìng zhòng fǎ gù yì yú shì chù gòng yǎng gōng jìng yòu rào ér qù
者，敬重法故，亦于是处供养恭敬、右绕而去。

shì zūn shèn shēn bō rě bō luó mì duō yǔ zhū pú sà mó hē
“世尊！甚深般若波罗蜜多与诸菩萨摩诃
sà xíng jí fó suǒ dé yī qiè zhì zhì wéi yīn wéi yuán wéi suǒ yī
萨行，及佛所得一切智智，为因、为缘、为所依
zhǐ wéi néng yīn fā shì gù wǒ shuō jiǎ shǐ chōng mǎn cǐ shàn bù
止、为能引发。是故我说：假使充满此瞻部
zhōu fó shè lì luó yǐ wéi yī fēn yǒu shū bō rě bō luó mì duō shèn shēn
洲佛设利罗以为一分，有书般若波罗蜜多甚深
fǎ mén fù wéi yī fēn yú cǐ èr fēn wǒ yì nìng qǔ shèn shēn bō rě
法门复为一分，于此二分，我意宁取甚深般若
bō luó mì duō
波罗蜜多。

fù cì shì zūn qiě zhì chōngmǎn cǐ shàn bù zhōu fó shè lì
“复次，世尊！且置充 满此瞻部洲佛设利
luó yǐ wéi yī fēn jiǎ shǐ chōngmǎn sì dà zhōu jiè fó shè lì luó yǐ
罗以为一分。假使充 满四大洲界佛设利罗以
wéi yī fēn ruò fù chōngmǎnxiǎoqiān shì jiè fó shè lì luó yǐ wéi yī
为 一分，若复充 满小千世界佛设利罗以为一
fēn ruò fù chōngmǎnzhōngqiān shì jiè fó shè lì luó yǐ wéi yī fēn
分，若复充 满中千世界佛设利罗以为一分，
ruò fù chōngmǎn dà qiān shì jiè fó shè lì luó yǐ wéi yī fēn yǒu shū bō
若复充 满大千世界佛设利罗以为一分，有书般
rě bō luó mì duōshēnshēn fǎ mén fù wéi yī fēn yú cǐ èr fēn wǒ
若波罗蜜多甚 深法门复为 一分，于此二分，我
yì nìng qǔ shēnshēn bō rě bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé wǒ yú zhū
意宁取甚 深般若波罗蜜多。所以者何？我于诸
fó shè lì luó suǒ fēi bù xìn yào gòng yǎng gōng jìng rán zhū fó shēn jí
佛设利罗所非不信乐供 养恭敬，然诸佛身及
shè lì luó jiē yīn bō rě bō luó mì duōshēnshēn fǎ mén ér chūshēng
设利罗，皆因般若波罗蜜多甚 深法门而出生
gù jiē yóu bō rě bō luó mì duōshēnshēn fǎ mén gōng dé wēi lì suǒ xūn
故，皆由般若波罗蜜多甚 深法门功德威力所熏
xiū gù nǎi wéi yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng gòng yǎng gōng
修故，乃为一切世间天、人、阿素洛等供 养恭
jìng zūnzhòngzàn tàn
敬、尊 重 赞 叹。

fù cì shì zūn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú
“复次，世尊！若善男子、善女人等，于
shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín
深般若波罗蜜多至心听闻、受持、读诵、精勤
xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù bǐ
修学、如理思惟、书写、解说、广令流布，彼
yú dāng lái bú duò è qù yuǎn lí shēng wén jí dú jué dì bú wèi yī
于当来不堕恶趣，远离声闻及独觉地，不畏一
qiè zāi hèng jí yì zhī suǒ qīn nǎo rú fù zhài rén bù wèi zhài zhǔ jí
切灾横、疾疫之所侵恼。如负债人怖畏债主，即
biàn qīn jìn fèng shì guó wáng yī wáng shì lì dé miǎn bù wèi wáng yù
便亲近奉事国王，依王势力得免怖畏。王喻
bō rě bō luó mì duō bǐ fù zhài rén yù shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng
般若波罗蜜多，彼负债人喻善男子、善女人等，

yī shì bō rě bō luó mì duō dé lí è qù jí yú bù wèi shì zūn
依恃般若波罗蜜多，得离恶趣及余怖畏。世尊！
pì rú yǒu rén yī fù wáng gù wángshèshòu gù wéizhū shì rén gòng
譬如有人依附王故、王摄受故，为诸世人供
yǎngōngjìng zūnzhòngzàn tàn fó shè lì luó yì fù rú shì yóushēn
养恭敬、尊重赞叹。佛设利罗亦复如是，由深
bō rě bō luó mì duōsuǒxūn xiū gù wéizhūtiān rén ā sù luò děng
般若波罗蜜多所熏修故，为诸天、人、阿素洛等
gòngyǎngōngjìng zūnzhòngzàn tàn wáng yù bō rě bō luó mì duō
供养恭敬、尊重赞叹。王喻般若波罗蜜多，
fó shè lì luó yù yī wángzhě shì zūn zhū fó suǒ dé yī qiè zhì zhì
佛设利罗喻依王者。世尊！诸佛所得一切智智，
yì yī bō rě bō luó mì duō ér dé chéng jiù gù wǒ nìng qǔ shēnshēn
亦依般若波罗蜜多而得成就故，我宁取甚深
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。

fù cì shì zūn shēnshēn bō rě bō luó mì duō yú sānqiān
“复次，世尊！甚深般若波罗蜜多于三千
jiè zuò dà ráo yì jù dà shén lì suí suǒ zài chù zé wéiyǒu fó zuò
界作大饶益、具大神力，随所在处，则为有佛作
zhū fó shì suǒ wèi lì lè yī qiè yǒu qíng shì zūn pì rú wú jià dà
诸佛事，所谓利乐一切有情。世尊！譬如无价大
bǎoshénzhū jù wú liàngzhǒng shèng miào wēi dé suí suǒ zhù chù yǒu cǐ
宝神珠，具无量种胜妙威德，随所住处有此
shénzhū rén jí fēi rén zhōng wú nǎo hài shè yǒu nán zǐ huò yǒu nǚ rén
神珠，人及非人终无恼害。设有男子或有⁵女人，
wéi guǐ suǒ zhí shēn xīn kǔ nǎo ruò yǒu chí cǐ shénzhū shì zhī yóu zhū wēi
为鬼所执身心苦恼，若有持此神珠示之，由珠威
lì guǐ biànshě qù zhū yǒu rè bìng huò fēng huò tán huò rè fēng
力鬼便舍去。诸有热病、或风、或痰、或热风
tán hé hé wéi bìng ruò yǒu xì cǐ shénzhū zhuó shēn rú shì zhū bìng wú
痰和合为病，若有系此神珠著身，如是诸病无
bù chú yù cǐ zhū zài àn néng zuò zhào míng rè shí néng liáng hán shí
不除愈。此珠在暗能作照明，热时能凉寒时
néng nuǎn suí dì fāng suǒ yǒu cǐ shénzhū shí jié tiáo hé bù hán bú rè
能暖，随地方所有此神珠时节调和寒不寒不热。

⁵ 大正藏：复；永乐北藏及龙藏：有

ruò dì fāngsuǒ yǒu cǐ shénzhū shé xiē děng dú wú gǎntíng zhǐ shè yǒu
若地方所有此神珠，蛇蝎等毒无敢停止。设有
nán zǐ huò fù nǚ rén wéi dú suǒ zhòng chǔ tòng nán rěn ruò yǒu chí cǐ
男子或复女人，为毒所中楚痛难忍，若有持此
shénzhū lìng jiàn zhū wēi shì gù dú jí xiāomiè ruò zhū yǒu qíng shēn yīng
神珠令见，珠威势故毒即消灭。若诸有情身婴
lài jí è chuāng zhǒng pào mù xuàn yì děng yǎn bìng ěr bìng
癞疾、恶疮、肿疱、目眩、瞽等眼病、耳病、
bí bìng shé bìng hóu bìng shēn bìng zhū zhī jié bìng dài cǐ shén
鼻病、舌病、喉病、身病、诸支节病，带此神
zhū zhòng bìng jiē yù ruò zhū chí zhǎo quán jǐng děng zhōng qí shuǐ zhuó huì
珠众病皆愈。若诸池沼泉井等中，其水浊秽
huò jiāng kū hé yǐ zhū tóu zhī shuǐ biàn yíng mǎn xiāng jié chéng jìng jù
或将枯涸，以珠投之水便盈满，香洁澄净具
bā gōng dé ruò yǐ qīng huáng chì bái hóng zǐ bì lǜ zá qǐ zhǒng zhǒng
八功德。若以青黄赤白红紫碧绿杂绮种种
sè yī guǒ cǐ shénzhū tóu zhī yú shuǐ shuǐ suí yī cǎi zuò zhǒng zhǒng sè
色衣，裹此神珠投之于水，水随衣彩作种种色。
rú shì wú jià dà bǎo shénzhū wēi dé wú biān shuō bù néng jìn ruò zhì
如是无价大宝神珠，威德无边说不能尽，若置
xiāng qiè yì lìng qí qì jù zú chéng jiù wú biān wēi dé shè kōng xiāng qiè
箱篋亦令其器具足成就无边威德。设空箱篋
yóu céng zhì zhū qí qì réng wéi zhòng rén ài zhòng
由曾置珠，其器仍为众人爱重。”

ěr shí qīng xǐ wèn dì shì yán rú shì shénzhū wéi tiān dú yǒu
尔时，庆喜问帝释言：“如是神珠为天独有，
rén yì yǒu xié⁶？”
人亦有邪⁶？”

tiān dì shì yán rénzhōng tiānshàng jù yǒu cǐ zhū ruò zài rén
天帝释言：“人中、天上俱有此珠，若在人
zhōng xíng xiǎo ér zhòng ruò zài tiānshàng xíng dà ér qīng yòu rénzhōng zhū
中形小而重，若在上形大而轻；又人中珠
xiàng bú jù zú zài tiānshàng zhě qí xiàng zhōu yuán tiānshàng shénzhū
相不具足，在上者其相周圆；天上神珠
wēi dé shū shèng wú liàng bèi shù guò rén suǒ yǒu
威德殊胜，无量倍数过人所有。”

⁶ 大正藏：耶；永乐北藏及龙藏：邪

shí tiān dì shì fù bó fó yán shènshēn bō rě bō luó mì duō
时，天帝释复白佛言：“甚深般若波罗蜜多
yì fù rú shì wéizhòng dé běnnéngmiè wú liàng è bú shàn fǎ suí suǒ
亦复如是，为众德本能灭无量恶不善法，随所
zài chù lìng zhū yǒu qíng shēn xīn kǔ nǎo jiē xī chú miè rén fēi rén děng
在处，令诸有情身心苦恼皆悉除灭，人、非人等
bù néng wéi hài shì zūn rú lái suǒ dé yī qiè zhì zhì jí yú wú liàng wú
不能为害。世尊！如来所得一切智智及余无量无
biāngōng dé jiē yóu bō rě bō luó mì duō dà shén zhòu wáng zhī suǒ yǐn
边功德，皆由般若波罗蜜多大神咒王之所引
xiǎn wēi dé shēnguǎng wú liàng wú biān fó shè lì luó yóu zhū gōng dé
显，威德深广无量无边。佛设利罗由诸功德
suǒ xūn xiū gù shì zhū gōng dé suǒ yī qì gù fó niè pán hòu kān shòu
所熏修故，是诸功德所依器故，佛涅槃后堪受
yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng
一切世间天、人、阿素洛等供养恭敬、尊重
zàn tàn
赞叹。

fù cì shì zūn zhì sān qiān jiè fó shè lì luó jiǎ shǐ chōng
“复次，世尊！置三千界佛设利罗。假使充
mǎn shí fāng gè rú jìng qié shā jiè fó shè lì luó yǐ wéi yī fēn yǒu shū
满十方各如殄伽沙界佛设利罗以为一分，有书
bō rě bō luó mì duō shènshēn fǎ mén fù wéi yī fēn yú cǐ èr fēn
般若波罗蜜多甚深法门复为一分，于此二分，
wǒ yì nìng qǔ shènshēn bō rě bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé wǒ yú
我意宁取甚深般若波罗蜜多。所以者何？我于
zhū fó shè lì luó suǒ fēi bú xìn yào gòng yǎng gōng jìng rán zhū fó shēn
诸佛设利罗所，非不信乐供养恭敬，然诸佛身
jí shè lì luó jiē yīn bō rě bō luó mì duō shènshēn fǎ mén ér chū
及设利罗，皆因般若波罗蜜多甚深法门而出
shēng gù jiē yóu bō rě bō luó mì duō shènshēn fǎ mén gōng dé wēi lì
生故，皆由般若波罗蜜多甚深法门功德威力
suǒ xūn xiū gù nǎi wéi yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng gòng
所熏修故，乃为一切世间天、人、阿素洛等供
yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
养恭敬、尊重赞叹。

fù cì shì zūn shènshēn bō rě bō luó mì duō néng shēng rú
“复次，世尊！甚深般若波罗蜜多能生如

lái yī qiè zhì zhì rú lái suǒ dé yī qiè zhì zhì néngshēng fó shēn jí shè
来一切智智，如来所得一切智智能生佛身及设
lì luó shì gù gòngyǎngshēnshēn bō rě bō luó mì duō zé wéigòng
利罗，是故供养甚深般若波罗蜜多，则为供
yǎngguò qù wèi lái xiàn zài zhū fó yī qiè zhì zhì jí shè lì luó
养过去未来现在诸佛一切智智及设利罗。

fù cì shì zūn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yù
“复次，世尊！若善男子、善女人等，欲
dé chángjiàn shí fāng wú liàng wú shù rú lái yīng zhèngděngjué dāng
得常见十方无量无数如来、应、正等觉，当
xíng bō rě bō luó mì duō dāng xiū bō rě bō luó mì duō
行般若波罗蜜多，当修般若波罗蜜多。”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告天帝释言：“如是！如是！如汝所
shuō jiāo shī jiā guò qù rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī rú
说。憍尸迦，过去如来、应、正等觉，皆依如
shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō yǐ zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
是甚深般若波罗蜜多，已证无上正等菩提；
wèi lái rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī rú shì shēnshēn bō rě bō
未来如来、应、正等觉，皆依如是甚深般若波
luó mì duō dāngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí xiàn zài shí fāng wú
罗蜜多，当证无上正等菩提；现在十方无
biān shì jiè yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī rú shì shēnshēn
边世界一切如来、应、正等觉，皆依如是甚深
bō rě bō luó mì duō xiànzhèng wú shàngzhèngděng pú tí jīn wǒ rú
般若波罗蜜多，现证无上正等菩提。今我如
lái yīng zhèngděngjué yī yī rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō
来、应、正等觉，亦依如是甚深般若波罗蜜多，
ér zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
而证无上正等菩提。”

tiān dì shì yán shēnshēn bō rě bō luó mì duō shì dà bō luó mì
天帝释言：“甚深般若波罗蜜多是大波罗蜜
duō shì wú shàng bō luó mì duō shì wú děngděng bō luó mì duō yī
多，是无上波罗蜜多，是无等等波罗蜜多。一
qiè rú lái yīng zhèngděngjué jí zhū pú sà mó hē sà zhòng jiē
切如来、应、正等觉，及诸菩萨摩诃萨众，皆
yī rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhī zhū yǒu qíng xīn xíng chā
依如是甚深般若波罗蜜多，知诸有情心行差

bié
别。”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告天帝释言：“如是！如是！如汝所
shuō jiāo shī jiā zhū pú sà mó hē sà cháng yè xiū xíng shèn shēn bō rě
说。憍尸迦，诸菩萨摩诃萨长夜修行甚深般若
bō luó mì duō néng rú shí jiàn yī qiè yǒu qíng xīn xíng chā bié
波罗蜜多，能如实见一切有情心行差别。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán zhū pú sà mó hē sà wéi dàn yīng
时，天帝释复白佛言：“诸菩萨摩诃萨为但应
xíng bō rě bō luó mì duō wéi yì yīng xíng yú wǔ bō luó mì duō yé
行般若波罗蜜多为亦应行余五波罗蜜多耶？”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán jiāo shī jiā zhū pú sà mó hē
尔时，佛告天帝释言：“憍尸迦，诸菩萨摩诃
sà yīng jù xíng liù bō luó mì duō rán xíng bù shī jìng jiè ān rěn
萨应具行六波罗蜜多，然行布施、净戒、安忍、
jīng jìn jìng lǜ guān zhū fǎ shí jiē yǐ bō rě bō luó mì duō ér wéi
精进、静虑观诸法时，皆以般若波罗蜜多而为
shàng shǒu jiāo shī jiā rú shàn bù zhōu suǒ yǒu zhū shù zhī tiáo jīng
上首。憍尸迦，如瞻部洲所有诸树，枝条、茎
gān huā yè guǒ shí suī yǒu zhǒng zhǒng xíng lèi bù tóng ér qí yīn
干⁷、华叶、果实，虽有种种形类不同，而其荫
yǐng dōu wú chā bié jù dà gōng dé zhòng suǒ guī yī rú shì liù zhǒng bō
影都无差别，具大功德众所归依。如是六种波
luó mì duō suī gè yǒu yì ér yóu bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo
罗蜜多虽各有异，而由般若波罗蜜多方便善巧，
shè shòu huí xiàng yī qiè zhì zhì zhū chā bié xiàng dōu bù kě dé jù dà
摄受回向一切智智，诸差别相都不可得，具大
gōng dé zhòng suǒ guī yī
功德众所归依。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán shèn shēn bō rě bō luó mì duō
时，天帝释复白佛言：“甚深般若波罗蜜多
chéng jiù guǎng dà shū shèng gōng dé chéng jiù yī qiè shū shèng gōng dé
成就广大殊胜功德，成就一切殊胜功德，
chéng jiù yuán mǎn shū shèng gōng dé chéng jiù wú liàng shū shèng gōng dé
成就圆满殊胜功德，成就无量殊胜功德，

⁷ 大正藏：幹；永乐北藏及龙藏：干

chéng jiù wú biānshūshènggōng dé chéng jiù wú shù shūshènggōng dé
成就无边殊胜功德，成就无数殊胜功德，
chéng jiù wú děngshūshènggōng dé chéng jiù wú jìn shūshènggōng dé
成就无等殊胜功德，成就无尽殊胜功德。”
ěr shí fó gàotiān dì shì yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告天帝释言：“如是！如是！如汝所
shuō
说。”

dì sì fēn fú mén pǐn dì wǔ zhī yī
第四分福门品第五之一

ěr shí tiān dì shì bó fó yán shì zūn ruò shànnán zǐ
尔时，天帝释白佛言：“世尊！若善男子、
shàn nǚ rén děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng
善女人等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬
xìn shòu wèi qiú wú shàngzhèngděng pú tí zhì xīn tīng wén shòu chí
信受，为求无上正等菩提，至心听闻、受持、
dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi guǎng wèi yǒu qíng xuān shuō kāi
读诵、精勤修学、如理思惟、广为有情宣说开
shì yǐ zēngshǎng huì shěn dì guānchá yù lìng zhèng fǎ jiǔ zhù shì gù
示，以增上慧审谛观察。欲令正法久住世故，
yù lìng fó yǎn wú duàn huài gù yù lìng zhèng fǎ bú yīn mò gù shè shòu
欲令佛眼无断坏故，欲令正法不隐没故，摄受
pú sà lìng zēngzhǎng gù yù lìng shì jiān qīng jìng fǎ yǎn wú quē jiǎn gù
菩萨令增长故，欲令世间清净法眼无缺减故，
shū xiě rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo yán shì fù chí
书写如是甚深般若波罗蜜多众宝严饰，复持
zhǒng zhǒng shàng miào huā mǎn nǎi zhì dēng míng gòng yǎng gōng jìng zūn
种种上妙华鬘乃至灯明供养恭敬、尊
zhòng zàn tàn zuò shì niàn yán shēnshēn bō rě bō luó mì duō chéng
重赞叹；作是念言：‘甚深般若波罗蜜多，成
jiù guǎng dà gōng dé shèng lì shèn wéi nán dé bù yīng qì shě yīng
就广大功德胜利，甚为难得，不应弃舍，应
zì shǒu hù gòng yǎng gōng jìng dú sòng sī wéi yǒu shànnán zǐ
自守护、供养恭敬、读诵、思惟。’有善男子、
shàn nǚ rén děng shū xiě rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo
善女人等，书写如是甚深般若波罗蜜多众宝

zhuāngyán gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàntàn shī tā shòu chí guǎng
庄严，供养恭敬、尊重赞叹，施他受持广

lìng liú bù cǐ èr fú jù hé zhě wéi duō
令流布。此二福聚，何者为多？”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán wǒ huánwèn rǔ dāng suí yì
尔时，佛告天帝释言：“我还问汝，当随意

dá ruòshànnán zǐ shàn nǚ rén dēngcóng tā qǐng dé fó shè lì luó
答。若善男子、善女人等从他请得佛设利罗，

chéng yǐ bǎohán zhì qīng jìng chù fù chí zhǒngzhǒngshàngmiào huāmán
盛以宝函置清净处，复持种种上妙华鬘

nǎi zhì dēngmínggòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàntàn yǒushànnán zǐ
乃至灯明供养恭敬、尊重赞叹。有善男子、

shàn nǚ rén dēngcóng tā qǐng dé fó shè lì luó fēn shī yǔ tā rú jiè zǐ
善女人等从他请得佛设利罗，分施与他如芥子

xǔ lìng bǐ jìngshòu rú fǎ ān zhì fù yǐ zhǒngzhǒngshàngmiào huāmán
许，令彼敬受如法安置，复以种种上妙华鬘

nǎi zhì dēngmínggòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàntàn yú yì yún hé
乃至灯明供养恭敬、尊重赞叹。于意云何？

cǐ èr fú jù hé zhě wéi shèng
此二福聚，何者为胜？”

tiān dì shì yán rú wǒ jiě fó suǒshuō yì zhě cǐ èr fú jù
天帝释言：“如我解佛所说义者，此二福聚，

hòuzhě wéi shèng
后者为胜。”

ěr shí fó zàntiān dì shì yán shàn zāi shàn zāi rú rǔ
尔时，佛赞天帝释言：“善哉！善哉！如汝

suǒshuō jiāo shī jiā yú shēn bō rě bō luó mì duō ruò zì shòu chí
所说。憍尸迦，于深般若波罗蜜多，若自受持、

gòngyǎnggōngjìng ruò zhuǎn shī tā guǎng lìng liú bù cǐ èr fú jù
供养恭敬，若转施他广令流布，此二福聚，

hòuzhě wéi duō hé yǐ gù yóu shī tā zhě néng lìng wú liàng wú shù
后者为多。何以故？由施他者，能令无量无数

yǒuqíng dé lì lè gù
有情得利乐故。

fù cì jiāo shī jiā ruò yǒu yú cǐ shēn shēn bō rě bō luó mì
“复次，憍尸迦，若有于此甚深般若波罗蜜

duōsuǒshuō yì qù rú shí wèi tā fēn bié jiě shuō lìng dé zhèng jiě suǒ
多所说义趣，如实为他分别解说令得正解，所

huò fú jù fù shèng shī tā liú bù gōng dé duō bǎi qiān bèi jìng cǐ fǎ shī
获福聚复胜施他流布功德多百千倍，敬此法师
dāng rú jìng fó
当如敬佛。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等，
shū chí rú shì shèngshēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo yán shì gòng
书持如是甚深般若波罗蜜多，众宝严饰⁸、供
yǎng gōng jìng zhī shì fǎ qì zì wǎng qí suǒ fēn shī yǔ zhī lìng qín dú
养恭敬，知是法器，自往其所分施与之令勤读
sòng shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù wú liàng wú biān
诵，是善男子、善女人等所获福聚无量无边。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng jiào shàn bù zhōu
复次，憍尸迦，若善男子、善女人等教赡部洲
zhū yǒu qíng lèi jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào yú yì yún hé shì
诸有情类，皆令安住十善业道。于意云何？是
shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为
qiú wú shàng zhèng děng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，
yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiào shòu jiào jiè zhū yǒu qíng yán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：“汝应
qín xiū zhēn pú sà dào suǒ wèi bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，所谓般若波罗蜜多。若能精勤
xiū xué cǐ dào sù zhèng wú shàng zhèng děng pú tí bá jì wú biān zhū
修学此道，速证无上正等菩提，拔济无边诸
yǒu qíng lèi lìng zhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃
jiè shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。”是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

⁸ 大正藏：庄严；永乐北藏及龙藏：严饰

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置赡部洲诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào sì dà zhōuzhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教四大洲诸有情类，皆令安住

shí shàn yè dào yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
十善业道。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì sì dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置四大洲诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教小千界诸有情类，皆令安住

shí shàn yè dào yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
十善业道。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置小千界诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教中千界诸有情类，皆令安住

shí shàn yè dào yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
十善业道。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò
“复次，憍尸迦，置中千界诸有情类。若

shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān
善男子、善女人等教大千界诸有情类，皆令安

zhù shí shàn yè dào yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
住十善业道。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置大千界诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēng pǔ jiào shí fāng gè rú jìng qié shā dēng shì jiè
男子、善女人等普教十方各如殑伽沙等世界

zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào yú yì yún hé shì
诸有情类，皆令安住十善业道。于意云何？是

shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō bù
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为

qiú wú shàngzhèngděng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，
yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiàoshòujiào jiè zhūyǒuqíngyán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：‘汝应
qín xiū zhēn pú sà dào suǒ wèi bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，所谓般若波罗蜜多。若能精勤
xiū xué cǐ dào sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí bá jì wú biānzhū
修学此道，速证无上正等菩提，拔济无边诸
yǒuqíng lèi lìngzhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃
jiè shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děngjiào
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等教

shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng
赡部洲诸有情类，皆令安住四静虑、四无量、
sì wú sè dìng wǔ shéntōng yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn
四无色定、五神通。于意云何？是善男子、善
nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīngjìng xīn gōngjìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为
qiú wú shàngzhèngděng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，
yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiàoshòujiào jiè zhūyǒuqíngyán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：‘汝应
qín xiū zhēn pú sà dào suǒ wèi bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，所谓般若波罗蜜多。若能精勤
xiū xué cǐ dào sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí bá jì wú biānzhū
修学此道，速证无上正等菩提，拔济无边诸
yǒuqíng lèi lìngzhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃
jiè shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置赡部洲诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào sì dà zhōuzhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教四大洲诸有情类，皆令安住

sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng yú yì yún
四静虑、四无量、四无色定、五神通。于意云

hé nǎi zhì guǎngshuō
何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì sì dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置四大洲诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教小千界诸有情类，皆令安住

sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng yú yì yún
四静虑、四无量、四无色定、五神通。于意云

hé nǎi zhì guǎngshuō
何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置小千界诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教中千界诸有情类，皆令安住

sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng yú yì yún
四静虑、四无量、四无色定、五神通。于意云

hé nǎi zhì guǎngshuō
何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò
“复次，憍尸迦，置中千界诸有情类。若

shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān
善男子、善女人等教大千界诸有情类，皆令安

zhù sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng yú yì
住四静虑、四无量、四无色定、五神通。于意

yún hé nǎi zhì guǎngshuō
云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置大千界诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén dēng pǔ jiào shí fāng gè rú jìng qié shā dēng shì jiè
男子、善女人等，普教十方各如殑伽沙等世界

zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng
诸有情类，皆令安住四静虑、四无量、四无色定、

wǔ shéntōng yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ
五神通。于意云何？是善男子、善女人等由此
yīn yuán dé fú duō fǒu
因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīngjìng xīn gōngjìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为

qiú wú shàngzhèngděng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，

yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiàoshòujiào jiè zhūyǒuqíngyán nǚ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：‘汝应

qín xiū zhēn pú sà dào suǒ wèi bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，所谓般若波罗蜜多。若能精勤

xiū xué cǐ dào sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí bá jì wú biānzhū
修学此道，速证无上正等菩提，拔济无边诸

yǒuqíng lèi lìng zhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃

jiè shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng yú
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等于

shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng
深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、精

qín xiū xué rú lǐ sī wéi suǒ huò fú jù shèng pǔ jiào dǎo yī shàn bù
勤修学、如理思惟所获福聚，胜普教导一赡部

zhōuzhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì
洲诸有情类，皆令安住十善业道、四静虑、四

wú liàng sì wú sè dìng wǔ shéntōng yì shèng jiào dǎo yī sì dà zhōu
无量、四无色定、五神通，亦胜教导一四大洲

zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì wú liàng
诸有情类，皆令安住十善业道、四静虑、四无量、

sì wú sè dìng wǔ shéntōng yì shèng jiào dǎo yī xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng
四无色定、五神通，亦胜教导一小千界诸有情

lèi jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú
类，皆令安住十善业道、四静虑、四无量、四无

sè dìng wǔ shéntōng yì shèngjiàodǎo yī zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi
色定、五神通，亦胜教导一中千界诸有情类，
jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng
皆令安住十善业道、四静虑、四无量、四无色定、
wǔ shéntōng yì shèngjiàodǎo yī dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē lìng ān
五神通，亦胜教导一大千界诸有情类，皆令安
zhù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng wǔ
住十善业道、四静虑、四无量、四无色定、五
shéntōng yì shèngjiàodǎo shí fāng gè rú jìng qié shā jiè zhūyǒuqíng lèi
神通，亦胜教导十方各如殑伽沙界诸有情类，
jiē lìng ān zhù shí shàn yè dào sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng
皆令安住十善业道、四静虑、四无量、四无色定、
wǔ shéntōng
五神通。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等于
shēn bō rě bō luó mì duō yǐ wú liàngmén guǎng wèi tā shuō xuān shì
深般若波罗蜜多，以无量门广为他说，宣示、
kāi yǎn xiǎnliǎo jiě shì fēn bié yì qù lìng qí yì jiě suǒ huò fú
开演、显了、解释、分别义趣令其易解，所获福
jù shèng zì tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī
聚胜自听闻、受持、读诵、精勤修学、如理思
wéi shèn shēn bō rě bō luó mì duō suǒ huò gōng dé wú liàng bèi shù
惟甚深般若波罗蜜多所获功德无量倍数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng zì
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等自
yú bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng
于般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、精
qín xiū xué rú lǐ sī wéi yǐ wú liàngmén wèi tā guǎng shuō xuān shì
勤修学、如理思惟，以无量门为他广说，宣示、
kāi yǎn xiǎnliǎo jiě shì fēn bié yì qù lìng qí yì jiě suǒ huò fú
开演、显了、解释、分别义趣令其易解，所获福
jù guò qián fú jù wú liàng wú biān
聚过前福聚无量无边。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等于
shēn bō rě bō luó mì duō shū xiě zhuāng yán shòu chí dú sòng
深般若波罗蜜多，书写、庄严、受持、读诵。

yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú shēn bō rě bō luó mì duō shū xiě
有善男子、善女人等于深般若波罗蜜多，书写

zhuāngyán shī yǒuqíng lèi guòqián fú jù wú liàng wú biān
庄严施有情类，过前福聚无量无边。

fù cì jiāo shī jiā ruòshànnán zǐ shàn nǚ rénděng yú
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等于

shēn bō rě bō luó mì duō shū xiě zhuāngyán shī yǒuqíng lèi yǒushànnán
深般若波罗蜜多，书写庄严施有情类。有善男

zǐ shàn nǚ rénděng yú shēn bō rě bō luó mì duōshàn zhī yì qù
子、善女人等，于深般若波罗蜜多善知义趣，

néng yǐ zhǒngzhǒngqiǎomiào wén yì wèi tā jiě shuō suǒ huò fú jù guò
能以种种巧妙文义为他解说，所获福聚过

qián fú jù wú liàng wú biān
前福聚无量无边。”

shí tiān dì shì biàn bó fó yán zhūshànnán zǐ shàn nǚ rén
时，天帝释便白佛言：“诸善男子、善女人

děngyīng yǐ zhǒngzhǒngqiǎomiào wén yì wèi tā yǎnshuōshēn bō rě
等应以种种巧妙文义，为他演说甚深般若

bō luó mì duō yé
波罗蜜多耶？”

fó yán jiāo shī jiā rú shì rú shì ruòshànnán zǐ
佛言：“憍尸迦，如是！如是！若善男子、

shàn nǚ rén děngnéng yǐ zhǒngzhǒngqiǎomiào wén yì wèi tā yǎnshuō
善女人等能以种种巧妙文义，为他演说

shēn bō rě bō luó mì duō biànhuò wú biān dà gōng dé jù
甚深般若波罗蜜多，便获无边大功德聚。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán yīngwèi hé děngzhū yǒuqíng lèi
时，天帝释复白佛言：“应为何等诸有情类，

xuānshuō bō rě bō luó mì duōshēnshēn yì qù
宣说般若波罗蜜多甚深义趣？”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán ruòshànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děng bù zhī bō rě bō luó mì duōshēnshēn yì qù yīngwèi rú shì zhū
等，不知般若波罗蜜多甚深义趣，应为如是诸

shànnán zǐ shàn nǚ rén děng xuānshuō bō rě bō luó mì duōshēnshēn
善男子、善女人等，宣说般若波罗蜜多甚深

yì qù hé yǐ gù jiāo shī jiā yú dāng lái shì yǒushànnán zǐ
义趣。何以故？憍尸迦，于当来世，有善男子、

shàn nǚ rén dēng qiú qù wú shàng zhèng děng pú tí wén tā xuān shuō xiāng
善女人等求趣无上正等菩提，闻他宣说相
sì bō rě bō luó mì duō xīn biàn mí miù tuì shī zhōng dào
似般若波罗蜜多，心便迷谬退失中道。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán yún hé míng wéi xiāng sì bō rě
时，天帝释复白佛言：“云何名为相似般若
bō luó mì duō ér míng xuān shuō xiāng sì bō rě bō luó mì duō
波罗蜜多，而名宣说相似般若波罗蜜多？”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yú dāng lái shì yǒu zhū bì chū
尔时，佛告天帝释言：“于当来世有诸苾刍，
bù néng shàn xiū shēn jiè xīn huì zhì huì xiá liè yóu rú niú yáng wèi zhū
不能善修身戒心慧，智慧狭劣犹如牛羊，为诸
yǒu qíng suī yù xuān shuō zhēn shí bō rě bō luó mì duō ér diān dǎo shuō
有情虽欲宣说真实般若波罗蜜多，而颠倒说
xiāng sì bō rě bō luó mì duō yún hé bì chū diān dǎo xuān shuō xiāng sì
相似般若波罗蜜多。云何苾刍颠倒宣说相似
bō rě bō luó mì duō wèi bǐ bì chū wèi fā wú shàng pú tí xīn zhě
般若波罗蜜多？谓彼苾刍为发无上菩提心者，
shuō sè huài gù míng wéi wú cháng shuō shòu xiǎng xíng shí huài gù
说色坏故名为无常，说受、想、行、识坏故
míng wéi wú cháng fù zuò shì shuō ruò rú shì qiú shì xíng bō rě bō
名为无常；复作是说：若如是求，是行般若波
luó mì duō jiāo shī jiā rú shì míng wéi diān dǎo xuān shuō xiāng sì bō rě
罗蜜多。憍尸迦，如是名为颠倒宣说相似般若
bō luó mì duō jiāo shī jiā bù yīng yǐ sè huài gù guān sè wú cháng
波罗蜜多。憍尸迦，不应以色坏故观色无常，
bù yīng yǐ shòu xiǎng xíng shí huài gù guān shòu xiǎng xíng
不应以受、想、行、识坏故观受、想、行、
shí wú cháng ruò rú shì guān sè nǎi zhì shí wéi wú cháng zhě dāng zhī
识无常，若如是观色乃至识为无常者，当知
bǐ xíng xiāng sì bō rě bō luó mì duō
彼行相似般若波罗蜜多。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén dēng wéi
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等为
fā wú shàng pú tí xīn zhě xuān shuō bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì
发无上菩提心者，宣说布施乃至般若波罗蜜
duō zuò rú shì yán lái shàn nán zǐ wǒ dāng jiào rǔ xiū xué bù
多，作如是言：‘来！善男子，我当教汝修学布

shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō ruò yī wǒ jiào ér xiū xuézhě dāng jí
施乃至般若波罗蜜多。若依我教而修学者，当疾
ān zhù pú sà chū dì nǎi zhì shí dì dāng dé zhū yú wú liàng fó fǎ sù
安住菩萨初地乃至十地，当得诸余无量佛法，速
rù pú sà zhèng xìng lí shēng chāo zhū shēng wén dú jué děng dì
入菩萨正性离生，超诸声闻、独觉等地。’

jiāo shī jiā bǐ yǐ yǒuxiàng jí yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn yī shí fēn
憍尸迦，彼以有相及有所得而为方便，依时分
xiǎngjiào xiū bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō rú shì míngwéidiāndǎo
想教修布施乃至般若波罗蜜多，如是名为颠倒

xuānshuō xiāng sì bō rě bō luó mì duō
宣说相似般若波罗蜜多。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng gào
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等告

pú sà shèngzhǒng xìng zhě yán ruò yú bō rě bō luó mì duō zhì xīn
菩萨乘种性者言：‘若于般若波罗蜜多，至心

tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi dāng
听闻、受持、读诵、精勤修学、如理思惟，当

huò wú biān shū shèng gōng dé jiāo shī jiā bǐ yǐ yǒuxiàng jí yǒusuǒ
获无边殊胜功德。’憍尸迦，彼以有相及有所

dé ér wéifāngbiàn zuò rú shì shuō míngdiāndǎo shuō xiāng sì bō rě bō
得而为方便作如是说，名颠倒说相似般若波

luó mì duō
罗蜜多。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等，

gào pú sà shèngzhǒng xìng zhě yán rǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó
告菩萨乘种性者言：‘汝于过去未来现在诸佛

shì zūn cóngchū fā xīn nǎi zhì jiū jìng suǒ yǒu shàngēn jiē yīng suí xǐ
世尊，从初发心乃至究竟，所有善根皆应随喜

yī qiè hé jí wèi zhū yǒu qíng huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí jiāo
一切合集，为诸有情回向无上正等菩提。’憍

shī jiā bǐ yǐ yǒuxiàng jí yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn zuò rú shì shuō
尸迦，彼以有相及有所得而为方便作如是说，

míngdiāndǎo shuō xiāng sì bō rě bō luó mì duō
名颠倒说相似般若波罗蜜多。

yǐ shì gù jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
“以是故，憍尸迦，若善男子、善女人等

yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wèi zhū yǒuqíng wú dào xuānshuō shènshēn
以无所得而为方便，为诸有情无倒宣说甚深
bō rě bō luó mì duōzhēn shí yì qù suǒ huò fú jù wú liàng wú biān
般若波罗蜜多真实义趣，所获福聚无量无边，
néng zuò yǒuqíng lì yì ān lè
能作有情利益安乐。

大般若波罗蜜多经卷第五百四十一

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí èr
大般若波罗蜜多经卷第五百四十二

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn fú mén pǐn dì wǔ zhī èr
第四分福门品第五之二

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jiào
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等教

shàn bù zhōu yī qiè yǒu qíng jīe lìng zhù yù liú guǒ huò yī lái guǒ
瞻部洲一切有情，皆令住预流果、或一来果、

huò bù huán guǒ huò ā luó hàn guǒ yú yì yún hé shì shàn nán zǐ
或不还果、或阿罗汉果。于意云何？是善男子、

shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为

qiú wú shàng zhèng děng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，

yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiào shòu jiào jiè zhū yǒu qíng yán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：“汝应

qín xiū zhēn pú sà dào wèi shēn bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，谓深般若波罗蜜多。若能精勤

xiū xué cǐ dào jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí bá jì wú biān zhū
修学此道，疾证无上正等菩提，拔济无边诸

yǒu qíng lèi lìng zhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃

jiè shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。”是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

hé yǐ gù jiāo shī jiā yī qiè yù liú yī lái bù huán ā luó
何以故？憍尸迦，一切预流、一来、不还、阿罗

hànguǒ jiē shì bō rě bō luó mì duōsuǒ liú chū gù bǐ shànnán zǐ
汉果，皆是般若波罗蜜多所流出故。彼善男子、
shàn nǚ réndēngwénshēn bō rě bō luó mì duō jiàoshòujiào jiè jīng qín
善女人等闻深般若波罗蜜多，教授教诫、精勤
xiū xué jiàn cì yuánmǎn yī qiè fó fǎ nǎi zhì zhèng dé yī qiè zhì zhì
修学，渐次圆满一切佛法，乃至证得一切智智，
huàzhūyǒuqíng lìng dé yù liú yī lái bù huán ā luó hànguǒ
化诸有情，令得预流、一来、不还、阿罗汉果、
dú jué pú tí qù rù pú sà zhèngxìng lí shēng nǎi zhì zhèng dé fó
独觉菩提，趣入菩萨正性离生，乃至证得佛
pú tí gù
菩提故。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōu yī qiè yǒuqíng ruòshàn
“复次，憍尸迦，置赡部洲一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ réndēngjiào sì dà zhōu yī qiè yǒuqíng jiē lìng zhù yù
男子、善女人等教四大洲一切有情，皆令住预
liú guǒ huò yī lái guǒ huò bù huánguǒ huò ā luó hànguǒ yú yì
流果、或一来果、或不还果、或阿罗汉果。于意
yún hé nǎi zhì guǎngshuō
云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì sì dà zhōu yī qiè yǒuqíng ruòshàn
“复次，憍尸迦，置四大洲一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ réndēngjiào xiǎoqiān jiè yī qiè yǒuqíng jiē lìng zhù yù
男子、善女人等教小千界一切有情，皆令住预
liú guǒ huò yī lái guǒ huò bù huánguǒ huò ā luó hànguǒ yú yì
流果、或一来果、或不还果、或阿罗汉果。于意
yún hé nǎi zhì guǎngshuō
云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì xiǎoqiān jiè yī qiè yǒuqíng ruòshàn
“复次，憍尸迦，置小千界一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ réndēngjiào zhōngqiān jiè yī qiè yǒuqíng jiē lìng zhù yù
男子、善女人等教中千界一切有情，皆令住预
liú guǒ huò yī lái guǒ huò bù huánguǒ huò ā luó hànguǒ yú yì
流果、或一来果、或不还果、或阿罗汉果。于意
yún hé nǎi zhì guǎngshuō
云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì zhōngqiān jiè yī qiè yǒuqíng ruò
“复次，憍尸迦，置中千界一切有情。若

shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào dà qiān jiè yī qiè yǒuqíng jiē lìng zhù
善男子、善女人等教大千界一切有情，皆令住
yù liú guǒ huò yī lái guǒ huò bù huánguǒ huò ā luó hàn guǒ yú
预流果、或一来果、或不还果、或阿罗汉果。于
yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì dà qiān jiè yī qiè yǒuqíng ruò shàn
“复次，憍尸迦，置大千界一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ rén dēng jiàohuà shí fāng gè rú jìng qié shā dēng shì jiè
男子、善女人等，教化十方各如殑伽沙等世界
yī qiè yǒuqíng jiē lìng zhù yù liú guǒ huò yī lái guǒ huò bù huánguǒ
一切有情，皆令住预流果、或一来果、或不还果、
huò ā luó hàn guǒ yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēng
或阿罗汉果。于意云何？是善男子、善女人等
yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

dēng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīngjìng xīn gōngjìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为
qiú wú shàngzhèngděng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，
yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiàoshòujiào jiè zhū yǒuqíng yán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：‘汝应
qín xiū zhēn pú sà dào wèishēn bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，谓深般若波罗蜜多。若能精勤
xiū xué cǐ dào jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí bá jì wú biān zhū
修学此道，疾证无上正等菩提，拔济无边诸
yǒuqíng lèi lìng zhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃
jiè shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

hé yǐ gù jiāo shī jiā yī qiè yù liú yī lái bù huán ā luó
何以故？憍尸迦，一切预流、一来、不还、阿罗
hàn guǒ jiē shì bō rě bō luó mì duō suǒ liú chū gù bǐ shànnán zǐ
汉果，皆是般若波罗蜜多所流出故。彼善男子、

shàn nǚ rén dēng wén shēn bō rě bō luó mì duō jiào shòu jiào jiè jīng qín
善女人等闻深般若波罗蜜多，教授教诫、精勤
xiū xué jiàn cì yuán mǎn yī qiè fó fǎ nǎi zhì zhèng dé yī qiè zhì zhì
修学，渐次圆满一切佛法，乃至证得一切智智，
huà yǒu qíng lèi lìng dé yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
化有情类，令得预流、一来、不还、阿罗汉果、
dú jué pú tí qù rù pú sà zhèng xìng lí shēng nǎi zhì zhèng dé fó
独觉菩提，趣入菩萨正性离生，乃至证得佛
pú tí gù
菩提故。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén dēng jiào
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等教
shàn bù zhōu yī qiè yǒu qíng jīe lìng ān zhù dú jué pú tí yú yì yún hé
贍部洲一切有情，皆令安住独觉菩提。于意云何？
shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
是善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

dēng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为

qiú wú shàng zhèng děng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，

yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiào shòu jiào jiè zhū yǒu qíng yán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：‘汝应

qín xiū zhēn pú sà dào wèi shēn bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，谓深般若波罗蜜多。若能精勤

xiū xué cǐ dào jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí bá jì wú biān zhū
修学此道，疾证无上正等菩提，拔济无边诸

yǒu qíng lèi lìng zhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃

jiè shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén dēng suǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

hé yǐ gù jiāo shī jiā yī qiè dú jué suǒ zhèng pú tí jīe shì bō rě
何以故？憍尸迦，一切独觉所证菩提，皆是般若

bō luó mì duō suǒ liú chū gù bǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén dēng wén shēn
波罗蜜多所流出故。彼善男子、善女人等闻深

bō rě bō luó mì duō jiàoshòujiào jiè jīng qín xiū xué jiàn cì yuán
般若波罗蜜多，教授教诫、精勤修学，渐次圆
mǎn yī qiè fó fǎ nǎi zhì zhèng dé yī qiè zhì zhì huà yǒu qíng lèi
满一切佛法，乃至证得一切智智，化有情类，
lìng dé yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ dú jué pú tí
令得预流、一来、不还、阿罗汉果、独觉菩提，
qù rù pú sà zhèng xìng lí shēng nǎi zhì zhèng dé fó pú tí gù
趣入菩萨正性离生，乃至证得佛菩提故。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōu yī qiè yǒu qíng ruò shàn
“复次，憍尸迦，置赡部洲一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng jiào sì dà zhōu yī qiè yǒu qíng jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教四大洲一切有情，皆令安住
dú jué pú tí yú yì yún hé nǎi zhì guǎng shuō
独觉菩提。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì sì dà zhōu yī qiè yǒu qíng ruò shàn
“复次，憍尸迦，置四大洲一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng jiào xiǎo qiān jiè yī qiè yǒu qíng jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教小千界一切有情，皆令安住
dú jué pú tí yú yì yún hé nǎi zhì guǎng shuō
独觉菩提。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì xiǎo qiān jiè yī qiè yǒu qíng ruò shàn
“复次，憍尸迦，置小千界一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng jiào zhōng qiān jiè yī qiè yǒu qíng jiē lìng ān zhù
男子、善女人等教中千界一切有情，皆令安住
dú jué pú tí yú yì yún hé nǎi zhì guǎng shuō
独觉菩提。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì zhōng qiān jiè yī qiè yǒu qíng ruò
“复次，憍尸迦，置中千界一切有情。若
shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jiào dà qiān jiè yī qiè yǒu qíng jiē lìng ān
善男子、善女人等教大千界一切有情，皆令安
zhù dú jué pú tí yú yì yún hé nǎi zhì guǎng shuō
住独觉菩提。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì dà qiān jiè yī qiè yǒu qíng ruò shàn
“复次，憍尸迦，置大千界一切有情。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng pǔ jiào shí fāng gè rú jīng qié shā děng shì jiè
男子、善女人等，普教十方各如殑伽沙等世界
yī qiè yǒu qíng jiē lìng ān zhù dú jué pú tí yú yì yún hé shì shàn
一切有情，皆令安住独觉菩提。于意云何？是善

nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ qīng jìng xīn gōng jìng xìn shòu wèi
等于深般若波罗蜜多，以清净心恭敬信受，为

qiú wú shàng zhèng děng pú tí shū xiě shī tā fù wèi jiě shuō
求无上正等菩提，书写、施他、复为解说，

yú shēn yì qù lìng wú yí huò jiào shòu jiào jiè zhū yǒu qíng yán rǔ yīng
于深义趣令无疑惑，教授教诫诸有情言：“汝应

qín xiū zhēn pú sà dào wèi shēn bō rě bō luó mì duō ruò néng jīng qín
勤修真菩萨道，谓深般若波罗蜜多。若能精勤

xiū xué cǐ dào jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí bá jì wú biān zhū
修学此道，疾证无上正等菩提，拔济无边诸

yǒu qíng lèi lìng zhèng shí jì zhū lòu yǒng jìn rù wú yú yī bō niè pán
有情类，令证实诸漏永尽，入无余依般涅槃

jiè shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù shènduō yú qián
界。”是善男子、善女人等所获福聚甚多于前。

hé yǐ gù jiāo shī jiā yī qiè dú jué suǒ zhèng pú tí jiē shì bō rě
何以故？憍尸迦，一切独觉所证菩提，皆是般若

bō luó mì duō suǒ liú chū gù bǐ shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng wén shēn
波罗蜜多所流出故。彼善男子、善女人等闻深

bō rě bō luó mì duō jiào shòu jiào jiè jīng qín xiū xué jiàn cì yuán
般若波罗蜜多，教授教诫、精勤修学，渐次圆

mǎn yī qiè fó fǎ nǎi zhì zhèng dé yī qiè zhì zhì huà yǒu qíng lèi
满一切佛法，乃至证得一切智智，化有情类，

lìng dé yù liú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ dú jué pú tí
令得预流、一来、不还、阿罗汉果、独觉菩提，

qù rù pú sà zhèng xìng lí shēng nǎi zhì zhèng dé fó pú tí gù
趣入菩萨正性离生，乃至证得佛菩提故。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng jiào
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等教

shàn bù zhōu zhū yǒu qíng lèi jiē fā wú shàng zhèng děng jué xīn yú yì
赡部洲诸有情类，皆发无上正等觉心。于意

yún hé shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō
云何？是善男子、善女人等由此因缘得福多

fǒu
不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūnzhòngzàn tàn zhuǎn shī yǔ yī yī fā wú shàng pú tí xīn zhěshòu chí
尊重赞叹，转施与一已发无上菩提心者受持、

dú sòng fù zuò shì yán lái shàn nán zǐ rǔ dāng yú cǐ shēnshēn
读诵，复作是言：‘来！善男子，汝当于此甚深

bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí dú sòng lìng shàn
般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、令善

tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn jiě ruò zhèng xìn
通利、如理思惟，随此法门应正信解。若正信

jiě zé néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō ruò néng xiū xuéshēn
解，则能修学甚深般若波罗蜜多。若能修学甚

shēn bō rě bō luó mì duō zé néng zhèng dé yī qiè zhì fǎ ruò néng
深般若波罗蜜多，则能证得一切智法。若能

zhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn
证得一切智法，则修般若波罗蜜多疾得圆满。

ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biànnéngzhèng dé yī qiè
若修般若波罗蜜多疾得圆满，便能证得一切

zhì zhì shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú
智智。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于

qián
前。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置赡部洲诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén děngjiào sì dà zhōuzhūyǒuqíng lèi jiē fā wú shàng
男子、善女人等教四大洲诸有情类，皆发无上

zhèngděngjué xīn yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
正等觉心。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì sì dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置四大洲诸有情类。若善

nán zǐ shàn nǚ rén děngjiào xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē fā wú shàng
男子、善女人等教小千界诸有情类，皆发无上

zhèngděngjué xīn yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
正等觉心。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置小千界诸有情类。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děngjiào zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē fā wú
男子、善女人等教中千界诸有情类，皆发无

shàngzhèngděngjué xīn yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
上正等觉心。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò
“复次，憍尸迦，置中千界诸有情类。若
shànán zǐ shàn nǚ rén děngjiào dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē fā wú
善男子、善女人等教大千界诸有情类，皆发无

shàngzhèngděngjué xīn yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
上正等觉心。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò shàn
“复次，憍尸迦，置大千界诸有情类。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng pǔ jiào shí fāng gè rú jìng qié shāděng shì jiè
男子、善女人等，普教十方各如殑伽沙等世界

zhūyǒuqíng lèi jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn yú yì yún hé shì
诸有情类，皆发无上正等觉心。于意云何？是
shànán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shànán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人
děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūnzhòngzàn tàn zhuǎn shī yǔ yī yī fā wú shàng pú tí xīn zhěshòu chí
尊重赞叹，转施与一已发无上菩提心者受持、
dú sòng fù zuò shì yán lái shànán zǐ rǔ dāng yú cǐ shēnshēn
读诵，复作是言：‘来！善男子，汝当于此甚深

bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí dú sòng lìng shàn
般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、令善
tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn jiě ruò zhèng xìn
通利、如理思惟，随此法门应正信解。若正信

jiě zé néng xiū xué shēnshēn bō rě bō luó mì duō ruò néng xiū xué shēn
解，则能修学甚深般若波罗蜜多。若能修学甚

shēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ ruò néng
深般若波罗蜜多，则能证得一切智法。若能

zhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn
证得一切智法，则修般若波罗蜜多疾得圆满。

ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biànnéngzhèng dé yī qiè
若修般若波罗蜜多疾得圆满，便能证得一切

zhì zhì shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngsuǒ huò fú jù shènduō yú
智智。’是善男子、善女人等所获福聚甚多于
qián
前。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngjiào
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等教

shàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi jiē yú wú shàngzhèngděng pú tí dé bú tuì
赡部洲诸有情类，皆于无上正等菩提得不退

zhuǎn yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén dēngyóu cǐ yīn
转。于意云何？是善男子、善女人等由此因

yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děngshū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūnzhòng zàn tàn zhuǎn shī yǔ yī yǐ yú wú shàngzhèngděng pú tí bú
尊重赞叹，转施与一已于无上正等菩提不

tuì zhuǎnzhě shòu chí dú sòng fù zuò shì yán lái shànnán zǐ
退转者受持、读诵，复作是言：‘来！善男子，

rǔ dāng yú cǐ shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí
汝当于此甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、

dú sòng lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn
读诵、令善通利、如理思惟，随此法门应正信

jiě ruò zhèng xìn jiě zé néng xiū xué shēn bō rě bō luó mì duō
解。若正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。

ruò néng xiū xué shēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè
若能修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切

zhì fǎ ruò néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō
智法。若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多

jí dé yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biàn
疾得圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便
néngzhèng dé yī qiè zhì zhì shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngsuǒhuò
能证得一切智智。’是善男子、善女人等所获
fú jù shènduō yú qián
福聚甚多于前。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruòshàn
“复次，憍尸迦，置赡部洲诸有情类。若善
nán zǐ shàn nǚ rénděngjiào sì dàzhōuzhūyǒuqíng lèi jiē yú wú shàng
男子、善女人等教四大洲诸有情类，皆于无上
zhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
正等菩提得不退转。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì sì dàzhōuzhūyǒuqíng lèi ruòshàn
“复次，憍尸迦，置四大洲诸有情类。若善
nán zǐ shàn nǚ rénděngjiào xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē yú wú shàng
男子、善女人等教小千界诸有情类，皆于无上
zhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn yú yì yún hé nǎi zhì guǎngshuō
正等菩提得不退转。于意云何？乃至广说。

fù cì jiāo shī jiā zhì xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruòshàn
“复次，憍尸迦，置小千界诸有情类。若善
nán zǐ shàn nǚ rénděngjiào zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē yú wú
男子、善女人等教中千界诸有情类，皆于无
shàngzhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn yú yì yún hé nǎi zhì guǎng
上正等菩提得不退转。于意云何？乃至广
shuō
说。

fù cì jiāo shī jiā zhì zhōngqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò
“复次，憍尸迦，置中千界诸有情类。若
shànnán zǐ shàn nǚ rénděngjiào dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi jiē yú wú
善男子、善女人等教大千界诸有情类，皆于无
shàngzhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn yú yì yún hé nǎi zhì guǎng
上正等菩提得不退转。于意云何？乃至广
shuō
说。

fù cì jiāo shī jiā zhì dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruòshàn
“复次，憍尸迦，置大千界诸有情类。若善
nán zǐ shàn nǚ rénděng pǔ jiào shí fāng gè rú jìng qié shāděng shì jiè
男子、善女人等，普教十方各如殑伽沙等世界

zhū yǒu qíng lèi jiē yú wú shàng zhèng děng pú tí dé bú tuì zhuǎn yú
诸有情类，皆于无上正等菩提得不退转。于
yì yún hé shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú
意云何？是善男子、善女人等，由此因缘得福
duō fǒu
多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūn zhòng zàn tàn zhuǎn shī yǔ yī yǐ yú wú shàng zhèng děng pú tí bú
尊重赞叹，转施与一已于无上正等菩提不

tuì zhuǎn zhě shòu chí dú sòng fù zuò shì yán lái shàn nán zǐ
退转者受持、读诵，复作是言：‘来！善男子，

rǔ dāng yú cǐ shēn shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí
汝当于此甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、

dú sòng lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn
读诵、令善通利、如理思惟，随此法门应正信

jiě ruò zhèng xìn jiě zé néng xiū xué shēn shēn bō rě bō luó mì duō
解。若正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。

ruò néng xiū xué shēn shēn bō rě bō luó mì duō zé néng zhèng dé yī qiè
若能修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切

zhì fǎ ruò néng zhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō
智法。若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多

jí dé yuán mǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuán mǎn biàn
疾得圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便

néng zhèng dé yī qiè zhì zhì shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò
能证得一切智智。’是善男子、善女人等所获

fú jù shènduō yú qián
福聚甚多于前。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn bù zhōu zhū yǒu qíng lèi jiē fā
“复次，憍尸迦，若瞻部洲诸有情类，皆发

wú shàng zhèng děng jué xīn yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng shū shēn bō
无上正等觉心。有善男子、善女人等书深般

rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn
若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、尊重赞

tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng fù zuò shì yán lái shàn
叹，普施与彼受持、读诵，复作是言：‘来！善
nán zǐ rǔ děng yú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén
男子，汝等于此甚深般若波罗蜜多，至心听闻、
shòu chí dú sòng lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén
受持、读诵、令善通利、如理思惟，随此法门
yīng zhèng xìn jiě ruò zhèng xìn jiě zé néng xiū xué shēnshēn bō rě bō
应正信解。若正信解，则能修学甚深般若波
luó mì duō ruò néng xiū xué shēnshēn bō rě bō luó mì duō zé néng
罗蜜多。若能修学甚深般若波罗蜜多，则能
zhèng dé yī qiè zhì fǎ ruò néng zhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě
证得一切智法。若能证得一切智法，则修般若
bō luó mì duō jí dé yuán mǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuán
波罗蜜多疾得圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆
mǎn biàn néng zhèng dé yī qiè zhì zhì yú yì yún hé shì shàn nán
满，便能证得一切智智。’于意云何？是善男
zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děngshū shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yán gòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、
zūn zhòng zàn tàn zhuǎn shī yǔ yī yǐ yú wú shàng zhèng děng pú tí bú
尊重赞叹，转施与一已于无上正等菩提不
tuì zhuǎn zhě shòu chí dú sòng fù zuò shì yán lái shàn nán zǐ
退转者受持、读诵，复作是言：‘来！善男子，
rǔ dāng yú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí
汝当于此甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、
dú sòng lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn
读诵、令善通利、如理思惟，随此法门应正信
jiě ruò zhèng xìn jiě zé néng xiū xué shēnshēn bō rě bō luó mì duō
解。若正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。

ruò néng xiū xué shēnshēn bō rě bō luó mì duō zé néng zhèng dé yī qiè
若能修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切
zhì fǎ ruò néng zhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō
智法。若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多

jí dé yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biàn
疾得圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便
néngzhèng dé yī qiè zhì zhì shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngsuǒhuò
能证得一切智智。’是善男子、善女人等所获
fú jù shènduō yú qián suǒ yǐ zhě hé bǐ pú sà mó hē sà dìng
福聚甚多于前。所以者何？彼菩萨摩诃萨定
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yǔ zhū yǒuqíngzuò kǔ biān jì lìng qí
证无上正等菩提，与诸有情作苦边际，令其
sù zhèngsānshèng niè pán
速证三乘涅槃。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò sì
“复次，憍尸迦，置瞻部洲诸有情类。若四
dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò zhōngqiān jiè
大洲诸有情类，若小千界诸有情类，若中千界
zhūyǒuqíng lèi ruò dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng
诸有情类，若大千界诸有情类，若复十方各如殑
qié shāděng shì jiè zhūyǒuqíng lèi jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn
伽沙等世界诸有情类，皆发无上正等觉心。
yǒushànnán zǐ shàn nǚ rénděngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòng
有善男子、善女人等书深般若波罗蜜多，众
bǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu
宝庄严供养恭敬、尊重赞叹，普施与彼受
chí dú sòng fù zuò shì yán lái shànnán zǐ rǔ děng yú cǐ
持、读诵，复作是言：‘来！善男子，汝等于此
shènsēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí dú sòng
甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、
lìngshàntōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīngzhèng xìn jiě ruò
令善通利、如理思惟，随此法门应正信解。若
zhèng xìn jiě zé néng xiū xuéshēn bō rě bō luó mì duō ruò néng
正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。若能
xiū xuéshēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ
修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切智法。
ruò néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō jí dé
若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多疾得
yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biànnéngzhèng
圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便能证
dé yī qiè zhì zhì yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděng
得一切智智。’于意云何？是善男子、善女人等

yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūnzhòngzàn tàn zhuǎn shī yǔ yī yǐ yú wú shàngzhèngděng pú tí bú
尊重赞叹，转施与一已于无上正等菩提不

tuì zhuǎnzhěshòu chí dú sòng fù zuò shì yán lái shàn nán zǐ
退转者受持、读诵，复作是言：‘来！善男子，

rǔ dāng yú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí
汝当于此甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、

dú sòng lìngshàntōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn
读诵、令善通利、如理思惟，随此法门应正信

jiě ruòzhèng xìn jiě zé néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō
解。若正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。

ruònéng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè
若能修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切

zhì fǎ ruònéngzhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō
智法。若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多

jí dé yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biàn
疾得圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便

néngzhèng dé yī qiè zhì zhì shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒhuò
能证得一切智智。’是善男子、善女人等所获

fú jù shènduō yú qián suǒ yǐ zhě hé bǐ pú sà mó hē sà dìng
福聚甚多于前。所以者何？彼菩萨摩诃萨定

zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yǔ zhū yǒuqíng zuò kǔ biān jì lìng qí
证无上正等菩提，与诸有情作苦边际，令其

sù zhèng sānshèng niè pán
速证三乘涅槃。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi jiē yú
“复次，憍尸迦，若瞻部洲诸有情类，皆于

wú shàngzhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn yǒushàn nán zǐ shàn nǚ rén
无上正等菩提得不退转。有善男子、善女人

děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūnzhòngzàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng fù zuò shì yán
尊 重 赞 叹， 普 施 与 彼 受 持、 读 诵， 复 作 是 言：

‘ lái ! shàn nán zǐ rǔ dēng yú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō
‘ 来 ! 善 男 子， 汝 等 于 此 甚 深 般 若 波 罗 蜜 多，

zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi
至 心 听 闻、 受 持、 读 诵、 令 善 通 利、 如 理 思 惟，

suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn jiě ruò zhèng xìn jiě zé néng xiū xué shēn
随 此 法 门 应 正 信 解。 若 正 信 解， 则 能 修 学 甚

shēn bō rě bō luó mì duō ruò néng xiū xué shēn bō rě bō luó mì
深 般 若 波 罗 蜜 多。 若 能 修 学 甚 深 般 若 波 罗 蜜

duō zé néng zhèng dé yī qiè zhì fǎ ruò néng zhèng dé yī qiè zhì fǎ
多， 则 能 证 得 一 切 智 法。 若 能 证 得 一 切 智 法，

zé xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuán mǎn ruò xiū bō rě bō luó mì
则 修 般 若 波 罗 蜜 多 疾 得 圆 满。 若 修 般 若 波 罗 蜜

duō jí dé yuán mǎn biàn néng zhèng dé yī qiè zhì zhì yú yì yún hé
多 疾 得 圆 满， 便 能 证 得 一 切 智 智。 ’ 于 意 云 何 ？

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén dēng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
是 善 男 子、 善 女 人 等 由 此 因 缘 得 福 多 不 ？ ”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天 帝 释 言：“ 甚 多 ! 世 尊 ! 甚 多 ! 善 逝 ! ”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǐ yú wú shàng zhèng děng pú
尔 时， 佛 告 天 帝 释 言：“ 已 于 无 上 正 等 菩

tí dé bú tuì zhuǎn zhū pú sà zhōng yǒu yī pú sà zuò rú shì yán
提 得 不 退 转 诸 菩 萨 中， 有 一 菩 萨 作 如 是 言：

‘ wǒ jīn xīn yào sù zhèng wú shàng zhèng děng pú tí jì bá yǒu qíng
‘ 我 今 欣 乐 速 证 无 上 正 等 菩 提， 济 拔 有 情

shēng sǐ zhòng kǔ lìng dé shū shèng bì jìng ān lè ruò shàn nán zǐ
生 死 众 苦， 令 得 殊 胜 毕 竟 安 乐。 ’ 若 善 男 子、

shàn nǚ rén dēng wèi chéng bǐ shì shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng
善 女 人 等 为 成 彼 事， 书 深 般 若 波 罗 蜜 多， 众

bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng zūnzhòngzàn tàn zhuǎn shī yǔ bǐ shòu
宝 庄 严 供 养 恭 敬、 尊 重 赞 叹， 转 施 与 彼 受

chí dú sòng fù zuò shì yán lái ! shàn nán zǐ rǔ dāng yú cǐ
持、 读 诵， 复 作 是 言： ‘ 来 ! 善 男 子， 汝 当 于 此

shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng
甚 深 般 若 波 罗 蜜 多， 至 心 听 闻、 受 持、 读 诵、

lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn jiě ruò
令 善 通 利、 如 理 思 惟， 随 此 法 门 应 正 信 解。 若

zhèng xìn jiě zé néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō ruò néng
正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。若能
xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ
修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切智法。
ruò néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō jí dé
若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多疾得
yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biànnéngzhèng
圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便能证
dé yī qiè zhì zhì shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù
得一切智智。’是善男子、善女人等所获福聚，
shènduō yú qián wú liàng wú biān bù kě chēngshǔ
甚多于前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò sì
“复次，憍尸迦，置瞻部洲诸有情类。若四
dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò zhōngqiān jiè
大洲诸有情类，若小千界诸有情类，若中千界
zhūyǒuqíng lèi ruò dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng
诸有情类，若大千界诸有情类，若复十方各如殑
qié shāděng shì jiè zhūyǒuqíng lèi jiē yú wú shàngzhèngděng pú tí dé
伽沙等世界诸有情类，皆于无上正等菩提得
bú tuì zhuǎn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děngshūshēn bō rě bō luó
不退转。有善男子、善女人等书深般若波罗
mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn pǔ
蜜多，众宝庄严供养恭敬、尊重赞叹，普
shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng fù zuò shì yán lái shànnán zǐ
施与彼受持、读诵，复作是言：‘来！善男子，
rǔ děng yú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí
汝等于此甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、
dú sòng lìngshàntōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīngzhèng xìn
读诵、令善通利、如理思惟，随此法门应正信
jiě ruòzhèng xìn jiě zé néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō
解。若正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。
ruò néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè
若能修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切
zhì fǎ ruò néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō
智法。若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多
jí dé yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biàn
疾得圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便

néngzhèng dé yī qiè zhì zhì yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn
能证得一切智智。’于意云何？是善男子、善
nǚ rénděngyóu cǐ yīn yuán dé fú duōfǒu
女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán yǐ yú wú shàngzhèngděng pú
尔时，佛告天帝释言：“已于无上正等菩

tí dé bú tuì zhuǎnzhū pú sà zhōng yǒu yī pú sà zuò rú shì yán
提得不退转诸菩萨中，有一菩萨作如是言：

wǒ jīn xīn yào sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí jì bá yǒuqíng
‘我今欣乐速证无上正等菩提，济拔有情

shēng sǐ zhòng kǔ lìng dé shūshèng bì jìng ān lè ruòshànnán zǐ
生死众苦，令得殊胜毕竟安乐。’若善男子、

shàn nǚ rénděngwèichéng bǐ shì shūshēn bō rě bō luó mì duō zhòng
善女人等为成彼事，书深般若波罗蜜多，众

bǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn zhuǎn shī yǔ bǐ shòu
宝庄严供养恭敬、尊重赞叹，转施与彼受

chí dú sòng fù zuò shì yán lái shànnán zǐ rǔ dāng yú cǐ
持、读诵，复作是言：‘来！善男子，汝当于此

shènsēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīngwén shòu chí dú sòng
甚深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、

lìngshàntōng lì rú lǐ sī wéi suí cǐ fǎ mén yīng zhèng xìn jiě ruò
令善通利、如理思惟，随此法门应正信解。若

zhèng xìn jiě zé néng xiū xuéshēn bō rě bō luó mì duō ruò néng
正信解，则能修学甚深般若波罗蜜多。若能

xiū xuéshēn bō rě bō luó mì duō zé néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ
修学甚深般若波罗蜜多，则能证得一切智法。

ruò néngzhèng dé yī qiè zhì fǎ zé xiū bō rě bō luó mì duō jí dé
若能证得一切智法，则修般若波罗蜜多疾得

yuánmǎn ruò xiū bō rě bō luó mì duō jí dé yuánmǎn biànnéngzhèng
圆满。若修般若波罗蜜多疾得圆满，便能证

de yī qiè zhì zhì shì shànnán zǐ shàn nǚ rénděngsuǒ huò fú jù
得一切智智。’是善男子、善女人等所获福聚，

shènduō yú qián wú liàng wú biān bù kě chēngshǔ
甚多于前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruòshàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi jiē fā
“复次，憍尸迦，若瞻部洲诸有情类，皆发

wú shàngzhèngděngjué xīn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děngshūshēn bō
无上正等觉心。有善男子、善女人等书深般
rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn
若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、尊重赞
tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng lìng shàntōng lì rú lǐ sī
叹，普施与彼受持、读诵，令善通利、如理思
wéi yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán
惟。于意云何？是善男子、善女人等由此因缘
dé fú duō fǒu
得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人
děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn yú bǐ zhòngzhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、
lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi fù yǐ zhǒngzhǒngqiǎomiào wén yì
令善通利、如理思惟，复以种种巧妙文义
guǎngwèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiàoshòujiào jiè lìng qín
广为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤
xiū xué shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú
修学。是善男子、善女人等所获福聚，甚多于
qián wú liàng wú biān bù kě chēng shǔ
前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò sì
“复次，憍尸迦，置赡部洲诸有情类。若四

dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò zhōngqiān jiè
大洲诸有情类，若小千界诸有情类，若中千界
zhūyǒuqíng lèi ruò dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng
诸有情类，若大千界诸有情类，若复十方各如殑
qié shāděng shì jiè zhūyǒuqíng lèi jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn
伽沙等世界诸有情类，皆发无上正等觉心。

yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòng
有善男子、善女人等书深般若波罗蜜多，众
bǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu
宝庄严供养恭敬、尊重赞叹，普施与彼受

chí dú sòng lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi yú yì yún hé
持、读诵，令善通利、如理思惟。于意云何？

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
是善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děng shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūn zhòng zàn tàn yú bǐ zhòng zhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、

lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi fù yǐ zhǒng zhǒng qiǎo miào wén yì
令善通利、如理思惟，复以种种巧妙文义

guǎng wèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiào shòu jiào jiè lìng qín
广为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤

xiū xué shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù shènduō yú
修学，是善男子、善女人等所获福聚，甚多于

qián wú liàng wú biān bù kě chēng shǔ
前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn bù zhōu zhū yǒu qíng lèi jiē yú
“复次，憍尸迦，若瞻部洲诸有情类，皆于

wú shàng zhèng děng pú tí dé bú tuì zhuǎn yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
无上正等菩提得不退转。有善男子、善女人

děng shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūn zhòng zàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng lìng shàn tōng lì
尊重赞叹，普施与彼受持、读诵，令善通利、

rú lǐ sī wéi yú yì yún hé shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu
如理思惟。于意云何？是善男子、善女人等由

cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děng shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūnzhòngzàn tàn yú bǐ zhòngzhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、
lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi fù yǐ zhǒngzhǒngqiǎomiào wén yì
令善通利、如理思惟，复以种种巧妙文义
guǎngwèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiàoshòujiào jiè lìng qín
广为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤
xiū xué shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú
修学。是善男子、善女人等所获福聚，甚多于
qián wú liàng wú biān bù kě chēng shǔ
前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò sì
“复次，僬尸迦，置瞻部洲诸有情类。若四
dà zhōuzhūyǒuqíng lèi ruò xiǎoqiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò zhōngqiān jiè
大洲诸有情类，若小千界诸有情类，若中千界
zhūyǒuqíng lèi ruò dà qiān jiè zhūyǒuqíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng
诸有情类，若大千界诸有情类，若复十方各如殑
qié shāděng shì jiè zhūyǒuqíng lèi jiē yú wú shàngzhèngděng pú tí dé
伽沙等世界诸有情类，皆于无上正等菩提得
bú tuì zhuǎn yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děngshūshēn bō rě bō luó
不退转。有善男子、善女人等书深般若波罗
mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn pǔ
蜜多，众宝庄严供养恭敬、尊重赞叹，普
shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi yú
施与彼受持、读诵，令善通利、如理思惟。于
yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú
意云何？是善男子、善女人等由此因缘得福
duō fǒu
多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人
děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn yú bǐ zhòngzhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、
lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi fù yǐ zhǒngzhǒngqiǎomiào wén yì
令善通利、如理思惟，复以种种巧妙文义

guǎngwèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiàoshòujiào jiè lìng qín
广为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤
xiū xué shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú
修学。是善男子、善女人等所获福聚，甚多于
qián wú liàng wú biān bù kě chēngshǔ
前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi jiē fā
“复次，憍尸迦，若瞻部洲诸有情类，皆发
wú shàngzhèngděngjué xīn jì fā wú shàng pú tí xīn yǐ tóngzuò shì
无上正等觉心。既发无上菩提心已，同作是
yán wǒ jīn xīn yào sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí jì bá yǒu
言：‘我今欣乐速证无上正等菩提，济拔有
qíngshēng sǐ zhòng kǔ lìng dé shūshèng bì jìng ān lè yǒushànnán zǐ
情生死众苦，令得殊胜毕竟安乐。’有善男子、
shàn nǚ rén děngwèichéng bǐ shì shūshēn bō rě bō luó mì duō zhòng
善女人等为成彼事，书深般若波罗蜜多，众
bǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu
宝庄严供养恭敬、尊重赞叹，普施与彼受
chí dú sòng lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi yú yì yún hé
持、读诵，令善通利、如理思惟。于意云何？
shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
是善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人
děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn yú bǐ zhòngzhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、
lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi yǐ wú liàng mén qiǎo miào wén yì guǎng
令善通利、如理思惟，以无量门巧妙文义广
wèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiàoshòujiào jiè lìng qín xiū xué
为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤修学，
shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián wú
是善男子、善女人等所获福聚，甚多于前无
liàng wú biān bù kě chēngshǔ
量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi ruò sì
“复次，憍尸迦，置瞻部洲诸有情类。若四

dà zhōuzhū yǒuqíng lèi ruò xiǎoqiān jiè zhū yǒuqíng lèi ruò zhōngqiān jiè
大洲诸有情类，若小千界诸有情类，若中千界

zhū yǒuqíng lèi ruò dà qiān jiè zhū yǒuqíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng
诸有情类，若大千界诸有情类，若复十方各如殒

qié shā dēng shì jiè zhū yǒuqíng lèi jiē fā wú shàng zhèng děng jué xīn
伽沙等世界诸有情类，皆发无上正等觉心。

jì fā wú shàng pú tí xīn yǐ tóng zuò shì yán wǒ jīn xīn yào sù
既发无上菩提心已，同作是言：‘我今欣乐速

zhèng wú shàng zhèng děng pú tí jì bá yǒuqíng shēng sǐ zhòng kǔ lìng
证无上正等菩提，济拔有情生死众苦，令

dé shū shèng bì jìng ān lè yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng wéi chéng
得殊胜毕竟安乐。’有善男子、善女人等为成

bǐ shì shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng
彼事，书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养

gōng jìng zūn zhòng zàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng lìng shàn
恭敬、尊重赞叹，普施与彼受持、读诵，令善

tōng lì rú lǐ sī wéi yú yì yún hé shì shàn nán zǐ shàn nǚ
通利、如理思惟。于意云何？是善男子、善女

rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děng shū shēn bō rě bō luó mì duō zhòng bǎo zhuāng yángòng yǎng gōng jìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、

zūn zhòng zàn tàn yú bǐ zhòng zhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、

lìng shàn tōng lì rú lǐ sī wéi yǐ wú liàng mén qiǎo miào wén yì guǎng
令善通利、如理思惟，以无量门巧妙文义广

wèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiào shòu jiào jiè lìng qín xiū xué
为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤修学。

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù shènduō yú qián wú
是善男子、善女人等所获福聚，甚多于前无

liàng wú biān bù kě chēng shǔ
量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi jiē yú
“复次，憍尸迦，若瞻部洲诸有情类，皆于
wú shàngzhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn tóngzuò shì yán wǒ jīn
无上正等菩提得不退转，同作是言：‘我今
xīn yào sù zhèng wú shàngzhèngděng pú tí jì bá yǒuqíngshēng sǐ
欣乐速证无上正等菩提，济拔有情生死
zhòng kǔ lìng dé shūshèng bì jìng ān lè yǒushànnán zǐ shàn nǚ
众苦，令得殊胜毕竟安乐。’有善男子、善女
rén děng wèi chéng bǐ shì shūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎo
人等为成彼事，书深般若波罗蜜多，众宝
zhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí
庄严供养恭敬、尊重赞叹，普施与彼受持、
dú sòng lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi yú yì yún hé shì shàn
读诵，令善通利、如理思惟，于意云何？是善
nán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人
děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn yú bǐ zhòngzhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵、
lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi yǐ wú liàngménqiǎomiào wén yì guǎng
令善通利、如理思惟，以无量门巧妙文义广
wèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiàoshòujiào jiè lìng qín xiū xué
为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤修学，
shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián wú
是善男子、善女人等所获福聚，甚多于前无
liàng wú biān bù kě chēngshǔ
量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā zhì shàn bù zhōuzhū yǒuqíng lèi ruò sì
“复次，憍尸迦，置瞻部洲诸有情类。若四
dà zhōuzhū yǒuqíng lèi ruò xiǎoqiān jiè zhū yǒuqíng lèi ruò zhōngqiān jiè
大洲诸有情类，若小千界诸有情类，若中千界
zhū yǒuqíng lèi ruò dà qiān jiè zhū yǒuqíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng
诸有情类，若大千界诸有情类，若复十方各如殒

qié shāděng shì jiè zhūyǒuqíng lèi jīe yú wú shàngzhèngděng pú tí dé
伽沙等世界诸有情类，皆于无上正等菩提得
bú tuì zhuǎn tóngzuò shì yán wǒ jīn xīn yào sù zhèng wú shàngzhèng
不退转，同作是言：‘我今欣乐速证无上正
děng pú tí jì bá yǒuqíngshēng sǐ zhòng kǔ lìng dé shūshèng bì jīng
等菩提，济拔有情生死众苦，令得殊胜毕竟
ān lè yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén děngwèichéng bǐ shì shūshēn
安乐。’有善男子、善女人等为成彼事，书深
bō rě bō luó mì duōzhòngbǎozhuāngyán gòngyǎnggōngjìng zūnzhòng
般若波罗蜜多众宝庄严，供养恭敬、尊重
zàn tàn pǔ shī yǔ bǐ shòu chí dú sòng lìng shàntōng lì rú lǐ
赞叹，普施与彼受持、读诵、令善通利、如理
sī wéi yú yì yún hé shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngyóu cǐ yīn
思惟。于意云何？是善男子、善女人等由此因
yuán dé fú duōfǒu
缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“若善男子、善女人

děngshūshēn bō rě bō luó mì duō zhòngbǎozhuāngyángòngyǎnggōngjìng
等书深般若波罗蜜多，众宝庄严供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn yú bǐ zhòngzhōng suí shī yǔ yī shòu chí dú sòng
尊重赞叹，于彼众中随施与一受持、读诵，
lìng shàntōng lì rú lǐ sī wéi yǐ wú liàngménqiǎomiào wén yì guǎng
令善通利、如理思惟，以无量门巧妙文义广
wèi jiě shì fēn bié yì qù lìng qí jiě liǎo jiàoshòujiào jiè lìng qín xiū xué
为解释，分别义趣令其解了，教授教诫令勤修学，
shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děngsuǒ huò fú jù shènduō yú qián wú
是善男子、善女人等所获福聚，甚多于前无
liàng wú biān bù kě chēngshǔ
量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén děngshū
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等书

shēn bō rě bō luó mì duō zhǒngzhǒngzhuāngyángòngyǎnggōngjìng zūn
深般若波罗蜜多，种种庄严供养恭敬、尊
zhòngzàn tàn shī shàn bù zhōu yī qiè yǒuqíng shì shànnán zǐ shàn
重赞叹，施瞻部洲一切有情，是善男子、善

nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng wèi yī yǒu qíng yú shēn bō rě bō luó mì duō fēn bié jiě shuō shèn
等为一有情，于深般若波罗蜜多，分别解说甚

shēn yì qù lìng qí jiě liǎo shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú
深义趣令其解了。是善男子、善女人等所获福

jù shènduō yú qián wú liàng wú biān bù kě chēng shǔ
聚，甚多于前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng shū
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等书

shēn bō rě bō luó mì duō zhǒng zhǒng zhuāng yán gòng yǎng gōng jìng zūn
深般若波罗蜜多，种种庄严供养恭敬、尊

zhòng zàn tàn shī sì dà zhōu yī qiè yǒu qíng ruò xiǎo qiān jiè yī qiè yǒu
重赞叹，施四大洲一切有情，若小千界一切有

qíng ruò zhōng qiān jiè yī qiè yǒu qíng ruò dà qiān jiè yī qiè yǒu qíng
情，若中千界一切有情，若大千界一切有情，

ruò fù shí fāng gè rú jìng qié shā děng shì jiè yī qiè yǒu qíng shì shàn nán
若复十方各如殑伽沙等世界一切有情。是善男

zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng wèi yī yǒu qíng yú shēn bō rě bō luó mì duō fēn bié jiě shuō shèn
等为一有情，于深般若波罗蜜多，分别解说甚

shēn yì qù lìng qí jiě liǎo shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú
深义趣令其解了。是善男子、善女人等所获福

jù shènduō yú qián wú liàng wú biān bù kě chēng shǔ
聚，甚多于前无量无边不可称数。

fù cì jiāo shī jiā ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng wèi
“复次，憍尸迦，若善男子、善女人等为

shàn bù zhōu zhū yǒu qíng lèi ruò sì dà zhōu zhū yǒu qíng lèi ruò xiǎo qiān
赡部洲诸有情类，若四大洲诸有情类，若小千

jiè zhū yǒu qíng lèi ruò zhōng qiān jiè zhū yǒu qíng lèi ruò dà qiān jiè zhū
界诸有情类，若中千界诸有情类，若大千界诸
yǒu qíng lèi ruò fù shí fāng gè rú jìng qié shā děng shì jiè zhū yǒu qíng lèi
有情类，若复十方各如殒伽沙等世界诸有情类，
yú shēn bō rě bō luó mì duō fēn bié jiě shuō shēn shēn yì qù lìng qí jiě
于深般若波罗蜜多，分别解说甚深义趣令其解
liǎo shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé fú duō fǒu
了，是善男子、善女人等由此因缘得福多不？”

tiān dì shì yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
天帝释言：“甚多！世尊！甚多！善逝！”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
尔时，佛告天帝释言：“有善男子、善女人

děng wèi yī yǒu qíng yú shēn bō rě bō luó mì duō yǐ wú rǎn xīn fēn
等为一有情，于深般若波罗蜜多，以无染心分
bié jiě shuō shēn shēn yì qù lìng qí jiě liǎo jiào shòu jiào jiè lìng qín xiū xué
别解说甚深义趣令其解了，教授教诫令勤修学。

shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng suǒ huò fú jù shènduō yú qián wú
是善男子、善女人等所获福聚，甚多于前无
liàng wú biān bù kě chēng shǔ
量无边不可称数。”

shí tiān dì shì biàn bái fó yán rú shì pú sà mó hē sà zhuǎn
时，天帝释便白佛言：“如是⁹菩萨摩诃萨转

jìn wú shàng zhèng děng pú tí rú shì rú shì yīng yǐ bō rě bō luó mì
近无上正等菩提，如是如是应以般若波罗蜜
duō shēn shēn yì qù jiào shòu jiào jiè lìng shàn tōng dá zhū fǎ zhēn rú
多甚深义趣教授、教诫，令善通达诸法真如；

yīng yǐ shàng miào yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī jù
应以上妙衣服、饮食、卧具、医药及余资具，
gōng jìng gòng yǎng lìng wú kuì fá ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng néng
恭敬供养令无匮乏。若善男子、善女人等能

yǐ rú shì fǎ shī cái shī shè shòu gòng yǎng bǐ pú sà mó hē sà
以如是法施、财施，摄受供养彼菩萨摩诃萨，
shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yóu cǐ yīn yuán dé dà guǒ bào huò dà
是善男子、善女人等由此因缘得大果报，获大

shèng lì wú liàng wú biān suǒ yǐ zhě hé bǐ pú sà mó hē sà yào
胜利无量无边。所以者何？彼菩萨摩诃萨，要

⁹ 大正藏：如；永乐北藏及龙藏：是

yóu rú shì fǎ shī cái shī shèshòugòngyǎng sù néngzhèng dé yī qiè
由如是法施、财施摄受供养，速能证得一切
zhì zhì
智智。”

ěr shí shànxiànzàn dì shì yán shàn zāi shàn zāi jiāo shī
尔时，善现赞帝释言：“善哉！善哉！憍尸

jiā shànnéngquàn lì shèshòu hù zhù zhū pú sà mó hē sà lìng
迦，善能劝励、摄受、护助诸菩萨摩诃萨，令

jí zhèng dé yī qiè zhì zhì rǔ jīn yǐ zuò fó shèng dì zǐ suǒyīngzuò shì
疾证得一切智智。汝今已作佛圣弟子所应作事。

hé yǐ gù jiāo shī jiā yī qiè rú lái zhū shèng dì zǐ wèi yù lì lè
何以故？憍尸迦，一切如来诸圣弟子，为欲利乐

zhū yǒuqíng gù fāngbiànquàn lì shèshòu hù zhù zhū pú sà mó hē
诸有情故，方便劝励、摄受、护助诸菩萨摩诃

sà lìng jí zhèng dé yī qiè zhì zhì suǒ yǐ zhě hé yī qiè rú lái、
萨，令疾证得一切智智。所以者何？一切如来、

shēngwén dú jué shì jiānshèng shì jiē yóu pú sà mó hē sà zhòng ér
声闻、独觉世间胜事，皆由菩萨摩诃萨众而

dé chūxiàn hé yǐ gù jiāo shī jiā ruò wú pú sà mó hē sà fā pú
得出现。何以故？憍尸迦，若无菩萨摩诃萨发菩

tí xīn zé wú pú sà mó hē sà néngxué bù shī nǎi zhì bō rě bō luó
提心，则无菩萨摩诃萨能学布施乃至般若波罗

mì duō ruò wú pú sà mó hē sà néngxué bù shī nǎi zhì bō rě bō luó
蜜多。若无菩萨摩诃萨能学布施乃至般若波罗

mì duō zé wú pú sà mó hē sà néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí
蜜多，则无菩萨摩诃萨能证无上正等菩提。

ruò wú pú sà mó hē sà zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí zé wú rú
若无菩萨摩诃萨证得无上正等菩提，则无如

lái shēngwén dú jué shì jiānshèng shì gù yīngquàn lì shèshòu
来、声闻、独觉世间胜事。故应劝励、摄受、

hù zhù zhū pú sà mó hē sà lìng xué liù zhǒng bō luó mì duō jiū jìng yuán
护助诸菩萨摩诃萨，令学六种波罗蜜多究竟圆

mǎn jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún dù yǒuqíng
满，疾证无上正等菩提，转妙法轮度有情

zhòng
众。”

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí sān 大般若波罗蜜多经卷第五百四十三

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn suí xǐ huí xiàng pǐn dì liù zhī yī 第四分随喜回向品第六之一

ěr shí cí shì pú sà mó hē sà wèi jù shòu shàn xiàn yán dà
尔时，慈氏菩萨摩诃萨谓具寿善现言：“大
dé zhū pú sà mó hē sà suǒ yǒu suí xǐ huí xiàng jù xíng zhū fú yè shì
德！诸菩萨摩诃萨所有随喜回向俱行诸福业事
yú yú yǒu qíng shī jiè xiū děng zhū fú yè shì wéi zuì wéi shèng wéi
于余有情施、戒、修等诸福业事为最为胜、为
zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng wú
尊为高、为妙为微妙、为上为无上、无等无
děng děng
等等。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn wèn cí shì pú sà mó hē sà yán zhū
尔时，具寿善现问慈氏菩萨摩诃萨言：“诸
pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn pǔ yuán shí fāng wú liàng
菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，普缘十方无量
wú shù bù kě sī yì wú biān shì jiè yī yī shì jiè wú liàng wú shù bù
无数不可思议无边世界，一一世界无量无数不
kě sī yì wú biān rú lái yīng zhèng děng jué duàn zhū yǒu lù jué xì
可思议无边如来、应、正等觉，断诸有路绝戏
lùn dào yǐ rù wú yú yī bō niè pán jiè zhě cóng chū fā xīn nǎi zhì
论道，已入无余依般涅槃界者，从初发心乃至
zhèng dé suǒ qiú wú shàng zhèng děng pú tí rú shì nǎi zhì rù wú yú yī
证得所求无上正等菩提，如是乃至入无余依
bō niè pán jiè zhǎn zhuǎn nǎi zhì zhèng fǎ miè yǐ yú qí zhōng jiān suǒ
般涅槃界，展转乃至正法灭已，于其中间所
yǒu jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò
有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知¹⁰见蕴，若

¹⁰ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

liù bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó yuánmǎngōng dé xiāngyìng
六波罗蜜多相应善根，若佛圆满功德相应
shàngēn ruò lì wú wèixiāngyìngshàngēn ruò shéntōng bō luó mì duō
善根，若力、无畏相应善根，若神通波罗蜜多
xiāngyìngshàngēn ruò shènsēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn
相应善根，若甚深般若波罗蜜多相应善根，
ruò dà yuàn bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò yī qiè zhì zhì xiāngyìng
若大愿波罗蜜多相应善根，若一切智智相应
shàngēn ruò wèi lì lè yī qiè yǒuqíng dà cí dà bēi dà xǐ dà
善根，若为利乐一切有情大慈、大悲、大喜、大
shě ruò wú liàng wú shù zhū fó gōng dé ruò zhèng wú shàngzhèngděng pú
舍，若无量无数诸佛功德，若证无上正等菩
tí suǒyǒumiào lè ruò yú zhū fǎ dé dà zì zài bō luó mì duō ruò bù
提所有妙乐，若于诸法得大自在波罗蜜多，若不
kě fú néng fú yī qiè wú liàng zuì jí shéntōngmiào xíng ruò wú zhàng
可伏能伏一切无量最极神通妙行，若无障、
wú ài wú duì wú děng wú yù wú xiàn rú lái rú shí yǒngmǎng
无碍、无对、无等、无喻、无限如来如实勇猛
wēi lì ruò fó zhì jiàn ruò fó shí lì bō luó mì duō ruò sì wú wèi
威力，若佛智¹¹见，若佛十力波罗蜜多，若四无畏
zuì jí yuánmǎnsuǒzhèng fó fǎ ruò néng yǐn fā zhū fǎ shèng yì suǒ
最极圆满所证佛法；若能引发诸法胜义所
zhèng fó fǎ ruò zhuàn fǎ lún ruò bǐng fǎ jù ruò jī fǎ gǔ ruò
证佛法，若转法轮，若秉法炬，若击法鼓，若
chuī fǎ luó ruò yù fǎ yǔ ruò shè fǎ huì ruò yǐ fǎ wèi zì zhūyǒu
吹法螺，若雨法雨，若设法会，若以法味恣诸有
qíng suí yì suǒ xīn jiē lìng chōng zú ruò yú rú shì wú shàng fǎ jiào wèi
情随意所欣皆令充足，若于如是无上法教，谓
zhū fó fǎ ruò dú jué fǎ ruò shēngwén fǎ suǒyǒutiáo fú shèng jiě
诸佛法、若独觉法、若声闻法，所有调伏胜解，
jué dìng qù sān pú tí ruò fó shì zūnshòuzhū pú sà wú shàngzhèngděng
决定趣三菩提，若佛世尊授诸菩萨无上正等
dà pú tí jì ruò bǐ yī qiè shūshèngshàngēn suǒ wèi bù shī nǎi zhì
大菩提记，若彼一切殊胜善根，所谓布施乃至
bō rě bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò shòu dú jué bǔ tè qié luó dú
般若波罗蜜多相应善根，若授独觉补特伽罗独

¹¹ 大正藏：智；永乐北藏：智；龙藏：知；校勘：智

jué shèng pú tí jì ruò bǐ yī qiè shū shèng shàngēn suǒ wèi guān chá
觉乘菩提记，若彼一切殊胜善根，所谓观察
shí èr yuán qǐ xiāng yìng shàngēn ruò shòu shēng wén bǔ tè qié luó shēng
十二缘起相应善根，若授声闻补特伽罗声
wén shèng pú tí jì ruò bǐ yī qiè shū shèng shàngēn suǒ wèi shī xìng
闻乘菩提记，若彼一切殊胜善根，所谓施性、
jiè xìng xiū xìng sān fú yè shì ruò xué wú xué wú lòu shàngēn ruò
戒性、修性三福业事，若学、无学无漏善根，若
zhū yì shēng yú bǐ zhū fǎ suǒ zhòng shàngēn ruò zhū rú lái yīng zhèng
诸异生于彼诸法所种善根，若诸如来、应、正
děng jué sì zhòng dì zǐ wèi bì chū bì chū ní wū bō suǒ jiā
等觉四众弟子，谓苾刍、苾刍尼、邬波索迦、
wū bō sī jiā suǒ yǒu shī xìng jiè xìng xiū xìng sān fú yè shì ruò yú
邬波斯迦所有施性、戒性、修性三福业事，若于
zhū fó suǒ shuō fǎ jiào tiān lóng yào chā guǎng shuō nǎi zhì rén fēi
诸佛所说法教，天、龙、药叉广说乃至人、非
rén děng suǒ zhòng shàngēn ruò bǐ yú fó bō niè pán hòu suǒ zhòng shàngēn
人等所种善根，若彼于佛般涅槃后所种善根，
ruò yǒu qíng lèi yú fó fǎ sēng jí yú shàn shì shēn xīn xìn yào suǒ
若有情类于佛、法、僧及余善士深心信乐，所
qǐ zhǒng zhǒng shū shèng shàngēn shì zhū shàngēn jí yú gōng dé yī qiè
起种种殊胜善根。是诸善根及余功德，一切
hé jí guān chá chēng liàng xiàn qián fā qǐ zuì zūn zuì shèng zuì shàng
合集观察称量，现前发起最尊最胜、最上
zuì miào suí xǐ zhī xīn fù yǐ rú shì suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì yǔ
最妙随喜之心。复以如是随喜俱行诸福业事，与
zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí yuàn cǐ
诸有情平等共有回向无上正等菩提，愿此
shàngēn yǔ yǒu qíng lèi tóng gòng yǐn fā suǒ qiú wú shàng zhèng děng pú tí
善根与有情类同共引发所求无上正等菩提。
rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng yú yú suǒ qǐ zhū fú yè shì wéi zuì wéi
如是所起随喜回向，于余所起诸福业事为最为
shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、
wú děng wú děng děng
无等无等等。

yú yì yún hé bǐ pú sà mó hē sà yuán rú shì shì qǐ
“于意云何？彼菩萨摩诃萨缘如是事，起

rú shì xíngxiàng suí xǐ huíxiàng xīn wéiyǒu rú shì suǒyuán kě dé rú
如是行相随喜回向心，为有如是所缘可得，如
bǐ pú sà suǒ qǔ xiàng fǒu
彼菩萨所取相不？”

ěr shí cí shì pú sà dá jù shòushànxiànyán bǐ pú sà mó
尔时，慈氏菩萨答具寿善现言：“彼菩萨摩
hē sà yuán rú shì shì qǐ rú shì xíngxiàng suí xǐ huíxiàng xīn shí wú
诃萨缘如是事，起如是行相随喜回向心，实无
rú shì suǒyuán kě dé rú bǐ pú sà suǒ qǔ zhī xiàng
如是所缘可得，如彼菩萨所取之相。”

shí jù shòushànxiànwèi cí shì pú sà yán ruò wú rú shì suǒ
时，具寿善现谓慈氏菩萨言：“若无如是所
yuánzhū shì rú bǐ pú sà suǒ qǔ xiàngzhě bǐ zhū pú sà suí xǐ huí
缘诸事，如彼菩萨所取相者，彼诸菩萨随喜回
xiàng qǐ bù jiē chéngxiǎng xīn jiàndào suǒ yǐ zhě hé rú yǒutān
向，岂不皆成想心见倒？所以者何？如有贪
zhuó wú suǒyǒu shì wú chángwèicháng shí kǔ wèi lè wú wǒ wèi
著无所有事，无常谓常，实苦谓乐，无我谓
wǒ bú jìng wèi jìng jí biàn fā qǐ xiǎng xīn jiàndào rú suǒyuán shì
我，不净谓净，即便发起想心见倒。如所缘事
shí wú suǒyǒu pú tí jí xīn yì fù rú shì yī qiè fǎ yī qiè jiè
实无所有，菩提及心亦复如是，一切法、一切界
yì yīng ěr ruò yī qiè zhǒng jiē wú suǒyǒu wú chābié zhě hé děng
亦应尔。若一切种皆无所有、无差别者，何等
shì suǒyuán shì hé děng shì suí xǐ xīn hé děng shì pú tí hé
是所缘事？何等是随喜心？何等是菩提？何
děng shì huíxiàng yún hé pú sà mó hē sà yuán rú shì shì qǐ suí xǐ
等是回向？云何菩萨摩诃萨缘如是事，起随喜
xīn huíxiàng wú shàngzhèngděng pú tí
心回向无上正等菩提？”

cí shì pú sà bàoshànxiànyán rú shì suǒ qǐ suí xǐ huíxiàng
慈氏菩萨报善现言：“如是所起随喜回向，
bù yīng duì bǐ xīn xué dà shèng pú sà qiánshuō suǒ yǐ zhě hé bǐ
不应对彼新学大乘菩萨前说。所以者何？彼
wén rú shì suí xǐ huíxiàng suǒyǒu xìn yào gōngjìng zhī xīn jiē dāng yīn
闻如是随喜回向，所有信乐恭敬之心皆当隐
mò rú shì suí xǐ huíxiàng zhī fǎ yīngwèi bú tuì zhuǎn pú sà mó hē
没。如是随喜回向之法，应为不退转菩萨摩诃

sà huòcénggòngyǎng wú liàngzhū fó jiǔ fā dà yuàn duō zhí shàn
萨，或曾供养无量诸佛，久发大愿，多植善
gēn wéiduōshànyǒusuǒ shèshòuzhě fēn bié kāi shì suǒ yǐ zhě hé
根，为多善友所摄受者，分别开示。所以者何？

bǐ wén rú shì suí xǐ huí xiàng bù jīng bú bù bú tuì bú mò
彼闻如是随喜回向，不惊、不怖、不退、不没。

zhū pú sà mó hē sà yīng yǐ rú shì suí xǐ jù xíngzhū fú yè
“诸菩萨摩诃萨应以如是随喜俱行诸福业

shì huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí dāng yú ěr shí yīng zuò shì niàn
事，回向无上正等菩提，当于尔时应作是念：

suǒ kě yòng xīn suí xǐ huí xiàng cǐ suǒ yòng xīn jìn miè lí
‘所用心随喜回向，此所用心尽、灭、离、

biàn cǐ suǒ yuán shì jí zhū shàngēn yì jiē rú xīn jìn miè lí
变，此所缘事及诸善根，亦皆如心尽、灭、离、

biàn cǐ zhōng hé děng shì suǒ yòng xīn fù yǐ hé děng wéi suǒ yuán shì
变。此中何等是所用心？复以何等为所缘事

jí zhū shàngēn ér shuō suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
及诸善根，而说随喜回向无上正等菩提？

shì xīn yú xīn lǐ bù yīng yǒu suí xǐ huí xiàng yǐ wú èr xīn jù shí qǐ
是心于心，理不应有随喜回向，以无二心俱时起

gù xīn yì bù kě suí xǐ huí xiàng xīn zì xìng gù shì gù suí xǐ huí
故。心亦不可随喜回向，心自性故，是故随喜回

xiàng zhī xīn jí suǒ yuán shì jiē bù kě dé
向之心及所缘事皆不可得。’”

shí tiān dì shì bó shàn xiànyán xīn xué dà shèngzhū pú sà
时，天帝释白善现言：“新学大乘诸菩萨

zhòngwén rú shì shì qí xīn jiāng wú jīng bú tuì mò yún hé pú sà
众闻如是事，其心将无惊怖、退没？云何菩萨

mó hē sà zhòng yú suǒ yuán shì qǐ suí xǐ xīn yún hé shè shòu suí xǐ
摩诃萨众于所缘事起随喜心？云何摄受随喜

jù xíngzhū fú yè shì huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí ér bù wéi
俱行诸福业事，回向无上正等菩提而不违

lǐ
理？”

ěr shí shàn xiàn yī chéng cí shì pú sà wēi lì gào dì shì yán
尔时，善现依承慈氏菩萨威力，告帝释言：

zhū pú sà mó hē sà pǔ yuán shí fāng wú liàng wú shù bù kě sī yì
“诸菩萨摩诃萨普缘十方无量无数不可思议

wú biān shì jiè yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué duànzhūyǒu lù jué
无边世界一切如来、应、正等觉，断诸有路绝
xì lùn dào tiǎnzhūyún wù cuī zhū jí cì shě zhūzhòngdàn dài dé jǐ
戏论道，殄诸云雾摧诸棘刺，舍诸重担逮得己
lì jìn zhūyǒu jié zhèng zhì jiě tuō dào xīn zì zài dì yī jiū jìng
利，尽诸有结正智解脱，到心自在第一究竟，
rù wú yú yī niè pán jiè zhě cóngchū fā xīn nǎi zhì zhèng dé suǒ qiú wú
入无余依涅槃界者，从初发心乃至证得所求无
shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún dù yǒuqíngzhòng bō niè pán
上正等菩提，转妙法轮度有情众，般涅槃
hòu nǎi zhì fǎ miè yú qí zhōngjiān suǒ yǒuzhǒngzhǒnggōng dé shàngēn
后乃至法灭，于其中间所有种种功德善根，
jí dì zǐ zhòng yú zhū fó fǎ suǒzhòngshàngēn jí yú suǒ qǐ zhǒng
及弟子众于诸佛法所种善根，及余所起种
zhǒnggōng dé yī qiè hé jí guānchá chēngliàng xiàncián fā qǐ zuì zūn
种功德，一切合集观察称量，现前发起最尊
zuì shèng zuì shàng zuì miào suí xǐ zhī xīn fù chí rú shì suí xǐ jù xíng
最胜、最上最妙随喜之心。复持如是随喜俱行
zhū fú yè shì yǔ zhūyǒuqíng píngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèng
诸福业事，与诸有情平等共有回向无上正
děng pú tí bǐ yú ěr shí fāngbiànshànqiǎo néng bú zhuìduòxiǎng xīn
等菩提。彼于尔时方便善巧，能不坠堕想心
jiàn dào
见倒。”

ěr shí cí shì pú sà mó hē sà wèi jù shòushànxiànyán ruò
尔时，慈氏菩萨摩诃萨谓具寿善现言：“若
pú sà mó hē sà yú zì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng jù xíng zhī xīn bú zuò
菩萨摩诃萨于自所起随喜回向俱行之心，不作
suí xǐ huí xiàng xīn xiǎng yú suǒniàn fó jí zhū dì zǐ suǒyǒugōng dé
随喜回向心想，于所念佛及诸弟子所有功德，
bú zuò zhū fó jí zhū dì zǐ gōng dé zhī xiǎng yú zhūtiān rén ā
不作诸佛及诸弟子功德之想，于诸天、人、阿
sù luò děngsuǒzhòngshàngēn bú zuòtiān rén ā sù luò děngshàn
素洛等所种善根，不作天、人、阿素洛等善
gēn zhī xiǎng ér néng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì pú
根之想，而能随喜回向无上正等菩提，是菩
sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé bú duò yú xiǎng xīn jiàn
萨摩诃萨所起随喜回向之心，则不堕于想心见

dào ruò pú sà mó hē sà yú zì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng jù xíng zhī xīn
倒。若菩萨摩诃萨于自所起随喜回向俱行之心，
yào zuò suí xǐ huí xiàng xīn xiǎng yú suǒ niàn fó jí zhū dì zǐ suǒ yǒu
要作随喜回向心想，于所念佛及诸弟子所有
gōng dé zuò suǒ niàn fó jí zhū dì zǐ gōng dé zhī xiǎng yú zhū tiān
功德，作所念佛及诸弟子功德之想，于诸天、
rén ā sù luò děng suǒ zhòng shàngēn zuò zhū tiān rén ā sù luò
人、阿素洛等所种善根，作诸天、人、阿素洛
děng shàngēn zhī xiǎng fāng néng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú
等善根之想，方能随喜回向无上正等菩
tí shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé biàn duò
提，是菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，则便堕
yú xiǎng xīn jiàn dào
于想心见倒。

zhū pú sà mó hē sà yǐ rú shì xīn niàn yī qiè fó jí zhū
“诸菩萨摩诃萨以如是心，念一切佛及诸
dì zǐ gōng dé shàngēn zhèng zhī cǐ xīn jìn miè lí biàn fēi
弟子功德善根，正知此心尽、灭、离、变，非
néng suí xǐ zhèng zhī bǐ fǎ qí xìng yì rán fēi suǒ suí xǐ jí zhèng
能随喜，正知彼法其性亦然，非所随喜；及¹²正
liǎo dá néng huí xiàng xīn fǎ xìng yì ěr fēi néng huí xiàng jí zhèng liǎo
了达能回向心法性亦尔，非能回向，及正了
zhī suǒ huí xiàng fǎ qí xìng yì ěr fēi suǒ huí xiàng ruò yǒu néng yī rú
知所回向法其性亦尔，非所回向。若有能依如
shì suǒ shuō suí xǐ huí xiàng shì zhèng fēi xié zhū pú sà mó hē sà jiē
是所说随喜回向，是正非邪，诸菩萨摩诃萨皆
yīng fā qǐ rú shì suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
应发起如是随喜回向无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà pǔ yú guò qù duàn
“复次，善现，若菩萨摩诃萨普于过去断
zhū yǒu lù jué xì lùn dào zhū fó shì zūn cóng chū fā xīn nǎi zhì zhèng dé
诸有路绝戏论道诸佛世尊，从初发心乃至证得
suǒ qiú wú shàng zhèng děng pú tí zhǎn zhuǎn nǎi zhì rù wú yú yī bō
所求无上正等菩提，展转乃至入无余依般
niè pán jiè rú shì nǎi zhì zhèng fǎ miè yǐ yú qí zhōng jiān suǒ yǒu zhū
涅槃界，如是乃至正法灭已，于其中间所有诸

¹² 大正藏：又；永乐北藏及龙藏：及

fó bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòu pú sà jì bō
佛波罗蜜多相应善根，若佛世尊授菩萨记，波
luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòu dú jué jì guānchá
罗蜜多相应善根，若佛世尊授独觉记，观察
yuán qǐ xiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòushēngwén jì bǐ suǒ fā
缘起相应善根，若佛世尊授声闻记，彼所发
qǐ shī xìng jiè xìng xiū xìngshàngēn ruò yǒuxué wèi yī qiè yǒu lòu
起施性、戒性、修性善根，若有学位一切有漏、
wú lòu shàngēn ruò wú xué wèi wú lòu shàngēn ruò fó shì zūn jiè yùn
无漏善根，若无学位无漏善根，若佛世尊戒蕴、
dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò wèi lì lè yī
定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知¹³见蕴，若为利乐一
qiè yǒu qíng dà cí dà bēi dà xǐ dà shě ruò yú wú liàng wú
切有情，大慈、大悲、大喜、大舍，若余无量无
shù fó fǎ ruò fó shì zūn xuān shuō zhèng fǎ ruò yú zhèng fǎ jīng qín
数佛法，若佛世尊宣说正法，若于正法精勤
xiū xué shèng jiě ān zhù bǐ zhū shàngēn ruò yú zhèng fǎ zhū yì shēng
修学胜解安住彼诸善根，若于正法，诸异生
lèi suǒ zhòng shàngēn ruò zhū tiān lóng ā sù luò děng tīng wén zhèng
类所种善根，若诸天、龙、阿素洛等听闻正
fǎ jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn nǎi zhì páng shēng tīng wén zhèng fǎ
法，及闻法已所种善根，乃至傍生听闻正法，
jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn ruò fó shì zūn bō niè pán hòu zhū rén
及闻法已所种善根，若佛世尊般涅槃后，诸人、
tiān děng suǒ zhòng shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēng liàng xiàn qián fā
天等所种善根，如是一切合集称量，现前发
qǐ zuì zūn zuì shèng zuì shàng zuì miào suí xǐ zhī xīn fù chí rú shì suí
起最尊最胜、最上最妙随喜之心，复持如是随
xǐ jù xíng zhū fú yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
喜俱行诸福业事，与诸有情平等共有回向无
shàng zhèng děng pú tí
上正等菩提。

yú rú shì shí ruò zhèng jiě liǎo zhū néng suí xǐ huí xiàng zhī
“于如是时，若正解了诸能随喜回向之

fǎ jìn miè lí biàn zhū suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ zì xìng jiē kōng
法尽、灭、离、变，诸所随喜回向之法自性皆空。

¹³ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí fù
虽如是知而能随喜回向无上正等菩提，复
yú shì shí ruò zhèng jiě liǎo dōu wú yǒu fǎ kě néng suí xǐ huí xiàng yú
于是时，若正解了都无有法可能随喜回向于
fǎ hé yǐ gù yǐ yī qiè fǎ zì xìng jiē kōng kōngzhōngdōu wú néng
法。何以故？以一切法自性皆空，空中都无能、
suǒ suí xǐ huí xiàng fǎ gù sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú
所随喜回向法故。虽如是知而能随喜回向无
shàngzhèngděng pú tí shì pú sà mó hē sà biànnéng bú duòxiǎng xīn
上正等菩提，是菩萨摩诃萨便能不堕想心
jiàn dào suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà yú suí xǐ xīn jí suǒ suí
见倒。所以者何？是菩萨摩诃萨于随喜心及所随
xǐ gōng dé shàngēn bù shēng zhí zhuó yú huí xiàng xīn jí suǒ huí xiàng wú
喜功德善根不生执著，于回向心及所回向无
shàng pú tí yì bù zhí zhuó yóu wú zhí zhuó bú duòdiāndǎo rú shì pú
上菩提亦不执著，由无执著不堕颠倒。如是菩
sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn míngzhèng wú shàng suí xǐ huí xiàng
萨所起随喜回向之心，名正无上随喜回向，
yuǎn lí yī qiè xū wàng fēn bié
远离一切虚妄分别。

ruò pú sà mó hē sà yú néng suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ néng
“若菩萨摩诃萨于能随喜回向之法，起能
suí xǐ huí xiàng fǎ xiǎng yú suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ suǒ suí xǐ
随喜回向法想，于所随喜回向之法，起所随喜
huí xiàng fǎ xiǎng ér qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì
回向法想，而起随喜回向无上正等菩提，是
pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé biànduò yú xiǎng xīn
菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，则便堕于想心
jiàn dào suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng jiē xié pú sà yīng zhī fāngbiànyuǎn lí
见倒，所起随喜回向皆邪，菩萨应知方便远离。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà pǔ yú wèi lái duàn
“复次，善现，若菩萨摩诃萨普于未来断
zhū yǒu lù jué xì lùn dào zhū fó shì zūn cóngchū fā xīn nǎi zhì zhèng dé
诸有路绝戏论道诸佛世尊，从初发心乃至证得
suǒ qiú wú shàngzhèngděng pú tí zhǎnzhuǎn nǎi zhì rù wú yú yī bō
所求无上正等菩提，展转乃至入无余依般
niè pán jiè rú shì nǎi zhì zhèng fǎ miè yǐ yú qí zhōngjiān suǒ yǒu zhū
涅槃界，如是乃至正法灭已，于其中间所有诸

fó bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòu pú sà jì bō
佛波罗蜜多相应善根；若佛世尊授菩萨记，波
luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòu dú jué jì guānchá
罗蜜多相应善根；若佛世尊授独觉记，观察
yuán qǐ xiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòushēngwén jì bǐ suǒ fā
缘起相应善根；若佛世尊授声闻记，彼所发
qǐ shī xìng jiè xìng xiū xìngshàngēn ruò yǒuxué wèi yī qiè yǒu lòu
起施性、戒性、修性善根，若有学位一切有漏、
wú lòu shàngēn ruò wú xué wèi wú lòu shàngēn ruò fó shì zūn jiè yùn
无漏善根；若无学位无漏善根；若佛世尊戒蕴、
dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò wèi lì lè yī
定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知¹⁴见蕴；若为利乐一
qiè yǒu qíng dà cí dà bēi dà xǐ dà shě ruò yú wú liàng wú
切有情，大慈、大悲、大喜、大舍；若余无量无
shù fó fǎ ruò fó shì zūn xuān shuō zhèng fǎ ruò yú zhèng fǎ jīng qín
数佛法；若佛世尊宣说正法；若于正法精勤
xiū xué shèng jiě ān zhù bǐ zhū shàngēn ruò yú zhèng fǎ zhū yì shēng
修学、胜解安住彼诸善根；若于正法，诸异生
lèi suǒ zhòng shàngēn ruò zhū tiān lóng ā sù luò děng tīng wén zhèng
类所种善根；若诸天、龙、阿素洛等听闻正
fǎ jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn nǎi zhì páng shēng tīng wén zhèng fǎ
法，及闻法已所种善根，乃至傍生听闻正法，
jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn ruò fó shì zūn bō niè pán hòu zhū rén
及闻法已所种善根；若佛世尊般涅槃后，诸人、
tiān děng suǒ zhòng shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēng liàng xiàn qián fā
天等所种善根。如是一切合集称量，现前发
qǐ zuì zūn zuì shèng zuì shàng zuì miào suí xǐ zhī xīn fù chí rú shì suí
起最尊最胜、最上最妙随喜之心。复持如是随
xǐ jù xíng zhū fú yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
喜俱行诸福业事，与诸有情平等共有回向无
shàng zhèng děng pú tí
上正等菩提。

yú rú shì shí ruò zhèng jiě liǎo zhū néng suí xǐ huí xiàng zhī
“于如是时，若正解了诸能随喜回向之

fǎ jìn miè lí biàn zhū suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ zì xìng jiē kōng
法尽、灭、离、变，诸所随喜回向之法自性皆空，

¹⁴ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí fù
虽如是知而能随喜回向无上正等菩提。复
yú shì shí ruò zhèng jiě liǎo dōu wú yǒu fǎ kě néng suí xǐ huí xiàng yú
于是时，若正解了都无有法可能随喜回向于
fǎ hé yǐ gù yǐ yī qiè fǎ zì xìng jiē kōng kōngzhōngdōu wú néng
法。何以故？以一切法自性皆空，空中都无能、
suǒ suí xǐ huí xiàng fǎ gù sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú
所随喜回向法故。虽如是知而能随喜回向无
shàngzhèngděng pú tí shì pú sà mó hē sà biànnéng bú duòxiǎng xīn
上正等菩提，是菩萨摩诃萨便能不堕想心
jiàn dào suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà yú suí xǐ xīn jí suǒ suí
见倒。所以者何？是菩萨摩诃萨于随喜心及所随
xǐ gōng dé shàngēn bù shēng zhí zhuó yú huí xiàng xīn jí suǒ huí xiàng wú
喜功德善根不生执著，于回向心及所回向无
shàng pú tí yì bù zhí zhuó yóu wú zhí zhuó bú duòdiāndǎo rú shì pú
上菩提亦不执著，由无执著不堕颠倒。如是菩
sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn míngzhèng wú shàng suí xǐ huí xiàng
萨所起随喜回向之心，名正无上随喜回向，
yuǎn lí yī qiè xū wàng fēn bié
远离一切虚妄分别。

ruò pú sà mó hē sà yú néng suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ néng
“若菩萨摩诃萨于能随喜回向之法，起能
suí xǐ huí xiàng fǎ xiǎng yú suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ suǒ suí xǐ
随喜回向法想，于所随喜回向之法，起所随喜
huí xiàng fǎ xiǎng ér qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì
回向法想，而起随喜回向无上正等菩提，是
pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé biànduò yú xiǎng xīn
菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，则便堕于想心
jiàn dào suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng jiē xié pú sà yīng zhī fāngbiànyuǎn lí
见倒，所起随喜回向皆邪，菩萨应知方便远离。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà pǔ yú xiànzài duàn
“复次，善现，若菩萨摩诃萨普于现在断
zhū yǒu lù jué xì lùn dào zhū fó shì zūn cóngchū fā xīn nǎi zhì zhèng dé
诸有路绝戏论道诸佛世尊，从初发心乃至证得
suǒ qiú wú shàngzhèngděng pú tí zhǎnzhuǎn nǎi zhì rù wú yú yī bō
所求无上正等菩提，展转乃至入无余依般
niè pán jiè rú shì nǎi zhì zhèng fǎ miè yǐ yú qí zhōngjiān suǒ yǒu zhū
涅槃界，如是乃至正法灭已，于其中间所有诸

fó bō luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòu pú sà jì bō
佛波罗蜜多相应善根；若佛世尊授菩萨记，波
luó mì duōxiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòu dú jué jì guānchá
罗蜜多相应善根；若佛世尊授独觉记，观察
yuán qǐ xiāngyìngshàngēn ruò fó shì zūnshòushēngwén jì bǐ suǒ fā
缘起相应善根；若佛世尊授声闻记，彼所发
qǐ shī xìng jiè xìng xiū xìngshàngēn ruò yǒuxué wèi yī qiè yǒu lòu
起施性、戒性、修性善根；若有学位一切有漏、
wú lòu shàngēn ruò wú xué wèi wú lòu shàngēn ruò fó shì zūn jiè yùn
无漏善根；若无学位无漏善根；若佛世尊戒蕴、
dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò wèi lì lè yī
定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知¹⁵见蕴；若为利乐一
qiè yǒu qíng dà cí dà bēi dà xǐ dà shě ruò yú wú liàng wú
切有情，大慈、大悲、大喜、大舍；若余无量无
shù fó fǎ ruò fó shì zūn xuān shuō zhèng fǎ ruò yú zhèng fǎ jīng qín
数佛法；若佛世尊宣说正法；若于正法精勤
xiū xué shèng jiě ān zhù bǐ zhū shàngēn ruò yú zhèng fǎ zhū yì shēng
修学胜解安住彼诸善根；若于正法，诸异生
lèi suǒ zhòng shàngēn ruò zhū tiān lóng ā sù luò děng tīng wén zhèng
类所种善根；若诸天、龙、阿素洛等听闻正
fǎ jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn nǎi zhì páng shēng tīng wén zhèng fǎ
法，及闻法已所种善根，乃至傍生听闻正法，
jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn ruò fó shì zūn bō niè pán hòu zhū rén
及闻法已所种善根；若佛世尊般涅槃后，诸人、
tiān děng suǒ zhòng shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēng liàng xiàn qián fā
天等所种善根。如是一切合集称量，现前发
qǐ zuì zūn zuì shèng zuì shàng zuì miào suí xǐ zhī xīn fù chí rú shì suí
起最尊最胜、最上最妙随喜之心。复持如是随
xǐ jù xíng zhū fú yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú
喜俱行诸福业事，与诸有情平等共有回向无
shàng zhèng děng pú tí
上正等菩提。

yú rú shì shí ruò zhèng jiě liǎo zhū néng suí xǐ huí xiàng zhī
“于如是时，若正解了诸能随喜回向之

fǎ jìn miè lí biàn zhū suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ zì xìng jiē kōng
法尽、灭、离、变，诸所随喜回向之法自性皆空。

¹⁵ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí fù
虽如是知而能随喜回向无上正等菩提。复
yú shì shí ruò zhèng jiě liǎo dōu wú yǒu fǎ kě néng suí xǐ huí xiàng yú
于是时，若正解了都无有法可能随喜回向于
fǎ hé yǐ gù yǐ yī qiè fǎ zì xìng jiē kōng kōngzhōngdōu wú néng
法。何以故？以一切法自性皆空，空中都无能、
suǒ suí xǐ huí xiàng fǎ gù sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú
所随喜回向法故。虽如是知而能随喜回向无
shàngzhèngděng pú tí shì pú sà mó hē sà biànnéng bú duòxiǎng xīn
上正等菩提，是菩萨摩诃萨便能不堕想心
jiàn dào suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà yú suí xǐ xīn jí suǒ suí
见倒。所以者何？是菩萨摩诃萨于随喜心及所随
xǐ gōng dé shàngēn bù shēng zhí zhuó yú huí xiàng xīn jí suǒ huí xiàng wú
喜功德善根不生执著，于回向心及所回向无
shàng pú tí yì bù zhí zhuó yóu wú zhí zhuó bú duòdiāndǎo rú shì pú
上菩提亦不执著，由无执著不堕颠倒。如是菩
sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn míngzhèng wú shàng suí xǐ huí xiàng
萨所起随喜回向之心，名正无上随喜回向，
yuǎn lí yī qiè xū wàng fēn bié
远离一切虚妄分别。

ruò pú sà mó hē sà yú néng suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ néng
“若菩萨摩诃萨于能随喜回向之法，起能
suí xǐ huí xiàng fǎ xiǎng yú suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ suǒ suí xǐ
随喜回向法想，于所随喜回向之法，起所随喜
huí xiàng fǎ xiǎng ér qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì
回向法想，而起随喜回向无上正等菩提，是
pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé biànduò yú xiǎng xīn
菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，则便堕于想心
jiàn dào suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng jiē xié pú sà yīng zhī fāngbiànyuǎn lí
见倒，所起随喜回向皆邪，菩萨应知方便远离。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà pǔ yú guò qù wèi
“复次，善现，若菩萨摩诃萨普于过去、未
lái xiàn zài duànzhūyǒu lù jué xì lùn dào zhū fó shì zūn cóngchū fā
来、现在断诸有路绝戏论道诸佛世尊，从初发
xīn nǎi zhì zhèng dé suǒ qiú wú shàngzhèngděng pú tí zhǎnzhuǎn nǎi zhì
心乃至证得所求无上正等菩提，展转乃至
rù wú yú yī bō niè pán jiè rú shì nǎi zhì zhèng fǎ miè yǐ yú qí
入无余依般涅槃界，如是乃至正法灭已，于其

zhōngjiān suǒ yǒu zhū fó bō luó mì duō xiāng yìng shàngēn ruò fó shì zūn
中间所有诸佛波罗蜜多相应善根；若佛世尊
shòu pú sà jì bō luó mì duō xiāng yìng shàngēn ruò fó shì zūn shòu dú
授菩萨记，波罗蜜多相应善根；若佛世尊授独
jué jì guānchá yuán qǐ xiāng yìng shàngēn ruò fó shì zūn shòu shēng wén
觉记，观察缘起相应善根；若佛世尊授声闻
jì bǐ suǒ fā qǐ shī xìng jiè xìng xiū xìng shàngēn ruò yǒu xué wèi
记，彼所发起施性、戒性、修性善根；若有学位
yī qiè yǒu lòu wú lòu shàngēn ruò wú xué wèi wú lòu shàngēn ruò fó
一切有漏、无漏善根；若无学位无漏善根；若佛
shì zūn jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn¹⁶
世尊戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知¹⁶见蕴；
ruò wèi lì lè yī qiè yǒu qíng dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
若为利乐一切有情，大慈、大悲、大喜、大舍；
ruò yú wú liàng wú shù fó fǎ ruò fó shì zūn xuān shuō zhèng fǎ ruò yú
若余无量无数佛法；若佛世尊宣说正法；若于
zhèng fǎ jīng qín xiū xué shèng jiě ān zhù bǐ zhū shàngēn ruò yú zhèng fǎ
正法精勤修学胜解安住彼诸善根；若于正法，
zhū yì shēng lèi suǒ zhòng shàngēn ruò zhū tiān lóng ā sù luò děng
诸异生类所种善根；若诸天、龙、阿素洛等
tīng wén zhèng fǎ jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn nǎi zhì páng shēng tīng
听闻正法，及闻法已所种善根，乃至傍生听
wén zhèng fǎ jí wén fǎ yǐ suǒ zhòng shàngēn ruò fó shì zūn bō niè
闻正法，及闻法已所种善根；若佛世尊般涅槃
pán hòu zhū rén tiān děng suǒ zhòng shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēng
槃后，诸人、天等所种善根。如是一切合集称
liàng xiàn qián fā qǐ zuì zūn zuì shèng zuì shàng zuì miào suí xǐ zhī xīn
量，现前发起最尊最胜、最上最妙随喜之心。
fù chí rú shì suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng
复持如是随喜俱行诸福业事，与诸有情平等共
yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
有回向无上正等菩提。

yú rú shì shí ruò zhèng jiě liǎo zhū néng¹⁷ suí xǐ huí xiàng zhī
“于如是时，若正解了诸能¹⁷随喜回向之

fǎ jìn miè lí biàn zhū suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ zì xìng jiē kōng
法尽、灭、离、变，诸所随喜回向之法自性皆空。

¹⁶ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

¹⁷ 大正藏：余；永乐北藏及龙藏：能

sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí fù
虽如是知而能随喜回向无上正等菩提。复
yú shì shí ruò zhèng jiě liǎo dōu wú yǒu fǎ kě néng suí xǐ huí xiàng yú
于是时，若正解了都无有法可能随喜回向于
fǎ hé yǐ gù yǐ yī qiè fǎ zì xìng jiē kōng kōngzhōngdōu wú néng
法。何以故？以一切法自性皆空，空中都无能、
suǒ suí xǐ huí xiàng fǎ gù sūi rú shì zhī ér néng suí xǐ huí xiàng wú
所随喜回向法故。虽如是知而能随喜回向无
shàngzhèngděng pú tí shì pú sà mó hē sà biànnéng bú duòxiǎng xīn
上正等菩提，是菩萨摩诃萨便能不堕想心
jiàn dào suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà yú suí xǐ xīn jí suǒ suí
见倒。所以者何？是菩萨摩诃萨于随喜心及所随
xǐ gōng dé shàngēn bù shēng zhí zhuó yú huí xiàng xīn jí suǒ huí xiàng wú
喜功德善根不生执著，于回向心及所回向无
shàng pú tí yì bù zhí zhuó yóu bù zhí zhuó bú duòdiāndǎo rú shì pú
上菩提亦不执著，由不执著不堕颠倒。如是菩
sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn míngzhèng wú shàng suí xǐ huí xiàng
萨所起随喜回向之心，名正无上随喜回向，
yuǎn lí yī qiè xū wàng fēn bié
远离一切虚妄分别。

ruò pú sà mó hē sà yú néng suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ néng
“若菩萨摩诃萨于能随喜回向之法，起能
suí xǐ huí xiàng fǎ xiǎng yú suǒ suí xǐ huí xiàng zhī fǎ qǐ suǒ suí xǐ
随喜回向法想，于所随喜回向之法，起所随喜
huí xiàng fǎ xiǎng ér qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì
回向法想，而起随喜回向无上正等菩提，是
pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé biànduò yú xiǎng xīn
菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，则便堕于想心
jiàn dào suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng jiē xié pú sà yīng zhī fāngbiànyuǎn lí
见倒，所起随喜回向皆邪，菩萨应知方便远离。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú suǒ xiū zuò zhū fú
“复次，善现，若菩萨摩诃萨于所修作诸福
yè shì rú shí liǎo zhī yuǎn lí jì jìng yú néng suí xǐ huí xiàng zhī xīn
业事，如实了知远离寂静，于能随喜回向之心，
yì rú shí zhī yuǎn lí jì jìng rú shì zhī yǐ xíngshēn bō rě bō luó mì
亦如实知远离寂静。如是知己，行深般若波罗蜜
duō yú zhū fǎ zhōngdōu wú qǔ zhuó ér qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàng
多，于诸法中都无取著，而起随喜回向无上

zhèngděng pú tí shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn
正等菩提，是菩萨摩诃萨所起随喜回向之心，
zé bú duò yú xiǎng xīn jiàn dào ruò pú sà mó hē sà yú suǒ xiū zuò zhū
则不堕于想心见倒。若菩萨摩诃萨于所修作诸
fú yè shì bù rú shí zhī yuǎn lí jì jìng yú néng suí xǐ huí xiàng zhī
福业事，不如实知远离寂静，于能随喜回向之
xīn yì bù néng zhī yuǎn lí jì jìng yú yī qiè fǎ zhí zhuó zhū xiàng
心，亦不能知远离寂静，于一切法执著诸相，
ér qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí shì pú sà mó hē sà
而起随喜回向无上正等菩提，是菩萨摩诃萨
suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng zhī xīn zé biàn duò yú xiǎng xīn jiàn dào
所起随喜回向之心，则便堕于想心见倒。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú yǐ miè dù zhū fó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨于已灭度诸佛

shì zūn jí zhū dì zǐ gōng dé shàngēn ruò yù fā qǐ suí xǐ huí xiàng wú
世尊及诸弟子功德善根，若欲发起随喜回向无
shàng zhèngděng pú tí xīn zhě yīng zuò shì niàn rú fó shì zūn jí zhū
上正等菩提心者，应作是念：‘如佛世尊及诸

dì zǐ jiē yǐ miè dù zì xìng fēi yǒu gōng dé shàngēn yì fù rú shì wǒ
弟子皆已灭度自性非有，功德善根亦复如是。我
suǒ fā qǐ suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí zhī xīn jí suǒ huí
所发起随喜回向无上正等菩提之心，及所回

xiàng wú shàng pú tí xìng xiàng yì ěr dōu bù kě dé rú shì zhī yǐ
向无上菩提，性相亦尔都不可得。’如是知己，
yú zhū shàngēn fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí biàn
于诸善根发生随喜回向无上正等菩提，便

néng bù shēng xiǎng xīn jiàn dào míng zhèng suí xǐ huí xiàng pú tí ruò pú
能不生想心见倒，名正随喜回向菩提。若菩
sà mó hē sà yǐ qǔ xiàng wéi fāng biàn xíng shēn bō rě bō luó mì duō
萨摩诃萨以取相为方便，行深般若波罗蜜多，

yú yǐ miè dù fó jí dì zǐ gōng dé shàngēn qǔ xiàng suí xǐ huí xiàng
于已灭度佛及弟子功德善根，取相随喜回向
pú tí shì wéi fēi shàn suí xǐ huí xiàng yóu sī biàn duò xiǎng xīn jiàn dào
菩提，是为非善随喜回向，由斯便堕想心见倒。

ruò pú sà mó hē sà bù qǔ xiàng wéi fāng biàn xíng shēn bō rě bō luó mì
若菩萨摩诃萨不取相为方便，行深般若波罗蜜
duō yú yǐ miè dù fó jí dì zǐ gōng dé shàngēn lí xiàng suí xǐ huí
多，于已灭度佛及弟子功德善根，离相随喜回

xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì míngwéishàn suí xǐ huíxiàng yóu
向无上正等菩提，是名为善随喜回向，由
sī bú duòxiǎng xīn jiàndào
斯不堕想心见倒。”

ěr shí cí shì pú sà mó hē sà wèn jù shòushànxiànyán dà
尔时，慈氏菩萨摩诃萨问具寿善现言：“大
dé yún hé pú sà mó hē sà yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué jí
德！云何菩萨摩诃萨于诸如来、应、正等觉及
dì zǐ zhònggōng dé shàngēn suí xǐ jù xíng fú yè shì děng jiē bù qǔ
弟子众功德善根、随喜俱行福业事等皆不取
xiàng ér néng suí xǐ huíxiàng wú shàngzhèngděng pú tí
相，而能随喜回向无上正等菩提？”

shànxiàn dá yán yīng zhī pú sà mó hē sà suǒ xué bō rě bō luó
善现答言：“应知菩萨摩诃萨所学般若波罗
mì duō yǒu rú shì děngfāngbiànshànqiǎo suī bù qǔ xiàng ér suǒ zuò
蜜多，有如是等方便善巧，虽不取相而所作
chéng fēi lí bō rě bō luó mì duō yǒu néng zhèng qǐ suí xǐ huíxiàng
成，非离般若波罗蜜多，有能正起随喜回向。
shì gù pú sà mó hē sà zhòng yù chéng suǒ zuò yīng xué bō rě bō luó
是故菩萨摩诃萨众欲成所作，应学般若波罗
mì duō
蜜多。”

cí shì pú sà mó hē sà yán dà dé shànxiàn mò zuò shì shuō
慈氏菩萨摩诃萨言：“大德善现，莫作是说。
suǒ yǐ zhě hé yǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō zhōng zhū fó shì zūn
所以者何？以甚深般若波罗蜜多中，诸佛世尊
bìng dì zǐ zhòng jí suǒ chéng jiù gōng dé shàngēn jiē wú suǒ yǒu dōu bù
并弟子众及所成就功德善根，皆无所有都不
kě dé suǒ zuò suí xǐ zhū fú yè shì fā xīn huíxiàng wú shàng pú tí
可得，所作随喜诸福业事、发心回向无上菩提，
yì wú suǒ yǒu dōu bù kě dé
亦无所有都不可得。”

cǐ zhōng pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō shí
“此中菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，
yīng zuò shì guān guò qù zhū fó jí dì zǐ zhònggōng dé shàngēn xìng jiē
应作是观：过去诸佛及弟子众功德善根性皆
yǐ miè suǒ zuò suí xǐ zhū fú yè shì fā xīn huíxiàng wú shàng pú tí
已灭，所作随喜诸福业事、发心回向无上菩提

xìng jiē jì miè wǒ ruò yú bǐ zhū fó shì zūn jí dì zǐ zhònggōng dé shàn
性皆寂灭。我若于彼诸佛世尊及弟子众功德善
gēn qǔ xiàng fēn bié jí yú suǒ zuò suí xǐ jù xíngzhū fú yè shì fā xīn
根取相分别，及于所作随喜俱行诸福业事、发心
huí xiàng wú shàng pú tí qǔ xiàng fēn bié yǐ shì qǔ xiàng fēn bié fāngbiàn
回向无上菩提取相分别，以是取相分别方便，
fā shēng suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí zhū fó shì zūn jiē
发生随喜回向无上正等菩提，诸佛世尊皆
suǒ bù xǔ suǒ yǐ zhě hé yú yǐ miè dù zhū fó shì zūn jí dì zǐ
所不许。所以者何？于已灭度诸佛世尊及弟子
děng qǔ xiàng fēn bié suí xǐ huí xiàng wú shàng pú tí shì zé míngwéi
等取相分别，随喜回向无上菩提，是则名为
dà yǒu suǒ dé guò qù yǐ miè wú suǒ yǒu gù wèi lái xiàn zài fó
大有所得。过去已灭，无所有故，未来、现在佛
dì zǐ děngwèi zhì bú zhù yì bù kě dé ruò bù kě dé fēi qǔ xiàng
弟子等未至、不住，亦不可得。若不可得非取相
jìng ruò qǔ qí xiàng fā shēng suí xǐ huí xiàng pú tí biàn duò diān dǎo
境，若取其相发生随喜回向菩提便堕颠倒。
ruò yǒu shī niàn ér qǔ xiàng zhě dāng zhī fēi shàn suí xǐ huí xiàng yào bù
若有失念而取相者，当知非善随喜回向，要不
qǔ xiàng wú suǒ fēn bié nǎi míngwéi shàn suí xǐ huí xiàng
取相无所分别，乃名为善随喜回向。

shì gù pú sà mó hē sà zhòngyīng xué bō rě bō luó mì duō
“是故菩萨摩诃萨众应学般若波罗蜜多

fāngbiàn shànqiǎo yóu cǐ fāngbiàn shànqiǎo shì lì néngzhèng fā shēng
方便善巧，由此方便善巧势力，能正发生
suí xǐ huí xiàng ruò pú sà mó hē sà yù xué rú shì fāngbiàn shànqiǎo
随喜回向。若菩萨摩诃萨欲学如是方便善巧，
yīng yú bō rě bō luó mì duō shuò shuò tīng wén shòu chí dú sòng lìng
应于般若波罗蜜多数数听闻、受持、读诵，令
shàn tōng lì rú lǐ sī wéi qín qǐng wèn shī shēn shēn yì qù suǒ yǐ
善通利、如理思惟，勤请问师甚深义趣。所以
zhě hé ruò bù yī zhǐ shēn shēn bō rě bō luó mì duō zhōng bù néng
者何？若不依止甚深般若波罗蜜多，终不能
dé fāngbiàn shànqiǎo ruò wú rú shì fāngbiàn shànqiǎo néngzhèng fā
得方便善巧。若无如是方便善巧，能正发
shēng suí xǐ huí xiàng wú yǒu shì chù hé yǐ gù yú guò qù fó jí
生随喜回向，无有是处。何以故？于过去佛及

dì zǐ zhòngzhūgōng dé děng qǔ xiàng fēn bié suí xǐ huí xiàng zhū fó shì
弟子众诸功德等取相分别随喜回向，诸佛世
zūn jiē bù suí xǐ
尊皆不随喜。

shì gù pú sà mó hē sà zhòng yù yú zhū fó jí zhū dì zǐ
“是故菩萨摩诃萨众欲于诸佛及诸弟子
gōng dé shàngēn zhèng fā suí xǐ huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
功德善根，正发随喜回向无上正等菩提，
bù yīng yú zhōng qǐ yǒusuǒ dé qǔ xiàng fēn bié suí xǐ huí xiàng ruò yú
不应于中起有所得取相分别随喜回向。若于
qí zhōng qǐ yǒusuǒ dé qǔ xiàng fēn bié suí xǐ huí xiàng fó bù shuō bǐ
其中起有所得取相分别随喜回向，佛不说彼
yǒu dà yì lì suǒ yǐ zhě hé rú shì suí xǐ huí xiàng zhī xīn wàng
有大义利。所以者何？如是随喜回向之心妄
xiǎng fēn bié míng zá dú gù rú yǒu yǐn shí suī jù shàngmiào sè xiāng
想分别，名杂毒故。如有饮食，虽具上妙色香
měi wèi ér zá dú yào yú fū qiǎn shí tān qǔ dàn zhī chū suī shì yì
美味而杂毒药，愚夫浅识贪取噉之，初虽适意
huān xǐ kuài lè ér hòu shí xiāo bèi shòu zhòng kǔ huò biàn zhì sǐ ruò jìn
欢喜快乐，而后食消备受众苦，或便致死若近
shī mìng
失命。

rú shì yī lèi bǔ tè qié luó bú shànshòu chí bú shànguān
“如是一类补特伽罗，不善受持，不善观
chá shènshēn bō rě bō luó mì duōwén jù yì lǐ bú shàn dú sòng bú
察甚深般若波罗蜜多文句义理，不善读诵，不
shàn tōng dá shènshēn yì qù ér gào dà shèngzhōngxìngzhě yuē lái
善通达甚深义趣，而告大乘种性者曰：‘来！
shàn nán zǐ rǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn jiè yùn dìng yùn
善男子，汝于过去未来现在诸佛世尊戒蕴、定蕴、
huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn jí yú wú liàng wú biān gōng
慧蕴、解脱蕴、解脱知¹⁸见蕴，及余无量无边功
dé ruò fó dì zǐ yú zhū fó suǒ zhòngzhū shàngēn ruò fó shì zūn shòu
德；若佛弟子于诸佛所种诸善根；若佛世尊授
zhū pú sà wú shàngzhèngděng dà pú tí jì bǐ zhū pú sà suǒ zhòng
诸菩萨无上正等大菩提记，彼诸菩萨所种

¹⁸ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

shàngēn ruò fó shì zūnshòuzhū dú jué jí shēngwén jì bǐ yǒuqíng lèi
善根；若佛世尊授诸独觉及声闻记，彼有情类
suǒzhòngshàngēn ruò zhūtiān rén ā sù luòděng yú zhū fó suǒ nǎi
所种善根；若诸天、人、阿素洛等于诸佛所乃
zhì zhèng fǎ wèimiè jìn lái suǒzhòngshàngēn ruò shànnán zǐ shàn nǚ
至正法未灭尽来所种善根；若善男子、善女
rén děngsuǒzhòngshàngēn jí yǒu yú tā suǒchénggōng dé fā shēng suí
人等所种善根，及有于他所成功德发生随
xǐ huíxiàngshàngēn rú shì yī qiè hé jí chēngliàng xiàncián suí xǐ
喜回向善根。如是一切合集称量，现前随喜，
yǔ zhū yǒuqíng píngděnggòngyǒu huíxiàng wú shàngzhèngděng pú tí
与诸有情平等共有回向无上正等菩提。’

rú shì suǒshuō suí xǐ huíxiàng yǐ yǒu suǒ dé qǔ xiāng fēn bié ér wéi
如是所说随喜回向，以有所得取相分别而为
fāngbiàn pì rú shì jiān zá dú yǐn shí chū yì hòusǔn gù cǐ fēi shàn
方便。譬如世间杂毒饮食初益后损故，此非善
suí xǐ huíxiàng suǒ yǐ zhě hé yǐ yǒu suǒ dé qǔ xiāng fēn bié fā
随喜回向。所以者何？以有所得取相分别，发
qǐ suí xǐ huíxiàng zhī xīn jiē zá dú gù pú sà zhǒngxìng bǔ tè qié
起随喜回向之心，皆杂毒故。菩萨种性补特伽
luó bù yīng suí bǐ suǒshuō ér xué
罗，不应随彼所说而学。

shì gù dà dé yīngshuōyún hé zhù pú sà shèngshànnán zǐ
“是故，大德！应说云何住菩萨乘善男子
děng yīng yú sān shì shí fāngzhū fó jí dì zǐ děnggōng dé shàngēn suí
等，应于三世十方诸佛及弟子等功德善根随
xǐ huíxiàng kě shuō míngwéi wú dú miào shàn suí xǐ huíxiàng
喜回向，可说名为无毒妙善随喜回向？”

jù shòushànxiàn dá cí shì yán zhù pú sà shèngshànnán zǐ
具寿善现答慈氏言：“住菩萨乘善男子
děngxíngshēn bō rě bō luó mì duō yù bú bàng fó ér fā suí xǐ huí
等行深般若波罗蜜多，欲不谤佛而发随喜回
xiàng xīn zhě yīngzuò shì niàn rú zhū rú lái yīng zhèngděngjué
向心者，应作是念：‘如诸如来、应、正等觉
wú zhàng fó yǎn tōng dá biàn zhī gōng dé shàngēnyǒu rú shì xìng yǒu rú
无障佛眼，通达遍知功德善根有如是性、有如
shì xiàng yǒu rú shì fǎ ér kě suí xǐ wǒ jīn yì yīng rú shì suí xǐ
是相、有如是法而可随喜，我今亦应如是随喜；

zhī zhū rú lái yīng zhèngděng jué wú zhàng fó yǎn tōng dá biàn zhī
知¹⁹ 诸如来、应、正等觉无障佛眼，通达遍知
yīng yǐ rú shì zhū fú yè shì huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí wǒ
应以如是诸福业事，回向无上正等菩提，我
jīn yì yīng rú shì huí xiàng zhù pú sà shèng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ
今亦应如是回向。’住菩萨乘诸善男子、善女
rén děng yú zhū rú lái yīng zhèngděng jué jí dì zǐ děng gōng dé
人等，于诸如来、应、正等觉及弟子等功德
shàngēn yīng zuò rú shì suí xǐ huí xiàng ruò zuò rú shì suí xǐ huí xiàng
善根，应作如是随喜回向。若作如是随喜回向
zé bú bàng fó zhū fó shì zūn tóng suǒ suí xǐ shì pú sà mó hē sà rú
则不谤佛，诸佛世尊同所随喜。是菩萨摩诃萨如
shì suí xǐ huí xiàng zhī xīn bù zá zhòng dú lí zhū guò jiù míng zhèng
是随喜回向之心，不杂众毒离诸过咎，名正
míng shàn suí xǐ huí xiàng chèn zhēn fǎ jiè yì lè shèng jiě jù shàn yuán
名善随喜回向，称真法界，意乐胜解俱善圆
mǎn
满。

fù cì dà shì zhù pú sà shèng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ
“复次，大士！住菩萨乘诸善男子、善女
rén děng xíng shēn bō rě bō luó mì duō yú zhū rú lái yīng zhèngděng
人等行深般若波罗蜜多，于诸如来、应、正等
jué jí dì zǐ děng gōng dé shàngēn yīng zuò rú shì suí xǐ huí xiàng
觉及弟子等功德善根，应作如是随喜回向：

rú fó jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn
‘如佛²⁰戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知²¹见
yùn jí zhū yú fǎ bú duò sān jiè fēi sān shì shè suí xǐ huí xiàng yì yīng
蕴及诸余法，不堕三界非三世摄，随喜回向亦应
rú shì suǒ yǐ zhě hé rú bǐ zhū fǎ zì xìng kōng gù bú duò sān jiè
如是。所以者何？如彼诸法自性空故，不堕三界
fēi sān shì shè suí xǐ huí xiàng yì fù rú shì wèi zhū rú lái zì xìng
非三世摄，随喜回向亦复如是。谓诸如来自性
kōng gù bú duò sān jiè fēi sān shì shè zhū fó gōng dé zì xìng kōng gù
空故，不堕三界非三世摄；诸佛功德自性空故，

¹⁹ 大正藏：如；永乐北藏及龙藏：知

²⁰ 大正藏：我；永乐北藏及龙藏：佛

²¹ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

bú duòsān jiè fēi sān shì shè shēngwén dú jué jí rén tiānděng zì
不堕三界非三世摄；声闻、独觉及人、天等自
xìngkōng gù bú duòsān jiè fēi sān shì shè bǐ zhūshàngēn zì xìngkōng
性空故，不堕三界非三世摄；彼诸善根自性空
gù bú duòsān jiè fēi sān shì shè yú bǐ suí xǐ zì xìngkōng gù bú
故，不堕三界非三世摄；于彼随喜自性空故，不
duòsān jiè fēi sān shì shè suǒ huíxiàng fǎ zì xìngkōng gù bú duòsān
堕三界非三世摄；所回向法自性空故，不堕三
jiè fēi sān shì shè néng huíxiàngzhě zì xìngkōng gù bú duòsān jiè fēi
界非三世摄；能回向者自性空故，不堕三界非
sān shì shè ruò pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí
三世摄。’若菩萨摩訶萨行深般若波罗蜜多时，
rú shí liǎo zhī zhū fǎ xìngxiàng bú duòsān jiè fēi sān shì shè ruò bú duò
如实了知诸法性相，不堕三界非三世摄。若不堕
sān jiè fēi sān shì shè jí bù kě yǐ bǐ yǒuxiàngwéifāngbiàn yǒusuǒ
三界非三世摄，即不可以彼有相为方便、有所
dé wéifāngbiàn fā shēng suí xǐ huíxiàng wú shàngzhèngděng pú tí
得为方便，发生随喜回向无上正等菩提。
suǒ yǐ zhě hé yǐ yī qiè fǎ zì xìng bù shēng ruò fǎ bù shēng zé wú
所以者何？以一切法自性不生，若法不生则无
suǒyǒu bù kě yǐ bǐ wú suǒyǒu fǎ suí xǐ huíxiàng wú suǒyǒu gù shì
所有，不可以彼无所有法随喜回向无所有故，是
pú sà mó hē sà rú shì suí xǐ huíxiàng wú shàngzhèngděng pú tí bù
菩萨摩訶萨如是随喜回向无上正等菩提，不
zá zhòng dú wú suǒ shī huàimíng dà huíxiàng wú duò wú shè chènzhēn
杂众毒无所失坏名大回向，无堕无摄，称真
fǎ jiè jiū jìngyuánmǎn
法界，究竟圆满。

zhù pú sà shèngzhūshànnán zǐ shàn nǚ rén děng ruò yǐ yǒu
“住菩萨乘诸善男子、善女人等，若以有
xiàng ér wéifāngbiàn huòyǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn yú zhū rú lái jí
相而为方便，或有所得而为方便，于诸如来及
dì zǐ děnggōng dé shàngēn fā shēng suí xǐ huíxiàng zhī xīn dāng zhī
弟子等功德善根，发生随喜回向之心，当知
shì xié suí xǐ huíxiàng cǐ xié suí xǐ huíxiàng zhī xīn zhū fó shì zūn
是邪随喜回向。此邪随喜回向之心，诸佛世尊
suǒ bù chēngzàn ruò pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí
所不称赞。若菩萨摩訶萨行深般若波罗蜜多时，

zuò rú shì niàn rú shí fāng jiè yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué
作如是念：‘如十方界一切如来、应、正等觉
rú shí tōng dá gōng dé shàngēnyǒu rú shì fǎ kě yī cǐ fǎ fā shēng
如实通达功德善根有如是法，可依此法发生
wú dào suí xǐ huí xiàng wǒ jīn yì yīng yī rú shì fǎ fā shēng suí xǐ
无倒随喜回向。我今亦应依如是法发生随喜，
huí xiàng wú shàng zhèngděng pú tí shì wéizhèng fā suí xǐ huí xiàng
回向无上正等菩提。’是为正发随喜回向，
yóu sī dìngzhèng wú shàng pú tí zhuàn miào fǎ lún rǎo yì yī qiè
由斯定证无上菩提，转妙法轮饶益一切。”

ěr shí shì zūn zàn shàn xiànyuē shàn zāi shàn zāi rǔ jīn
尔时，世尊赞善现曰：“善哉！善哉！汝今
nǎi néng wèi zhū pú sà mó hē sà děng zuò dà fó shì suǒ yǐ zhě hé
乃能为诸菩萨摩诃萨等作大佛事。所以者何？

rǔ wèi pú sà mó hē sà děng xuān shuō wú dào suí xǐ huí xiàng rú zhū
汝为菩萨摩诃萨等宣说无倒随喜回向，如诸
rú lái yīng zhèngděng jué tōng dá biàn zhī zhū shàngēnděng yǒu rú shì
如来、应、正等觉通达遍知诸善根等有如是
xìng yǒu rú shì xiàng yǒu rú shì fǎ fā shēng wú dào suí xǐ huí xiàng
性、有如是相、有如是法，发生无倒随喜回向。
rú shì suí xǐ huí xiàng zhī xīn chèn zhēn fǎ jiè jiū jìng yuán mǎn rǔ
如是随喜回向之心，称真法界，究竟圆满，汝
jīn nǎi néng rú shí xuān shuō
今乃能如实宣说。

shàn xiàn dāng zhī ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng fāng
“善现当知！若善男子、善女人等，方
biàn jiào huà jìng qié shā shù sān qiān dà qiān shì jiè yǒu qíng jiē lìng ān zhù
便教化殄伽沙数三千大千世界有情，皆令安住
shí shàn yè dào suǒ huò gōng dé shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ wú dào suí
十善业道所获功德，是菩萨摩诃萨所起无倒随
xǐ huí xiàng yú bǐ gōng dé wéi zuì wéi shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào
喜回向，于彼功德为最为胜、为尊为高、为妙
wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng wú děng děng
为微妙、为上为无上、无等无等等。

fù cì shàn xiàn qiě zhì lìng zhù shí shàn yè dào ruò shàn
“复次，善现，且置令住十善业道。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào huà jìng qié shā shù sān qiān dà qiān
男子、善女人等，方便教化殄伽沙数三千大千

shì jiè yǒuqíng jiē lìng ān zhù sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng
世界有情，皆令安住四静虑、四无量、四无色定、
wǔ shéntōngsuǒ huò gōng dé shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ wú dào suí xǐ
五神通所获功德，是菩萨摩诃萨所起无倒随喜
huí xiàng yú bǐ gōng dé wéi zuì wéi shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi
回向，于彼功德为最为胜、为尊为高、为妙为
wēi miào wéi shàng wéi wú shàng wú děng wú děng děng
微妙、为上为无上、无等无等等。

fù cì shàn xiàn qiě zhì lìng zhù sì jìng lǜ děng ruò shàn
“复次，善现，且置令住四静虑等。若善
nán zǐ shàn nǚ rén děng fāng biàn jiào huà jìng qié shā shù sān qiān dà qiān
男子、善女人等，方便教化殑伽沙数三千大千
shì jiè yǒuqíng jiē lìng ān zhù yù liú guǒ huò yī lái guǒ huò bù huán
世界有情，皆令安住预流果、或一来果、或不还
guǒ huò ā luó hàn guǒ huò dú jué pú tí suǒ huò gōng dé shì pú sà
果、或阿罗汉果、或独觉菩提所获功德，是菩萨
mó hē sà suǒ qǐ wú dào suí xǐ huí xiàng yú bǐ gōng dé wéi zuì wéi
摩诃萨所起无倒随喜回向，于彼功德，为最为
shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng
胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无上、
wú děng wú děng děng
无等无等等。

fù cì shàn xiàn qiě zhì lìng zhù yù liú guǒ děng jiǎ shǐ
“复次，善现，且置令住预流果等。假使
rú shì jìng qié shā shù sān qiān dà qiān shì jiè yǒuqíng jiē chéng yù liú
如是殑伽沙数三千大千世界有情，皆成预流、
yī lái bù huán ā luó hàn guǒ dú jué pú tí suǒ yǒu gōng dé
一来、不还、阿罗汉果、独觉菩提所有功德，
shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ wú dào suí xǐ huí xiàng yú bǐ gōng dé wéi
是菩萨摩诃萨所起无倒随喜回向，于彼功德为
zuì wéi shèng wéi zūn wéi gāo wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú
最为胜、为尊为高、为妙为微妙、为上为无
shàng wú děng wú děng děng
上、无等无等等。

fù cì shàn xiàn qiě zhì rú shì yù liú guǒ děng suǒ yǒu gōng
“复次，善现，且置如是预流果等所有功
dé jiǎ shǐ shí fāng jìng qié shā shù sān qiān dà qiān shì jiè yǒuqíng jiē
德。假使十方殑伽沙数三千大千世界有情，皆

fā wú shàngzhèngděngjué xīn shè yǒu shí fāng jìng qié shā shù sān qiān dà
发无上正等觉心。设有十方殄伽沙数三千大
qiān shì jiè yǒu qíng yī yī yú bǐ zhū pú sà suǒ jiē yǐ shàngmiào yī
千世界有情，一一于彼诸菩萨所，皆以上妙衣
fú yǐn shí wò jù yī yào jí wú liàngzhǒngshàngmiào lè jù
服、饮食、卧具、医药及无量种上妙乐具，
jīng rú jìng qié shā shù dà jié yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn gòng yǎng
经如殄伽沙数大劫，以有所得而为方便，供养
gōng jìng zūn zhòng zàn tàn yú yì yún hé shì zhū yǒu qíng yóu cǐ yīn
恭敬、尊重赞叹，于意云何？是诸有情由此因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多！世尊！甚多！善逝！

rú shì fú jù ruò yǒu xíng sè shí fāng gè rú jìng qié shā jiè bù néng róng
如是福聚若有形色，十方各如殄伽沙界不能容
shòu
受。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō ruò pú
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。若菩

sà shèng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú zhū rú lái yīng zhèng
萨乘诸善男子、善女人等，于诸如来、应、正
děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàng ēn fā qǐ wú dào suí xǐ huí xiàng
等觉及弟子等功德善根，发起无倒随喜回向，
suǒ huò gōng dé shènduō yú qián wú liàng wú shù suàn shù pì yù suǒ bù néng
所获功德甚多于前无量无数算数譬喻所不能
jí suǒ yǐ zhě hé cǐ pú sà shèng shàn nán zǐ děng suǒ qǐ wú dào
及。所以者何？此菩萨乘善男子等所起无倒
suí xǐ huí xiàng yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn shēn shēn bō rě bō luó
随喜回向，以无所得而为方便，甚深般若波罗
mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù chèn fǎ jiè gù zuì shèng wú
蜜多方便善巧所摄受故，称法界故，最胜无
bǐ bǐ zhū yǒu qíng suǒ huò fú jù yǐ yǒu suǒ dé wéi fāng biàn gù yú
比。彼诸有情所获福聚，以有所得为方便故，于
cǐ suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng bǎi fēn bù jí yī qiān fēn bù jí yī nǎi
此所起随喜回向，百分不及一，千分不及一，乃
zhì wū bō ní shā tán fēn yì bù jí yī
至邬波尼杀昙分亦不及一。”

ěr shí sì dà tiānwáng gè yǔ juànshǔ èr wàntiān zǐ jù dǐng
尔时，四大天王各与眷属二万天子俱，顶

lǐ fó zú hé zhǎngōngjìng bó yán shì zūn shì pú sà mó hē sà
礼佛足，合掌恭敬白言：“世尊！是菩萨摩诃萨

suǒ qǐ wú dào suí xǐ huíxiàng yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn shèshēn
所起无倒随喜回向，以无所得而为方便，甚深

bō rě bō luó mì duōfāngbiànshànqiǎosuǒ shèshòu gù wēi lì guǎng dà
般若波罗蜜多方便善巧所摄受故，威力广大

chènzhēn fǎ jiè jí néngzhèng dé yī qiè zhì zhì shèngqiánsuǒshuōyǒu
称真法界，疾能证得一切智智，胜前所说有

suǒ dé shī wú liàngbèi shù bù kě wéi bǐ
所得施，无量倍数不可为比。”

shí tiān dì shì nǎi zhì tā huà zì zài tiānwáng gè yǔ juànshǔ
时，天帝释乃至他化自在天王，各与眷属

shí wàntiān zǐ jù jiē chízhǒngzhǒngtiānmìahuāmán tú sǎnděngxiāng
十万天子俱，皆持种种天妙华鬘、涂散等香、

yī fú yīngluò bǎochuáng fān gài zhòngmiào zhēn qí zòu
衣服、璎珞、宝幢、幡盖、众妙、珍奇，奏

tiānyuè yīn yǐ fèng shī fó gòngyǎngōngjìng zūnzhòngzàn tàn dǐng
天乐音以奉施佛，供养恭敬、尊重赞叹，顶

lǐ shuāng²² zú hé zhǎng bó yán shì pú sà mó hē sà suǒ qǐ wú dào
礼双足，合掌白言：“是菩萨摩诃萨所起无倒

suí xǐ huíxiàng yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn shèshēn bō rě bō luó
随喜回向，以无所得而为方便，甚深般若波罗

mì duōfāngbiànshànqiǎosuǒ shèshòu gù wēi lì guǎng dà chènzhēn fǎ
蜜多方便善巧所摄受故，威力广大称真法

jiè jí néngzhèng dé yī qiè zhì zhì shèngqiánsuǒshuōyǒusuǒ dé shī
界，疾能证得一切智智，胜前所说有所得施，

wú liàngbèi shù bù kě wéi bǐ
无量倍数不可为比。”

shí dà fàntiānguǎngshuō nǎi zhì sè jiū jìngtiān gè yǔ wú liàngbǎi
时，大梵天广说乃至色究竟天各与无量百

qiāntiānzhòng qián yì fó suǒ dǐng lǐ shuāng²³ zú hé zhǎngōngjìng
千天众，前诣佛所，顶礼双足，合掌恭敬

jù fā shēngyán xī yǒu shì zūn shèn qí shàn shì shì pú sà
俱发声言：“希有！世尊！甚奇！善逝！是菩萨

²² 大正藏：佛；永乐北藏及龙藏：双

²³ 大正藏：佛；永乐北藏及龙藏：双

mó hē sà suǒ qǐ wú dào suí xǐ huí xiàng yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn
摩诃萨所起无倒随喜回向，以无所得而为方便，
shèn shēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù wēi lì
甚深般若波罗蜜多方便善巧所摄受故，威力
guǎng dà chèn zhēn fǎ jiè jí néng zhèng dé yī qiè zhì zhì shèng qián
广大称真法界，疾能证得一切智智，胜前
suǒ shuō yǒu suǒ dé shī wú liàng bèi shù bù kě wéi bǐ
所说有所得施，无量倍数不可为比。”

大般若波罗蜜多经卷第五百四十三

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí sì
大般若波罗蜜多经卷第五百四十四

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn suí xǐ huí xiàng pǐn dì liù zhī èr
第四分随喜回向品第六之二

ěr shí fó gào jìng jū tiān děng zhū tiān zhòng yán qiě zhì shí fāng
尔时，佛告净居天等诸天众言：“且置十方

jìng qié shā shù sān qiān dà qiān shì jiè yǒu qíng jiē fā wú shàng zhèng děng
殄伽沙数三千大千世界有情皆发无上正等

jué xīn jiǎ shǐ shí fāng wú biān shì jiè yī qiè yǒu qíng jiē fā wú shàng
觉心。假使十方无边世界一切有情皆发无上

zhèng děng jué xīn shè yǒu shí fāng wú biān shì jiè yī qiè yǒu qíng yī yī
正等觉心，设有十方无边世界一切有情，一一

yú bǐ zhū pú sà suǒ jiē chí shàng miào yī fú yǐn shí wò jù
于彼诸菩萨所，皆持上妙衣服、饮食、卧具、

yī yào jí wú liàng zhǒng shàng miào lè jù jīng rú jìng qié shā shù dà jié
医药及无量种上妙乐具，经如殄伽沙数大劫，

yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
以有所得而为方便，供养恭敬、尊重赞叹。

ruò pú sà shèng zhū shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng yú zhū rú lái yīng
若菩萨乘诸善男子、善女人等，于诸如来、应、

zhèng děng jué jí dì zǐ děng gōng dé shàng ēn fā qǐ wú dào suí xǐ huí
正等觉及弟子等功德善根，发起无倒随喜回

xiàng suǒ huò gōng dé shèng duō yú qián wú liàng wú shù suàn shù pì yù suǒ
向所获功德，甚多于前无量无数算数譬喻所

bù néng jí suǒ yǐ zhě hé cǐ pú sà shèng shàn nán zǐ děng suǒ qǐ
不能及。所以者何？此菩萨乘善男子等，所起

wú dào suí xǐ huí xiàng yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn shèn shēn bō rě
无倒随喜回向，以无所得而为方便，甚深般若

bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù chèn fǎ jiè gù zuì
波罗蜜多方便善巧所摄受故，称法界故，最

shèng wú bǐ bǐ zhū yǒu qíng suǒ huò fú jù yǐ yǒu suǒ dé wéi fāng biàn
胜无比。彼诸有情所获福聚，以有所得为方便

gù yú cǐ suǒ qǐ suí xǐ huíxiàng bǎi fēn bù jí yī qiān fēn bù jí
故，于此所起随喜回向，百分不及一，千分不及
yī nǎi zhì wū bō ní shā tán fēn yì bù jí yī
一，乃至邬波尼杀昙分亦不及一。

zhūtiāndāng zhī qiè zhì shì shì jiǎ shǐ shí fāngjìng qié shā shù
“诸天当知！且置是事。假使十方殄伽沙数

sānqiān dà qiān shì jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn pǔ
三千大千世界有情，皆发无上正等觉心，普

yú guò qù wèi lái xiàn zài yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué suǒ yǒu jiè
于过去未来现在一切如来、应、正等觉所有戒

yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn jí yú wú liàng
蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知²⁴见蕴及余无量

wú biān fó fǎ ruò zhū dì zǐ suǒ yǒu shàngēn ruò yú yǒu qíng yǐ jí
无边佛法，若诸弟子所有善根，若余有情已集

dāng jí xiàn jí shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēngliáng yǐ yǒu xiàng
当集现集善根，如是一切合集称量，以有相

yǒu suǒ dé wéi fāng biàn xiàn qián suí xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú
有所得为方便，现前随喜回向无上正等菩

tí ruò pú sà shèng shàn nán zǐ děng fā qǐ wú shàng zhèng děng pú
提。若菩萨乘善男子等，发起²⁵无上正等菩

tí pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài yī qiè rú lái yīng zhèng děng jué
提，普于过去未来现在一切如来、应、正等觉

suǒ yǒu jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn jí
所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知²⁶见蕴及

yú wú liàng wú biān fó fǎ ruò zhū dì zǐ suǒ yǒu shàngēn ruò yú yǒu
余无量无边佛法，若诸弟子所有善根，若余有

qíng yǐ jí dāng jí xiàn jí shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēngliáng
情已集当集现集善根，如是一切合集称量，

xiàn qián fā qǐ zuì zūn zuì shèng zuì shàng zuì miào bù kě sī yì
现前发起最尊最胜、最上最妙、不可思议、

bù kě chēngliáng wú shàng wú děng suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì
不可称量、无上、无等随喜俱行诸福业事。

fù chí rú shì suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng
复持如是随喜俱行诸福业事，与诸有情平等共

²⁴ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

²⁵ 大正藏：趣；永乐北藏及龙藏：起

²⁶ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

yǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng
有回向无上正等菩提，如是所起随喜回向，
yú qiánsuǒ qǐ suí xǐ huí xiàng bǎi bèi wéishèng qiān bèi wéishèng
于前所起随喜回向，百倍为胜，千倍为胜，
nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi yì fù wéishèng suǒ yǐ zhě hé rú shì
乃至邬波尼杀昙倍亦复为胜。所以者何？如是
suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng wú xiàng wú dé ér wéifāngbiàn bǐ qiánsuǒ
所起随喜回向，无相、无得而为方便，彼前所
qǐ suí xǐ huí xiàng yǒuxiàng yǒu dé wéifāngbiàn gù
起随喜回向，有相、有得为方便故。”

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán rú shì zūnshuō ruò pú sà
尔时，善现便白佛言：“如世尊说，若菩萨
shèngshànnán zǐ děng fā qù wú shàngzhèngděng pú tí pǔ yú guò qù
乘善男子等发趣无上正等菩提，普于过去
wèi lái xiàn zài yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jí dì zǐ děnggōng
未来现在一切如来、应、正等觉及弟子等功
dé shàngēn rú shì yī qiè hé jí chēngliáng xiànjián fā qǐ zuì zūn zuì
德善根，如是一切合集称量，现前发起最尊最
shèng zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shàng
胜、最上最妙、不可思议、不可称量、无上、
wú děng suí xǐ jù xíngzhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíngzhū
无等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸
fú yè shì yǔ zhū yǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng
福业事，与诸有情平等共有回向无上正等
pú tí rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng shèngqiánsuǒ qǐ suí xǐ huí xiàng
菩提，如是所起随喜回向，胜前所起随喜回向
nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi shì zūn qí hé shuōhòusuǒ qǐ suí xǐ huí
乃至邬波尼杀昙倍。世尊！齐何说后所起随喜回
xiàng shèngqiánsuǒ qǐ suí xǐ huí xiàng nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi
向，胜前所起随喜回向，乃至邬波尼杀昙倍？”

fó gào shànxiàn shì pú sà shèngshànnán zǐ děng yú sān shì
佛告善现：“是菩萨乘善男子等，于三世
fǎ bù qǔ bù shě bù jīn bú miè fēi yǒusuǒ dé fēi wú suǒ
法不取、不舍、不矜、不蔑，非有所得、非无所
dé wú suǒ fēn bié wú yì fēn bié wú suǒguānjiàn wú suí guān
得，无所分别、无异分别，无所观见、无随观
jiàn guān rú shì fǎ jiē shì fēn bié zhī suǒ jī jí dá yī qiè fǎ wú
见，观如是法皆是分别之所积集，达一切法无

shēng wú miè wú qù wú lái wú jí wú sàn wú rù wú chū cǐ
生 无灭、无去无来、无集无散、无入无出：‘此
zhōng wú fǎ yǐ dāng xiàn shēng yì wú yǒu fǎ yǐ dāng xiàn miè wǒ yīng
中 无法已当现生，亦无有法已当现灭，我应
rú fǎ zhēn rú fǎ jiè yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn fā shēng suí
如法真如、法界，以无所得而为方便，发生随
xǐ huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shàn xiàn dāng zhī qí cǐ suǒ
喜回向无上正等菩提。’善现当知！齐此所
qǐ suí xǐ huí xiàng shèng qián suǒ qǐ yǒu suǒ dé xiǎng yǒu suǒ dé jiàn suí
起随喜回向，胜前所起有所得想、有所得见随
xǐ huí xiàng nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi
喜回向，乃至邬波尼杀昙倍。

fù cì shàn xiàn zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng yù yú
“复次，善现，住菩萨乘善男子等，欲于
guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn jí dì zǐ děng bù shī jìng jiè
过去未来现在诸佛世尊及弟子等，布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō xiāng yìng shàng gēn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多相应善根，
fā shēng wú dào suí xǐ huí xiàng yīng zuò shì niàn rú zhēn jiě tuō
发生无倒随喜回向，应作是念：‘如真解脱，
bù shī yì ěr rú zhēn jiě tuō jìng jiè yì ěr rú zhēn jiě tuō ān
布施亦尔；如真解脱，净戒亦尔；如真解脱，安
rěn yì ěr rú zhēn jiě tuō jīng jìn yì ěr rú zhēn jiě tuō jìng lù
忍亦尔；如真解脱，精进亦尔；如真解脱，静虑
yì ěr rú zhēn jiě tuō bō rě yì ěr rú zhēn jiě tuō jiè yùn
亦尔；如真解脱，般若亦尔；如真解脱，戒蕴、
dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn yì ěr rú zhēn
定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知²⁷见蕴亦尔；如真
jiě tuō suí xǐ yì ěr rú zhēn jiě tuō suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì
解脱，随喜亦尔；如真解脱，随喜俱行诸福业事
yì ěr rú zhēn jiě tuō zhū fó shì zūn dú jué yì ěr rú zhēn jiě tuō
亦尔；如真解脱，诸佛世尊独觉亦尔；如真解脱，
yǐ bō niè pán shēng wén yì ěr rú zhēn jiě tuō guò qù yǐ miè zhū fǎ
已般涅槃声闻亦尔；如真解脱，过去已灭诸法
yì ěr rú zhēn jiě tuō wèi lái wèi shēng zhū fǎ yì ěr rú zhēn jiě
亦尔；如真解脱，未来未生诸法亦尔；如真解

²⁷ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

tuō xiàn zài xiàn zhuǎn zhū fǎ yì ěr rú zhēn jiě tuō guò qù zhū fó
脱，现在现转诸法亦尔；如真解脱，过去诸佛
dì zǐ yì ěr rú zhēn jiě tuō wèi lái zhū fó dì zǐ yì ěr rú zhēn
弟子亦尔；如真解脱，未来诸佛弟子亦尔；如真
jiě tuō xiàn zài shí fāng wú liàng wú shù wú biān shì jiè zhū fó shì
解脱，现在十方无量、无数、无边世界诸佛世
zūn dì zǐ yì ěr rú zhēn jiě tuō yī qiè gōng dé shàngēn yì ěr
尊弟子亦尔；如真解脱，一切功德善根亦尔；
rú zhū fǎ xìng wú fù wú jiě wú rǎn wú jìng wú qǐ wú jìn wú shēng
如诸法性无缚无解、无染无净、无起无尽、无生
wú miè wú qǔ wú shě wǒ yú rú shì gōng dé shàngēn xiàn qián suí xǐ
无灭、无取无舍。我于如是功德善根现前随喜，
chí cǐ shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu yǐ wú yí zhuǎn jí wú
持此善根与诸有情平等共有，以无移转及无
shī huài wú xiàng wú dé ér wéi fāng biàn huí xiàng wú shàng zhèng děng
失坏、无相、无得而为方便，回向无上正等
pú tí rú shì suí xǐ huí xiàng fēi néng suí xǐ huí xiàng wú suǒ suí
菩提。如是随喜回向，非能随喜回向，无所随
xǐ suǒ huí xiàng gù rú shì suǒ qǐ suí xǐ huí xiàng fēi zhuǎn fēi xī
喜所回向故。如是所起随喜回向非转、非息，
wú shēng miè gù shàn xiàn dāng zhī shì pú sà shèng shàn nán zǐ děng
无生灭故。’善现当知！是菩萨乘善男子等，
suǒ qǐ wú dào suí xǐ huí xiàng shèng qián suǒ qǐ yǒu xiàng yǒu dé suí xǐ
所起无倒随喜回向，胜前所起有相有得随喜
huí xiàng nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú
回向乃至邬波尼杀昙倍。若菩萨摩诃萨成就如
shì suí xǐ huí xiàng jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
是随喜回向，疾证无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn jiǎ shǐ shí fāng jìng qié shā shù sān qiān dà
“复次，善现，假使十方殄伽沙数三千大
qiān shì jiè yǒu qíng jiē fā wú shàng zhèng děng jué xīn fā qù wú shàng
千世界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上
zhèng děng pú tí fāng biàn shàn qiǎo xiū pú sà xíng fù yǒu shí fāng jìng
正等菩提，方便善巧修菩萨行。复有十方殄
qié shā shù sān qiān dà qiān shì jiè yǒu qíng jiē fā wú shàng zhèng děng jué
伽沙数三千大千世界有情，皆发无上正等觉
xīn fā qù wú shàng zhèng děng pú tí cǐ zhū pú sà yī yī yú bǐ
心，发趣无上正等菩提。此诸菩萨，一一于彼

zhū pú sà zhòng jiē chí shàng miào yī fú yǐn shí wò jù yī yào
诸菩萨众，皆持上妙衣服、饮食、卧具、医药
jí wú liàng zhǒng shàng miào lè jù jīng rú jìng qié shā děng dà jié yǐ
及无量种上妙乐具，经如殒伽沙等大劫，以
yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
有所得而为方便，供养恭敬、尊重赞叹。

ruò pú sà mó hē sà shēn shēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn
“若菩萨摩诃萨甚深般若波罗蜜多方便

shàn qiǎo suǒ shè shòu gù pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn suǒ
善巧所摄受故，普于过去未来现在诸佛世尊所
yǒu jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò
有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知²⁸见蕴，若
zhū dú jué suǒ yǒu jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī
诸独觉所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知
jiàn yùn ruò zhū shēng wén suǒ yǒu jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō
²⁹见蕴，若诸声闻所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱
yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò yú yǒu qíng shī jiè xiū xìng sān fú yè
蕴、解脱知³⁰见蕴，若余有情施、戒、修性三福业
shì rú shì yī qiè hé jí chēng liáng xiàn qián fā qǐ zuì zūn zuì shèng
事，如是一切合集称量，现前发起最尊最胜、
zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēng liáng wú shàng wú
最上最妙、不可思议、不可称量、无上、无
děng suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíng zhū fú
等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸福
yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú
业事，与诸有情平等共有回向无上正等菩
tí shàn xiàn dāng zhī rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng zhū fú yè shì
提。善现当知！如是菩萨随喜回向诸福业事，
shèng qián suǒ shuō zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn bù shī
胜前所说诸菩萨众以有所得而为方便布施
jù xíng zhū fú yè shì bǎi bèi qiān bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi suǒ
俱行诸福业事百倍、千倍乃至邬波尼杀昙倍。所
yǐ zhě hé bǐ zhū pú sà bù shī jù xíng zhū fú yè shì yǐ yǒu suǒ dé
以者何？彼诸菩萨布施俱行诸福业事，以有所得

²⁸ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

²⁹ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

³⁰ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

ér wéifāngbiàn rú shì pú sà suí xǐ huíxiàng yǐ wú suǒ dé wéifāng
而为方便，如是菩萨随喜回向，以无所得为方
biàn gù
便故。

fù cì shànxiàn qiě zhì shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà
“复次，善现，且置十方殍伽沙数三千大
qiān shì jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn fā qù wú shàng
千世界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上
zhèngděng pú tí zhū pú sà zhòng yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn bù shī
正等菩提，诸菩萨众以有所得而为方便布施
jù xíngzhū fú yè shì jiǎ shǐ shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà qiān shì
俱行诸福业事。假使十方殍伽沙数三千大千世
jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn fā qù wú shàngzhèng
界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上正
děng pú tí shì zhū pú sà gè zhù jìng qié shā shù dà jié xiū shēnmiào
等菩提，是诸菩萨各住殍伽沙数大劫，修身妙
xíng xiū yǔ miào xíng xiū yì miào xíng yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn
行，修语妙行，修意妙行，以有所得而为方便
shòu chí jìng jiè
受持净戒。

ruò pú sà mó hē sà shēnshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
“若菩萨摩诃萨甚深般若波罗蜜多方便
shànqiǎosuǒ shèshòu gù pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn suǒ
善巧所摄受故，普于过去未来现在诸佛世尊所
yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò
有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知³¹见蕴，若
zhū dú jué suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī
诸独觉所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知
³² jiàn yùn ruò zhū shēng wén suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō
见蕴，若诸声闻所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱
yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò yú yǒuqíng shī jiè xiū xìng sān fú yè
蕴、解脱知³³见蕴，若余有情施、戒、修性三福业
shì rú shì yī qiè hé jí chēngliáng xiànqián fā qǐ zuì zūn zuì shèng
事，如是一切合集称量，现前发起最尊最胜、

³¹ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知
³² 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知
³³ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shàng wú
最上最妙、不可思议、不可称量、无上、无
děng suí xǐ jù xíngzhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíngzhū fú
等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸福
yè shì yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú
业事，与诸有情平等共有回向无上正等菩
tí shànxiàndāng zhī rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng zhū fú yè shì
提。善现当知！如是菩萨随喜回向诸福业事，
shèng qián suǒ shuō zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāngbiàn jìng jiè
胜前所说诸菩萨众以有所得而为方便净戒
jù xíngzhū fú yè shì bǎi bèi qiān bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi suǒ
俱行诸福业事百倍、千倍乃至邬波尼杀昙倍。所
yǐ zhě hé bǐ zhū pú sà jìng jiè jù xíngzhū fú yè shì yǐ yǒu suǒ dé
以者何？彼诸菩萨净戒俱行诸福业事，以有所得
ér wéi fāngbiàn rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng yǐ wú suǒ dé wéi fāng
而为方便，如是菩萨随喜回向，以无所得为方
biàn gù
便故。

fù cì shànxiàn qiě zhì shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà
“复次，善现，且置十方殄伽沙数三千大
qiān shì jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděng jué xīn fā qù wú shàng
千世界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上
zhèngděng pú tí zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāngbiàn jìng jiè
正等菩提，诸菩萨众以有所得而为方便净戒
jù xíngzhū fú yè shì jiǎ shǐ shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà qiān shì
俱行诸福业事。假使十方殄伽沙数三千大千世
jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděng jué xīn fā qù wú shàngzhèng
界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上正
děng pú tí shì zhū pú sà gè zhù jìng qié shā shù dà jié héngwéi shí
等菩提，是诸菩萨各住殄伽沙数大劫，恒为十
fāngjìng qié shā shù sānqiān dà qiān shì jiè yǒuqíng hē huǐ líng rǔ dāo
方殄伽沙数三千大千世界有情呵毁、陵³⁴辱、刀
zhàng jiā hài yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāngbiàn shòuxíng ān rěn
杖加害，以有所得而为方便受行安忍。

rùo pú sà mó hē sà shēnshēn bō rě bō luó mì duō fāngbiàn
“若菩萨摩诃萨甚深般若波罗蜜多方便

³⁴ 大正藏：凌；永乐北藏及龙藏：陵

shànqiǎosuǒ shèshòu gù pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn suǒ
善巧所摄受故，普于过去未来现在诸佛世尊所
yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò
有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知³⁵见蕴，若
zhū dú jué suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī
诸独觉所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知
³⁶ jiàn yùn ruò zhū shēng wén suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō
见蕴，若诸声闻所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱
yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò yú yǒu qíng shī jiè xiū xìng sān fú yè
蕴、解脱知³⁷见蕴，若余有情施、戒、修性三福业
shì rú shì yī qiè hé jí chēng liáng xiàn qián fā qǐ zuì zūn zuì shèng
事，如是一切合集称量，现前发起最尊最胜、
zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēng liáng wú shàng wú
最上最妙、不可思议、不可称量、无上、无
děng suí xǐ jù xíng zhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíng zhū fú
等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸福
yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú
业事，与诸有情平等共有回向无上正等菩
tí shàn xiàn dāng zhī rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng zhū fú yè shì
提。善现当知！如是菩萨随喜回向诸福业事，
shèng qián suǒ shuō zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn ān rěn
胜前所说诸菩萨众以有所得而为方便安忍
jù xíng zhū fú yè shì bǎi bèi qiān bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi suǒ
俱行诸福业事百倍、千倍乃至邬波尼杀昙倍。所
yǐ zhě hé bǐ zhū pú sà ān rěn jù xíng zhū fú yè shì yǐ yǒu suǒ dé
以者何？彼诸菩萨安忍俱行诸福业事，以有所得
ér wéi fāng biàn rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng yǐ wú suǒ dé wéi fāng
而为方便，如是菩萨随喜回向，以无所得为方
biàn gù
便故。

fù cì shàn xiàn qiě zhì shí fāng jìng qié shā shù sān qiān dà
“复次，善现，且置十方殄伽沙数三千大
qiān shì jiè yǒu qíng jiē fā wú shàng zhèng děng jué xīn fā qù wú shàng
千世界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上

³⁵ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

³⁶ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

³⁷ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

zhèngděng pú tí zhū pú sà zhòng yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn ān rěn
正等菩提，诸菩萨众以有所得而为方便安忍

jù xíngzhū fú yè shì jiǎ shǐ shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà qiān shì
俱行诸福业事。假使十方殄伽沙数三千大千世

jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn fā qù wú shàngzhèng
界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上正

děng pú tí shì zhū pú sà gè zhù jìng qié shā shù dà jié bú zuò bú wò
等菩提，是诸菩萨各住殄伽沙数大劫，不坐不卧

héng bú shuìmián yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiànshòuxíngjīng jìn
恒不睡眠，以有所得而为方便受行精进。

ruò pú sà mó hē sà shēnshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
“若菩萨摩诃萨甚深般若波罗蜜多方便

shànqiǎosuǒ shèshòu gù pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn suǒ
善巧所摄受故，普于过去未来现在诸佛世尊所

yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī³⁸ jiàn yùn ruò
有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知³⁸见蕴，若

zhū dú jué suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī
诸独觉所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知

jiàn yùn ruò zhū shēng wén suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō
³⁹见蕴，若诸声闻所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱

yùn jiě tuō zhī⁴⁰ jiàn yùn ruò yú yǒuqíng shī jiè xiū xìng sān fú yè
蕴、解脱知⁴⁰见蕴，若余有情施、戒、修性三福业

shì rú shì yī qiè hé jí chēngliáng xiànrán fā qǐ zuì zūn zuì shèng
事，如是一切合集称量，现前发起最尊最胜、

zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shàng wú
最上最妙、不可思议、不可称量、无上、无

děng suí xǐ jù xíngzhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíngzhū fú
等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸福

yè shì yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòng yǒu huí xiàng wú shàngzhèngděng
业事，与诸有情平等共有，回向无上正等

pú tí shànxiàndāng zhī rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng zhū fú yè shì
菩提。善现当知！如是菩萨随喜回向诸福业事，

shèngqián suǒ shuō zhū pú sà zhòng yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn jīng jìn
胜前所说诸菩萨众以有所得而为方便精进

³⁸ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

³⁹ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

⁴⁰ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

jù xíngzhū fú yè shì bǎi bèi qiān bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi suǒ
 俱行诸福业事百倍、千倍乃至邬波尼杀昙倍。所
 yǐ zhě hé bǐ zhū pú sà jīng jìn jù xíngzhū fú yè shì yǐ yǒusuǒ dé
 以者何？彼诸菩萨精进俱行诸福业事，以有所得
 ér wéifāngbiàn rú shì pú sà suí xǐ huíxiàng yǐ wú suǒ dé wéifāng
 而为方便，如是菩萨随喜回向，以无所得为方
 biàn gù
 便故。

fù cì shànxiàn qiě zhì shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà
 “复次，善现，且置十方殄伽沙数三千大
 qiān shì jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn fā qù wú shàng
 千世界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上
 zhèngděng pú tí zhū pú sà zhòng yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiàn jīng jìn
 正等菩提，诸菩萨众以有所得而为方便精进
 jù xíngzhū fú yè shì jiǎ shǐ shí fāngjìng qié shā shù sānqiān dà qiān shì
 俱行诸福业事。假使十方殄伽沙数三千大千世
 jiè yǒuqíng jiē fā wú shàngzhèngděngjué xīn fā qù wú shàngzhèng
 界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上正
 děng pú tí shì zhū pú sà gè zhù jìng qié shā shù dà jié lí zhū sǎn
 等菩提，是诸菩萨各住殄伽沙数大劫，离诸散
 dòng xīn zhù yī yuán yǐ yǒusuǒ dé ér wéifāngbiànshòuxíng jìng lǜ
 动心住一缘，以有所得而为方便受行静虑。

ruò pú sà mó hē sà shēnshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
 “若菩萨摩诃萨甚深般若波罗蜜多方便
 shànqiǎosuǒ shèshòu gù pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn suǒ
 善巧所摄受故，普于过去未来现在诸佛世尊所
 yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò
 有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知⁴¹见蕴，若
 zhū dú jué suǒyǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī
 诸独觉所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知
 jiàn yùn ruò zhū shēng wén suǒyǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō
⁴²见蕴，若诸声闻所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱
 yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò yú yǒuqíng shī jiè xiū xìng sān fú yè
 蕴、解脱知⁴³见蕴，若余有情施、戒、修性三福业

⁴¹ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知
⁴² 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知
⁴³ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

shì rú shì yī qiè hé jí chēngliáng xiànrán fā qù zuì zūn zuì shèng
事，如是一切合集称量，现前发趣⁴⁴最尊最胜、
zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shàng wú
最上最妙、不可思议、不可称量、无上、无
děng suí xǐ jù xíngzhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíngzhū fú
等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸福
yè shì yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèngděng pú
业事，与诸有情平等共有回向无上正等菩
tí shànxiàndāng zhī rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng zhū fú yè shì
提。善现当知！如是菩萨随喜回向诸福业事，
shèngqián suǒ shuō zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéifāngbiàn jìng lù
胜前所说诸菩萨众以有所得而为方便静虑
jù xíngzhū fú yè shì bǎi bèi qiān bèi nǎi zhì wū bō ní shā tán bèi suǒ
俱行诸福业事百倍、千倍乃至邬波尼杀昙倍。所
yǐ zhě hé bǐ zhū pú sà jìng lù jù xíngzhū fú yè shì yǐ yǒu suǒ dé
以者何？彼诸菩萨静虑俱行诸福业事，以有所得
ér wéifāngbiàn rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng yǐ wú suǒ dé wéifāng
而为方便，如是菩萨随喜回向，以无所得为方
biàn gù
便故。

fù cì shànxiàn qiě zhì shí fāng jìng qié shā shù sānqiān dà
“复次，善现，且置十方殒伽沙数三千大
qiān shì jiè yǒuqíng jiē fā wú shàng zhèngděng jué xīn fā qù wú shàng
千世界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上
zhèngděng pú tí zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéifāngbiàn jìng lù
正等菩提，诸菩萨众以有所得而为方便静虑
jù xíngzhū fú yè shì jiǎ shǐ shí fāng jìng qié shā shù sānqiān dà qiān shì
俱行诸福业事。假使十方殒伽沙数三千大千世
jiè yǒuqíng jiē fā wú shàng zhèngděng jué xīn fā qù wú shàng zhèng
界有情，皆发无上正等觉心，发趣无上正
děng pú tí shì zhū pú sà gè zhù jìng qié shā shù dà jié sī wéiguān
等菩提，是诸菩萨各住殒伽沙数大劫，思惟观
cházhū fǎ xìngxiàng yǐ yǒu suǒ dé ér wéifāngbiàn shòuxíng bō rě jí
察诸法性相，以有所得而为方便，受行般若及
yú shàngēn
余善根。

⁴⁴ 大正藏：起；永乐北藏及龙藏：趣

ruò pú sà mó hē sà shēnshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
“若菩萨摩诃萨甚深般若波罗蜜多方便

shànqiǎosuǒ shèshòu gù pǔ yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn suǒ
善巧所摄受故，普于过去未来现在诸佛世尊所

yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò
有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知⁴⁵见蕴，若

zhū dú jué suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī
诸独觉所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知

jiàn yùn ruò zhū shēng wén suǒ yǒu jiè yùn dìngyùn huì yùn jiě tuō
⁴⁶见蕴，若诸声闻所有戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱

yùn jiě tuō zhī jiàn yùn ruò yú yǒu qíng shī jiè xiū xìng sān fú yè
蕴、解脱知⁴⁷见蕴，若余有情施、戒、修性三福业

shì rú shì yī qiè hé jí chēngliáng xiàn qián fā qǐ zuì zūn zuì shèng
事，如是一切合集称量，现前发起最尊最胜、

zuì shàng zuì miào bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shàng wú
最上最妙、不可思议、不可称量、无上、无

děng suí xǐ jù xíngzhū fú yè shì fù chí rú shì suí xǐ jù xíngzhū fú
等随喜俱行诸福业事。复持如是随喜俱行诸福

yè shì yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú
业事，与诸有情平等共有回向无上正等菩

tí shàn xiàn dāng zhī rú shì pú sà suí xǐ huí xiàng zhū fú yè shì
提。善现当知！如是菩萨随喜回向诸福业事，

shèng qián suǒ shuō zhū pú sà zhòng yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn bō rě
胜前所说诸菩萨众以有所得而为方便般若

jí yú shàngēn jù xíngzhū fú yè shì bǎi bèi qiān bèi nǎi zhì wū bō ní
及余善根俱行诸福业事百倍、千倍乃至邬波尼

shā tán bèi suǒ yǐ zhě hé bǐ zhū pú sà bō rě jí yú shàngēn jù
杀昙倍。所以者何？彼诸菩萨般若及余善根俱

xíngzhū fú yè shì yǐ yǒu suǒ dé ér wéi fāng biàn rú shì pú sà suí xǐ
行诸福业事，以有所得而为方便，如是菩萨随喜

huí xiàng yǐ wú suǒ dé wéi fāng biàn gù
回向，以无所得为方便故。”

⁴⁵ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

⁴⁶ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

⁴⁷ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知

dì sì fēn dì yù pǐn dì qī
第四分地狱品第七

ěr shí shè lì zǐ bó fó yán shì zūn shènsēn bō rě bō
尔时，舍利子白佛言：“世尊！甚深般若波
luó mì duō dāng zhī jí shì yī qiè zhì xìng shànnéngchéngbàn yī qiè
罗蜜多，当知即是一切智性，善能成办一切
zhì zhì
智智。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！如汝所
shuō
说。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán shènsēn bō rě bō luó mì duō
时，舍利子复白佛言：“甚深般若波罗蜜多
néng zuò zhào míng jiē yīng jìng lǐ shì jiān zhū fǎ bù néng rǎn wū néng
能作照明皆应敬礼，世间诸法不能染污，能
qiǎn hūn yì néng fā guāng míng néng shī lì ān héng wéi shàng shǒu yǔ
遣昏翳能发光明，能施利安恒为上首，与
zhū máng zhě zuò jìng yǎn mù yǔ shè àn tú zuò míng dēng jù yǐn shī dào
诸盲者作净眼目，与涉暗徒作明灯炬，引失道
zhě lìng rù zhèng lù xiǎn zhū fǎ xìng jí sà pó rě shì yī qiè fǎ wú
者令入正路，显诸法性即萨婆若，示一切法无
miè wú shēng shì zhū pú sà mó hē sà mǔ wú yī hù zhě wèi zuò yī hù
灭无生，是诸菩萨摩诃萨母，无依护者为作依护，
néng chú yī qiè shēng sǐ kǔ nǎo kāi shì zhū fǎ wú xìng wéi xìng néng lìng
能除一切生死苦恼，开示诸法无性为性，能令
zhū fó jù zhuàn sān zhuàn shí èr xíng xiàng wú shàng fǎ lún shì zūn
诸佛具转三转、十二行相无上法轮。世尊！
zhū pú sà mó hē sà yú shēn bō rě bō luó mì duō yīng yún hé zhù
诸菩萨摩诃萨于深般若波罗蜜多应云何住？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán zhū pú sà mó hē sà yú shēn
尔时，佛告舍利子言：“诸菩萨摩诃萨于深
bō rě bō luó mì duō yīng rú fó zhù sī wéi jìng shì shènsēn bō rě bō
般若波罗蜜多应如佛住，思惟敬事甚深般若波
luó mì duō yīng rú sī wéi jìng shì yú fó
罗蜜多，应如思惟敬事于佛。”

shí tiān dì shì qiè zuò shì niàn jīn shè lì zǐ hé yīn hé yuán
时，天帝释窃作是念：“今舍利子何因何缘

wèn fó sī shì
问佛斯事？”

niàn yǐ biàn wèn shè lì zǐ yán yǐ hé yīn yuán ér zuò shì
念已便问舍利子言：“以何因缘而作是

wèn
问？”

shí shè lì zǐ gào dì shì yán qián fó shì zūnshuō zhū pú sà
时，舍利子告帝释言：“前佛世尊说诸菩萨

mó hē sà zhòngshēnshēn bō rě bō luó mì duō fāngbiànshànqiǎo suǒ shè
摩诃萨众甚深般若波罗蜜多方便善巧所摄

shòu gù suǒ qǐ suí xǐ huíxiàng jù xíngzhū fú yè shì jí néngzhèng dé
受故，所起随喜回向俱行诸福业事，疾能证得

yī qiè zhì zhì shèngyǒusuǒ dé zhū pú sà děng bù shī jìng jiè ān
一切智智，胜有所得诸菩萨等布施、净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě jí yú shàngēn yóu cǐ yīn yuán gù
忍、精进、静虑、般若及余善根。由此因缘，故

wèn sī shì
问斯事。

jiāo shī jiā rú shēngmángzhòng ruò bǎi ruò qiān wú jìng yǎn
“憍尸迦，如生盲众若百若干，无净眼

zhě fāngbiàn yǐn dǎo jìn shàng bù néng qù rù zhèngdào kuàngnéngyuǎn
者方便引导，近尚不能趣入正道，况能远

dá fēng lè dà chéng rú shì qián wǔ bō luó mì duō zhū shēngmángzhòng
达丰乐大城！如是前五波罗蜜多诸生盲众，

ruò wú bō rě bō luó mì duō jìng yǎnzhě dǎo shàng bù néng qù pú sà
若无般若波罗蜜多净眼者导，尚不能趣菩萨

zhèngdào kuàngnéngzhèng rù sà pó rě chéng jiāo shī jiā bù shī
正道，况能证入萨婆若城！憍尸迦，布施

děng wǔ bō luó mì duō yào yóu bō rě bō luó mì duō míng yǒu mù zhě
等五波罗蜜多，要由般若波罗蜜多，名有目者。

fù yóu bō rě bō luó mì duō zhī suǒ shè shòu míngdào bǐ àn
复由般若波罗蜜多之所摄受，名到彼岸。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán yún hé pú sà mó hē sà yīn fā
时，舍利子复白佛言：“云何菩萨摩诃萨引发

bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多？”

fó gào shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà yīn fā bō rě bō luó
佛告舍利子：“诸菩萨摩诃萨引发般若波罗

mì duō rú yīn fā sè shòu xiǎng xíng shí shè lì zǐ
蜜多，如引发色、受、想、行、识。舍利子，

rú wǔ qǔ yùn bù yīng yīn fā shēnshēn bō rě bō luó mì duō yīng zhī yì
如五取蕴不应引发，甚深般若波罗蜜多应知亦

ěr shè lì zǐ rú wǔ qǔ yùn bù yīn fā gù shuō míng yīn fā shēn
尔。舍利子，如五取蕴不引发故说名引发，甚

shēn bō rě bō luó mì duō yì fù rú shì bù yīn fā gù shuō míng yīn
深般若波罗蜜多亦复如是，不引发故说名引

fā”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán zhū pú sà mó hē sà rú shì yīn
时，舍利子复白佛言：“诸菩萨摩诃萨如是引

fā shēnshēn bō rě bō luó mì duō wéi chéng hé fǎ”
发甚深般若波罗蜜多，为成何法？”

fó gào shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà rú shì yīn fā shēnshēn
佛告舍利子：“诸菩萨摩诃萨如是引发甚深

bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ dōu wú suǒ chéng yú yī qiè fǎ
般若波罗蜜多，于一切法都无所成，于一切法

wú suǒ chéng gù nǎi míng bō rě bō luó mì duō”
无所成故，乃名般若波罗蜜多。”

shí tiān dì shì biàn bó fó yán shēnshēn bō rě bō luó mì duō
时，天帝释便白佛言：“甚深般若波罗蜜多

qǐ bù néng chéng yī qiè zhì zhì”
岂不能成一切智智？”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告天帝释言：“如是！如是！如汝所

shuō shēnshēn bō rě bō luó mì duō yì bù néng chéng yī qiè zhì zhì
说。甚深般若波罗蜜多亦不能成一切智智。

hé yǐ gù jiāo shī jiā rú yǒu suǒ dé bù néng chéng gù rú yǒu míng
何以故？憍尸迦，如有所得不能成故，如有名

xiǎng bù néng chéng gù rú yǒu qǐ zào bù néng chéng gù”
想不能成故，如有起造不能成故。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán shēnshēn bō rě bō luó mì duō
时，天帝释复白佛言：“甚深般若波罗蜜多

yún hé shuō chéng yī qiè zhì zhì”
云何说成一切智智？”

ěr shí fó gàotiān dì shì yán shènshēn bō rě bō luó mì duō
尔时，佛告天帝释言：“甚深般若波罗蜜多

yú suǒ yīn fā yī qiè zhì zhì wú suǒ chéng gù shuō míng wéi chéng
于所引发一切智智无所成故说名为成。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán shèn qí shì zūn xī yǒu
时，天帝释复白佛言：“甚奇！世尊！希有！

shàn shì shènshēn bō rě bō luó mì duō bú wèi shēng miè yī qiè fǎ gù
善逝！甚深般若波罗蜜多不为生灭一切法故

chū xiàn shì jiān bú wèi chéng huài yī qiè fǎ gù chū xiàn shì jiān ér yǔ
出现世间，不为成坏一切法故出现世间，而与

shì jiān zuò dà ráo yì
世间作大饶益。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán shì zūn ruò pú sà
尔时，具寿善现便白佛言：“世尊！若菩萨

mó hē sà qǐ rú shì xiǎng shènshēn bō rě bō luó mì duō yú yī qiè
摩诃萨起如是想：‘甚深般若波罗蜜多，于一切

fǎ ruò shēng ruò miè ruò chéng ruò huài shì pú sà mó hē sà jí biàn
法若生若灭、若成若坏。’是菩萨摩诃萨即便

shě yuǎn shènshēn bō rě bō luó mì duō
舍远甚深般若波罗蜜多。”

fó gàoshànxiàn rú shì rú shì fù yǒu yīn yuán zhū pú
佛告善现：“如是！如是！复有因缘，诸菩

sà mó hē sà shě yuǎn rú shì shènshēn bō rě bō luó mì duō wèi qǐ shì
萨摩诃萨舍远如是甚深般若波罗蜜多，谓起是

xiǎng shènshēn bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu fēi zhēn shí
想：‘甚深般若波罗蜜多，无所有、非真实，

bù jiān gù bú zì zài shì pú sà mó hē sà jí biàn shě yuǎn shènshēn
不坚固、不自在。’是菩萨摩诃萨即便舍远甚深

bō rě bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé shènshēn bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。所以者何？甚深般若波罗蜜多

fēi yǒu fēi wú fēi xū fēi shí fēi jiān gù fēi bù jiān gù fēi zì zài
非有非无、非虚非实、非坚固非不坚固、非自在

fēi bú zì zài yú yī qiè fǎ wú fēn bié gù
非不自在，于一切法无分别故。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán fó shuō rú shì shènshēn bō rě
具寿善现复白佛言：“佛说如是甚深般若

bō luó mì duō wéi xiǎn hé fǎ
波罗蜜多为显何法？”

fó gào shàn xiàn wǒ shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō
佛告善现：“我说如是甚深般若波罗蜜多

dōu wú suǒ xiǎn suǒ yǐ zhě hé yú cǐ bō rě bō luó mì duō shēn shēn
都无所显。所以者何？于此般若波罗蜜多甚深

jiào zhōng bù xiǎn shì sè yì bù xiǎn shì shòu xiǎng xíng shí
教中，不显示色，亦不显示受、想、行、识，

bù xiǎn shì yù liú guǒ yì bù xiǎn shì yī lái bù huán ā luó hàn guǒ
不显示预流果，亦不显示一来、不还、阿罗汉果、

dú jué pú tí yì bù xiǎn shì yī qiè pú sà mó hē sà xíng zhū fó wú
独觉菩提，亦不显示一切菩萨摩诃萨行、诸佛无

shàng zhèng děng pú tí
上正等菩提。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shēn shēn bō rě bō luó mì duō
具寿善现复白佛言：“甚深般若波罗蜜多

jí shì guǎng dà bō luó mì duō
即是广大波罗蜜多。”

fó gào shàn xiàn rǔ yuán hé yì zuò rú shì shuō shēn shēn bō
佛告善现：“汝缘何意作如是说：甚深般

rě bō luó mì duō jí shì guǎng dà bō luó mì duō
若波罗蜜多即是广大波罗蜜多？”

shàn xiàn dá yán shēn shēn bō rě bō luó mì duō yú sè bú zuò
善现答言：“甚深般若波罗蜜多于色不作

dà bú zuò xiǎo yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò dà bú
大、不作小，于受、想、行、识亦不作大、不

zuò xiǎo yú sè bú zuò jí bú zuò sǎn yú shòu xiǎng xíng
作小；于色不作集、不作散，于受、想、行、

shí yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú sè bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì
识亦不作集、不作散；于色不作有力、不作无力，

yú shòu xiǎng xíng shí yì bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì rú shì
于受、想、行、识亦不作有力、不作无力。如是

nǎi zhì yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué bú zuò dà bú zuò xiǎo
乃至诸如来、应、正等觉不作大、不作小，

yú fó suǒ dé yī qiè zhì zhì yì bú zuò dà bú zuò xiǎo yú zhū rú lái
于佛所得一切智智亦不作大、不作小；于诸如来、

yīng zhèng děng jué bú zuò jí bú zuò sǎn yú fó suǒ dé yī qiè zhì
应、正等觉不作集、不作散，于佛所得一切智

zhì yì bú zuò jí bú zuò sǎn yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué
智亦不作集、不作散；于诸如来、应、正等觉

bú zuò yǒu lì bú zuò wú lì yú fó suǒ dé yī qiè zhì zhì yì bú zuò
不作有力、不作无力，于佛所得一切智智亦不作
yǒu lì bú zuò wú lì suǒ yǐ zhě hé wǔ yùn nǎi zhì yī qiè zhì zhì
有力、不作无力。所以者何？五蕴乃至一切智智
fēi dà fēi xiǎo fēi jí fēi sǎn fēi yǒu lì fēi wú lì yǐ yī qiè fǎ
非大非小、非集非散、非有力非无力，以一切法
zì xìng kōng gù ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng fēi xíng bō rě
自性空故。若菩萨摩诃萨起如是想，非行般若
bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé rú shì zhū xiǎng fēi shēn bō rě bō luó
波罗蜜多。所以者何？如是诸想非深般若波罗
mì duō děng liú guǒ gù
蜜多等流果故。

shènshēn bō rě bō luó mì duō wú rú shì xiǎng wǒ dāng dù
“甚深般若波罗蜜多无如是想：‘我当度

tuō ruò gān yǒu qíng rù wú yú yī bō niè pán jiè ruò yǒu cǐ xiǎng shì
脱若干有情入无余依般涅槃界。’若有此想，是
zé míng wéi dà yǒu suǒ dé fēi yǒu suǒ dé néng yǒu suǒ bàn suǒ yǐ zhě
则名为大有所得，非有所得能有所办。所以者
hé yǒu qíng wú shēng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú shēng
何？有情无生故，当知般若波罗蜜多亦无生；
yǒu qíng wú zì xìng gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú zì xìng yǒu
有情无自性故，当知般若波罗蜜多亦无自性；有
qíng yuǎn lí gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì yuǎn lí yǒu qíng bù
情远离故，当知般若波罗蜜多亦远离；有情不
kě sī yì gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì bù kě sī yì yǒu qíng
可思议故，当知般若波罗蜜多亦不可思议；有情
wú huài fǎ gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú huài fǎ yǒu qíng
无坏法故，当知般若波罗蜜多亦无坏法；有情
wú jué zhī gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō yì wú jué zhī yǒu qíng rú
无觉知故，当知般若波罗蜜多亦无觉知；有情如
yì wú zhèng jué gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō rú yì yì wú zhèng
义无证觉故，当知般若波罗蜜多如义亦无证
jué yǒu qíng lì bù chéng jiù gù dāng zhī bō rě bō luó mì duō lì yì
觉；有情力不成就故，当知般若波罗蜜多力亦
bù chéng jiù
不成就。

shì zūn wǒ yuán cǐ yì gù zuò shì shuō shènshēn bō rě bō
“世尊！我缘此意故作是说：甚深般若波

luó mì duō jí shì guǎng dà bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé shènsēn
罗蜜多即是广大波罗蜜多。所以者何？甚深
bō rě bō luó mì duō bàn dà shì gù
般若波罗蜜多办大事故。”

ěr shí shè lì zǐ bó fó yán shì zūn ruò pú sà mó hē sà
尔时，舍利子白佛言：“世尊！若菩萨摩诃萨
yú shēn bō rě bō luó mì duō néng shēn xìn jiě wú yí wú huò yì bù
于深般若波罗蜜多能深信解，无疑、无惑亦不
mí miù shì pú sà mó hē sà cóng hé chù mò lái shēng cǐ jiān xíng
迷谬，是菩萨摩诃萨从何处没来生此间？行
shēn bō rě bō luó mì duō yǐ jīng jǐ shí yú shēn fǎ yì néng suí jué
深般若波罗蜜多已经几时，于深法义能随觉
liǎo liǎo
了？”

fó gào shè lì zǐ shì pú sà mó hē sà cóng shí fāng jiè suǒ shì
佛告舍利子：“是菩萨摩诃萨从十方界所事
zhū fó fǎ huì zhōng mò lái shēng cǐ jiān shì pú sà mó hē sà xíng shēn
诸佛法会中没来生此间，是菩萨摩诃萨行深
bō rě bō luó mì duō yǐ jīng wú liàng wú shù dà jié yú shēn fǎ yì néng
般若波罗蜜多已经无量无数大劫，于深法义能
suí jué liǎo suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà mó hē sà cóng tā fāng jiè suǒ
随觉了。所以者何？若菩萨摩诃萨从他方界所
shì zhū fó fǎ huì zhōng mò lái shēng cǐ zhě shì pú sà mó hē sà yǐ
事诸佛法会中没来生此者，是菩萨摩诃萨已
duō qīn jìn zhū fó shì zūn céng wèn cǐ zhōng shēn shēn fǎ yì yú shēn
多亲近诸佛世尊，曾问此中甚深法义，于深
bō rě bō luó mì duō ruò jiàn ruò wén biàn zuò shì niàn wǒ jīn jiàn fó
般若波罗蜜多若见若闻，便作是念：‘我今见佛，
wén fó suǒ shuō yóu cǐ yīn yuán ruò wén xuān shuō shēn shēn bō rě bō
闻佛所说。’由此因缘，若闻宣说甚深般若波
luó mì duō zhǔ ěr tīng wén gōng jìng xìn shòu yú shēn fǎ yì duàn zhū yí
罗蜜多，属耳听闻恭敬信受，于深法义断诸疑
huò shè lì zǐ shì pú sà mó hē sà yǐ céng gòng yǎng wú liàng zhū fó
惑。舍利子，是菩萨摩诃萨已曾供养无量诸佛，
xíng shēn bō rě bō luó mì duō yǐ jīng duō jié gù yú jīn shēng néng bàn
行深般若波罗蜜多已经多劫，故于今生能办
shì shì
是事。”

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán shènshēn bō rě bō luó mì duō
尔时，善现便白佛言：“甚深般若波罗蜜多

wéi kě tīngwén wéi kě guānchá wéi kě yīn fā wéi kě yì niàn
为可听闻，为可观察，为可引发，为可忆念，

wéi kě shì xiàn shì cǐ shì bǐ wéi kě xiǎnliǎochù shí chābié wéi kě
为可示现是此是彼，为可显了处、时差别，为可

xuānshuōzhūxíng zhuàng xiàng xiǎn shì bō rě bō luó mì duōshēnshēn
宣说诸行、状、相，显示般若波罗蜜多甚深

yì fǒu
义不？”

fó yán fú yě shànxiàndāng zhī shènshēn bō rě bō luó
佛言：“不也！善现当知！甚深般若波罗

mì duō fēi yùn jiè chù zì xìngchābié kě néngxiǎn shì suǒ yǐ zhě hé
蜜多非蕴、界、处自性差别可能显示。所以者何？

yī yī qiè fǎ bì jìngyuǎn lí fēi yuǎn lí fǎ kě néngxiǎn shì shènshēn
以一切法毕竟远离，非远离法可能显示甚深

bō rě bō luó mì duō shànxiàndāng zhī shènshēn bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。善现当知！甚深般若波罗蜜多

lí yùn jiè chù yì bù néngjué suǒ yǐ zhě hé jí yùn jiè
离蕴、界、处亦不能觉。所以者何？即蕴、界、

chùnéngjué zhū fǎ bì jìngyuǎn lí shuō míng bō rě bō luó mì duō shì
处能觉诸法毕竟远离，说名般若波罗蜜多，是

gù bō rě bō luó mì duō yǔ yùn jiè chù wú èr wú bié shànxiàndāng
故般若波罗蜜多与蕴、界、处无二无别。善现当

zhī jí yī qiè fǎ bì jìngkōng gù xìngyuǎn lí gù yǒng jì jìng gù
知！即一切法毕竟空故、性远离故、永寂静故

míng bù kě dé jí bù kě dé shuō míng bō rě bō luó mì duō shànxiàn
名不可得，即不可得说名般若波罗蜜多。善现

dāng zhī ruò shí wú xiǎng yì wú děngxiǎng shī shè yánshuō shì shí míng
当知！若时无想亦无等想施設言说，是时名

wéishènshēn bō rě bō luó mì duō
为甚深般若波罗蜜多。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán zhū pú sà mó hē sà jī xíng jiǔ
具寿善现复白佛言：“诸菩萨摩诃萨积行久

rú néng qín xiū xué shènshēn bō rě bō luó mì duō
如，能勤修学甚深般若波罗蜜多？”

fó gào shànxiàn cǐ yīng fēn bié yǐ zhū pú sà gēnchābié gù
佛告善现：“此应分别，以诸菩萨根差别故。

shànxiàndāng zhī yǒu pú sà mó hē sà cóngchū fā xīn yù zhēnshànyǒu
善现当知！有菩萨摩诃萨从初发心，遇真善友
fāngbiànshèshòu jí néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō shì pú
方便摄受，即能修学甚深般若波罗蜜多。是菩
sà mó hē sà yǒufāngbiànshànqiǎo gù bú bàngzhèng fǎ bú jiàn zhū
萨摩诃萨有方便善巧故，不谤正法，不见诸
fǎ yǒuzēngyǒujiǎn cháng bù yuǎn lí pú sà zhèngxíng cháng bù yuǎn
法有增有减，常不远离菩萨正行，常不远
lí zhū fó pú sà héngzhòngshàngēnshēn xīn qīngjìng yánjìng fó tǔ
离诸佛、菩萨，恒种善根身心清净，严净佛土、
chéngshúyǒuqíng jí néngzhèng dé yī qiè zhì zhì
成熟有情，疾能证得一切智智。

yǒu pú sà shèngshànnán zǐ děng suī céng dé jiàn duō bǎi qiān
“有菩萨乘善男子等虽曾得见多百千

fó yú zhū fó suǒ xiū xíngfàn xíng ér yǒusuǒ dé wéifāngbiàn gù bù
佛，于诸佛所修行梵行，而有所得为方便故，不
néng xiū xuéshēnshēn bō rě bō luó mì duō wénshuō rú shì shēnshēn bō
能修学甚深般若波罗蜜多，闻说如是甚深般
rě bō luó mì duō bù shēng xìn jiě jí biànshě qù suǒ yǐ zhě hé
若波罗蜜多，不生信解即便舍去。所以者何？

shì pú sà shèngshànnán zǐ děng guò qù fó suǒ céngwénxuānshuōshèn
是菩萨乘善男子等，过去佛所曾闻宣说甚
shēn bō rě bō luó mì duō bù shēnggōngjìng bù gōngjìng gù bú shuòtīng
深般若波罗蜜多不生恭敬，不恭敬故不数听

wén bú shuòwén gù bù néng qīn jìn bù qīn jìn gù bù néngqǐngwèn
闻，不数闻故不能亲近，不亲近故不能请问，
bù qǐngwèn gù bù néng xìn jiě bú xìn jiě gù shězhòng ér qù yóu cǐ
不请问故不能信解，不信解故舍众而去。由此

yīn yuán zào zuò zēngzhǎng kuì zhèng fǎ yè yóu sù xí lì jīn wén
因缘，造作增长匮正法业，由宿习力，今闻
shuō cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duōhuán fù shě qù bù shēnggōngjìng
说此甚深般若波罗蜜多还复舍去，不生恭敬

bù néng xìn shòu bú xìn shòu gù ruòshēnruò xīn jiē bù hé hé bù hé
不能信受，不信受故若身若心皆不和合，不和
hé gù yú cǐ bō rě bō luó mì duōshēnshēn yì qù bù néng jiě liǎo bǐ
合故于此般若波罗蜜多甚深义趣不能解了。彼

yú bō rě bō luó mì duōshēnshēn yì qù bù néng xìn shòu bù néngtīng
于般若波罗蜜多甚深义趣不能信受、不能听

wén bù néng jiě liǎo bù néngguānchá zào zuò zēngzhǎng kuì zhèng fǎ
闻、不能解了、不能观察，造作增长匮正法
yè yóu cǐ yè gù zào zuò zēngzhǎng è huì zuì yè yóu cǐ yè gù wén
业，由此业故造作增长恶慧罪业，由此业故闻
shēn bō rě bō luó mì duō huǐ bàng yànshě
深般若波罗蜜多毁谤厌舍。

shànxiàndāng zhī shì pú sà shèngshànnán zǐ děng huǐ bàng
“善现当知！是菩萨乘善男子等，毁谤

yànshě shènshēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī jí wéi huǐ bàng yànshě
厌舍甚深般若波罗蜜多，当知即为毁谤厌舍

sān shì zhū fó yī qiè zhì zhì yóu cǐ yīn yuán zào zuò zēngzhǎng jí
三世诸佛一切智智。由此因缘，造作增长极

zhòng è yè yóu cǐ yè gù duò dà dì yù jīng lì duō shí shòuzhū jù
重恶业，由此业故堕大地狱，经历多时受诸剧

kǔ wèi bǐ sù xí zhòng è yè gù jué huì shàngēn jiē xī wēi liè
苦，谓彼宿习重恶业故，觉慧善根皆悉微劣，

bó fú dé gù zì sǔn sǔn tā yú fó fǎ sēng suī chéngshǎo fèn
薄福德故，自损损他，于佛、法、僧虽成少分

xìn ài⁴⁸ yào yù ér yú chī gù bù néng sī zé zhèng fǎ qiǎnshēn zì
信爱⁴⁸乐欲，而愚痴故不能思择正法浅深。自

yú dà shèng huǐ bàng yànshě yì lìng xīn xuézhèng fǎ yǒuqíng yú dà
于大乘毁谤、厌舍，亦令新学正法有情于大

shèngjiào huǐ bàng yànshě yán shēn bō rě bō luó mì duō fēi zhēn
乘教毁谤、厌舍，言：‘深般若波罗蜜多非真

fó yǔ bù yīng xiū xué bǐ jì lìng tā huǐ bàng bō rě zì yú bō
佛语，不应修学。’彼既令他毁谤般若，自于般

rě yì shēn huǐ bàng bǐ jì huǐ bàng shènshēn bō rě yú sà pó rě yì
若亦深毁谤。彼既毁谤甚深般若，于萨婆若亦

shēn huǐ bàng yóushēn huǐ bàng sà pó rě lì yú fó fǎ sēng yì
深毁谤。由深毁谤萨婆若力，于佛、法、僧亦

shēn huǐ bàng yīn sī zào zuò jí zhòng è yè yóu cǐ è yè zēngzhǎng
深毁谤，因斯造作极重恶业。由此恶业增长

yīn yuán duò dà dì yù shòuzhū jù kǔ duō bǎi qiān suì bù dé jiě tuō
因缘，堕大地狱受诸剧苦，多百千岁不得解脱。

bǐ zuì zhòng gù yú cǐ shì jiè cóng yī dà dì yù zhì yī dà
“彼罪重故，于此世界从一大地狱至一大

⁴⁸ 大正藏：受；永乐北藏及龙藏：爱

dì yù nǎi zhì huǒ jié shuǐ jié fēng jié wèi qǐ yǐ lái shòuzhū jù kǔ
地狱，乃至火劫、水劫、风劫未起已来受诸剧苦。

ruò cǐ shì jiè huǒ shuǐ fēng jié suí yī qǐ shí bǐ zhòng è yè yóu
若此世界火、水、风劫随一起时，彼重恶业犹

wèi jìn gù sǐ yǐ zhuǎnshēng tā fāng shì jiè yǔ cǐ tóng lèi dà dì yù
未尽故，死已转生他方世界，与此同类大地狱

zhōngduō bǎiqiān suì shòuzhū jù kǔ bǐ zuì zhòng gù yú tā fāng jiè
中多百千岁受诸剧苦。彼罪重故，于他方界

cóng yī dà dì yù zhì yī dà dì yù nǎi zhì huǒ jié shuǐ jié fēng jié
从一大地狱至一大地狱，乃至火劫、水劫、风劫

wèi qǐ yǐ lái shòuzhū jù kǔ ruò tā fāng jiè huǒ shuǐ fēng jié suí yī
未起已来受诸剧苦。若他方界火、水、风劫随一

qǐ shí bǐ zhòng è yè yóu wèi jìn gù sǐ yǐ zhuǎnshēng yú tā fāng
起时，彼重恶业犹未尽故，死已转生余他方

jiè yǔ cǐ tóng lèi dà dì yù zhōngduō bǎiqiān suì shòuzhū jù kǔ bǐ
界，与此同类大地狱中多百千岁受诸剧苦。彼

zuì zhòng gù yú yú fāng jiè cóng yī dà dì yù zhì yī dà dì yù nǎi
罪重故，于余方界从一大地狱至一大地狱，乃

zhì huǒ jié shuǐ jié fēng jié wèi qǐ yǐ lái shòuzhū jù kǔ rú shì zhǎn
至火劫、水劫、风劫未起已来受诸剧苦，如是展

zhuǎnbiàn lì shí fāng dà dì yù zhōngshòuzhū jù kǔ ruò bǐ zhū yú shí
转遍历十方大地狱中受诸剧苦。若彼诸余十

fāng shì jiè huǒ jié shuǐ jié fēng jié qǐ shí bǐ zhòng è yè yóu wèi
方世界火劫、水劫、风劫起时，彼重恶业犹未

jìn gù sǐ yǐ huánshēng cǐ kānrěn jiè dà dì yù zhōng cóng yī dà
尽故，死已还生此堪忍界大地狱中，从一大

dì yù zhì yī dà dì yù nǎi zhì huǒ jié shuǐ jié fēng jié wèi qǐ yǐ
地狱至一大地狱，乃至火劫、水劫、风劫未起已

lái shòuzhū jù kǔ ruò cǐ shì jiè huǒ shuǐ fēng jié suí yī qǐ shí
来受诸剧苦。若此世界火、水、风劫随一起时，

bǐ zhòng è yè yóu wèi jìn gù sǐ yǐ fù shēng tā yú shì jiè biàn lì
彼重恶业犹未尽故，死已复生他余世界，遍历

shí fāng dà dì yù zhōngshòuzhū jù kǔ
十方大地狱中受诸剧苦。

rú shì lún huí jīng wú shù jié bǐ bàng fǎ zuì yè shì shāowēi
“如是轮回经无数劫，彼谤法罪业势稍微，

cóng dì yù chū duò pángshēng qù rú qián zhǎn zhuǎn zì jiè tā fāng
从地狱出堕傍生趣，如前展转自界、他方，

duō jié lún huí shòu zhǒng zhǒng kǔ bǐ bàng fǎ zuì yè shì shāo bó miǎn
多劫轮回受种种苦。彼谤法罪业势稍薄，免
páng shēng qù duò guǐ qù zhōng cǐ jiè tā fāng lún huí zhǎn zhuǎn shòu
傍生趣堕鬼趣中，此界、他方轮回展转受
zhǒng zhǒng kǔ jīng wú shù jié bǐ bàng fǎ yè yú shì jiāng jìn chū è
种种苦经无数劫。彼谤法业余势将尽，出饿
guǐ qù lái shēng rén zhōng suī dé wéi rén ér jū xià jiàn máng lóng
鬼趣来生人中，虽得为人而居下贱，盲聋、
yīn yǎ duō bìng pín qióng chǒu lòu wán yú rén jiē qīng qiào
瘖哑、多病、贫穷、丑陋、顽愚、人皆轻诮，
suí suǒ shēng chù shǎo lè duō kǔ cháng bù wén yǒu fó fǎ sēng míng
随所生处少乐多苦，尝不闻有佛、法、僧名。
suǒ yǐ zhě hé bǐ zhū⁴⁹ è yè bàng sān bǎo gù shòu rú shì lèi yuán
所以者何？彼诸⁴⁹恶业谤三宝故，受如是类圆
mǎn kǔ guǒ
满苦果。”

ěr shí shè lì zǐ bó fó yán shì zūn huǐ bàng fǎ zuì yǔ
尔时，舍利子白佛言：“世尊！毁谤法罪与
wú jiàn yè cǐ èr è xíng wéi xiāng sì fǒu
无间业，此二恶行为相似不？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán wù wèi cǐ zuì sì wú jiàn yè
尔时，佛告舍利子言：“勿谓此罪似无间业。
suǒ yǐ zhě hé wǔ wú jiàn yè suī gǎn zhòng kǔ ér bù kě bǐ huǐ bàng
所以者何？五无间业虽感重苦，而不可比毁谤
zhèng fǎ wèi bǐ wén shuō shēn bō rě bō luó mì duō huǐ bàng jù
正法，谓彼闻说甚深般若波罗蜜多，毁谤拒
nì yán cǐ bō rě bō luó mì duō fēi zhēn fó yǔ bù yīng xiū xué
逆言：‘此般若波罗蜜多非真佛语，不应修学，
fēi fǎ fēi lǜ fēi dà shī jiào yóu cǐ yīn yuán qí zuì jí zhòng
非法、非律、非大师教。’由此因缘其罪极重。

shè lì zǐ shì bàng fǎ rén zì bàng zhèng fǎ yì jiào tā bàng
“舍利子，是谤法人自谤正法亦教他谤，
zì huài qí shēn yì lìng tā huài zì yǐn dú yào yì lìng tā yǐn zì shī
自坏其身亦令他坏，自饮毒药亦令他饮，自失
shēng tiān jiě tuō lè guǒ yì lìng tā shī zì chí qí shēn zú dì yù huǒ yì
生天解脱乐果亦令他失，自持其身足地狱火亦

⁴⁹ 大正藏：语；永乐北藏及龙藏：诸

lìng tā zú zì bú xìn jiě shēnshēn bō rě bō luó mì duō yì jiào tā rén
令他足，自不信解甚深般若波罗蜜多亦教他人

lìng bú xìn jiě mí miùdiāndǎo zì chén kǔ hǎi yì lìng tā nì shè lì
令不信解，迷谬颠倒自沉苦海亦令他溺。舍利

zǐ wǒ yú rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō shàng bú yù lìng bàng
子，我于如是甚深般若波罗蜜多，尚不欲令谤

zhèng fǎ zhě wén qí míng zì kuàng wèi bǐ xuānshuō⁵⁰ shè lì zǐ bàng
正法者闻其名字，况为彼宣说⁵⁰！舍利子，谤

zhèng fǎ zhě wǒ shàng bù tīng zhù pú sà shèngshàn nán zǐ děng wén qí
正法者，我尚不听住菩萨乘善男子等闻其

míng zì kuàng dāng yǎn jiàn qǐ xǔ gòng zhù shè lì zǐ bàng zhèng
名字，况当眼见！岂许共住？舍利子，谤正

fǎ zhě wǒ shàng bù tīng pī fú jiā shā kuàng shòu gòng yǎng hé yǐ
法者，我尚不听被服袈裟，况受供养！何以

gù shè lì zǐ zhū yǒu huǐ bàng shēnshēn bō rě bō luó mì duō dāng
故？舍利子，诸有毁谤甚深般若波罗蜜多，当

zhī bǐ míng huài zhèng fǎ zhě duò hēi àn lèi rú huì wō luó zì wū wū
知彼名坏正法者，堕黑暗类如秽蜗螺，自污污

tā rú làn fèn jù zhū yǒu xìn yòng huài fǎ zhě yán yì shòu rú qián suǒ
他如烂粪聚。诸有信用坏法者言，亦受如前所

shuō dà kǔ
说大苦。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán hé yuán rú lái bù shuō rú shì
时，舍利子复白佛言：“何缘如来说如是

huài zhèng fǎ zhě dāng duò è qù suǒ shòu xíng mào shēn liàng dà xiǎo
坏正法者当堕恶趣所受形貌、身量大小？”

fó gào shè lì zǐ zhǐ bù yīng shuō huài zhèng fǎ zhě dāng lái
佛告舍利子：“止！不应说坏正法者当来

suǒ shòu xíng mào shēn liàng suǒ yǐ zhě hé wǒ ruò jù shuō bǐ qù xíng
所受形貌、身量。所以者何？我若具说彼趣形

liàng bǐ wén jīng bù dāng tù rè xuè biàn zhì mìng zhōng huò jìn sǐ kǔ
量，彼闻惊怖当吐热血，便致命终或近死苦，

xīn dùn yōu nǎo rú zhòng dú jiàn shēn jiàn kū cuì rú bèi jié miáo kǒng bǐ
心顿忧恼如中毒箭，身渐枯頹如被截苗。恐彼

wén shuō bàng zhèng fǎ zhě dāng shòu rú shì dà chǒu kǔ shēn tú zì jīng
闻说谤正法者，当受如是大丑苦身，徒自惊

⁵⁰ 大正藏：说；永乐北藏及龙藏：宣说

huáng sàng shī shēnmìng wǒ mǐn bǐ gù bú wèi rǔ shuō
惶 丧失身命，我愍彼故不为汝说。”

shí shè lì zǐ dì èr dì sān chóng qǐng rú lái shuō bǐ xíng liàng
时，舍利子第二、第三重请如来说彼形量，
míng jiè hòu shì lìng zhī bàng fǎ huò dà kǔ shēn bú zào sī zuì
明诫后世，令知谤法获大苦身不造斯罪。

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán wǒ qián suǒ shuō huài zhèng fǎ
尔时，佛告舍利子言：“我前所说坏正法
zuì shòu è qù kǔ zú wéi míng jiè dāng lái zì lèi shàn nán zǐ děng
罪受恶趣苦，足为明诫。当来自类善男子等，
wén wǒ qián shuō bàng fǎ zuì bào nìng shě shēn mìng zhōng bú bàng fǎ wù
闻我前说谤法罪报，宁舍身命终不谤法，勿
wǒ wèi lái dāng shòu sī kǔ
我未来当受斯苦。”

ěr shí shàn xiàn biàn bō fó yán zhū yǒu cōng míng shàn nán zǐ
尔时，善现便白佛言：“诸有聪明善男子
děng wén fó suǒ shuō bàng zhèng fǎ rén yú dāng lái shì jiǔ shòu dà kǔ
等，闻佛所说谤正法人于当来世久受大苦，
yīng shàn hù chí shēn yǔ yì yè suǒ yǐ zhě hé wù wǒ yóu cǐ zhū
应善护持身、语、意业。所以者何？勿我由此诸

51 è yè gù è qù rén zhōng cháng shí shòu kǔ shì zūn zào zuò zēng
恶业故，恶趣人中长时受苦。世尊！造作增
zhǎng huài zhèng fǎ yè qǐ bù yóu xí zhū è yè yé
长坏正法业，岂不由习诸恶业耶？”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì yú wǒ zhèng fǎ pí nài yē
佛告善现：“如是！如是！于我正法毗奈耶
zhōng dāng yǒu yú chī zhū chū jiā zhě bǐ suī chēng wǒ wéi qí dà shī
中，当有愚痴诸出家者，彼虽称我为其大师，
ér yú wǒ shuō shēn shēn bō rě bō luó mì duō huǐ bàng jù nì shàn xiàn
而于我说甚深般若波罗蜜多毁谤、拒逆。善现
dāng zhī ruò yǒu huǐ bàng shēn shēn bō rě zé wéi huǐ bàng wú shàng pú
当知！若有毁谤甚深般若，则为毁谤无上菩
tí ruò yǒu huǐ bàng wú shàng pú tí zé wéi huǐ bàng yī qiè zhì zhì
提。若有毁谤无上菩提，则为毁谤一切智智。

ruò yǒu huǐ bàng yī qiè zhì zhì zé wéi huǐ bàng fó fǎ sēng bǎo
若有毁谤一切智智，则为毁谤佛、法、僧宝。

51 大正藏：语；永乐北藏及龙藏：诸

ruò yǒu huǐ bàng fó fǎ sēngbǎo zé biànshèshòu wú biān zuì yè
若有毁谤佛、法、僧宝，则便摄受无边罪业。

ruò yǒu shèshòu wú biān zuì yè zé biànshèshòu wú biān kǔ bào
若有摄受无边罪业，则便摄受无边苦报。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán bǐ yú chī rén jǐ yīn yuán gù
具寿善现复白佛言：“彼愚痴人几因缘故，

huǐ bàng rú shì shèshēn bō rě bō luó mì duō
毁谤如是甚深般若波罗蜜多？”

fó gào shànxiàn yóu sì yīn yuán hé děngwéi sì yī zhě
佛告善现：“由四因缘。何等为四？一者、

wéi zhū xié mó suǒ shānhuò gù èr zhě yú shèshēn fǎ bú xìn jiě gù
为诸邪魔所扇惑故。二者、于甚深法不信解故。

sān zhě bù qín jīng jìn dānzhuó wǔ yùn zhū è zhī shí suǒ shèshòu gù
三者、不勤精进耽著五蕴，诸恶知识所摄受故。

sì zhě duō huái zhī huì lè xíng è fǎ hào zì gāo jǔ qīng líng tā gù
四者、多怀瞋恚乐行恶法，好自高举轻凌他故。

bǐ yú chī rén yóu jù rú shì sì yīn yuán gù huǐ bàng bō rě bō luó mì
彼愚痴人由具如是四因缘故，毁谤般若波罗蜜

duō yóu cǐ dāng lái shòu zhū jù kǔ
多，由此当来受诸剧苦。”

大般若波罗蜜多经卷第五百四十四

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí wǔ
大般若波罗蜜多经卷第五百四十五

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn qīng jìng pǐn dì bā
第四分清净品第八

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn zhū yú chī
尔时，具寿善现复白佛言：“世尊！诸愚痴
rén bù qín jīng jìn jù zhū è xíng bó shǎo shàngēn àn dùn wú qiú shǎo
人不勤精进，具诸恶行薄少善根，暗钝无求少
wén liè huì wéi è zhī shí zhī suǒ shè shòu bú shì shàn yǒu bú yào
闻劣慧，为恶知识之所摄受，不事善友，不乐
qǐng wèn yú zhū shèng shàn bù qín xiū xué wén fó suǒ shuō shēn shēn bō
请问，于诸胜善不勤修学，闻佛所说甚深般
rě bō luó mì duō shí nán xìn jiě
若波罗蜜多实难信解。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。”

ěr shí shàn xiàn fù bó fó yán rú shì bō rě bō luó mì duō
尔时，善现复白佛言：“如是般若波罗蜜多
yún hé shēn shēn nán xìn nán jiě
云何甚深难信难解？”

fó gào shàn xiàn sè fēi fù fēi jiě hé yǐ gù sè yǐ wú
佛告善现：“色非缚非解。何以故？色以无
xìng wéi zì xìng gù shòu xiǎng xíng shí fēi fù fēi jiě hé yǐ gù
性为自性故。受、想、行、识非缚非解。何以故？
shòu xiǎng xíng shí yǐ wú xìng wéi zì xìng gù
受、想、行、识以无性为自性故。”

fù cì shàn xiàn sè qián jì fēi fù fēi jiě hé yǐ gù
“复次，善现，色前际非缚非解。何以故？
sè qián jì yǐ wú xìng wéi zì xìng gù sè hòu jì fēi fù fēi jiě hé yǐ
色前际以无性为自性故。色后际非缚非解。何以
gù sè hòu jì yǐ wú xìng wéi zì xìng gù sè zhōng jì fēi fù fēi jiě
故？色后际以无性为自性故。色中际非缚非解。”

hé yǐ gù sè zhōng jì yǐ wú xìng wéi zì xìng gù shòu xiǎng xíng
何以故？色中际以无性为自性故。受、想、行、
shí qián jì fēi fù fēi jiě hé yǐ gù shòu xiǎng xíng shí qián
识前际非缚非解。何以故？受、想、行、识前
jì yǐ wú xìng wéi zì xìng gù shòu xiǎng xíng shí hòu jì fēi fù
际以无性为自性故。受、想、行、识后际非缚
fēi jiě hé yǐ gù shòu xiǎng xíng shí hòu jì yǐ wú xìng wéi
非解。何以故？受、想、行、识后际以无性为
zì xìng gù shòu xiǎng xíng shí zhōng jì fēi fù fēi jiě hé yǐ
自性故。受、想、行、识中际非缚非解。何以
gù shòu xiǎng xíng shí zhōng jì yǐ wú xìng wéi zì xìng gù
故？受、想、行、识中际以无性为自性故。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shèn shēn bō rě bō luó mì duō
具寿善现复白佛言：“甚深般若波罗蜜多

shèn nán xìn jiě shèn shēn bō rě bō luó mì duō jí nán xìn jiě
甚难信解！甚深般若波罗蜜多极难信解！”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō suǒ yǐ
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。所以

zhě hé shàn xiàn sè qīng jìng jí guǒ qīng jìng guǒ qīng jìng jí sè qīng
者何？善现，色清净即果清净，果清净即色清

jìng hé yǐ gù shì sè qīng jìng yǔ guǒ qīng jìng wú èr wú èr fēn
净。何以故？是色清净与果清净无二、无二分、

wú bié wú duàn gù shòu xiǎng xíng shí qīng jìng jí guǒ qīng jìng
无别、无断故。受、想、行、识清净即果清净，

guǒ qīng jìng jí shòu xiǎng xíng shí qīng jìng hé yǐ gù shì shòu
果清净即受、想、行、识清净。何以故？是受、

xiǎng xíng shí qīng jìng yǔ guǒ qīng jìng wú èr wú èr fēn wú bié
想、行、识清净与果清净无二、无二分、无别、

wú duàn gù
无断故。

fù cì shàn xiàn sè qīng jìng jí yī qiè zhì qīng jìng yī qiè
“复次，善现，色清净即一切智清净，一切

zhì qīng jìng jí sè qīng jìng hé yǐ gù shì sè qīng jìng yǔ yī qiè zhì
智清净即色清净。何以故？是色清净与一切智

qīng jìng wú èr wú èr fēn wú bié wú duàn gù shòu xiǎng
清净无二、无二分、无别、无断故。受、想、

xíng shí qīng jìng jí yī qiè zhì qīng jìng yī qiè zhì qīng jìng jí shòu xiǎng
行、识清净即一切智清净，一切智清净即受、想、

xíng shí qīng jìng hé yǐ gù shì shòu xiǎng xíng shí qīng jìng
行、识清净。何以故？是受、想、行、识清净
yǔ yī qiè zhì qīng jìng wú èr wú èr fēn wú bié wú duàn gù
与一切智清净无二、无二分、无别、无断故。”

ěr shí shè lì zǐ bó fó yán shì zūn rú shì bō rě bō luó
尔时，舍利子白佛言：“世尊！如是般若波罗

mì duō zuì wéi shēn shēn
蜜多最为甚深。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō shèn néng zhào liǎo
舍利子言：“如是般若波罗蜜多甚能照了。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō shì dà guāng míng
舍利子言：“如是般若波罗蜜多是大光明。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō yǒng bù xiāng xù
舍利子言：“如是般若波罗蜜多永不相续。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō běn wú zá rǎn
舍利子言：“如是般若波罗蜜多本无杂染。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō wú dé wú xiàn
舍利子言：“如是般若波罗蜜多无得、无现

guān
观。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō wú suǒ shēng qǐ
舍利子言：“如是般若波罗蜜多无所生起。”

fó yán rú shì jí qīng jìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō bì jìng bù shēng
舍利子言：“如是般若波罗蜜多毕竟不生。”

fó yán rú shì jí qīngjìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō bù shēng yù jiè
舍利子言：“如是般若波罗蜜多不生欲界、
bù shēng sè jiè bù shēng wú sè jiè
不生色界、不生无色界。”

fó yán rú shì jí qīngjìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō wú zhī wú jiě
舍利子言：“如是般若波罗蜜多无知无解。”

fó yán rú shì jí qīngjìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō yú hé děng fǎ wú
舍利子言：“如是般若波罗蜜多于何等法无
zhī wú jiě
知无解？”

fó yán yú sè wú zhī wú jiě hé yǐ gù jí qīngjìng gù
佛言：“于色无知无解。何以故？极清净故。

yú shòu xiǎng xíng shí wú zhī wú jiě hé yǐ gù jí qīngjìng
于受、想、行、识无知无解。何以故？极清静
gù
故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō yú sà pó rě wú
舍利子言：“如是般若波罗蜜多于萨婆若无
sǔn wú yì
损无益。”

fó yán rú shì jí qīngjìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

shè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ wú
舍利子言：“如是般若波罗蜜多于一切法无
qǔ wú shě
取无舍。”

fó yán rú shì jí qīngjìng gù
佛言：“如是！极清净故。”

ěr shí shànxiàn yì bó fó yán wǒ qīngjìng gù sè qīngjìng
尔时，善现亦白佛言：“我清净故色清净。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán wǒ qīngjìng gù shòu xiǎng xíng shí qīng
善现复言：“我清净故受、想、行、识清
jìng
净。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán wǒ qīngjìng gù guǒqīngjìng
善现复言：“我清净故果清净。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán wǒ qīngjìng gù yī qiè zhì qīngjìng
善现复言：“我清净故一切智清净。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán wǒ qīngjìng gù wú dé wú xiànguān
善现复言：“我清净故无得、无现观。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán wǒ wú biān gù sè wú biān
善现复言：“我无边故色无边。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán wǒ wú biān gù shòu xiǎng xíng shí wú
善现复言：“我无边故受、想、行、识无
biān
边。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán ruò pú sà mó hē sà néng rú shì jué shì wéi
善现复言：“若菩萨摩诃萨能如是觉，是为
bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duō fēi cǐ àn fēi
善现复言：“如是般若波罗蜜多非此岸、非
bǐ àn fēi zhùzhōngjiān
彼岸、非住中间。”

fó yán rú shì bì jìng jìng gù
佛言：“如是！毕竟净故。”

shànxiàn fù yán ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xiǎng qì shě
善现复言：“若菩萨摩诃萨起如是想，弃舍
bō rě bō luó mì duō yuǎn lí bō rě bō luó mì duō
般若波罗蜜多，远离般若波罗蜜多。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì suǒ yǐ zhě hé shì pú
佛告善现：“如是！如是！所以者何？是菩
sà mó hē sà zhuómíngzhuóxiàng
萨摩诃萨著名著相。”

jù shòushànxiànbiàn bó fó yán shèn qí shì zūn xī yǒu
具寿善现便白佛言：“甚奇！世尊！希有！
shàn shì shàn wèi pú sà mó hē sà zhòng yú shēn bō rě bō luó mì duō
善逝！善为菩萨摩诃萨众，于深般若波罗蜜多，
kāi shì fēn bié jiū jìng zhuóxiàng
开示分别究竟著相。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán yún hé pú sà mó hē sà yú
时，舍利子问善现言：“云何菩萨摩诃萨于
shēn bō rě bō luó mì duōsuǒ qǐ zhuóxiàng
深般若波罗蜜多所起著相？”

shànxiàn dá yán ruò pú sà mó hē sà yú sè wèikōng qǐ kōng
善现答言：“若菩萨摩诃萨于色谓空起空
xiǎngzhuó yú shòu xiǎng xíng shí wèikōng qǐ kōngxiǎngzhuó yú
想著，于受、想、行、识谓空起空想著，于
guò qù fǎ wèiguò qù fǎ qǐ guò qù fǎ xiǎngzhuó yú wèi lái fǎ wèi wèi
过去法谓过去法起过去法想著，于未来法谓未
lái fǎ qǐ wèi lái fǎ xiǎngzhuó yú xiàn zài fǎ wèixiàn zài fǎ qǐ xiàn zài
来法起未来法想著，于现在法谓现在法起现在
fǎ xiǎngzhuó wèi pú sà shèngshàn nán zǐ děng chū fā xīn shí shēng rú
法想著，谓菩萨乘善男子等，初发心时生如
shì fú yì míngzhuóxiàng
是福，亦名著相。”

shí tiān dì shì wènshànxiànyán hé yuán rú shì míngwéizhuó
时，天帝释问善现言：“何缘如是名为著
xiàng
相？”

shànxiàn dá yán ruò wèi cǐ shì dà pú tí xīn ruò zhí cǐ shì
善现答言：“若谓此是大菩提心，若执此是

chū pú tí xīn huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shì míng zhuó xiàng
初菩提心，回向无上正等菩提，是名著相。

jiāo shī jiā xīn běn xìng kōng bù kě huí xiàng zhù pú sà shèng shàn nán zǐ
憍尸迦，心本性空不可回向。住菩萨乘善男子

děng ruò zuò shì zhí wǒ qù dà shèng zhū rú shì děng jiē míng zhuó
等，若作是执：我趣大乘。诸如是等皆名著

xiàng shì gù pú sà mó hē sà zhòng yù yú wú shàng zhèng děng pú tí
相。是故菩萨摩诃萨众欲于无上正等菩提，

shì xiàn quàn dǎo zàn lì qìng xǐ fā qù dà shèng zhū yǒu qíng zhě
示现、劝导、赞励、庆喜发趣大乘诸有情者，

yīng suí shí xiàng shì xiàn quàn dǎo zàn lì qìng xǐ bǐ zhū yǒu qíng
应随实相示现、劝导、赞励、庆喜。彼诸有情

ruò néng rú shì shì xiàn quàn dǎo zàn lì qìng xǐ tā yǒu qíng zhě
若能如是示现、劝导、赞励、庆喜他有情者，

yú zì wú sǔn yì bù sǔn tā shì zhū rú lái suǒ yīng xǔ kě jiāo shī jiā
于自无损亦不损他，是诸如来所应许可。憍尸迦，

ān zhù dà shèng shàn nán zǐ děng ruò néng rú shì shì xiàn quàn dǎo
安住大乘善男子等，若能如是示现、劝导、

zàn lì qìng xǐ qù pú sà shèng zhū yǒu qíng zhě biàn néng yuǎn lí yī qiè
赞励、庆喜趣菩萨乘诸有情者，便能远离一切

zhí zhuó
执著。”

ěr shí shì zūn zàn shàn xiàn yuē shàn zāi shàn zāi rǔ jīn
尔时，世尊赞善现曰：“善哉！善哉！汝今

shàn néng wèi zhū pú sà shuō zhí zhuó xiàng lìng zhū pú sà jué zhī yuǎn lí
善能为诸菩萨说执著相，令诸菩萨觉知远离。

fù yǒu cǐ yú wēi xì zhí zhuó dāng wèi rǔ shuō rǔ yīng dì tīng jí shàn
复有此余微细执著当为汝说，汝应谛听！极善

zuò yì
作意。”

shàn xiàn bó yán wěi rán yuàn shuō wǒ děng yào wén
善现白言：“唯然！愿说！我等乐闻。”

fó gào shàn xiàn ān zhù dà shèng shàn nán zǐ děng yù qù wú
佛告善现：“安住大乘善男子等，欲趣无

shàng zhèng děng pú tí yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué yǐ jìng
上正等菩提，于诸如来、应、正等觉，以净

xìn xīn qǔ xiàng yì niàn suí suǒ qǔ xiàng jiē míng zhí zhuó suǒ yǐ zhě hé
信心取相忆念，随所取相皆名执著。所以者何？

zhū qǔ xiàngzhě míng zhí zhuó gù ruò yú guò qù wèi lái xiàn zài yī qiè rú
诸取相者名执著故。若于过去未来现在一切如
lái yīng zhèngděng jué zhū wú lòu fǎ shēnshēng suí xǐ fù chí rú
来、应、正等觉诸无漏法深生随喜，复持如
shì suí xǐ shàngēn yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng
是随喜善根，与诸有情平等共有回向无上
zhèngděng pú tí yì míng zhí zhuó suǒ yǐ zhě hé zhū fǎ shí xìng fēi
正等菩提，亦名执著。所以者何？诸法实性非
guò qù fēi wèi lái fēi xiàn zài yuǎn lí sān shì fēi lí sān shì kě néng
过去非未来非现在，远离三世。非离三世可能
huí xiàng lí sān shì fǎ bù kě qǔ xiàng bù kě pān yuán yì wú jiàn wén
回向，离三世法不可取相、不可攀缘亦无见闻
jué zhī shì gù
觉知事故。”

jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán zhū fǎ shí xìng zuì wéi shēn
具寿善现便白佛言：“诸法实性最为甚
shēn
深。”

fó yán rú shì běn xìng lí gù
佛言：“如是！本性离故。”

shàn xiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duō běn xìng shēn shēn
善现复言：“如是般若波罗蜜多本性甚深。”

fó yán rú shì běn xìng jìng gù
佛言：“如是！本性净故。”

shàn xiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duō běn xìng qīng jìng
善现复言：“如是般若波罗蜜多本性清净。”

fó yán rú shì běn xìng lí gù
佛言：“如是！本性离故。”

shàn xiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duō jiē yīng jìng lǐ
善现复言：“如是般若波罗蜜多皆应敬礼。”

fó yán rú shì yī yī qiè fǎ běn xìng lí gù shàn xiàn dāng
佛言：“如是！以一切法本性离故。善现当
zhī ruò yī qiè fǎ běn xìng yuǎn lí jí shì bō rě bō luó mì duō suǒ
知！若一切法本性远离，即是般若波罗蜜多。所
yǐ zhě hé rú lái zhèng jué zhū fǎ shí xìng wú zào wú zuò
以者何？如来证觉诸法实性无造无作。”

shàn xiàn fù yán shì gù rú lái yīng zhèngděng jué yú yī
善现复言：“是故如来、应、正等觉于一

qiè fǎ wú suǒzhèng gù míngxiànděngjué
切法无所证故名现等觉。”

fó yán rú shì yī yī qiè fǎ yī xìng fēi èr shànxiàndāng
佛言：“如是！以一切法一性非二。善现当

zhī zhū fǎ yī xìng jí shì wú xìng zhū fǎ wú xìng jí shì yī xìng rú
知！诸法一性即是无性，诸法无性即是一性，如

shì zhū fǎ yī xìng wú xìng shì běn shí xìng cǐ běn shí xìng jí shì yī xiàng
是诸法一性、无性是本实性，此本实性即是一相，

suǒwèi wú xiàng shì gù shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng
所谓无相。是故，善现，一切如来、应、正等

jué yú yī qiè fǎ wú suǒzhèng gù míngxiànděngjué suǒ yǐ zhě hé
觉于一切法无所证故名现等觉。所以者何？

zhū fǎ běnxìngwéi yī wú èr shànxiàndāng zhī zhū fǎ běnxìng jí fēi
诸法本性唯一无二。善现当知！诸法本性即非

běnxìng cǐ fēi běnxìng jí shì běnxìng néng rú shì zhī jí néngyuǎn lí
本性，此非本性即是本性，能如是知即能远离

yī qiè zhí zhuó
一切执著。”

shànxiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duōnán kě jué zhī
善现复言：“如是般若波罗蜜多难可觉知。”

fó yán rú shì wú zhī zhě gù
佛言：“如是！无知者故。”

shànxiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duō bù kě sī yì
善现复言：“如是般若波罗蜜多不可思议。”

fó yán rú shì fēi yī qiè xīn suǒliǎo zhī gù
佛言：“如是！非一切心所了知故。”

shànxiàn fù yán rú shì bō rě bō luó mì duō wú suǒzào zuò
善现复言：“如是般若波罗蜜多无所造作。”

fó yán rú shì yǐ zhū zuòzhě bù kě dé gù
佛言：“如是！以诸作者不可得故。”

ěr shí jù shòushànxiàn fù bó fó yán shì zūn yún hé pú
尔时，具寿善现复白佛言：“世尊！云何菩

sà mó hē sà yīng xíng bō rě bō luó mì duō
萨摩诃萨应行般若波罗蜜多？”

fó gào shànxiàn zhū pú sà mó hē sà ruò bù xíng sè shì xíng
佛告善现：“诸菩萨摩诃萨若不行色，是行

bō rě bō luó mì duō ruò bù xíngshòu xiǎng xíng shí shì xíng
般若波罗蜜多；若不行受、想、行、识，是行

bō rě bō luó mì duō fù cì shànxiàn zhū pú sà mó hē sà ruò bù
般若波罗蜜多。复次，善现，诸菩萨摩诃萨若不
xíng sè kōng shì xíng bō rě bō luó mì duō ruò bù xíngshòu xiǎng
行色空，是行般若波罗蜜多；若不行受、想、
xíng shí kōng shì xíng bō rě bō luó mì duō fù cì shànxiàn
行、识空，是行般若波罗蜜多。复次，善现，
zhū pú sà mó hē sà ruò bù xíng sè bù yuánmǎnxiàng shì xíng bō rě bō
诸菩萨摩诃萨若不行色不圆满相，是行般若波
luó mì duō ruò bù xíngshòu xiǎng xíng shí bù yuánmǎnxiàng shì
罗蜜多；若不行受、想、行、识不圆满相，是
xíng bō rě bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé sè bù yuánmǎn jí fēi sè
行般若波罗蜜多。所以者何？色不圆满即非色，
shòu xiǎng xíng shí bù yuánmǎn jí fēi shòu xiǎng xíng shí
受、想、行、识不圆满即非受、想、行、识，
ruò bù rú shì xíng shì xíng bō rě bō luó mì duō
若不如是行，是行般若波罗蜜多。”

ěr shí shànxiànbiàn bó fó yán xī yǒu shì zūn shèn qí
尔时，善现便白佛言：“希有！世尊！甚奇！

shàn shì yú zhūzhuózhōngshuō wú zhuóxiàng
善逝！于诸著中说无著相。”

fó gào shànxiàn zhū pú sà mó hē sà ruò bù xíng sè wú suǒzhuó
佛告善现：“诸菩萨摩诃萨若不行色无所著

xiàng shì xíng bō rě bō luó mì duō ruò bù xíngshòu xiǎng xíng
相，是行般若波罗蜜多；若不行受、想、行、
shí wú suǒzhuóxiàng shì xíng bō rě bō luó mì duō shànxiàndāng zhī
识无所著相，是行般若波罗蜜多。善现当知！

zhū pú sà mó hē sà ruò néng rú shì xíngshēn bō rě bō luó mì duō yú
诸菩萨摩诃萨若能如是行深般若波罗蜜多，于
sè bù shēngzhuó yú shòu xiǎng xíng shí bù shēngzhuó yú yù
色不生著，于受、想、行、识不生著；于预

liú guǒ bù shēngzhuó yú yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bù shēng
流果不生著，于一来、不还、阿罗汉果不生

zhuó yú dú jué pú tí bù shēngzhuó yú fó wú shàngzhèngděng pú tí
著；于独觉菩提不生著；于佛无上正等菩提

bù shēngzhuó yú sà pó ruò yì bù shēngzhuó suǒ yǐ zhě hé wú
不生著；于萨婆若亦不生著。所以者何？无

zhuó wú fù chāoguò yī qiè míng sà pó ruò rú shì shànxiàn zhū
著无缚超过一切，名萨婆若。如是，善现，诸

pú sà mó hē sà chāo yī qiè zhuó xíng shēn bō rě bō luó mì duō
菩萨摩诃萨超一切著行深般若波罗蜜多。”

jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán xī yǒu shì zūn shèn qí
具寿善现便白佛言：“希有！世尊！甚奇！

shàn shì rú shì bō rě bō luó mì duō suǒ zhèng fǎ xìng zuì wéi shēn shēn
善逝！如是般若波罗蜜多所证法性最为甚深，

ruò shuō bù shuō jù wú zēng jiǎn
若说不说俱无增减。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō pì rú
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。譬如

xū kōng jiǎ shǐ zhū fó jìn qí shòu liàng huò zàn huò huǐ ér bǐ xū kōng
虚空，假使诸佛尽其寿量或赞或毁，而彼虚空

wú zēng wú jiǎn shēn shēn fǎ xìng yì fù rú shì ruò shuō bù shuō jù
无增无减，甚深法性亦复如是，若说、不说俱

wú zēng jiǎn fù cì shàn xiàn pì rú huàn shì yú zàn huǐ shí wú
无增减。复次，善现，譬如幻士，于赞毁时无

xǐ wú yōu bù zēng bù jiǎn shēn shēn fǎ xìng yì fù rú shì ruò shuō
喜无忧、不增不减，甚深法性亦复如是，若说、

bù shuō rú běn wú yì
不说如本无异。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán zhū pú sà mó hē sà xíng shēn
具寿善现复白佛言：“诸菩萨摩诃萨行深

bō rě bō luó mì duō shèn wéi nán shì wèi shēn bō rě bō luó mì duō ruò
般若波罗蜜多甚为难事，谓深般若波罗蜜多若

xiū bù xiū wú zēng wú jiǎn wú jìn wú tuì zhū pú sà mó hē sà xiū xíng
修不修无增无减、无进无退。诸菩萨摩诃萨修行

bō rě bō luó mì duō rú xiū xū kōng dōu wú suǒ yǒu wèi yú cǐ zhōng
般若波罗蜜多，如修虚空都无所有，谓于此中

wú fǎ kě dé ér qín xiū xué nǎi zhì wú shàng zhèng děng pú tí cháng
无法可得而勤修学，乃至无上正等菩提常

wú tuì zhuǎn
无退转。

shì zūn zhū pú sà mó hē sà wǒ děng yǒu qíng jiē yīng jìng lǐ
“世尊！诸菩萨摩诃萨我等有情皆应敬礼，

néng pī rú shì dà gōng dé kǎi suǒ yǐ zhě hé zhū pú sà mó hē sà
能被如是大功德铠。所以者何？诸菩萨摩诃萨

wèi dù yǒu qíng pī gōng dé kǎi pì rú yù yǔ xū kōng zhàn zhēng pī jiān
为度有情被功德铠，譬如欲与虚空战争被坚

gù kǎi shì zūn zhū pú sà mó hē sà wèi dù yǒuqíng pī gōng dé kǎi
固铠。世尊！诸菩萨摩诃萨为度有情被功德铠，
rú yǒngjiànzhě yù bá xū kōng zhì gāoshèngchù shì zūn zhū pú sà mó
如勇健者欲拔虚空置高胜处。世尊！诸菩萨摩
hē sà shènwéiyǒngměng pī gōng dé kǎi wèi rú xū kōng fǎ jiè fǎ
诃萨甚为勇猛被功德铠，为如虚空、法界、法
xìngzhūyǒuqíng gù yù qù wú shàngzhèngděng pú tí shì zūn zhū pú
性诸有情故，欲趣无上正等菩提。世尊！诸菩
sà mó hē sà dé dà jīng jìn bō luó mì duō wèi rú xū kōng yī qiè fǎ
萨摩诃萨得大精进波罗蜜多，为如虚空一切法
gù pī gōng dé kǎi shì zūn zhū pú sà mó hē sà shènwéi xī yǒu wèi
故被功德铠。世尊！诸菩萨摩诃萨甚为希有，为
rú xū kōngzhūyǒuqíng lèi tuō rú xū kōngshēng sǐ kǔ gù dé rú xū
如虚空诸有情类，脱如虚空生死苦故，得如虚
kōng niè pán lè gù pī gōng dé kǎi
空涅槃乐故，被功德铠。”

ěr shí huì zhōng yǒu yī bì chūxiàng fó hé zhǎng bó yán shì
尔时，会中有一苾刍向佛合掌白言：“世
zūn wǒ yīng jìng lǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō wèi cǐ bō rě bō luó
尊！我应敬礼甚深般若波罗蜜多，谓此般若波罗
mì duō wú fǎ kě shēng wú fǎ kě miè
蜜多无法可生、无法可灭。”

shí tiān dì shì wènshànxiànyán ruò pú sà mó hē sà yù xué
时，天帝释问善现言：“若菩萨摩诃萨欲学
bō rě bō luó mì duō dāng rú hé xué
般若波罗蜜多，当如何学？”

shànxiàn dá yán ruò pú sà mó hē sà yù xué bō rě bō luó mì
善现答言：“若菩萨摩诃萨欲学般若波罗蜜
duō dāng rú xū kōng jīng qín xiū xué
多，当如虚空精勤修学。”

shí tiān dì shì biàn bó fó yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
时，天帝释便白佛言：“若善男子、善女人
děng yú shēn bō rě bō luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng
等于深般若波罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、
jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù
精勤修学、如理思惟、书写、解说、广令流布，
wǒ dāng shǒu hù lìng wú sǔn nǎo
我当守护令无损恼。”

ěr shí shànxiàngào dì shì yán rǔ jiànyǒu fǎ kě shǒu hù
尔时，善现告帝释言：“汝见有法可守护
fǒu 不？”

tiān dì shì yán fú yě dà dé wǒ bú jiàn fǎ shì kě shǒu
天帝释言：“不也！大德！我不见法是可守
hù 护。”

shànxiàngào yán ruò pú sà mó hē sà rú shēn bō rě bō luó mì
善现告言：“若菩萨摩诃萨如深般若波罗蜜
duōsuǒshuō ér zhù jí wéishǒu hù ruò lí bō rě bō luó mì duō rén
多所说而住，即为守护。若离般若波罗蜜多，人、
fēi rén děng yù wéi sǔnnǎo jí dé qí biàn jiāo shī jiā ruò yù shǒu hù
非人等欲为损恼即得其便。憍尸迦，若欲守护
xíngshēn bō rě bō luó mì duō zhū pú sà zhě bú yì yǒu rén fā qín jīng
行深般若波罗蜜多诸菩萨者，不异有人发勤精
jìn shǒu hù xū kōng ruò yù shǒu hù xíngshēn bō rě bō luó mì duō zhū pú
进守护虚空。若欲守护行深般若波罗蜜多诸菩
sà zhě táng shè qú láo dōu wú suǒ yì jiāo shī jiā yú yì yún hé
萨者，唐设劬劳都无所益。憍尸迦，于意云何？
yǒu néng shǒu hù gǔ xiǎng děng fǒu
有能守护谷响等不？”

tiān dì shì yán fú yě dà dé
天帝释言：“不也！大德！”

shànxiàngào yán jiāo shī jiā ruò yù shǒu hù xíngshēn bō rě bō
善现告言：“憍尸迦，若欲守护行深般若波
luó mì duō zhū pú sà zhě yì fù rú shì táng shè qú láo dōu wú suǒ yì
罗蜜多诸菩萨者亦复如是，唐设劬劳都无所益。
jiāo shī jiā zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō suī zhī
憍尸迦，诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多，虽知
zhū fǎ jiē rú xiǎng děng ér bù guānjiàn yì bù xiǎn shì yī yī qiè fǎ
诸法皆如响等，而不观见亦不显示，以一切法
dōu wú suǒ yǒu bù kě dé gù ruò pú sà mó hē sà néng rú shì zhù
都无所有、不可得故。若菩萨摩诃萨能如是住，
shì xíng bō rě bō luó mì duō
是行般若波罗蜜多。”

ěr shí shì zūn wēi shén lì gù lìng cǐ sān qiān dà qiān shì jiè sì
尔时，世尊威神力故，令此三千大千世界四

dà tiānwáng jí tiān dì shì dà fàn wáng děng yī qiè tiān zhòng lái zhī fó
大天王及天帝释、大梵王等一切天众来诣佛
suǒ dǐng lǐ shuāng zú què zhù yī miàn yǐ fó shén lì yú shí fāng
所，顶礼双足，却住一面。以佛神力，于十方
jiè gè jiàn qiān fó xuān shuō bō rě bō luó mì duō yì pǐn míng zì jiē
界各见千佛宣说般若波罗蜜多，义品名字皆
tóng yú cǐ qǐng shuō bō rě bō luó mì duō bì chū zhòng shǒu jiē míng shàn
同于此，请说般若波罗蜜多苾刍众首皆名善
xiàn wèn nán bō rě bō luó mì duō zhū tiān zhòng shǒu jiē míng dì shì
现，问难般若波罗蜜多诸天众首皆名帝释。

ěr shí shì zūn gào shàn xiàn yuē cí shì pú sà dāng zhèng wú
尔时，世尊告善现曰：“慈氏菩萨当证无
shàng zhèng děng jué shí jí yǐ cǐ míng yì yú cǐ chù xuān shuō bō rě
上正等觉时即以此名，亦于此处宣说般若
bō luó mì duō cǐ xián jié zhōng dāng lái zhū fó jí yǐ cǐ míng yì yú
波罗蜜多。此贤劫中当来诸佛即以此名，亦于
cǐ chù xuān shuō bō rě bō luó mì duō”
此处宣说般若波罗蜜多。”

dì sì fēn zàn tàn pǐn dì jiǔ 第四分赞叹品第九

ěr shí jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán shì zūn rú shì bō
尔时，具寿善现便白佛言：“世尊！如是般
rě bō luó mì duō dàn yǒu míng zì rú shì míng zì yì bù kě dé dàn
若波罗蜜多但有名字，如是名字亦不可得，但
yī yǔ yán jiǎ shī shè yǒu shì gù bō rě bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu
依语言假施设有，是故般若波罗蜜多亦无所有、
shí bù kě dé míng zì bō rě bō luó mì duō rú shì èr fǎ zhǎn
实不可得。名字、般若波罗蜜多，如是二法展
zhuǎn xiāng sì tóng wú suǒ yǒu jù bù kě dé hé yuán fó shuō
转相似，同无所有、俱不可得。何缘佛说：
cí shì pú sà dāng zhèng wú shàng zhèng děng jué shí jí yǐ cǐ míng yì
慈氏菩萨当证无上正等觉时即以此名，亦
yú cǐ chù xuān shuō bō rě bō luó mì duō”
于此处宣说般若波罗蜜多。”

fó gào shàn xiàn cí shì pú sà dāng zhèng wú shàng zhèng děng
佛告善现：“慈氏菩萨当证无上正等

jué shí bú zhèng sè kōng bú zhèngshòu xiǎng xíng shí kōng
觉时，不证色空，不证受、想、行、识空；
bú zhèng sè fù bú zhèngshòu xiǎng xíng shí fù bú zhèng sè
不证色缚，不证受、想、行、识缚；不证色
tuō bú zhèngshòu xiǎng xíng shí tuō jí yǐ rú shì zhū xíng
脱，不证受、想、行、识脱。即以如是诸行、
zhuàng xiàng cí shì pú sà dāng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí jí
状、相，慈氏菩萨当证无上正等菩提即
yǐ cǐ míng yì yú cǐ chù xuān shuō ān shuō bō rě bō luó mì duō
以此名，亦于此处宣说般若波罗蜜多。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shèn shēn bō rě bō luó mì duō
具寿善现复白佛言：“甚深般若波罗蜜多
zuì wéi qīng jìng
最为清净。”

fó gào shàn xiàn sè qīng jìng gù shèn shēn bō rě bō luó mì duō
佛告善现：“色清净故，甚深般若波罗蜜多
zuì wéi qīng jìng shòu xiǎng xíng shí qīng jìng gù shèn shēn bō rě
最为清净；受、想、行、识清净故，甚深般若
bō luó mì duō zuì wéi qīng jìng xū kōng qīng jìng gù shèn shēn bō rě bō
波罗蜜多最为清净；虚空清净故，甚深般若波
luó mì duō zuì wéi qīng jìng sè wú rǎn gù shèn shēn bō rě bō luó mì
罗蜜多最为清净；色无染故，甚深般若波罗蜜
duō zuì wéi qīng jìng shòu xiǎng xíng shí wú rǎn gù shèn shēn bō
多最为清净；受、想、行、识无染故，甚深般
rě bō luó mì duō zuì wéi qīng jìng xū kōng wú rǎn gù shèn shēn bō rě
若波罗蜜多最为清净；虚空无染故，甚深般若
bō luó mì duō zuì wéi qīng jìng yī qiè yǒu rǎn jí wú rǎn fǎ bù kě dé
波罗蜜多最为清净；一切有染及无染法不可得
gù shèn shēn bō rě bō luó mì duō zuì wéi qīng jìng
故，甚深般若波罗蜜多最为清净。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
具寿善现复白佛言：“若善男子、善女人
děng dàn wén rú shì shèn shēn bō rě bō luó mì duō gōng dé míng hào
等，但闻如是甚深般若波罗蜜多功德名号，
shàng wéi huò dé guǎng dà shàn lì kuàng néng shòu chí dú sòng xiū
尚为获得广大善利，况能受持、读诵、修
xí shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù shì shàn nán zǐ shàn nǚ
习、书写、解说、广令流布！是善男子、善女

rén děng zhōng bú hòng sǐ yì wú hòng bìng jí zhū yānghuò cháng wéi
人等，终不横死亦无横病及诸殃祸，常为
wú liàng bǎi qiāntiānshéngōngjìng wéi rào suí zhúshǒu hù ruò shànnán zǐ
无量百千天神恭敬围绕随逐守护。若善男子、
shàn nǚ rén děng yú hēi bái yuè gè dì bā rì dì shí sì rì dì shí wǔ
善女人等于黑白月各第八日、第十四日、第十五
rì zài zài chùchù dú sòngjiǎngshuōshēnshēn bō rě bō luó mì duō dāng
日，在在处处读诵讲说甚深般若波罗蜜多，当
huò wú biāngōng dé shèng lì
获无边功德胜利。”

fó gàoshànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō shì shàn
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。是善
nán zǐ shàn nǚ rén děng dú sòng xuānshuōshēnshēn bō rě bō luó
男子、善女人等，读诵、宣说甚深般若波罗
mì duō wú liàngtiānshéncháng lái gōngjìng wéi rào shǒu hù suǒ yǐ zhě
蜜多，无量天神常来恭敬围绕守护。所以者
hé shēnshēn bō rě bō luó mì duō shì zhūtiān rén ā sù luò děng
何？甚深般若波罗蜜多，是诸天、人、阿素洛等
wú shàngzhēnbǎo yóu cǐ yīn yuán shì shànnán zǐ shàn nǚ rén děng
无上珍宝。由此因缘，是善男子、善女人等
dānghuò wú biāngōng dé shèng lì
当获无边功德胜利。

fù cì shànxiàn shēnshēn bō rě bō luó mì duō tīngwén
“复次，善现，甚深般若波罗蜜多听闻、
shòu chí dú sòng shū xiě gòngyǎng xiū xué xuānshuōděng shí
受持、读诵、书写、供养、修学、宣说等时，
duō yǒu xié mó wèi zuò liú nán suǒ yǐ zhě hé shēnshēn bō rě bō luó
多有邪魔为作留难。所以者何？甚深般若波罗
mì duō shì dà zhēnbǎo duō zhū yuàn zéi pì rú shì jiān suǒ guì zhēnbǎo
蜜多是大珍宝多诸怨贼，譬如世间所贵珍宝，
suí suǒ zài chù duō zhū yuàn zéi shànxiāndāng zhī shēnshēn bō rě bō luó
随所在处多诸怨贼。善现当知！甚深般若波罗
mì duō shì wú shàngbǎo néng yǔ shì jiān lì yì ān lè
蜜多是无上宝，能与世间利益安乐。

fù cì shànxiàn shēnshēn bō rě bō luó mì duō yú yī qiè
“复次，善现，甚深般若波罗蜜多于一切
fǎ bù shēng bú miè bù chéng bú huài bú xiàng bú bèi bù yǐn bù
法不生不灭、不成不坏、不向不背、不引不

qiǎn bù qǔ bù shě bú gòu bú jìng bù zēng bù jiǎn bú jìn bù yuǎn
遣、不取不舍、不垢不净、不增不减、不近不远。

suǒ yǐ zhě hé yǐ yī qiè fǎ dōu wú suǒ yǒu jiē bù kě dé shànxiàn
所以者何？以一切法都无所有皆不可得。善现

dāng zhī shēnshēn bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ wú suǒ dé gù
当知！甚深般若波罗蜜多于一切法无所得故，

fēi néng rǎn wū fēi suǒ rǎn wū suǒ yǐ zhě hé wú fǎ bù néng rǎn
非能染污、非所染污。所以者何？无法不能染

wū wú fǎ shànxiàndāng zhī sè wú rǎn wū gù shēnshēn bō rě bō
污无法。善现当知！色无染污故，甚深般若波

luó mì duō yì wú rǎn wū shòu xiǎng xíng shí wú rǎn wū gù
罗蜜多亦无染污；受、想、行、识无染污故，

shēnshēn bō rě bō luó mì duō yì wú rǎn wū shēnshēn bō rě bō luó mì
甚深般若波罗蜜多亦无染污；甚深般若波罗蜜

duō wú rǎn wū gù sè děngzhū fǎ yì wú rǎn wū ruò yú rú shì yì bù
多无染污故，色等诸法亦无染污。若于如是亦不

fēn bié shì xíng bō rě bō luó mì duō shànxiàndāng zhī shēnshēn bō
分别，是行般若波罗蜜多。善现当知！甚深般

rě bō luó mì duō wú fēn bié gù yú yī qiè fǎ wú qǔ wú shě wú shuō
若波罗蜜多无分别故，于一切法无取无舍、无说

wú shì wú yǐn wú qiǎn
无示、无引无遣。”

shí yǒu wú liàng bǎi qiāntiān zǐ zhù xū kōngzhōng huān xǐ yǒng
时，有无量百千天子住虚空中，欢喜踊

yuè hù xiāngqìngwèi tóngshēngchàngyán wǒ děng jīn zhě yú shàn bù
跃互相庆慰，同声唱言：“我等今者于瞻部

zhōujiàn fó dì èr zhuànmiào fǎ lún
洲见佛第二转妙法轮。”

ěr shí shì zūngàoshànxiànyuē rú shì fǎ lún fēi dì yī zhuàn
尔时，世尊告善现曰：“如是法轮非第一转

yì fēi dì èr suǒ yǐ zhě hé shēnshēn bō rě bō luó mì duō yú yī
亦非第二。所以者何？甚深般若波罗蜜多于一

qiè fǎ bú wèizhuàn gù bú wèihuán gù chūxiàn shì jiān dàn yǐ wú xìng
切法不为转故、不为还故出现世间，但以无性

zì xìngkōng gù chūxiàn shì jiān ruò pú sà mó hē sà néng rú shì zhī wú
自性空故出现世间。若菩萨摩诃萨能如是知无

suǒ fēn bié shì xíng bō rě bō luó mì duō
所分别，是行般若波罗蜜多。”

jù shòushànxiànbìan bó fó yán shènsēn bō rě bō luó mì duō
具寿善现便白佛言：“甚深般若波罗蜜多

shì wéiguǎng dà bō luó mì duō dá yī qiè fǎ zì xìngkōng gù suī dá
是为广大波罗蜜多，达一切法自性空故。虽达

zhū fǎ zì xìng jiē kōng ér zhū pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
诸法自性皆空，而诸菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō yú yī qiè fǎ wú fù wú zhuó zhèng dé wú shàngzhèngděng pú
蜜多，于一切法无缚无著，证得无上正等菩

tí zhuànmiào fǎ lún dù yǒuqíngzhòng suī zhèng pú tí ér wú suǒ
提，转妙法轮度有情众；虽证菩提而无所

zhèng zhèng bú zhèng fǎ bù kě dé gù suī zhuàn fǎ lún ér wú suǒ
证，证不证法不可得故；虽转法轮而无所

zhuàn zhuàn fǎ huán fǎ bù kě dé gù suī dù yǒuqíng ér wú suǒ dù
转，转法还法不可得故；虽度有情而无所度，

jiàn bú jiàn fǎ bù kě dé gù shì zūn cǐ dà bō rě bō luó mì duōshēn
见不见法不可得故。世尊！此大般若波罗蜜多甚

shēnjiàozhōng zhuàn fǎ lún shì dōu bù kě dé suǒ yǐ zhě hé yǐ yú
深教中，转法轮事都不可得。所以者何？以于

cǐ zhōng wú fǎ kě xiǎn wú fǎ kě shì wú fǎ kě dé wú fǎ kě
此中无法可显、无法可示、无法可得、无法可

zhuàn wú fǎ kě huán suǒ yǐ zhě hé yǐ yī qiè fǎ bì jìng bù shēng
转、无法可还。所以者何？以一切法毕竟不生

yì fù bú miè bù shēngmiè gù wú zhuàn wú huán
亦复不灭，不生灭故无转无还。”

ěr shí shì zūngàoshànxiànyuē rú shì rú shì suǒ yǐ
尔时，世尊告善现曰：“如是！如是！所以

zhě hé fēi kōng wú xiàng wú yuàn fǎ zhōng kě yǒunéngzhuàn jí
者何？非空、无相、无愿法中，可有能转及

néng huán fǎ zhuàn huán xìng fǎ bù kě dé gù ruò néng rú shì xuān shuō
能还法，转还性法不可得故。若能如是宣说

kāi shì shì míng shàn jìng xuān shuō bō rě bō luó mì duō cǐ zhōng dōu
开示，是名善净宣说般若波罗蜜多，此中都

wú shuōzhě shòuzhě suǒ shuōshòu fǎ jì wú shuōzhě shòuzhě jí
无说者、受者、所说受法。既无说者、受者及

fǎ zhūnéngzhèngzhě yì bù kě dé wú zhèngzhě gù yì wú yǒunéng
法，诸能证者亦不可得，无证者故，亦无有能

dé niè pánzhě yì wú shuō fǎ zuò fú tiánzhě fú tián wú gù fú xìng
得涅槃者，亦无说法作福田者，福田无故，福性

yì kōng biǎo shì míngyán jiē bù kě dé gù míngguǎng dà bō luó mì
亦空。表示名言皆不可得故，名广大波罗蜜
duō”

ěr shí shànxiàn fù bó fó yán shēnshēn bō rě bō luó mì duō
尔时，善现复白佛言：“甚深般若波罗蜜多

shì wéi wú biān bō luó mì duō rú tài xū kōng wú biān jì gù shì wéi
是为无边波罗蜜多，如太虚空无边际故；是为

wú děng bō luó mì duō yī yī qiè fǎ bù kě dé gù shì wéi yuǎn lí
无等波罗蜜多，以一切法不可得故；是为远离

bō luó mì duō bì jìng kōng gù shì wéi nán fú bō luó mì duō zhū fǎ
波罗蜜多，毕竟空故；是为难伏波罗蜜多，诸法

xìng xiàng bù kě dé gù shì wéi wú jì bō luó mì duō wú wǎng wú lái
性相不可得故；是为无迹波罗蜜多，无往无来

wú xíng tǐ gù shì wéi wú xìng bō luó mì duō wú wǎng lái gù shì wéi
无形体故；是为无性波罗蜜多，无往来故；是为

wú xíng bō luó mì duō yī yī qiè fǎ wú dòng zhuǎn gù shì wéi wú duó
无行波罗蜜多，以一切法无动转故；是为无夺

bō luó mì duō yī yī qiè fǎ bù kě qǔ gù shì wéi wú jìn bō luó mì
波罗蜜多，以一切法不可取故；是为无尽波罗蜜

duō yǔ wú jìn fǎ héng xiāng yìng gù shì wéi wú shēng bō luó mì duō
多，与无尽法恒相应故；是为无生波罗蜜多，

yī yī qiè fǎ bù kě shēng gù shì wéi wú zuò bō luó mì duō yī zhū zuò
以一切法不可生故；是为无作波罗蜜多，以诸作

zhě bù kě dé gù shì wéi wú zhī bō luó mì duō yī yī qiè fǎ wú zhī
者不可得故；是为无知波罗蜜多，以一切法无知

zhě gù shì wéi wú jiàn bō luó mì duō yī yī qiè fǎ wú jiàn zhě gù
者故；是为不见波罗蜜多，以一切法不见者故；

shì wéi wú zhuǎn bō luó mì duō yī sǐ shēng zhě bù kě dé gù shì wéi
是为无转波罗蜜多，以死生者不可得故；是为

wú huài bō luó mì duō qián hòu zhōng jì bù kě dé gù shì wéi
无坏波罗蜜多，前、后、中际不可得故；是为

rú huàn bō luó mì duō zhū fǎ wú shēng wú biǎo shì gù shì wéi rú
如幻波罗蜜多，诸法无生无表示故；是为如

mèng bō luó mì duō shì zhū yì shí píngděng xìng gù shì wú zá rǎn bō
梦波罗蜜多，是诸意识平等性故；是无杂染波

luó mì duō yī tān chēn chī wú zì xìng gù shì wú suǒ dé bō luó
罗蜜多，以贪、瞋、痴无自性故；是无所得波罗

mì duō yǐ suǒ yī zhǐ bù kě dé gù shì wú xì lùn bō luó mì duō
蜜多，以所依止不可得故；是无戏论波罗蜜多，
yī yī qiè fǎ chāo sī yì gù shì wú sī lǜ bō luó mì duō yī yī qiè
以一切法超思议故；是无思虑波罗蜜多，以一切
fǎ wú dòng yáo gù shì wú dòng zhuǎn bō luó mì duō zhù fǎ jiè gù
法无动摇故；是无动转波罗蜜多，住法界故；
shì wéi lí rǎn bō luó mì duō yī yī qiè fǎ bù xū wàng gù shì wú
是为离染波罗蜜多，以一切法不虚妄故；是无
děng qǐ bō luó mì duō yī yī qiè fǎ wú fēn bié gù shì wéi jì jìng bō
等起波罗蜜多，以一切法无分别故；是为寂静波
luó mì duō yī qiè fǎ xiàng bù kě dé gù shì wú guò shī bō luó mì duō
罗蜜多，一切法相不可得故；是无过失波罗蜜多，
xiū zhū gōng dé dào bǐ àn gù shì wú yǒu qíng bō luó mì duō zhèng shí
修诸功德到彼岸故；是无有情波罗蜜多，证实
jì gù shì wéi wú duàn bō luó mì duō yī yī qiè fǎ wú děng qǐ gù
际故；是为无断波罗蜜多，以一切法无等起故；
shì wéi rú shí bō luó mì duō wú fēn bié gù shì wú èr biān bō luó mì
是为如实波罗蜜多，无分别故；是无二边波罗蜜
duō yú yī qiè fǎ wú zhí zhuó gù shì wú zá huài bō luó mì duō yī
多，于一切法无执著故；是无杂坏波罗蜜多，以
yī qiè fǎ bù hé hé gù shì wú qǔ zhuó bō luó mì duō chāo zhū shēng
一切法不和合故；是无取著波罗蜜多，超诸声
wén dú jué dì gù shì wú xún sì bō luó mì duō zhì xún sì fǎ píng
闻、独觉地故；是无寻伺波罗蜜多，至寻伺法平
děng xìng gù shì wéi wú liàng bō luó mì duō wú liàng fǎ gù shì wéi
等性故；是为无量波罗蜜多，无量法故；是为
wú qǐ bō luó mì duō lí wǒ fǎ gù shì wú fēn bié bō luó mì duō
无起波罗蜜多，离我法故；是无分别波罗蜜多，
shì zhū fēn bié píng děng xìng gù shì bù kě dé bō luó mì duō zhì yī qiè
是诸分别平等性故；是不可得波罗蜜多，至一切
fǎ zhēn shí xìng gù shì wéi wú zhuó bō luó mì duō yú yī qiè fǎ jiē wú
法真实性故；是为无著波罗蜜多，于一切法皆无
zhuó gù shì wéi wú yī bō luó mì duō wú suǒ yī gù shì wéi bù shēng
著故；是为无依波罗蜜多，无所依故；是为不生
bō luó mì duō yī yī qiè fǎ jiē bù shēng gù shì wéi wú cháng bō luó
波罗蜜多，以一切法皆不生故；是为无常波罗
mì duō yī yī qiè fǎ cháng wú xìng gù shì míng wéi kǔ bō luó mì duō
蜜多，以一切法常无性故；是名为苦波罗蜜多，

shì bī nǎo fǎ píngděng xìng gù shì wéi wú wǒ bō luó mì duō yú yī
 是逼恼法平等⁵²性故；是为无我波罗蜜多，于一
 qiè fǎ wú zhí zhuó gù shì míng wéi kōng bō luó mì duō yī yī qiè fǎ
 切法无执著故；是名为空波罗蜜多，以一切法
 bù kě dé gù shì wéi wú xiàng bō luó mì duō yī yī qiè fǎ lí zhū
 不可得故；是为无相波罗蜜多，以一切法离诸
 xiàng gù shì wéi wú yuàn bō luó mì duō wú suǒ chéng gù shì míng
 相故；是为无愿波罗蜜多，无所成故；是名
 wéi lì bō luó mì duō yī yī qiè fǎ bù kě qū gù shì wú liàng fó fǎ
 为力波罗蜜多，以一切法不可屈故；是无量佛法
 bō luó mì duō guò shù liàng gù shì wú suǒ wèi bō luó mì duō qí xīn
 波罗蜜多，过数量故；是无所畏波罗蜜多，其心
 bì jìng wú bù wèi gù shì wéi zhēn rú bō luó mì duō shì yī qiè fǎ
 毕竟无怖⁵³畏故；是为真如波罗蜜多，是一切法
 wú biàn xìng gù shì wéi zì rán bō luó mì duō yī yī qiè fǎ wú zì xìng
 无变性故；是为自然波罗蜜多，以一切法无自性
 gù shì yī qiè zhì zhì bō luó mì duō zhī yī qiè fǎ wú zì xìng gù
 故；是一切智智波罗蜜多，知一切法无自性故。”

fó yán shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
 佛言：“善现，如是！如是！如汝所说。”

dì sì fēn zǒng chí pǐn dì shí zhī yī 第四分总持品第十之一

shí tiān dì shì zuò shì niànyán ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
 时，天帝释作是念言：“若善男子、善女人
 děng dàn wén rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō gōng dé míng hào
 等，但闻如是甚深般若波罗蜜多功德名号，
 dāng zhī guò qù yǐ céng gòng yǎng wú liàng rú lái yīng zhèng děng jué
 当知过去已曾供养无量如来、应、正等觉，
 fā hóng shì yuàn duō zhòng shàngēn kuàng néng shòu chí dú sòng
 发弘誓愿、多种善根，况能受持、读诵、
 shū xiě rú lǐ sī wéi wèi tā yǎn shuō huò néng suí lì rú jiào xiū xíng
 书写、如理思惟、为他演说，或能随力如教修行！
 dāng zhī shì rén yǐ yú guò qù wú liàng fó suǒ qīn jìn gòng yǎng duō zhòng
 当知是人已于过去无量佛所亲近供养、多种

⁵² 大正藏：安；永乐北藏及龙藏：等

⁵³ 大正藏：怯；永乐北藏及龙藏：怖

shàngēn céngwén bō rě bō luó mì duō wén yǐ shòu chí sī wéi
善根，曾闻般若波罗蜜多，闻已受持、思惟、
dú sòng wèi tā yǎnshuō rú jiào xiū xíng huò yú cǐ jīng néng wèn néng
读诵、为他演说、如教修行，或于此经能问能
dá yóuxiān fú lì jīn bàn shì shì ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng
答，由先福力今办是事。若善男子、善女人等，
yǐ céng gòng yǎng wú liàng rú lái yīng zhèng děng jué gōng dé chún
已曾供养无量如来、应、正等觉，功德纯
jìng wénshēn bō rě bō luó mì duō qí xīn bù jīng bù kǒng bú
净，闻深般若波罗蜜多，其心不惊、不恐、不
bù bù yōu bù huǐ bú tuì bú mò
怖、不忧、不悔、不退、不没。”

ěr shí shì zūn zhī tiān dì shì xīn zhī suǒ niàn jí biàn gào yán
尔时，世尊知天帝释心之所念，即便告言：

rú shì rú shì rú rǔ suǒ niàn
“如是！如是！如汝所念。”

shí shè lì zǐ zhī tiān dì shì xīn zhī suǒ niàn biàn bó fó yán
时，舍利子知天帝释心之所念，便白佛言：

ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng wénshēn bō rě bō luó mì duō shēn
“若善男子、善女人等，闻深般若波罗蜜多深
shēng xìn jiě shòu chí dú sòng rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō
生信解，受持、读诵、如理思惟、书写、解说、
guǎng lìng liú bù rú jiào xiū xíng dāng zhī shì rén rú bú tuì wèi zhū dà
广令流布、如教修行，当知是人如不退位诸大
pú sà suǒ yǐ zhě hé rú shì bō rě bō luó mì duō yì qù shēnshēn
菩萨。所以者何？如是般若波罗蜜多义趣甚深
nán xìn nán jiě ruò yú qián shì bù jiǔ xiū xíng shēnshēn bō rě bō luó mì
难信难解，若于前世不久修行甚深般若波罗蜜
duō bù yú fó qián qǐng wèn tīng shòu bù yú fó suǒ duō zhǒng shàn gēn
多，不于佛前请问听受，不于佛所多种善根，
qǐ zàn dé wén shēnshēn bō rě bō luó mì duō jí néng xìn jiě
岂暂得闻甚深般若波罗蜜多即能信解？

shì zūn ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng wénshuō bō rě
“世尊！若善男子、善女人等，闻说般若

bō luó mì duō shēnshēn yì qù xīn bú xìn jiě fěi bàng huǐ zǐ
波罗蜜多甚深义趣，心不信解、诽谤、毁訾，
dāng zhī shì rén xiān shì yǐ yú shēnshēn bō rě bō luó mì duō fěi bàng
当知是人先世已于甚深般若波罗蜜多诽谤、

huǐ zǐ suǒ yǐ zhě hé rú shì yú rén shàngēnshǎo gù wú zhèngyuàn
毁些。所以者何？如是愚人善根少故、无正愿
gù jìn è yǒu gù wénshuō bō rě bō luó mì duōshēnshēn yì qù
故、近恶友故，闻说般若波罗蜜多甚深义趣，
yóu sù xí lì bú xìn bú yào xīn bù qīngjìng bù rěn bú yù
由宿习力不信、不乐、心不清净、不忍、不欲。
hé yǐ gù rú shì yú rén yú guò qù shì wèicéng qīn jìn zhū fó pú
何以故？如是愚人于过去世，未曾亲近诸佛、菩
sà jí yú xiánshèng wèicéng qǐngwèn rú shì bō rě bō luó mì duōshēn
萨及余贤圣，未曾请问如是般若波罗蜜多甚
shēn yì gù
深义故。”

ěr shí tiān dì shì wèishè lì zǐ yán rú shì bō rě bō luó mì
尔时，天帝释谓舍利子言：“如是般若波罗蜜
duō yì qù shēnshēn jí nán xìn jiě zhū yǒu wèi jiǔ xìn yào xiū xíngshēnshēn
多义趣甚深极难信解，诸有未久信乐修行甚深
bō rě bō luó mì duō wénshuō cǐ zhōngshēnshēn yì qù bù néng xìn
般若波罗蜜多，闻说此中甚深义趣，不能信
jiě huòshēng huǐ bàng wèiwéi xī yǒu
解或生毁谤，未为希有。”

shí tiān dì shì fù bó fó yán wǒ jīn jìng lǐ shēnshēn bō rě
时，天帝释复白佛言：“我今敬礼甚深般若
bō luó mì duō wǒ ruò jìng lǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō jí wéi jìng
波罗蜜多，我若敬礼甚深般若波罗蜜多，即为敬
lǐ yī qiè zhì zhì
礼一切智智。”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告天帝释言：“如是！如是！如汝所
shuō ruò néng jìng lǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō jí wéi jìng lǐ yī
说。若能敬礼甚深般若波罗蜜多，即为敬礼一
qiè zhì zhì hé yǐ gù jiāo shī jiā zhū fó suǒ dé yī qiè zhì zhì
切智智。何以故？憍尸迦，诸佛所得一切智智，
jiē cóng bō rě bō luó mì duō ér dé shēng gù shēnshēn bō rě bō luó
皆从般若波罗蜜多而得生故，甚深般若波罗
mì duō fù yóu zhū fó yī qiè zhì zhì ér dé yǒu gù jiāo shī jiā zhū pú
蜜多复由诸佛一切智智而得有故。憍尸迦，诸菩
sà mó hē sà yīng rú shì xíngshēnshēn bō rě bō luó mì duō yīng rú shì
萨摩诃萨应如是行甚深般若波罗蜜多，应如是

zhùshēnshēn bō rě bō luó mì duō yīng rú shì xuéshēnshēn bō rě bō luó
住甚深般若波罗蜜多，应如是学甚深般若波罗
mì duō
蜜多。”

ěr shí tiān dì shì bó fó yán shì zūn zhū pú sà mó hē sà
尔时，天帝释白佛言：“世尊！诸菩萨摩诃萨

yún hé xíngshēn bō rě bō luó mì duō míngzhùshēn bō rě bō luó mì duō
云何行深般若波罗蜜多，名住深般若波罗蜜多？

yún hé xíngshēn bō rě bō luó mì duō míngxuéshēn bō rě bō luó mì
云何行深般若波罗蜜多，名学深般若波罗蜜
duō
多？”

ěr shí fó gào tiān dì shì yán shàn zāi shàn zāi nǎi néng
尔时，佛告天帝释言：“善哉！善哉！乃能

qǐng wèn rú shì shēn yì rǔ chéng fó lì néng wèn rú lái yīng
请问如是深义，汝承佛力，能问如来、应、

zhèngděng jué rú shì shēn yì
正等觉如是深义。

jiāo shī jiā zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì
“憍尸迦，诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜

duō shí ruò yú sè bú zhù yì bú zhù cǐ shì sè shì wéixué sè
多时，若于色不住，亦不住此是色，是为学色；

ruò yú shòu xiǎng xíng shí bú zhù yì bú zhù cǐ shì shòu xiǎng
若于受、想、行、识不住，亦不住此是受、想、

xíng shí shì wéixuéshòu xiǎng xíng shí fù cì jiāo shī jiā
行、识，是为学受、想、行、识。复次，憍尸迦，

zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí ruò yú sè bù
诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，若于色不

xué yì bù xué cǐ shì sè shì bú zhù sè ruò yú shòu xiǎng xíng
学，亦不学此是色，是不住色；若于受、想、行、

shí bù xué yì bù xué cǐ shì shòu xiǎng xíng shí shì bú zhù shòu
识不学，亦不学此是受、想、行、识，是不住受、

xiǎng xíng shí jiāo shī jiā shì míng pú sà mó hē sà xíngshēn bō
想、行、识。憍尸迦，是名菩萨摩诃萨行深般

rě bō luó mì duō yì míngzhùshēn bō rě bō luó mì duō yì míngxué
若波罗蜜多，亦名住深般若波罗蜜多，亦名学

shēn bō rě bō luó mì duō
深般若波罗蜜多。”

shí shè lì zǐ biàn bó fó yán rú shì bō rě bō luó mì duō
时，舍利子便白佛言：“如是般若波罗蜜多
zuì wéi shēn shēn rú shì bō rě bō luó mì duō nán kě cè liáng rú shì
最为甚深，如是般若波罗蜜多难可测量，如是
bō rě bō luó mì duō nán kě zhí qǔ rú shì bō rě bō luó mì duō wú
般若波罗蜜多难可执取，如是般若波罗蜜多无
yǒu xiàn liàng
有限量。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì shè lì zǐ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！舍利子，
zhū pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō shí ruò yú sè shēn
诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，若于色甚
shēn xìng bú zhù yì bú zhù cǐ shì sè shēn xìng shì míng xué sè shēn
深性不住，亦不住此是色甚深性，是名学色甚
shēn xìng ruò yú shòu xiǎng xíng shí shēn xìng bú zhù yì bú
深性；若于受、想、行、识甚深性不住，亦不
zhù cǐ shì shòu xiǎng xíng shí shēn xìng shì míng xué shòu xiǎng
住此是受、想、行、识甚深性，是名学受、想、
xíng shí shēn xìng fù cì shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xíng
行、识甚深性。复次，舍利子，诸菩萨摩诃萨行
shēn bō rě bō luó mì duō shí ruò yú sè shēn xìng bù xué yì bù
深般若波罗蜜多时，若于色甚深性不学，亦不
xué cǐ shì sè shēn xìng shì míng bú zhù sè shēn xìng ruò yú shòu
学此是色甚深性，是名不住色甚深性；若于受、
xiǎng xíng shí shēn xìng bù xué yì bù xué cǐ shì shòu xiǎng
想、行、识甚深性不学，亦不学此是受、想、
xíng shí shēn xìng shì míng bú zhù shòu xiǎng xíng shí shēn
行、识甚深性，是名不住受、想、行、识甚深
xìng
性。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán rú shì bō rě bō luó mì duō jì
时，舍利子复白佛言：“如是般若波罗蜜多既
zuì shēn shēn nán kě cè liáng nán kě zhí qǔ wú yǒu xiàn liàng zé
最甚深，难可测量，难可执取，无有限量，则
nán xìn jiě dàn yīng wèi bǐ bú tuì zhuǎn wèi zhū pú sà shuō suǒ yǐ zhě
难信解，但应为彼不退转位诸菩萨说。所以者
hé bǐ wén rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō xīn bù jīng huáng
何？彼闻如是甚深般若波罗蜜多，心不惊惶、

kǒng bù yí huò bù shēng huǐ bàng shēn xìn jiě
恐怖、疑惑，不生毁谤、深信解。”

shí tiān dì shì biànwèn jù shòushè lì zǐ yán ruò yǒu wèi bǐ
时，天帝释便问具寿舍利子言：“若有为彼
wèi dé shòu jì zhū pú sà shuō shēn bō rě bō luó mì duō dāng yǒu
未得受记诸菩萨说甚深般若波罗蜜多，当有
hé shī
何失？”

shí shè lì zǐ gào dì shì yán bǐ wén jīng huáng kǒng bù
时，舍利子告帝释言：“彼闻惊惶、恐怖、
yí huò bù néng xìn jiě huò shēng huǐ bàng yóu sī zào zuò zēng zhǎng néng
疑惑，不能信解或生毁谤，由斯造作增长能
gǎn duò è qù yè mò sān è qù jiǔ shòu dà kǔ nán zhèng wú shàng
感堕恶趣业，没三恶趣久受大苦，难证无上
zhèng děng pú tí shì gù bù yīng wèi bǐ xuān shuō shēn bō rě bō
正等菩提。是故，不应为彼宣说甚深般若波
luó mì duō
罗蜜多。”

tiān dì shì yán pō yǒu pú sà wèi dé shòu jì wén shēn bō rě bō
天帝释言：“颇有菩萨未得受记闻深般若波
luó mì duō xīn bù jīng huáng kǒng bù yí huò bù shēng huǐ bàng
罗蜜多，心不惊惶、恐怖、疑惑，不生毁谤、
shēn xìn jiě fǒu
深信解不？”

shè lì zǐ yán yǒu jiāo shī jiā shì pú sà mó hē sà jiǔ fā
舍利子言：“有！憍尸迦，是菩萨摩诃萨久发
wú shàng zhèng děng jué xīn jiǔ xiū pú sà mó hē sà xíng bù jiǔ dāng
无上正等觉心，久修菩萨摩诃萨行，不久当
shòu dà pú tí jì jiāo shī jiā ruò pú sà mó hē sà wén shēn bō rě bō
受大菩提记。憍尸迦，若菩萨摩诃萨闻深般若波
luó mì duō xīn bù jīng huáng kǒng bù yí huò bù shēng huǐ bàng
罗蜜多，心不惊惶、恐怖、疑惑，不生毁谤、
shēn xìn jiě zhě dāng zhī shì pú sà mó hē sà yǐ shòu wú shàng dà pú
深信解者，当知是菩萨摩诃萨已受无上大菩
tí jì shè wèi shòu zhě bú guò yī fó huò èr fó suǒ dìng dāng dé shòu
提记，设未受者，不过一佛或二佛所定当得受
dà pú tí jì
大菩提记。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！如汝所
shuō shè lì zǐ ruò pú sà mó hē sà jiǔ xué dà shèng jiǔ fā dà
说。舍利子，若菩萨摩诃萨久学大乘，久发大
yuàn jiǔ xiū dà xíng gòng yǎng duō fó shì duō shàn yǒu shàn gēn chéng
愿，久修大行，供养多佛，事多善友，善根成
shú wén shēn bō rě bō luó mì duō xīn bù jīng huáng kǒng bù yí
熟，闻深般若波罗蜜多，心不惊惶、恐怖、疑
huò shēn xīn xìn jiě cháng yào tīng wén shòu chí dú sòng gōng
惑，深信信解，常乐听闻、受持、读诵，恭
jìng gòng yǎng rú lǐ sī wéi wèi tā yǎn shuō huò fù shū xiě rú shuō
敬供养、如理思惟，为他演说或复书写，如说
xiū xíng héng wú xiè juàn⁵⁴ shè lì zǐ shì pú sà mó hē sà yóu cǐ yīn
修行恒无懈怠⁵⁴。舍利子，是菩萨摩诃萨由此因
yuán suí suǒ shēng chù cháng jiàn zhū fó héng wén zhèng fǎ gòng yǎng
缘，随所生处常见诸佛、恒闻正法，供养
gōng jìng zūn zhòng zàn tàn suí suǒ jiàn fó jiē wèi shòu jì wú kōng guò
恭敬、尊重赞叹；随所见佛皆为受记，无空过
zhě。”

shí shè lì zǐ biàn bó fó yán wǒ jīn yào shuō shǎo fèn pì yù
时，舍利子便白佛言：“我今乐说少分譬喻，
wéi yuàn tīng xǔ⁵⁵
惟⁵⁵愿听许！”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán suí rǔ yì shuō
尔时，佛告舍利子言：“随汝意说。”

shí shè lì zǐ bó yán shì zūn rú zhù dà shèng shàn nán zǐ
时，舍利子白言：“世尊！如住大乘善男子
děng mèng jiàn zì zuò miào pú tí zuò dāng zhī shì rén jìn zhèng wú shàng
等梦见自坐妙菩提座，当知是人近证无上
zhèng děng pú tí rú shì ruò yǒu shàn nán zǐ děng dé wén bō rě bō
正等菩提。如是若有善男子等，得闻般若波
luó mì duō shēn xīn xìn jìng shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú
罗蜜多深心信敬，受持、读诵、精勤修学、如
lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù dāng zhī shì rén jiǔ
理思惟、书写、解说、广令流布，当知是人久

⁵⁴ 大正藏：倦；永乐北藏及龙藏：倦

⁵⁵ 大正藏：唯；永乐北藏及龙藏：惟

xué dà shèng shàngēnchéngshú huò yǐ dé shòu dà pú tí jì huò
学大乘、善根成熟，或已得受大菩提记，或
jìn dāngshòu dà pú tí jì jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
近当受大菩提记，疾证无上正等菩提。

shì zūn pì rú yǒurén yóushèkuàng yě jīngguòxiǎndào bǎi
“世尊！譬如有人游涉旷野，经过岭道百

chūshàn nà huò èr huò sān huò sì wǔ bǎi jiàn zhū chéng yì wáng
踰缮那、或二、或三、或四五百，见诸城邑王

dū qiánxiàng wèifàng mù rén yuán lín tiánděng jiàn shì xiàng yǐ biànzuò
都前相，谓放牧人园林田等，见是相已便作

shì niàn chéng yì wáng dū qù cǐ fēi yuǎn zuò shì niàn yǐ shēn yì
是念：‘城邑王都去此非远。’作是念已身意

tài rán bú wèi è shòu è zéi jī kě zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng
泰然，不畏恶兽恶贼饥渴。住菩萨乘善男子等

yì fù rú shì ruò wén bō rě bō luó mì duōshēn xīn xìn jìng shòu chí
亦复如是，若闻般若波罗蜜多深心信敬，受持、

dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng
读诵、精勤修学、如理思惟、书写、解说、广

lǐng liú bù dāng zhī shì rén bù jiǔ dé shòu dà pú tí jì jí zhèng wú
令流布；当知是人不久得受大菩提记，疾证无

shàngzhèngděng pú tí wú duòshēngwén dú jué dì wèi hé yǐ gù
上正等菩提，无堕声闻、独觉地畏。何以故？

yǐ dé jiàn wén gòng yǎng gōng jìng shènshēn bō rě bō luó mì duō wú shàng
已得见闻供养恭敬甚深般若波罗蜜多无上

pú tí zhī qiánxiàng gù
菩提之前相故。

shì zūn pì rú yǒurén yù guān dà hǎi jiàn cì wǎng qù jīng
“世尊！譬如有人欲观大海，渐次往趣经

lì duō shí bú jiànshān lín biànzuò shì niàn jīn dǔ cǐ xiàng dà hǎi
历多时，不见山林便作是念：‘今睹此相，大海

fēi yuǎn suǒ yǐ zhě hé jìn dà hǎi àn dì bì jiàn xià wú zhū shān
非远。所以者何？近大海岸，地必渐下无诸山

lín bǐ rén ěr shí suī wèi jiàn hǎi ér jiàn jìn xiàng huān xǐ yǒngyuè zhù
林。’彼人尔时虽未见海而见近相欢喜踊跃。住

pú sà shèngshànnán zǐ děng yì fù rú shì ruò dé wén cǐ shènshēn bō
菩萨乘善男子等亦复如是，若得闻此甚深般

rě bō luó mì duōshēnshēng xìn jìng shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué
若波罗蜜多深生信敬，受持、读诵、精勤修学、

rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù dāng zhī shì rén
如理思惟、书写、解说、广令流布，当知是人
bù jiǔ dé shòu dà pú tí jì jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí hé
不久得受大菩提记，疾证无上正等菩提。何
yǐ gù yǐ dé wén cǐ shēn shēn bō rě bō luó mì duō wú shàng pú tí
以故？已得闻此甚深般若波罗蜜多无上菩提
zhī qián xiàng gù
之前相故。

shì zūn pì rú chūn shí huā guǒ shù děng gù yè yǐ duò zhī
“世尊！譬如春时华果树等，故叶已堕枝
tiáo zī rùn zhòng rén jiàn zhī xián zuò shì niàn xīn huā guǒ yè dāng chū
条滋润，众人见之咸作是念：‘新华果叶当出
fēi jiǔ suǒ yǐ zhě hé cǐ zhū shù děng xīn huā guǒ yè xiān xiàng xiàn
非久。所以者何？此诸树等新华果叶先相现
gù zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng yì fù rú shì ruò dé wén cǐ
故。’住菩萨乘善男子等亦复如是，若得闻此
shēn shēn bō rě bō luó mì duō shēn xīn jìn g shòu chí dú sòng jīng
甚深般若波罗蜜多深心信敬，受持、读诵、精
qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù
勤修学、如理思惟、书写、解说、广令流布；
dāng zhī shì rén bù jiǔ dé shòu dà pú tí jì jí zhèng wú shàng zhèng
当知是人不久得受大菩提记，疾证无上正
děng pú tí
等菩提。

shì zūn pì rú nǚ rén huái yùn jiàn jiǔ qí shēn zhuǎn zhòng
“世尊！譬如女人怀孕渐久，其身转重
dòng zhǐ bù ān yǐn shí shuì mián xī jiē jiǎn shǎo bù xǐ duō yǔ yàn
动止不安，饮食、睡眠悉皆减少，不喜多语厌
cháng suǒ zuò shòu kǔ tòng gù zhòng shì dùn xī yǒu yì mǔ rén jiàn shì
常所作，受苦痛故众事顿息，有异母人见是
xiàng yǐ jí zhī cǐ nǚ bù jiǔ chǎn shēng zhù pú sà shèng shàn nán zǐ
相已，即知此女不久产生。住菩萨乘善男子
děng yì fù rú shì ruò dé wén cǐ shēn shēn bō rě bō luó mì duō shēn
等亦复如是，若得闻此甚深般若波罗蜜多深
xīn xìn jìn g shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi shū
心信敬，受持、读诵、精勤修学、如理思惟、书
xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù dāng zhī shì rén bù jiǔ dé shòu dà pú
写、解说、广令流布，当知是人不久得受大菩

tí jì jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí zhuànmiào fǎ lún dù yǒu
提记，疾证无上正等菩提，转妙法轮度有
qíngzhòng
情众。”

ěr shí fó zànshè lì zǐ yán shàn zāi shàn zāi rǔ néng
尔时，佛赞舍利子言：“善哉！善哉！汝能
shànshuō pú sà pì yù dāng zhī jiē shì rú lái shén lì
善说菩萨譬喻，当知皆是如来神力。”

大般若波罗蜜多经卷第五百四十五

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí liù
大般若波罗蜜多经卷第五百四十六

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn zǒng chí pǐn dì shí zhī èr
第四分总持品第十之二

ěr shí jù shòu shàn xiàn biàn bō fó yán shì zūn xī yǒu rú
尔时，具寿善现便白佛言：“世尊！希有如
lái yīng zhèng děng jué shàn fēn bié shuō zhū pú sà shì
来、应、正等觉，善分别说诸菩萨事。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì suǒ yǐ zhě hé zhū pú
佛告善现：“如是！如是！所以者何？诸菩
sà mó hē sà wèi yù lì lè duō zhòng shēng gù āi mǐn shì jiān dà zhòng
萨摩诃萨为欲利乐多众生故，哀愍世间大众
shēng⁵⁶ gù lián mǐn rén tiān lìng huò dà yì lì lè shì gù qiú zhèng wú
生⁵⁶故，怜愍人、天令获大义利乐事故，求证无
shàng zhèng děng pú tí wèi zhū yǒu qíng shuō wú shàng fǎ
上正等菩提，为诸有情说无上法。”

ěr shí shàn xiàn fù bō fó yán zhū pú sà mó hē sà chéng jiù
尔时，善现复白佛言：“诸菩萨摩诃萨成就
wú biān dà gōng dé jù wèi yù ráo yì zhū yǒu qíng gù xíng shēn bō rě
无边大功德聚，为欲饶益诸有情故，行深般若
bō luó mì duō yún hé pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
波罗蜜多。云何菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
jí dé yuán mǎn
疾得圆满？”

fó gào shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì
佛告善现：“若菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜
duō shí bú jiàn sè zēng ér xíng bō rě bō luó mì duō bú jiàn shòu xiǎng
多时，不见色增而行般若波罗蜜多，不见受、想、
xíng shí zēng ér xíng bō rě bō luó mì duō bú jiàn sè jiǎn ér xíng bō rě
行、识增而行般若波罗蜜多，不见色减而行般若

⁵⁶ 大正藏：生众；永乐北藏及龙藏：众生

bō luó mì duō bú jiàn shòu xiǎng xíng shí jiǎn ér xíng bō rě bō
波罗蜜多，不见受、想、行、识减而行般若波
luó mì duō bú jiàn shì fǎ ér xíng bō rě bō luó mì duō bú jiàn fēi fǎ
罗蜜多，不见是法而行般若波罗蜜多，不见非法
ér xíng bō rě bō luó mì duō shì pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
而行般若波罗蜜多，是菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō jí dé yuánmǎn
蜜多疾得圆满。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán rú lái suǒ shuō bù kě sī yì
具寿善现复白佛言：“如来所说不可思议。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì sè bù kě sī yì gù
佛告善现：“如是！如是！色不可思议故，
rú lái suǒ shuō bù kě sī yì shòu xiǎng xíng shí bù kě sī yì
如来所说不可思议，受、想、行、识不可思议
gù rú lái suǒ shuō bù kě sī yì ruò pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě
故，如来所说不可思议。若菩萨摩诃萨行深般若
bō luó mì duō suī rú shí zhī sè bù kě sī yì ér bù qǐ bù kě sī
波罗蜜多，虽如实知色不可思议，而不起不可思
yì xiǎng xiū xíng bō rě bō luó mì duō suī rú shí zhī shòu xiǎng
议想，修行般若波罗蜜多；虽如实知受、想、
xíng shí bù kě sī yì ér bù qǐ bù kě sī yì xiǎng xiū xíng bō rě
行、识不可思议，而不起不可思议想，修行般若
bō luó mì duō shì pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō jí
波罗蜜多，是菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多疾
dé yuánmǎn
得圆满。”

shí shè lì zǐ biàn bó fó yán rú shì bō rě bō luó mì duō
时，舍利子便白佛言：“如是般若波罗蜜多
yì qù shèn shēn shéi néng xìn jiě
义趣甚深，谁能信解？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán ruò pú sà mó hē sà jiǔ xiū dà
尔时，佛告舍利子言：“若菩萨摩诃萨久修大
xíng yú shēn bō rě bō luó mì duō néng shēng xìn jiě
行，于深般若波罗蜜多能生信解。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán qí hé yīng zhī shì pú sà mó hē
时，舍利子复白佛言：“齐何应知是菩萨摩诃

sà jiǔ xiū dà xíng yú dé jiǔ xiū dà xíng míng hào
萨久修大行，于⁵⁷得久修大行名号？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán ruò pú sà mó hē sà xíng shēn
尔时，佛告舍利子言：“若菩萨摩诃萨行深
bō rě bō luó mì duō shí bù fēn bié rú lái shí lì bù fēn bié sì wú
般若波罗蜜多时，不分别如来十力，不分别四无
suǒ wèi bù fēn bié shí bā fó bú gòng fǎ bù fēn bié yī qiè zhì bù
所畏，不分别十八佛不共法，不分别一切智，不
fēn bié yī qiè xiàng zhì suǒ yǐ zhě hé rú lái shí lì sì wú suǒ wèi
分别一切相智。所以者何？如来十力、四无所畏、
shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì yī qiè xiàng zhì jiē bù kě sī yì
十八佛不共法、一切智、一切相智皆不可思议，
yī qiè fǎ yì bù kě sī yì shè lì zǐ ruò pú sà mó hē sà rú shì
一切法亦不可思议。舍利子，若菩萨摩诃萨如是
xíng zhě dōu wú chù xíng shì xíng bō rě bō luó mì duō shè lì zǐ qí
行者都无处行，是行般若波罗蜜多。舍利子，齐
cǐ yīng zhī shì pú sà mó hē sà jiǔ xiū dà xíng nǎi dé jiǔ xiū dà xíng
此应知是菩萨摩诃萨久修大行，乃得久修大行
míng hào
名号。”

jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán rú shì bō rě bō luó mì duō
具寿善现便白佛言：“如是般若波罗蜜多
zuì wéi shēn rú shì bō rě bō luó mì duō shì dà bǎo jù rú shì
最为甚深，如是般若波罗蜜多是大宝聚，如是
bō rě bō luó mì duō shì qīng jìng jù rú tài xū kōng jí qīng jìng gù
般若波罗蜜多是清净聚，如太虚空极清净故。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì
佛告善现：“如是！如是！”

ěr shí shàn xiàn fù bó fó yán xī yǒu shì zūn rú shì
尔时，善现复白佛言：“希有！世尊！如是
bō rě bō luó mì duō yǐ zuì shēn shēn duō zhū liú nán ér jīn guǎng shuō
般若波罗蜜多以最甚深多诸留难，而今广说
liú nán bù shēng
留难不生。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì fó shén lì gù liú nán bù
佛告善现：“如是！如是！佛神力故留难不

⁵⁷ 大正藏：而；永乐北藏及龙藏：于

qǐ shì gù dà shèngshànán zǐ děng yú shēn bō rě bō luó mì duō ruò
起。是故大乘善男子等于深般若波罗蜜多，若
yù shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi wèi tā yǎnshuō
欲书写、受持、读诵、修习、思惟、为他演说，
yīng jí shū xiě nǎi zhì yǎnshuō suǒ yǐ zhě hé shēnshēn bō rě bō luó
应疾书写乃至演说。所以者何？甚深般若波罗
mì duō duō zhū liú nàn wù lìng shū xiě nǎi zhì yǎnshuō bù dé jiū jìng
蜜多多诸留难，勿令书写乃至演说不得究竟。

shànxiàndāng zhī rú shì dà shèngshànán zǐ děng ruò yù yī yuè nǎi
善现当知！如是大乘善男子等，若欲一月乃
zhì yī suì shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō
至一岁书写、受持、读诵、修习、思惟、演说
shēnshēn bō rě bō luó mì duō néng jiū jìng zhě yīng qín jīng jìn xì niànshū
甚深般若波罗蜜多能究竟者，应勤精进系念书
xiě nǎi zhì yǎnshuō jīng ěr suǒ shí lìng dé jiū jìng hé yǐ gù shèn
写乃至演说，经尔所时令得究竟。何以故？甚
shēn bō rě bō luó mì duō dà bǎoshénzhū duō liú nàn gù
深般若波罗蜜多大宝神珠多留难故。”

ěr shí shànxiàn fù bó fó yán xī yǒu shì zūn shēnshēn
尔时，善现复白佛言：“希有！世尊！甚深
bō rě bō luó mì duō dà bǎoshénzhū duō zhū liú nàn ér yǒu shū xiě
般若波罗蜜多大宝神珠多诸留难，而有书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi wèi tā shuōzhě è mó yú
受持、读诵、修习、思惟、为他说者，恶魔于
bǐ ér zuò liú nàn lìng bù shū xiě nǎi zhì yǎnshuō
彼而作留难，令不书写乃至演说。”

fó gào shànxiàn è mó yú cǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō
佛告善现：“恶魔于此甚深般若波罗蜜多，
suī cháng sì qiú yù zuò liú nàn lìng bù shū xiě nǎi zhì yǎnshuō ér bǐ
虽常伺求欲作留难，令不书写乃至演说，而彼
wú lì kě néng liú nàn lìng bǐ pú sà suǒ zuò bù chéng
无力可能留难，令彼菩萨所作不成。”

shí shè lì zǐ jí bó fó yán shì shéishén lì lìng bǐ è
时，舍利子即白佛言：“是谁神力，令彼恶
mó bù néng liú nàn bǐ zhū pú sà shū xiě děng shì
魔不能留难彼诸菩萨书写等事？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán shì fó shén lì lìng bǐ è
尔时，佛告舍利子言：“是佛神力，令彼恶

mó bù néng liú nàn bǐ zhū pú sà shū xiě děng shì yòu shè lì zǐ
魔不能留难彼诸菩萨书写等事。又，舍利子，
yì shì shí fāng yī qiè shì jiè zhū fó shén lì lìng bǐ è mó bù néng liú
亦是十方一切世界诸佛神力，令彼恶魔不能留
nàn bǐ zhū pú sà shū xiě děng shì yòu shè lì zǐ yī qiè rú lái
难彼诸菩萨书写等事。又，舍利子，一切如来、
yīng zhèngděngjué jiē gòng hù niànxíngshēn bō rě bō luó mì duōzhū pú
应、正等觉皆共护念行深般若波罗蜜多诸菩
sà gù lìng bǐ è mó bù néng liú nàn hé yǐ gù shè lì zǐ zhū
萨故，令彼恶魔不能留难。何以故？舍利子，诸
fó shì zūn jiē gòng hù niànxíngshēn bō rě bō luó mì duōzhū pú sà zhòng
佛世尊皆共护念行深般若波罗蜜多诸菩萨众
suǒ zuò shàn yè lìng bǐ è mó bù néng liú nàn yòu shè lì zǐ ruò
所作善业，令彼恶魔不能留难。又，舍利子，若
zhū pú sà yú shēn bō rě bō luó mì duōshū xiě shòu chí dú sòng
诸菩萨于深般若波罗蜜多书写、受持、读诵、
xiū xí sī wéi yǎnshuō fǎ ěr yīngwéi shí fāng shì jiè yī qiè rú lái
修习、思惟、演说，法尔应为十方世界一切如来、
yīng zhèngděngjué xiànsuō fǎ zhě zhī suǒ hù niàn ruò méngzhū fó suǒ
应、正等觉现说法者之所护念，若蒙诸佛所
hù niànzhě è mó fǎ ěr bù néng liú nàn yòu shè lì zǐ ruò yǒu
护念者，恶魔法尔不能留难。又，舍利子，若有
jìng xìn shànánán zǐ děng yú shēn bō rě bō luó mì duōshū xiě shòu chí
净信善男子等，于深般若波罗蜜多书写、受持、
dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō yīngzuò shì niàn wǒ jīn shū
读诵、修习、思惟、演说，应作是念：‘我今书
xiě nǎi zhì yǎnshuōshēnshēn bō rě bō luó mì duō jiē shì shí fāng yī qiè
写乃至演说甚深般若波罗蜜多，皆是十方一切
shì jiè zhū fó shì zūnshén lì hù niàn
世界诸佛世尊神力护念。’”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán ruò pú sà shèngshànánán zǐ
时，舍利子复白佛言：“若菩萨乘善男子
děng yú shēn bō rě bō luó mì duōshū xiě shòu chí dú sòng xiū
等，于深般若波罗蜜多书写、受持、读诵、修
xí sī wéi yǎnshuō jiē shì shí fāngzhū fó shén lì cí bēi hù niàn
习、思惟、演说，皆是十方诸佛神力慈悲护念，
lìng bǐ suǒ zuò shū shèngshàn yè è mó juànshǔ bù néng liú nàn
令彼所作殊胜善业，恶魔眷属不能留难。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！如汝所
shuō
说。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán ruò pú sà shèngshànnán zǐ
时，舍利子复白佛言：“若菩萨乘善男子
děng yú shēn bō rě bō luó mì duō shū xiě shòu chí dú sòng xiū
等，于深般若波罗蜜多书写、受持、读诵、修
xí sī wéi yǎnshuō shí fāng shì jiè zhū fó shì zūn jiē gòng shí zhī
习、思惟、演说，十方世界诸佛世尊皆共识知
huān xǐ hù niàn shí fāng shì jiè zhū fó shì zūn héng yǐ fó yǎn jiē gòng
欢喜护念。十方世界诸佛世尊恒以佛眼皆共
guānjiàn cí bēi hù niàn lìng bǐ suǒ xiū wú bù chéng jiù
观见慈悲护念，令彼所修无不成就。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！如汝所
shuō ruò pú sà shèngshànnán zǐ děng yú shēn bō rě bō luó mì duō
说。若菩萨乘善男子等，于深般若波罗蜜多
shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō héngwéi
书写、受持、读诵、修习、思惟、演说，恒为
shí fāng yī qiè shì jiè zhū fó shì zūn fó yǎnguānjiàn shí zhī hù niàn lìng
十方一切世界诸佛世尊佛眼观见识知护念，令
zhū è mó bù néng rǎo nǎo suǒ zuò shàn yè jiē jí chéng jiù yòu shè
诸恶魔不能娆恼，所作善业皆疾成就。又，舍
lì zǐ zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng ruò néng yú cǐ shēn shēn bō
利子，住菩萨乘善男子等，若能于此甚深般
rě bō luó mì duō shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi
若波罗蜜多，书写、受持、读诵、修习、思惟、
yǎnshuō dāng zhī yǐ jìn wú shàng pú tí zhū è mó yuàn bù néng liú
演说，当知已近无上菩提，诸恶魔怨不能留
nàn yòu shè lì zǐ zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng ruò néng shū
难。又，舍利子，住菩萨乘善男子等，若能书
xiě shēn shēn bō rě bō luó mì duō zhǒng zhǒng zhuāng yán shòu chí
写甚深般若波罗蜜多，种种庄严、受持、
dú sòng gòng yǎng gōng jìng cháng wéi rú lái fó yǎnguānjiàn shí zhī hù
读诵、供养恭敬，常为如来佛眼观见识知护
niàn yóu cǐ yīn yuán dìng dāng huò dé dà cái dà lì dà guǒ
念。由此因缘，定当获得大财、大利、大果、

dà bào nǎi zhì dāng dé bú tuì zhuǎn dì cháng bù yuǎn lí zhū fó
大报，乃至当得不退转地，常不远离诸佛、
pú sà héngwénzhèng fǎ bú duò è qù shēngtiān rénzhōngshòuzhū
菩萨，恒闻正法不堕恶趣，生天、人中受诸
miào lè hé yǐ gù shè lì zǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duō
妙乐。何以故？舍利子，甚深般若波罗蜜多，
lìng zhū yǒuqíng rú shí tōng dá zhū fǎ shèng yì xiàn zài wèi lái néng yǐn
令诸有情如实通达诸法胜义，现在、未来能引
zhǒngzhǒng lì lè shì gù
种种利乐事故。

yòu shè lì zǐ shēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìngjīng
“又，舍利子，甚深般若波罗蜜多相应经
diǎn wǒ niè pánhòu zhì dōngnánfāngjiàndāngxīngshèng bǐ fāngduō
典，我涅槃后，至东南方渐当兴盛，彼方多
yǒuzhù pú sà shèngshànnán zǐ děng néng yú rú shì shēnshēn bō rě bō
有住菩萨乘善男子等，能于如是甚深般若波
luó mì duōxiāngyìngjīng diǎnshēn xīn xìn yào shū xiě shòu chí dú sòng
罗蜜多相应经典深心信乐，书写、受持、读诵、
xiū xí sī wéi yǎnshuō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn
修习、思惟、演说，供养恭敬、尊重赞叹。
rú shì jīng diǎn wǒ niè pánhòu cóngdōngnánfāngzhuǎn zhì nánfāngjiàn
如是经典，我涅槃后，从东南方转至南方渐
dāngxīngshèng bǐ fāngduōyǒuzhù pú sà shèngshànnán zǐ děng néng
当兴盛；彼方多有住菩萨乘善男子等，能
yú rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìngjīng diǎnshēn xīn xìn yào
于如是甚深般若波罗蜜多相应经典深心信乐，
shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō gòngyǎng
书写、受持、读诵、修习、思惟、演说，供养
gōngjìng zūnzhòngzàn tàn rú shì jīng diǎn wǒ niè pánhòu fù cóng
恭敬、尊重赞叹。如是经典，我涅槃后，复从
nánfāng zhì xī nánfāngjiàndāngxīngshèng bǐ fāngduōyǒuzhù pú sà shèng
南方至西南方渐当兴盛，彼方多有住菩萨乘
shànnán zǐ děng néng yú rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng
善男子等，能于如是甚深般若波罗蜜多相应
jīng diǎn shēn xīn xìn yào shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí
经典，深心信乐，书写、受持、读诵、修习、
sī wéi yǎnshuō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn rú shì jīng
思惟、演说，供养恭敬、尊重赞叹。如是经

diǎn wǒ niè pánhòu cóng xī nánfāng zhì xī běifāngjiàndāngxīngshèng
典，我涅槃后，从西南方至西北方渐当兴盛，
bǐ fāngduōyǒuzhù pú sà shèngshànnán zǐ děng néng yú rú shì shèn
彼方多有住菩萨乘善男子等，能于如是甚
shēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìngjīngdiǎn shēn xīn xìn yào shū xiě
深般若波罗蜜多相应经典，深心信乐、书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō gòngyǎnggōngjìng
受持、读诵、修习、思惟、演说，供养恭敬、
zūnzhòngzàn tàn rú shì jīngdiǎn wǒ niè pánhòu cóng xī běifāngzhuǎn
尊重赞叹。如是经典，我涅槃后，从西北方转
zhì běifāngjiàndāngxīngshèng bǐ fāngduōyǒuzhù pú sà shèngshànnán
至北方渐当兴盛，彼方多有住菩萨乘善男
zǐ děng néng yú rú shì shènshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìngjīngdiǎn
子等，能于如是甚深般若波罗蜜多相应经典
shēn xīn xìn yào shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi
深心信乐，书写、受持、读诵、修习、思惟、
yǎnshuō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn rú shì jīngdiǎn wǒ
演说，供养恭敬、尊重赞叹。如是经典，我
niè pánhòu fù cóng běifāng zhì dōng běifāngjiàndāngxīngshèng bǐ fāng
涅槃后，复从北方至东北方渐当兴盛，彼方
duōyǒuzhù pú sà shèngshànnán zǐ děng néng yú rú shì shènshēn bō rě
多有住菩萨乘善男子等，能于如是甚深般若
bō luó mì duōxiāngyìngjīngdiǎn shēn xīn xìn yào shū xiě shòu chí
波罗蜜多相应经典，深心信乐，书写、受持、
dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòng
读诵、修习、思惟、演说，供养恭敬、尊重
zàn tàn
赞叹。

yòu shè lì zǐ wǒ niè pán yǐ hòu shí hòu fēn hòu
“又，舍利子，我涅槃已，后时、后分、后
wǔ bǎi suì shènshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìngjīngdiǎn yú dōngběi
五百岁，甚深般若波罗蜜多相应经典，于东北
fāng dà wéi fó shì hé yǐ gù shè lì zǐ shènshēn bō rě bō luó
方大为佛事。何以故？舍利子，甚深般若波罗
mì duōxiāngyìngjīngdiǎn yī qiè rú lái gòngsuǒ zūnzhòng yī qiè rú lái
蜜多相应经典，一切如来共所尊重，一切如来
gòngsuǒ hù niàn lìng yú bǐ fāngjīng jiǔ bú miè yòu shè lì zǐ fēi
共所护念，令于彼方经久不灭。又，舍利子，非

fó suǒ dé fǎ pí nài yē wú shàngzhèng fǎ yǒumiè mòxiàng zhū fó suǒ
佛所得法毗奈耶无上正法有灭没相，诸佛所
dé fǎ pí nài yē wú shàngzhèng fǎ jí shì bō rě bō luó mì duōxiāngyìng
得法毗奈耶无上正法即是般若波罗蜜多相应
jīngdiǎn yòu shè lì zǐ bǐ dōngběifāngzhù pú sà shèngshànnán zǐ
经典。又，舍利子，彼东北方住菩萨乘善男子
děng yǒunéng yú cǐ shènsēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng jīngdiǎnshēn
等，有能于此甚深般若波罗蜜多相应经典深
xīn xìn yào shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō
心信乐，书写、受持、读诵、修习、思惟、演说，
gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn wǒ děngzhū fó cháng yǐ fó yǎn
供养恭敬、尊重赞叹。我等诸佛常以佛眼
guānjiàn hù niàn lìng wú sǔnnǎo xiànzài wèi lái shēn xīn ān lè
观见护念，令无损恼，现在、未来身心安乐。”

shí shè lì zǐ biàn bó fó yán shènsēn bō rě bō luó mì duō
时，舍利子便白佛言：“甚深般若波罗蜜多
xiāngyìng jīngdiǎn fó niè pán yǐ hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi suì
相应经典，佛涅槃已，后时、后分、后五百岁，
yú dōngběifāngguǎng liú bù yé
于东北方广流布耶？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì shè lì zǐ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！舍利子，
wǒ niè pán yǐ hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi suì bǐ dōngběifāng
我涅槃已，后时、后分、后五百岁，彼东北方
zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng ruò dé wén cǐ shènsēn bō rě bō luó
住菩萨乘善男子等，若得闻此甚深般若波罗
mì duōxiāngyìng jīngdiǎnshēn xīn xìn yào shū xiě shòu chí dú sòng
蜜多相应经典深心信乐，书写、受持、读诵、
xiū xí sī wéi yǎnshuō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn
修习、思惟、演说，供养恭敬、尊重赞叹。
dāng zhī bǐ rén jiǔ fā wú shàngzhèngděngjué xīn jiǔ xiū pú sà mó hē
当知彼人久发无上正等觉心，久修菩萨摩诃
sà xíng gòngyǎngduō fó shì duōshànyǒu jiǔ duō xiū xí shēn jiè xīn
萨行，供养多佛，事多善友，久多修习身戒心
huì suǒzhòngshàngēn jiē yǐ chéngshú yóu sī fú lì dé wén rú shì
慧，所种善根皆已成熟，由斯福力，得闻如是
shènsēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng jīngdiǎnshēn xīn xìn yào fù néng
甚深般若波罗蜜多相应经典深心信乐，复能

shū xiě shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué rú lǐ sī wéi guǎng
书写、受持、读诵、精勤修学、如理思惟、广
wèiyǒuqíng kāi shì fēn bié
为有情开示分别。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán fó niè pán yǐ hòu shí hòu
时，舍利子复白佛言：“佛涅槃已，后时、后
fēn hòu wǔ bǎi suì fǎ yù miè shí yú dōng běi fāng dāng yǒu jǐ xǔ zhù
分、后五百岁法欲灭时，于东北方当有几许住
pú sà shèng shàn nán zǐ děng dé wén rú shì shēn bō rě bō luó mì
菩萨乘善男子等，得闻如是甚深般若波罗蜜
duō xiāng yìng jīng diǎn shēn xīn xìn yào fù néng shū xiě shòu chí dú sòng
多相应经典深心信乐，复能书写、受持、读诵、
xiū xí sī wéi wèi tā yǎn shuō gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn
修习、思惟、为他演说，供养恭敬、尊重赞
tàn
叹？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán wǒ niè pán yǐ hòu shí
尔时，佛告舍利子言：“我涅槃已，后时、
hòu fēn hòu wǔ bǎi suì fǎ yù miè shí yú dōng běi fāng suī yǒu wú liàng
后分、后五百岁法欲灭时，于东北方虽有无量
zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng ér shǎo dé wén shēn bō rě bō luó
住菩萨乘善男子等，而少得闻甚深般若波罗
mì duō xiāng yìng jīng diǎn shēn xīn xìn yào fù néng shū xiě shòu chí dú
蜜多相应经典深心信乐，复能书写、受持、读
sòng xiū xí sī wéi wèi tā yǎn shuō gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng
诵、修习、思惟、为他演说，供养恭敬、尊重
zàn tàn
赞叹。

yòu shè lì zǐ zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng wén shuō
“又，舍利子，住菩萨乘善男子等，闻说
rú shì shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn xīn bù chén mò
如是甚深般若波罗蜜多相应经典，心不沉没，
bù jīng bú bù shēn shēng xìn yào shū xiě shòu chí dú sòng
不惊、不怖、深生信乐，书写、受持、读诵、
xiū xí sī wéi yǎn shuō gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn
修习、思惟、演说，供养恭敬、尊重赞叹。
dāng zhī shì rén yǐ céng qīn jìn gòng yǎng gōng jìng zūn zhòng zàn tàn wú
当知是人已曾亲近、供养恭敬、尊重赞叹无

liàng rú lái yīng zhèngděngjué jí zhū pú sà qǐngwèn bō rě bō luó
量如来、应、正等觉及诸菩萨，请问般若波罗
mì duōshēnshēn yì qù
蜜多甚深义趣。

yòu shè lì zǐ shì pú sà shèngshànnán zǐ děng bù jiǔ
“又，舍利子，是菩萨乘善男子等，不久

dìngdāngyuánmǎn pú sà mó hē sà dào yī qiè rú lái suǒ hù niàn gù
定当圆满菩萨摩诃萨道，一切如来所护念故，

wú liàngshàn yǒu suǒ shè shòu gù shū shèngshàngēnsuǒ rèn chí gù wèi yù
无量善友所摄受故，殊胜善根所任持故，为欲

ráo yì duōzhòngshēng gù jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí hé yǐ
饶益多众生故，疾证无上正等菩提。何以

gù shè lì zǐ wǒ chángwèi bǐ zhù pú sà shèngshànnán zǐ děngshuō
故？舍利子，我常为彼住菩萨乘善男子等说

yī qiè zhì xiāngyìng zhī fǎ guò qù rú lái yì chángwèi bǐ shuō yī qiè
一切智相应之法，过去如来亦常为彼说一切

zhì xiāngyìng zhī fǎ yóu cǐ yīn yuán bǐ dāng lái shì chángnéng xiū xí
智相应之法。由此因缘，彼当来世常能修习

yī qiè zhì zhì xiāngyìngzhèngxíng sù qù wú shàngzhèngděng pú tí
⁵⁸一切智智相应正行，速趣无上正等菩提，

yì néngwèi tā rú yìngshuō fǎ lìng qù wú shàngzhèngděng pú tí yú
亦能为他如应说法，令趣无上正等菩提，于

yī qiè shí shēn xīn ān dìng zhū è mó wáng jí bǐ juànshǔshàng bù néng
一切时身心安定，诸恶魔王及彼眷属尚不能

huài qiú qù wú shàngzhèngděngjué xīn hé kuàng qí yú yào xíng è zhě
坏求趣无上正等觉心，何况其余乐行恶者

huǐ bàng bō rě bō luó mì duōnéng zǔ qí xīn lìng bù jīng jìn qiú qù wú
毁谤般若波罗蜜多能阻其心，令不精进求趣无

shàngzhèngděng pú tí suǒ yǐ zhě hé bǐ yú wú shàngzhèngděng pú
上正等菩提！所以者何？彼于无上正等菩

tí yǒngměngzhèng qín jí jiān láo gù
提勇猛正勤极坚牢故。

yòu shè lì zǐ zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng wénshuō
“又，舍利子，住菩萨乘善男子等，闻说

rú shì shēnshēn bō rě bō luó mì duō xīn dé guǎng dà qīngjìng xǐ lè
如是甚深般若波罗蜜多，心得广大清净喜乐，

⁵⁸ 大正藏：集；永乐北藏及龙藏：习

yì néng ān lì wú liàng yǒu qíng yú shèng shàn fǎ lìng qù wú shàng zhèng
亦能安立无量有情于胜善法，令趣无上正

děng pú tí hé yǐ gù shè lì zǐ shì pú sà shèng shàn nán zǐ děng
等菩提。何以故？舍利子，是菩萨乘善男子等，

jīn yú wǒ qián fā hóng shì yuàn wǒ dāng ān lì wú liàng bǎi qiān zhū
今于我前发弘誓愿：‘我当安立无量百千诸

yǒu qíng lèi lìng fā wú shàng zhèng děng jué xīn xiū zhū pú sà mó hē sà
有情类，令发无上正等觉心，修诸菩萨摩诃萨

xíng shì xiàn quàn dǎo zàn lì qīng xǐ lìng yú wú shàng zhèng
行，示现、劝导、赞励、庆喜，令于无上正

děng pú tí nǎi zhì dé shòu bú tuì zhuǎn jì wǒ yú bǐ yuàn shēn shēng
等菩提乃至得受不退转记。’我于彼愿深生

suí xǐ hé yǐ gù shè lì zǐ wǒ guān bǐ rén suǒ fā hóng yuàn xīn
随喜。何以故？舍利子，我观彼人所发弘愿心

yǔ xiāng yìng bǐ yú dāng lái dìng néng ān lì wú liàng bǎi qiān zhū yǒu qíng
语相应，彼于当来定能安立无量百千诸有情

lèi lìng fā wú shàng zhèng děng jué xīn xiū zhū pú sà mó hē sà xíng
类，令发无上正等觉心，修诸菩萨摩诃萨行，

shì xiàn quàn dǎo zàn lì qīng xǐ lìng yú wú shàng zhèng děng pú
示现、劝导、赞励、庆喜，令于无上正等菩

tí nǎi zhì dé shòu bú tuì zhuǎn jì
提乃至得受不退转记。

shì pú sà shèng shàn nán zǐ děng yì yú guò qù wú liàng fó
“是菩萨乘善男子等，亦于过去无量佛

qián fā hóng shì yuàn wǒ dāng ān lì wú liàng bǎi qiān zhū yǒu qíng lèi
前发弘誓愿：‘我当安立无量百千诸有情类，

lìng fā wú shàng zhèng děng jué xīn xiū zhū pú sà mó hē sà xíng shì xiàn
令发无上正等觉心；修诸菩萨摩诃萨行，示现、

quàn dǎo zàn lì qīng xǐ lìng yú wú shàng zhèng děng pú tí nǎi zhì
劝导、赞励、庆喜，令于无上正等菩提乃至

dé shòu bú tuì zhuǎn jì guò qù rú lái yīng zhèng děng jué yì yú
得受不退转记。’过去如来、应、正等觉亦于

bǐ yuàn shēn shēng suí xǐ hé yǐ gù shè lì zǐ guò qù zhū fó yì
彼愿深生随喜。何以故？舍利子，过去诸佛亦

guān rú shì zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng suǒ fā hóng yuàn xīn yǔ xiāng
观如是住菩萨乘善男子等所发弘愿心语相

yīng bǐ yú dāng lái dìng néng ān lì wú liàng bǎi qiān zhū yǒu qíng lèi lìng
应，彼于当来定能安立无量百千诸有情类，令

fā wú shàngzhèngděngjué xīn xiū zhū pú sà mó hē sà xíng shì xiàn
发无上正等觉心，修诸菩萨摩诃萨行，示现、
quànǎo zàn lì qìng xǐ lìng yú wú shàngzhèngděng pú tí nǎi zhì
劝导、赞励、庆喜，令于无上正等菩提乃至
dé shòu bú tuì zhuǎn jì
得受不退转记。

shì pú sà shèngshànnán zǐ děng xìn jiě guǎng dà xiū guǎng
“是菩萨乘善男子等，信解广大修广
dà xíng yuànshēng tā fāngzhū fó guó tǔ xiànyǒu rú lái yīng zhèng
大行，愿生他方诸佛国土现有如来、应、正
děngjué xuānshuō rú shì shèngshēn bō rě bō luó mì duō wú shàng fǎ chù
等觉宣说如是甚深般若波罗蜜多无上法处。
bǐ wén rú shì shèngshēn bō rě bō luó mì duō wú shàng fǎ yǐ fù néng
彼闻如是甚深般若波罗蜜多无上法已，复能
ān lì bǐ fó tǔ zhōng wú liàng bǎi qiān zhū yǒu qíng lèi lìng fā wú shàng
安立彼佛土中无量百千诸有情类，令发无上
zhèngděngjué xīn xiū zhū pú sà mó hē sà xíng shì xiàn quànǎo
正等觉心，修诸菩萨摩诃萨行，示现、劝导、
zàn lì qìng xǐ lìng yú wú shàngzhèngděng pú tí dé bú tuì zhuǎn
赞励、庆喜，令于无上正等菩提得不退转。”

shí shè lì zǐ jí bó fó yán xī yǒu shì zūn fó yú guò
时，舍利子即白佛言：“希有！世尊！佛于过
qù wèi lái xiàn zài suǒ yǒu zhū fǎ wú bú zhèng zhī wú bú jué liǎo
去、未来、现在所有诸法无不证知、无不觉了，
yú zhū yǒu qíng xīn xíng chā bié wú bú zhèng zhī wú bú jué liǎo yú sān
于诸有情心行差别无不证知、无不觉了，于三
shì fó pú sà shēng wén jí fó tǔ děng wú bú zhèng zhī wú bú jué
世佛、菩萨、声闻及佛土等无不证知、无不觉
liǎo shì zūn ruò pú sà mó hē sà néng yú rú shì shèngshēn bō rě bō
了。世尊！若菩萨摩诃萨能于如是甚深般若波
luó mì duō zhì xīn tīng wén shòu chí dú sòng jīng qín xiū xué
罗蜜多，至心听闻、受持、读诵、精勤修学、
rú lǐ sī wéi shū xiě jiě shuō guǎng lìng liú bù shì pú sà mó
如理思惟、书写、解说、广令流布，是菩萨摩
hē sà yú dāng lái shì ruò yú bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn
诃萨于当来世，若于般若波罗蜜多相应经典，
yǒng měng jīng jìn cháng qiú bù xī bǐ yú bō rě bō luó mì duō xiāng yìng
勇猛精进常求不息。彼于般若波罗蜜多相应

jīng diǎn wéi yǒu dé shí bù dé shí fǒu
经典，为有得时、不得时不？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì fó yú yī
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！佛于一

qiè wú bú zhèng zhī wú bù jué liǎo shì pú sà mó hē sà cháng yú bō
切无不证知、无不觉了。是菩萨摩诃萨常于般

rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn yǒng měng jīng jìn xīn qiú bù xī yī
若波罗蜜多相应经典，勇猛精进欣求不息，一

qiè shí dé wú bù dé shí hé yǐ gù shè lì zǐ shì pú sà mó
切时得，无不得时。何以故？舍利子，是菩萨摩

hē sà cháng yú bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn xīn qiú bù xī
诃萨常于般若波罗蜜多相应经典欣求不息，

zhū fó pú sà cháng hù niàn gù
诸佛菩萨常护念故。”

shí shè lì zǐ fù bó fó yán shì pú sà mó hē sà wéi dàn yú
时，舍利子复白佛言：“是菩萨摩诃萨为但于

cǐ shèn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn yǒng měng jīng jìn xīn
此甚深般若波罗蜜多相应经典，勇猛精进欣

qiú bù xī yī qiè shí dé wú bù dé shí wéi yú yú jīng yì néng cháng
求不息，一切时得，无不得时，为于余经亦能常

dé
得？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán ruò pú sà mó hē sà cháng yú
尔时，佛告舍利子言：“若菩萨摩诃萨常于

bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn yǒng měng xìn qiú bú gù shēn mìng
般若波罗蜜多相应经典，勇猛信求不顾身命，

yǒu shí bù dé zhū yú jīng diǎn wú yǒu shì chù hé yǐ gù shè lì zǐ
有时不得诸余经典，无有是处。何以故？舍利子，

shì pú sà mó hē sà wéi qiú wú shàng zhèng děng pú tí shì xiàn quàn
是菩萨摩诃萨为求无上正等菩提，示现、劝

dǎo zàn lì qīng xǐ zhū yǒu qíng lèi lìng yú bō rě bō luó mì duō xiāng
导、赞励、庆喜诸有情类，令于般若波罗蜜多相

yìng jīng diǎn jí yú jīng diǎn shòu chí dú sòng sī wéi xiū xué yóu
应经典及余经典受持、读诵、思惟、修学；由

cǐ shàn gēn suí suǒ shēng chù fǎ ěr cháng dé shèn shēn bō rě bō luó
此善根，随所生处，法尔常得甚深般若波罗

mì duō kōng xiāng yìng jīng jí yú jīng diǎn shòu chí dú sòng
蜜多空相应经及余经典受持、读诵。”

dì sì fēnmó shì pǐn dì shí yī zhī yī
第四分魔事品第十一之一

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán shì zūn yǐ shuōzhù pú sà
尔时，善现便白佛言：“世尊！已说住菩萨

shèngshànnán zǐ děng xiū gōng dé shí duōyǒu liú nán hé děng míng wéi
乘善男子等修功德时多有留难，何等名为

zhū liú nán shì
诸留难事？”

fó gàoshànxiàn liú nán shì zhě wèi zhū mó shì
佛告善现：“留难事者谓诸魔事。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán yún hé míng wéi pú sà mó
具寿善现复白佛言：“云何名为菩萨魔

shì
事？”

fó gàoshànxiàn ruò pú sà mó hē sà yù xuānshuō bō rě bō
佛告善现：“若菩萨摩诃萨欲宣说般若波

luó mì duō shí huòshuō fǎ yào biàn jiǔ nǎi shēng huòshuō fǎ yào biàn nǎi
罗蜜多时，或说法要辩久乃生，或说法要辩乃

cù qǐ huòshuō fǎ yào biàn guò liàng shēng huòsuǒ yù shuō wèi jìn biàn
卒起，或说法要辩过量生，或所欲说未尽便

zhǐ huòshuō fǎ yào yán cí luàn zá huòshuō fǎ yào yán cí jiàn duàn
止，或说法要言词乱杂，或说法要言词间断，

huòshuō fǎ shí zhū hòng shì qǐ lìng suǒ yù shuō bú suì běn xīn dāng zhī
或说法时诸横事起，令所欲说不遂本心，当知

shì wéi pú sà mó shì
是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà shū xiě bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨书写般若波罗

mì duōshēnshēnjīng shí huò pín shēnqiàn qù huò hù xiāng chī xiào huò
蜜多甚深经时，或频申欠呿，或互相嗤笑，或

gēngxiāngqīnglíng⁵⁹ huòshēn xīn zào rǎo huò shī niàn sǎn luàn huò wén
更相轻陵⁵⁹，或身心躁扰，或失念散乱，或文

jù diāndǎo huò mí huò yì lǐ huò bù dé zī wèi xīn shēng yàn shě
句颠倒，或迷惑义理，或不得滋味心生厌舍，

⁵⁹ 大正藏：凌；永乐北藏及龙藏：陵

huòhèng shì cù qǐ huò hù xiāngguāizhēng yóu cǐ děng shì shū xiě bù
或横事卒起，或互相乖诤，由此等事书写不
zhōng dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
终，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà shòu chí dú sòng
“复次，善现，若菩萨摩诃萨受持、读诵、

sī wéi xiū xí shuō tīng bō rě bō luó mì duōshēnshēnjīng shí huò
思惟、修习、说听般若波罗蜜多甚深经时，或
pín shēnqiàn qù huò hù xiāng chī xiào huò gēngxiāngqīng líng huò shēn
频申欠喏，或互相嗤笑，或更相轻陵⁶⁰，或身
xīn zào rǎo huò shī niàn sǎn luàn huò wén jù diān dǎo huò mí huò yì
心躁扰，或失念散乱，或文句颠倒，或迷惑义
lǐ huò bù dé zī wèi xīn shēng yàn shě huò hèng shì cù qǐ huò hù
理，或不得滋味心生厌舍，或横事卒起，或互
xiāngguāizhēng yóu cǐ děng shì suǒ zuò bù chéng dāng zhī shì wéi pú sà
相乖诤，由此等事所作不成，当知是为菩萨
mó shì
魔事。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wénshuō bō rě bō
“复次，善现，若菩萨摩诃萨闻说般若波

luó mì duōshēnshēnjīng shí huò zuò shì niàn wǒ yú cǐ zhōng bù dé
罗蜜多甚深经时，或作是念：‘我于此中不得
shòu jì hé yòng tīng wéi huò zuò shì niàn cǐ zhōng bù shuō wǒ
受记，何用听为？’或作是念：‘此中不说我
zhī míng zì hé yòng tīng wéi huò zuò shì niàn cǐ zhōng bù shuō
之名字，何用听为？’或作是念：‘此中不说
wǒ zhī shēngchùchéng yì jù luò hé yòng tīng wéi yóu cǐ děng
我之生处城邑、聚落，何用听为？’由此等
yuán xīn bù qīng jìng jí cóng zuò qǐ yàn shě ér qù wú gù liàn xīn
缘心不清净，即从座起厌舍而去，无顾恋心，
dāng zhī shì wéi pú sà mó shì shànxiàn dāng zhī ruò pú sà mó hē sà
当知是为菩萨魔事。善现当知！若菩萨摩诃萨
wén shuō bō rě bō luó mì duōshēnshēnjīng shí xīn bù qīng jìng yàn shě qù
闻说般若波罗蜜多甚深经时，心不清净厌舍去
zhě suí bǐ suǒ qǐ bù qīng jìng xīn yàn shě cǐ jīng jǔ bù duō shǎo biàn
者，随彼所起不清净心，厌舍此经举步多少，便

⁶⁰ 大正藏：凌；永乐北藏及龙藏：陵

jiǎn ěr xǔ jié shù gōng dé huò ěr xǔ jié zhàng pú tí zuì shòu bǐ zuì
减尔许劫数功德，获尔许劫障菩提罪。受彼罪
yǐ gēng ěr xǔ shí fā qín jīng jìn xiū zhū pú sà nán xíng kǔ xíng fāng kě
已，更尔许时发勤精进修诸菩萨难行苦行方可
fù běn shì gù míng wéi pú sà mó shì
复本，是故名为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà qì shě néng yǐn yī
“复次，善现，若菩萨摩诃萨弃舍能引一

qiè zhì zhì shēn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn xué bù néng
切智智甚深般若波罗蜜多相应经典，学不能
yǐn yī qiè zhì zhì suí shùn èr shèng zhū yú jīng diǎn qì shě gēn běn ér pān
引一切智智随顺二乘诸余经典，弃舍根本而攀
zhī yè dāng zhī shì wéi pú sà mó shì suǒ yǐ zhě hé shēn shēn bō
枝叶，当知是为菩萨魔事。所以者何？甚深般
rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn néng shēng pú sà mó hē sà zhòng shì
若波罗蜜多相应经典，能生菩萨摩诃萨众世、
chū shì jiān shū shèng gōng dé yóu sī néng yǐn yī qiè zhì zhì yǒu dà shì
出世间殊胜功德，由斯能引一切智智，有大势
yòng pì rú shù gēn zhū yú jīng diǎn wú rú shì yòng pì rú zhī yè
用，譬如树根。诸余经典无如是用，譬如枝叶
wú shèng gōng néng ruò pú sà shèng shàn nán zǐ děng xiū xué rú shì shēn
无胜功能。若菩萨乘善男子等，修学如是甚
shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn jí wéi xiū xué yī qiè pú sà
深般若波罗蜜多相应经典，即为修学一切菩萨
mó hē sà zhòng shì chū shì jiān shū shèng gōng dé sù néng yǐn fā yī
摩诃萨众世、出世间殊胜功德，速能引发一
qiè zhì zhì ruò pú sà shèng shàn nán zǐ děng qì shě rú shì shēn shēn
切智智。若菩萨乘善男子等，弃舍如是甚深
bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn qiú xué èr shèng xiāng yìng jīng diǎn
般若波罗蜜多相应经典，求学二乘相应经典，
jí wéi qì shě yī qiè pú sà mó hē sà zhòng shì chū shì jiān shū shèng
即为弃舍一切菩萨摩诃萨众世、出世间殊胜
gōng dé zhōng bù néng dé yī qiè zhì zhì shì pú sà shèng shàn nán zǐ
功德，终不能得一切智智。是菩萨乘善男子
děng fú huì xiá shǎo qì běn qiú mò shì gù míng wéi pú sà mó shì
等，福慧狭少弃本求末，是故名为菩萨魔事。

shàn xiàn dāng zhī rú chī è gǒu qì shě zhǔ shí fǎn cóng pú
“善现当知！如痴饿狗弃舍主食，反从仆

lì ér qiú suǒ zhī yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ děng
隶⁶¹而求索之。于当来世有菩萨乘善男子等，
qì shě yī qiè zhì zhì gēn běn shèn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng
弃舍一切智智根本甚深般若波罗蜜多相应经
diǎn qiú xué èr shèng xiāng yìng jīng diǎn yì fù rú shì suǒ yǐ zhě
典，求学二乘相应经典，亦复如⁶²是。所以者
hé shì pú sà shèng shàn nán zǐ děng jué huì àn dùn qì shě néng yǐn
何？是菩萨乘善男子等觉慧暗钝，弃舍能引
yī qiè zhì zhì shèn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn qiú xué
一切智智甚深般若波罗蜜多相应经典，求学
néng yǐn shēng wén dú jué gōng dé jīng diǎn dìng bù néng dé yī qiè zhì zhì
能引声闻独觉功德经典，定不能得一切智智。
suǒ yǐ zhě hé shēng wén dú jué xiāng yìng jīng diǎn dàn wèi zì shēn tiáo
所以者何？声闻、独觉相应经典，但为自身调
fú jì jìng chū shēng sǐ kǔ dé niè pán lè jīng qín xiū xué rú shì jīng
伏寂静，出生死苦得涅槃乐，精勤修学如是经
diǎn suǒ yǐn shàn gēn jiū jìng wéi dé zhù èr shèng dì zì lì yuán mǎn
典，所引善根究竟唯得住二乘地自利圆满。
shèn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn pǔ wèi jì bá yī qiè
甚深般若波罗蜜多相应经典，普为济拔一切
yǒu qíng chū shēng sǐ kǔ dé niè pán lè jīng qín xiū xué rú shì jīng diǎn suǒ
有情出生死苦得涅槃乐，精勤修学如是经典所
yǐn shàn gēn jiū jìng néng dé yī qiè zhì zhì lì yì ān lè yī qiè yǒu qíng
引善根究竟能得一切智智，利益安乐一切有情。

fù cì shàn xiàn pì rú yǒu rén yù guān xiāng xiàng shēn liàng
“复次，善现，譬如有人欲观香象身量
dà xiǎo xíng xiǎn shèng liè dé ér bù guān fǎn xún qí jì yú yì yún
大小、形显⁶³胜劣，得而不观反寻其迹。于意云
hé bǐ rén xiá fǒu
何？彼人黠不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ
佛告善现：“于当来世有菩萨乘善男子

⁶¹ 大正藏：使；永乐北藏及龙藏：隶

⁶² 大正藏：如；永乐北藏及龙藏：亦

⁶³ 大正藏：类；永乐北藏及龙藏：显

děng qì shě yī qiè zhì zhì gēnběns hènshēn bō rě bō luó mì duōxiāng
等，弃舍一切智智根本甚深般若波罗蜜多相
yìng jīng diǎn qiú xué èr shèng xiāng yìng jīng diǎn yú zhōng wàng dé yī qiè
应经典，求学二乘相应经典，于中望得一切
zhì zhì yì fù rú shì
智智，亦复如是。

fù cì shànxiàn pì rú yǒu rén wèi zhēn bǎo gù qiú qù dà
“复次，善现，譬如有人为珍宝故求趣大

hǎi jì zhì hǎi àn bú rù dà hǎi fǎn guān niú jì zuò shì niàn yán
海，既至海岸不入大海反观牛迹，作是念言：

dà hǎi zhōng shuǐ qí liàng shēn guǎng qǐ jí cǐ yé cǐ zhōng yì yīng
‘大海中水其量深广岂及此耶？此中亦应

yǒu zhū zhēn bǎo yú yì yún hé bǐ rén xiá fǒu
有诸珍宝。’于意云何？彼人黠不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shànxiàn yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ
佛告善现：“于当来世有菩萨乘善男子

děng qì shě yī qiè zhì zhì gēnběns hènshēn bō rě bō luó mì duōxiāng
等，弃舍一切智智根本甚深般若波罗蜜多相

yìng jīng diǎn qiú xué èr shèng xiāng yìng jīng diǎn yú zhōng wàng dé yī qiè
应经典，求学二乘相应经典，于中望得一切

zhì zhì yì fù rú shì suǒ yǐ zhě hé jīng qín xiū xué èr shèng jīng
智智，亦复如是。所以者何？精勤修学二乘经

diǎn jiū jìng wéi néng dé yù liú guǒ zhǎn zhuǎn nǎi zhì dú jué pú tí
典，究竟唯能得预流果，展转乃至独觉菩提，

bì bù néng dé yī qiè zhì zhì gù pú sà shèng shàn nán zǐ děng yù jí
必不能得一切智智。故菩萨乘善男子等，欲疾

zhèng dé yī qiè zhì zhì yīng xué bō rě bō luó mì duō bù yīng qiú xué
证得一切智智，应学般若波罗蜜多，不应求学

èr shèng jīng diǎn hé yǐ gù shēnshēn bō rě bō luó mì duō dìng shì
二乘经典。何以故？甚深般若波罗蜜多定是

yī qiè zhì zhì gēnběn èr shèng jīng diǎn rú zhī yè gù
一切智智根本，二乘经典如枝叶故。

fù cì shànxiàn rú yǒu gōng jiàng huò bǐ dì zǐ yù zào
“复次，善现，如有工匠或彼弟子，欲造

dà diàn rú tiān dì shì shūshèngdiànliàng jiàn bǐ diàn yǐ ér fǎn guī mó⁶⁴
大殿如天帝释殊胜殿量，见彼殿已而反规模⁶⁴

rì yuègōngdiàn yú yì yún hé rú shì gōngjiànguà bǐ dì zǐ néng
日月宫殿。于意云何？如是工匠或彼弟子，能

zào dà diànliàng rú dì shì shūshèngdiàn fǒu
造大殿量如帝释殊胜殿不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shànxiàn bǐ rén xiá fǒu
佛告善现：“彼人黠不？”

shànxiàn dá yán bǐ rén fēi xiá
善现答言：“彼人非黠。”

fó gào shànxiàn yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ
佛告善现：“于当来世有菩萨乘善男子

děng dé shēn bō rě bō luó mì duō shě ér qiú xué èr shèng jīng diǎn
等，得深般若波罗蜜多，舍而求学二乘经典，

yù zhèng wú shàng zhèng děng pú tí lì lè yǒu qíng yì fù rú shì dāng
欲证无上正等菩提利乐有情，亦复如是，当

zhī bǐ shì yú chī pǐn lèi
知彼是愚痴品类。

fù cì shànxiàn rú yǒu yù jiàn zhuàn lún shèng wáng jiàn
“复次，善现，如有欲见转轮圣王，见

yǐ bù shí shě zhì yú chù jiàn xiǎo guó wáng guān qí xíng xiàng zuò rú shì
已不识舍至余处，见小国王观其形相，作如是

niàn zhuàn lún shèng wáng xíng xiàng wēi dé qǐ shèng yú cǐ yú yì
念：‘转轮圣王形相威德岂胜于此？’于意

yún hé bǐ rén xiá fǒu
云何？彼人黠不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shànxiàn yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ
佛告善现：“于当来世有菩萨乘善男子

děng yù qù wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ lún dù yǒu qíng
等，欲趣无上正等菩提，转妙法轮度有情

zhòng qì shēn bō rě bō luó mì duō qiú xué èr shèng xiāng yìng jīng diǎn
众，弃深般若波罗蜜多，求学二乘相应经典，

⁶⁴ 大正藏：摸；永乐北藏及龙藏：模

yán bǐ jīng diǎn yǔ cǐ hé yì hé yòng bǐ wéi bǐ yóu cǐ yuán
言：‘彼经典与此何异？何用彼为？’彼由此缘
dìng bù néng dé yī qiè zhì zhì suǒ yǐ zhě hé shēnshēn bō rě bō luó
定不能得一切智智。所以者何？甚深般若波罗
mì duō xiāng yìng jīng diǎn zhǒng zhǒng fāng biàn shì xiàn quàn dǎo zàn
蜜多相应经典，种种方便示现、劝导、赞
lì qīng xǐ zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng lìng yú wú shàng zhèng
励、庆喜住菩萨乘善男子等，令于无上正
děng pú tí dé bú tuì zhuǎn shě ér qiú xué èr shèng jīng diǎn dāng zhī
等菩提得不退转。舍而求学二乘经典，当知
bǐ rén yì fù rú shì hé yǐ gù jīng qín xiū xué èr shèng jīng diǎn
彼人亦复如是。何以故？精勤修学二乘经典，
dìng yú fó guǒ bù néng zhèng gù
定于佛果不能证故。

fù cì shàn xiàn rú yǒu jī rén dé bǎi wèi shí qì ér qiú
“复次，善现，如有饥人得百味食，弃而求
dàn liǎng yuè gǔ fàn yú yì yún hé bǐ rén xiá fǒu
噉两月谷饭。于意云何？彼人黠不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ
佛告善现：“于当来世有菩萨乘善男子
děng yì fù rú shì qiú qù wú shàng zhèng děng pú tí qì shēn bō rě
等亦复如是，求趣无上正等菩提，弃深般若
bō luó mì duō qiú xué èr shèng xiāng yìng jīng diǎn yú zhōng yù mì yī
波罗蜜多，求学二乘相应经典，于中欲觅一
qiè zhì zhì tú shè qú láo zhōng bù néng dé
切智智，徒设劬劳终不能得。

fù cì shàn xiàn rú yǒu pín rén dé wú jià bǎo qì ér fān
“复次，善现，如有贫人得无价宝，弃而翻
qǔ jiā zhē mò ní yú yì yún hé bǐ rén xiá fǒu
取迦遮末尼。于意云何？彼人黠不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú dāng lái shì yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ
佛告善现：“于当来世有菩萨乘善男子
děng yì fù rú shì qiú qù wú shàng zhèng děng pú tí qì shēn bō rě
等亦复如是，求趣无上正等菩提，弃深般若

bō luó mì duō qiú xué èr shèngxiāngyìng jīng diǎn yú zhōng yù mì yī
波罗蜜多，求学二乘相应经典，于中欲觅一
qiè zhì zhì tú shè qú láo zhōng bù néng dé
切智智，徒设劬劳终不能得。

fù cì shànxiàn zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng ruòzhèng
“复次，善现，住菩萨乘善男子等，若正
shū xiě shòu chí dú sòng sī wéi xiū xí shèns hēn bō rě bō luó
书写、受持、读诵、思惟、修习甚深般若波罗
mì duōxiāngyìng jīng shí zhòngbiàn cù qǐ yào shuō zhǒngzhǒng chā bié
蜜多相应经时，众辩卒起，乐说种种差别
fǎ mén lìng shū xiě děng bù dé jiū jìng dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
法门，令书写等不得究竟，当知是为菩萨魔事。”

jù shòushànxiànbiàn bó fó yán shèns hēn bō rě bō luó mì duō
具寿善现便白佛言：“甚深般若波罗蜜多
kě shū xiě fǒu
可书写不？”

shì zūngào yuē fú yě shànxiàn ruò pú sà shèngshànnán
世尊告曰：“不也！善现，若菩萨乘善男
zǐ děng shū xiě rú shì shèns hēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng jīng shí
子等，书写如是甚深般若波罗蜜多相应经时，
zuò rú shì niàn wǒ yǐ wén zì shū xiě bō rě bō luó mì duō rú shì
作如是念：‘我以文字书写般若波罗蜜多，如是
wén zì jí shì bō rě bō luó mì duō huò yī wén zì zhí zhuó bō rě
文字即是般若波罗蜜多。’或依文字执著般若
bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng shū xiě
“复次，善现，住菩萨乘善男子等，书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō shèns hēn bō rě bō luó
受持、读诵、修习、思惟、演说甚深般若波罗
mì duōxiāngyìng jīng shí huòniànguó tǔ huòniànchéng yì huòniàn
蜜多相应经时，或念国土，或念城邑，或念
wáng dū huòniànfāngchù huòniànshī yǒu huòniàn fù mǔ huòniàn
王都，或念方处，或念师友，或念父母，或念
qī zǐ huòniànxiōng dì huòniàn zǐ mèi huòniànqīn qī huòniàn
妻子，或念兄弟，或念姊妹，或念亲戚，或念
péng lǚ huòniànwángchén huòniàndào zéi huòniànměngshòu huò
朋侣，或念王臣，或念盗贼，或念猛兽，或

niàn è rén huòniàn è guǐ huòniànzhòng jí huòniànyóu xì huò
念恶人，或念恶鬼，或念众集，或念游戏，或
niàn yīn yuè huòniàn bàoyuàn huòniàn bào ēn huòniàn yǐn shí yī
念音乐，或念报怨，或念报恩，或念饮食、衣
fú wò jù huòniàn zhū yú zī shēn shí wù huòniàn zhì zào wén sòng
服、卧具，或念诸余资身什物，或念制造文颂
shū lùn huòniàn shí jié hán rè fēngjiǎn huòniàn xiàng mǎ shuǐ
书论，或念时节寒热丰俭，或念象、马、水、
huǒděng shì huòniàn zhū yú suǒ zuò shì yè dāng zhī jiē shì pú sà mó
火等事，或念诸余所作事业，当知皆是菩萨魔
shì mó yǐ cǐ shì rǎoluàn pú sà lìng shū xiě děng jiē bù dé chéng
事。魔以此事扰乱⁶⁵菩萨，令书写等皆不得成，
pú sà jué zhī jiē yīngyuǎn lí
菩萨觉知皆应远离。

fù cì shànxiàn zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng shū xiě
“复次，善现，住菩萨乘善男子等，书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuōshēnshēn bō rě bō luó
受持、读诵、修习、思惟、演说甚深般若波罗
mì duōxiāngyìngjīng shí dé dà míng lì gōngjìngòng yǎng bǐ yóu cǐ
蜜多相应经时，得大名利恭敬供⁶⁶养，彼由此
yuán fèi suǒ zuò yè dāng zhī yì shì pú sà mó shì pú sà jué zhī jiē
缘废所作业，当知亦是菩萨魔事，菩萨觉知皆
yīngyuǎnshě
应厌舍。

fù cì shànxiàn zhù pú sà shèngshànnán zǐ děng shū xiě
“复次，善现，住菩萨乘善男子等，书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuōshēnshēn bō rě bō luó
受持、读诵、修习、思惟、演说甚深般若波罗
mì duōxiāngyìngjīng shí è mó huà zuò bì chūděngxiàng zhí chí zhǒng
蜜多相应经时，恶魔化作苾刍等像，执持种
zhǒng shì sù shū lùn huò fù èr shèngxiāngyìngjīng diǎn zhàxiàn qīn yǒushòu
种世俗书论或复二乘相应经典，诈现亲友授
yǔ pú sà gào pú sà yán rú shì jīng diǎn yì wèishēn ào yīng qín
与菩萨，告菩萨言：‘如是经典义味深奥，应勤
xiū xué shě suǒ xí jīng cǐ pú sà shèngshànnán zǐ děng fāngbiàn shàn
修学舍所习经。’此菩萨乘善男子等方便善

⁶⁵ 大正藏：恼；永乐北藏及龙藏：乱

⁶⁶ 大正藏：供；永乐北藏及龙藏：法

qiǎo bù yīngshòuzhuó è mó suǒshòu shì sù shū lùn huò fù èr shèngxiāng
巧，不应受著恶魔所授世俗书论或复二乘相
yīngjīngdiǎn suǒ yǐ zhě hé shì sù shū lùn èr shèngjīngdiǎn bù
应经典。所以者何？世俗书论、二乘经典，不
néng yǐn fā yī qiè zhì zhì fēi qù wú shàngzhèngděng pú tí wú dào fāng
能引发一切智智，非趣无上正等菩提无倒方
biàn nǎi yú wú shàngzhèngděng pú tí jí wéizhàng ài shànxiàndāng
便，乃于无上正等菩提极为障碍。善现当
zhī shènsēn bō rě bō luó mì duōxiāngyīngjīngzhōng guǎngshuō pú sà
知！甚深般若波罗蜜多相应经中，广说菩萨
mó hē sà dào fāngbiànshànqiǎo ruò yú cǐ zhōngjīng qín xiū xué sù
摩诃萨道方便善巧，若于此中精勤修学，速
néngzhèng dé yī qiè zhì zhì ruò pú sà shèngshàn nán zǐ děng wú qiǎo
能证得一切智智。若菩萨乘善男子等，无巧
biàn gù jìn è yǒu gù qì shēn bō rě bō luó mì duō shòuxué è
便故，近恶友故，弃深般若波罗蜜多，受学恶
mó shì sù shū lùn èr shèngjīngdiǎn dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
魔世俗书论、二乘经典，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngtīng fǎ zhě yào tīng yào wèn shū
“复次，善现，能听法者乐听、乐问、书

xiě shòu chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì duō néng
写、受持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，能
shuō fǎ zhě zhuó yào xiè dài bú yù wèi shuō yì bù shī yǔ shènsēn bō
说法者著乐懈怠不欲为说，亦不施与甚深般
rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě xīn bù zhuó yào yì bú xiè
“复次，善现，能说法者心不著乐亦不懈

dài yào shuō yào shī shènsēn bō rě bō luó mì duō fāngbiànquàn lì
怠，乐说、乐施甚深般若波罗蜜多，方便劝励
shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí néngtīng fǎ zhě xiè dài zhuó yào
书写、受持、读诵、修习，能听法者懈怠著乐，
bú yù tīngshòu nǎi zhì xiū xí dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
不欲听受乃至修习，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngtīng fǎ zhě jù niàn huì lì yào tīng
“复次，善现，能听法者具念慧力，乐听、

yào wèn shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó
乐问、书写、受持、读诵、修习甚深般若波罗

mì duō néngshuō fǎ zhě yù wǎng tā fāng bú huòjiàoshòu dāng zhī shì
蜜多，能说法者欲往他方不获教授，当知是
wéi pú sà mó shì
为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yào shuō yào shī shènsēn
“复次，善现，能说法者乐说、乐施甚深

bō rě bō luó mì duō fāngbiànquàn lì shū xiě shòu chí dú sòng
般若波罗蜜多，方便劝励书写、受持、读诵、

xiū xí néngtīng fǎ zhě yù wǎng tā fāng bú huòtīngshòu dāng zhī shì wéi
修习，能听法者欲往他方不获听受，当知是为

pú sà mó shì
菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě jù dà è yù ài zhòng
“复次，善现，能说法者具大恶欲，爱重

míng lì yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī cái gòngyǎng
名利，衣服、饮食、卧具、医药及余资财，供养

gōngjìng xīn wú yàn zú néngtīng fǎ zhěshǎo yù xǐ zú xiū yuǎn lí xíng
恭敬心无厌足，能听法者少欲喜足修远离行，

yǒngměngzhèng qín jù niàndìng huì yàn bù lì yǎnggōngjìng míng yù huò
勇猛正勤具念定慧，厌怖利养恭敬名誉，或

jù jí qiān bù néngshě shī liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu
具嫉悭不能舍施，两不和合，不获教授、听受、

shū chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì
书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是

wéi pú sà mó shì
为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhěshǎo yù xǐ zú xiū yuǎn lí
“复次，善现，能说法者少欲喜足修远离

xíng yǒngměngzhèng qín jù niàndìng huì yàn bù lì yǎnggōngjìng míng yù
行，勇猛正勤具念定慧，厌怖利养恭敬名誉，

huò jù jí qiān bù néngshě shī néngtīng fǎ zhě jù dà è yù ài zhòng
或具嫉悭不能舍施，能听法者具大恶欲，爱重

míng lì yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī cái gòngyǎng
名利、衣服、饮食、卧具、医药及余资财，供养

gōngjìng xīn wú yàn zú liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu
恭敬心无厌足，两不和合，不获教授、听受、

shū chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì
书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是

wéi pú sà mó shì
为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yǒu xìn yǒu jiè shòu
“复次，善现，能说法者有信、有戒，受
xíng shí èr dù duōgōng dé yào wèi tā shuō shēn shēn bō rě bō luó mì
行十二杜多功德，乐为他说甚深般若波罗蜜
duō fāngbiàn quàn lì shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí néng tīng
多，方便劝励书写、受持、读诵、修习，能听
fǎ zhě wú xìn wú jiè yì wú shí èr dù duōgōng dé liǎng bù hé hé
法者无信、无戒，亦无十二杜多功德，两不和合，
bú huò jiào shòu tīng shòu shū chí dú sòng xiū xí shēn shēn bō rě
不获教授、听受、书持、读诵、修习甚深般若
bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néng tīng fǎ zhě yǒu xìn yǒu jiè shòu
“复次，善现，能听法者有信、有戒，受
xíng shí èr dù duōgōng dé yào tīng yào wèn shū xiě shòu chí
行十二杜多功德，乐听、乐问、书写、受持、
dú sòng xiū xí shēn shēn bō rě bō luó mì duō néng shuō fǎ zhě wú xìn
读诵、修习甚深般若波罗蜜多，能说法者无信、
wú jiè yì wú shí èr dù duōgōng dé bú yù jiào shòu liǎng bù hé
无戒，亦无十二杜多功德，不欲教授，两不和
hé bú huò shuō tīng shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí shēn shēn
合，不获说听、书写、受持、读诵、修习甚深
bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néng shuō fǎ zhě xīn wú qiān lìn yī qiè néng
“复次，善现，能说法者心无悭吝一切能
shě néng tīng fǎ zhě xīn yǒu qiān lìn bù néng shě shī huò shàng xiāng wéi
舍，能听法者心有悭吝不能舍施，或上相违，
liǎng bù hé hé bú huò jiào shòu tīng shòu shū chí dú sòng xiū
两不和合，不获教授、听受、书持、读诵、修
xí shēn shēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
习甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néng tīng fǎ zhě yù qiú gòng yǎng néng shuō
“复次，善现，能听法者欲求供养能说
fǎ zhě yī fú yǐn shí wò jù yī yào jí yú zī cái néng shuō fǎ
法者衣服、饮食、卧具、医药及余资财，能说法

zhě bú yàoshòuyòng huòshàngxiāngwéi liǎng bù hé hé bú huòjiào
者不乐受用，或上相违，两不和合，不获教
shòu tīngshòu shū chí dú sòng xiū xí shēnshēn bō rě bō luó mì
授、听受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜
duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhěchéng jiù kāi zhì bú yào
“复次，善现，能说法者成就开智不乐
guǎngshuō néngtīng fǎ zhěchéng jiù yǎn zhì bú yào lüè shuō huòshàng
广说，能听法者成就演智不乐略说，或上
xiāngwéi liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu shū chí dú
相违，两不和合，不获教授、听受、书持、读
sòng xiū xí shēnshēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó
诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔
shì
事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě zhuānyào guǎng zhī shí èr
“复次，善现，能说法者专乐广知十二
fēn jiào cì dì fǎ yì néngtīng fǎ zhě bú yào guǎng zhī shí èr fēn jiào cì
分教次第法义，能听法者不乐广知十二分教次
dì fǎ yì huòshàngxiāngwéi liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīng
第法义，或上相违，两不和合，不获教授、听
shòu shū chí dú sòng xiū xí shēnshēn bō rě bō luó mì duō dāng
受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当
zhī shì wéi pú sà mó shì
知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhěchéng jiù liù zhǒng bō luó
“复次，善现，能说法者成就六种波罗
mì duō fāngbiàn shànqiǎo dé tuó luó ní néngtīng fǎ zhě wú rú shì dé
蜜多，方便善巧得陀罗尼，能听法者无如是德，
huòshàngxiāngwéi liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu shū
或上相违，两不和合，不获教授、听受、书
chí dú sòng xiū xí shēnshēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi
持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是为
pú sà mó shì
菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yù lìng gōng jìng shū xiě
“复次，善现，能说法者欲令恭敬书写、

shòu chí dú sòng xiū xí shèns hēn bō rě bō luó mì duō néng tīng fǎ
受持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，能听法
zhě bù suí qí yì huò shàng xiāng wéi liǎng bù hé hé bú huò jiào shòu
者不随其意，或上相违，两不和合，不获教授、
tīng shòu shū chí dú sòng xiū xí shèns hēn bō rě bō luó mì duō
听受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，
dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
当知是为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn néng shuō fǎ zhě yǐ lí qiāngòu yǐ lí
“复次，善现，能说法者已离悭垢、已离
wǔ gài néng tīng fǎ zhě wèi lí qiāngòu wèi lí wǔ gài huò shàng xiāng
五盖，能听法者未离悭垢、未离五盖，或上相
wéi liǎng bù hé hé bú huò jiào shòu tīng shòu shū chí dú sòng
违，两不和合，不获教授、听受、书持、读诵、
xiū xí shèns hēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
修习甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn néng tīng fǎ zhě yǒu xìn yào xīn yù liǎoshēn
“复次，善现，能听法者有信乐心欲了深
yì ér shuō fǎ zhě yú cǐ jīng zhōng wèi shèn chún shú bù néng jué liǎo
义，而说法者于此经中未甚纯熟不能决了，
néng tīng fǎ zhě bú yào tīng wén yóu shì yīn yuán bù dé shū xiě shòu
能听法者不乐听闻，由是因缘，不得书写、受
chí dú sòng sī wéi xiū xí dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
持、读诵、思惟、修习，当知是为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn néng shuō fǎ zhě xīn yào wèi shuō néng tīng
“复次，善现，能说法者心乐为说，能听
fǎ zhě bú yào tīng wén huò shàng xiāng wéi liǎng bù hé hé bú huò shuō
法者不乐听闻，或上相违，两不和合，不获说
tīng shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí shèns hēn bō rě bō luó mì
听、书写、受持、读诵、修习甚深般若波罗蜜
duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn néng shuō fǎ zhě suī yào shuō fǎ ér shēn
“复次，善现，能说法者虽乐说法而身
chén zhòng zhòng bìng suǒ chán bù néng wèi shuō huò tīng fǎ zhě suī yào tīng
沉重，众病所缠不能为说，或听法者虽乐听
fǎ ér shēn chén zhòng zhòng bìng suǒ chán bù néng tīng shòu liǎng bù hé
法而身沉重，众病所缠不能听受，两不和

hé bú huòjiàoshòu tīngshòu shū chí dú sòng xiū xí shènsēn
合，不获教授、听受、书持、读诵、修习甚深
bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà shèngshànnán zǐ děng shū xiě
“复次，善现，有菩萨乘善男子等，书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuōshènsēn bō rě bō luó
受持、读诵、修习、思惟、演说甚深般若波罗
mì duōxiāngyìngjīng shí ruò yǒu rén lái shuō zhǒngzhǒng kǔ shì
蜜多相应经时，若有人来说诸恶趣种种苦事，
yīn fù gào yán rǔ yú cǐ shēnyīng qín jīng jìn sù jìn kǔ jì rù bō
因复告言：‘汝于此身应勤精进，速尽苦际入般
niè pán hé yòng jī liú shēng sǐ dà hǎi shòu bǎi qiānzhǒng nán rěn kǔ
涅槃，何用稽留生死大海，受百千种难忍苦
shì qiú wú shàng zhèng děng pú tí bǐ yóu cǐ yán yú suǒ shū
事，求趣无上正等菩提？’彼由此言，于所书
xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō rú shì shènsēn
写、受持、读诵、修习、思惟、演说如是甚深
bō rě bō luó mì duō bù dé jiū jìng dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
般若波罗蜜多不得究竟，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn yǒu pú sà shèngshànnán zǐ děng shū xiě
“复次，善现，有菩萨乘善男子等，书写、
shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuōshènsēn bō rě bō luó
受持、读诵、修习、思惟、演说甚深般若波罗
mì duōxiāngyìngjīng shí ruò yǒu rén lái zànshuō rén qù zhǒngzhǒng shèng
蜜多相应经时，若有人来赞说人趣种种胜
shì zànshuō zhū tiān cháng shòu ān lè yīn ér gào yuē suī yú yù
事，赞说诸天长寿安乐，因而告曰：‘虽于欲
jiè shòu zhū yù lè yú sè jiè zhōng shòu jìng xū lè yú wú sè jiè shòu
界受诸欲乐，于色界中受静虑乐，于无色界受
děng zhì lè ér bǐ jiē shì wú cháng kǔ kōng wú wǒ bú jìng
等至乐，而彼皆是无常、苦、空、无我、不净、
biànhuài zhī fǎ xiè fǎ lí fǎ jìn fǎ miè fǎ rǔ yú cǐ shēn
变坏之法、谢法、离法、尽法、灭法，汝于此身
hé bù jīng jìn qǔ yù liú guǒ zhǎn zhuǎn nǎi zhì dú jué pú tí rù bō niè
何不精进取预流果展转乃至独觉菩提，入般涅
pán bì jìng ān lè hé yòng jiǔ chǔ shēng sǐ lún huí wú shì wèi tā shòu
槃毕竟安乐，何用久处生死轮回，无事为他受

zhū qín kǔ qiú qù wú shàngzhèngděng pú tí bǐ yóu cǐ yán yú
诸勤苦，求趣无上正等菩提？’ 彼由此言，于
suǒ shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi yǎnshuō rú shì
所书写、受持、读诵、修习、思惟、演说如是
shènshēn bō rě bō luó mì duō bù dé jiū jìng dāng zhī shì wéi pú sà mó
甚深般若波罗蜜多不得究竟，当知是为菩萨魔
shì
事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yī shēn wú xì zhuān
“复次，善现，能说法者一身无系，专
xiū jǐ shì bù yōu tā yè néngtīng fǎ zhěhàolǐng tú zhòng yào yíng tā
修己事不忧他业，能听法者好领徒众，乐营他
shì bù yōu zì yè huòshàngxiāngwéi liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu
事不忧自业，或上相违，两不和合，不获教授、
tīngshòu shū chí dú sòng xiū xí shènshēn bō rě bō luó mì duō
听受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，
dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě bú yào xuān zá néngtīng
“复次，善现，能说法者不乐喧杂，能听
fǎ zhě yào chǔ xuān zá huòshàngxiāngwéi liǎng bù hé hé bú huòjiào
法者乐处喧杂，或上相违，两不和合，不获教
shòu tīngshòu shū chí dú sòng xiū xí shènshēn bō rě bō luó mì
授、听受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜
duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yù lìng tīngzhě yú wǒ suǒ
“复次，善现，能说法者欲令听者于我所
wéi xī jiē suí zhù néngtīng fǎ zhě bù suí qí yù huòshàngxiāngwéi
为悉皆随助，能听法者不随其欲，或上相违，
liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu shū chí dú sòng xiū
两不和合，不获教授、听受、书持、读诵、修
xí shènshēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
习甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě wèi míng lì gù yù wèi tā
“复次，善现，能说法者为名利故欲为他
shuō fù yù lìng bǐ shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí shènshēn bō
说，复欲令彼书写、受持、读诵、修习甚深般

rě bō luó mì duō néngtīng fǎ zhě zhī qí suǒ wéi bú yù cóngshòu huò
若波罗蜜多，能听法者知其所为不欲从受；或
néngtīngzhě wèimíng lì gù yù qǐng tā shuō fù yù fāngbiànshū xiě shòu
能听者为名利故欲请他说，复欲方便书写、受
chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì duō néngshuō fǎ zhě
持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，能说法者
zhī qí suǒ wéi ér bù suí qǐng liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu
知其所为而不随请，两不和合，不获教授、听受、
shū chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì
书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是
wéi pú sà mó shì
为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yù wǎng tā fāngwēishēn
“复次，善现，能说法者欲往他方危身
mìngchù néngtīng fǎ zhěkǒng shī shēnmìng bú yù suí wǎng huònéngtīng
命处，能听法者恐失身命不欲随往；或能听
zhě yù wǎng tā fāngwēishēnmìngchù néngshuō fǎ zhěkǒng shī shēnmìng
者欲往他方危身命处，能说法者恐失身命
bú yù gòngwǎng liǎng bù hé hé bú huòjiàoshòu tīngshòu shū chí
不欲共往，两不和合，不获教授、听受、书持、
dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà
读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨
mó shì
魔事。

fù cì shànxiàn néngshuō fǎ zhě yù wǎng tā fāngduō zéi
“复次，善现，能说法者欲往他方多贼、
jí yì jī kě guó tǔ néngtīng fǎ zhě lǜ bǐ jiān xīn bù kěn suí wǎng
疾疫、饥渴国土，能听法者虑彼艰辛不肯随往；
huònéngtīngzhě yù wǎng tā fāngduō zéi jí yì jī kě guó tǔ néng
或能听者欲往他方多贼、疾疫、饥渴国土，能
shuō fǎ zhě lǜ bǐ jiān xīn bù kěngòngwǎng liǎng bù hé hé bú huòjiào
说法者虑彼艰辛不肯共往，两不和合，不获教
shòu tīngshòu shū chí dú sòng xiū xí shènsēn bō rě bō luó mì
授、听受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜
duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
多，当知是为菩萨魔事。

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí qī
大般若波罗蜜多经卷第五百四十七

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn mó shì pǐn dì shí yī zhī èr
第四分魔事品第十一之二

fù cì shàn xiàn néng shuō fǎ zhě yù wǎng tā fāng ān wěn
“复次，善现，能说法者欲往他方安隐

fēng lè wú nán zhī chù néng tīng fǎ zhě yù suí qí qù néng shuō fǎ zhě
丰乐无难之处，能听法者欲随其去，能说法者

fāng biàn shì yán rǔ suī wèi lì yù suí wǒ wǎng ér rǔ zhì bǐ qǐ bì
方便试言：‘汝虽为利欲随我往，而汝至彼岂必

suì xīn yí shàn shěn sī wù hòu yōu huǐ shí tīng fǎ zhě wén yǐ niàn
遂心？宜善审思勿后忧悔。’时，听法者闻已念

yán shì shī bú yù lìng wǒ qù yē⁶⁷ shè gù suí wǎng qǐ bì wén fǎ
言：‘是师不欲令我去耶⁶⁷，设固随往岂必闻法？’

yóu cǐ yīn yuán bù suí qí qù liǎng bù hé hé bú huò jiào shòu tīng
由此因缘不随其去，两不和合，不获教授、听

shòu shū chí dú sòng xiū xí shèn shēn bō rě bō luó mì duō dāng
受、书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当

zhī shì wéi pú sà mó shì
知是为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn néng shuō fǎ zhě yù wǎng tā fāng suǒ jīng
“复次，善现，能说法者欲往他方，所经

dào lù kuàng yě xiǎn zǔ duō zhū zéi nán jí zhān tú luó è shòu liè shī
道路旷野险阻，多诸贼难及旃荼罗恶兽、猎师、

dú shé děng bù néng tīng fǎ zhě yù suí qí qù néng shuō fǎ zhě fāng biàn
毒蛇等怖，能听法者欲随其去，能说法者方便

shì yán rǔ jīn hé gù wú shì suí wǒ yù wǎng rú shì zhū xiǎn nán chù
试言：‘汝今何故无事随我欲往如是诸险难处？

yí shàn shěn sī wù hòu yōu huǐ néng tīng fǎ zhě wén yǐ niàn yán shī
宜善审思勿后忧悔。’能听法者闻已念言：‘师

⁶⁷ 大正藏：相；永乐北藏及龙藏：耶

yīng bú yù lìng wǒ suí wǎng shè gù suí wǎng qǐ bì wén fǎ yóu cǐ
应不欲令我随往，设固随往，岂⁶⁸必闻法？’由此
yīn yuán bù suí qí qù liǎng bù hé hé bú huò jiào shòu tīng shòu
因缘不随其去，两不和合，不获教授、听受、
shū chí dú sòng xiū xí shèn shēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì
书持、读诵、修习甚深般若波罗蜜多，当知是
wéi pú sà mó shì
为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn néng shuō fǎ zhě duō yǒu shī zhǔ shuò xiāng zhuī
“复次，善现，能说法者多有施主数相追
suí tīng fǎ zhě lái qǐng shuō gān rě bō luó mì duō huò qǐng shū xiě shòu
随，听法者来请说般若波罗蜜多，或请书写、受
chí dú sòng rú shuō xiū xíng bǐ duō yuán ài wú xiá jiào shòu néng
持、读诵、如说修行，彼多缘碍无暇教授，能
tīng fǎ zhě qǐ xián hèn xīn hòu suī jiào shòu ér bù tīng shòu liǎng bù hé
听法者起嫌恨心，后虽教授而不听受，两不和
hé bú huò jiào shòu tīng shòu shū chí dú sòng xiū xí shèn shēn
合，不获教授、听受、书持、读诵、修习甚深
bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shàn xiàn yǒu zhū è mó zuò zhǒng zhǒng xíng zhì pú
“复次，善现，有诸恶魔作种种形，至菩
sà suǒ fāng biàn pò huài lìng yú bō rě bō luó mì duō xiāng yīng jīng diǎn
萨所方便破坏，令于般若波罗蜜多相应经典，
bù dé shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi wèi tā yǎn shuō
不得书写、受持、读诵、修习、思惟、为他演说。
shì gù shàn xiàn zhù pú sà shèng shàn nán zǐ děng yú shēn bō rě
是故，善现，住菩萨乘善男子等，于深般若
bō luó mì duō shū xiě děng shí suǒ yǒu liú nán dāng zhī jiē shì pú sà mó
波罗蜜多书写等时所有留难，当知皆是菩萨魔
shì
事。”

jù shòu shàn xiàn biàn bō fó yán hé yuán è mó zuò zhū xíng xiàng
具寿善现便白佛言：“何缘恶魔作诸形像，
zhì pú sà suǒ fāng biàn pò huài lìng yú bō rě bō luó mì duō xiāng yīng jīng
至菩萨所方便破坏，令于般若波罗蜜多相应经

⁶⁸ 大正藏：何；永乐北藏及龙藏：岂

diǎn bù dé shū xiě nǎi zhì yǎnshuō
典不得书写乃至演说？”

fó gào shàn xiàn shènshēn bō rě bō luó mì duōnéngshēngzhū
佛告善现：“甚深般若波罗蜜多能生诸

fó yī qiè zhì zhì zhū fó suǒ yǒu yī qiè zhì zhì néngshēng fó jiào fó
佛一切智智，诸佛所有一切智智能生佛教，佛

jiào néngshēng wú liàng wú shù yǒu qíng bō rě yǒu qíng bō rě néng zhèng
教能生无量无数有情般若，有情般若能证

wú biānzhū fán nǎo duàn fán nǎo duàn zhě yī qiè è mó bù dé qí biàn
无边诸烦恼断，烦恼断者一切恶魔不得其便，

yī qiè è mó bù dé biàn gù duōshēng yōu kǔ rú jiàn rù xīn wù wǒ
一切恶魔不得便故多生忧苦，如箭入心：‘勿我

yóu sī shènshēn bō rě bō luó mì duō jìng jiè kōng quē shì gù è mó
由斯甚深般若波罗蜜多境界空缺。’是故恶魔

zuò zhū xíng xiàng zhì pú sà suǒ fāng biàn pò huài lìng yú bō rě bō luó
作诸形像，至菩萨所方便破坏，令于般若波罗

mì duō xiāng yìng jīng diǎn bù dé shū xiě nǎi zhì yǎnshuō
蜜多相应经典不得书写乃至演说。”

ěr shí shàn xiàn fù bó fó yán yún hé è mó zuò zhū xíng xiàng
尔时，善现复白佛言：“云何恶魔作诸形像，

zhì pú sà suǒ fāng biàn pò huài
至菩萨所方便破坏？”

fó gào shàn xiàn yǒuzhū è mó zuò shā mén xiàng zhì pú sà suǒ
佛告善现：“有诸恶魔作沙门像，至菩萨所

fāng biàn pò huài lìng qí huǐ yàn shènshēn bō rě bō luó mì duō wèi zuò
方便破坏，令其毁厌甚深般若波罗蜜多，谓作

shì yán rǔ suī⁶⁹ xí sòng wú xiàng jīng diǎn fēi zhēn bō rě bō luó mì duō
是言：‘汝虽⁶⁹习诵无相经典非真般若波罗蜜多，

wǒ suǒ xí sòng yǒu xiàng jīng diǎn shì zhēn bō rě bō luó mì duō zuò shì
我所习诵有相经典是真般若波罗蜜多。’作是

yǔ shí yǒuzhū pú sà wèi dé shòu jì xīn xué dà shèng zhì huì xiá liè
语时，有诸菩萨未得受记，新学大乘智慧狭劣，

biàn yú bō rě bō luó mì duō xiāng yìng jīng diǎn xīn shēng yí huò yóu yí
便于般若波罗蜜多相应经典心生疑惑，由疑

huò gù biàn yú bō rě bō luó mì duō ér shēng huǐ yàn yóu huǐ yàn gù suì
惑故便于般若波罗蜜多而生毁厌，由毁厌故遂

⁶⁹ 大正藏：所；永乐北藏及龙藏：虽

bù shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi wèi tā yǎnshuō
不书写、受持、读诵、修习、思惟、为他演说

shènsēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà mó shì
甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨魔事。

fù cì shànxiàn yǒuzhū è mó zuò bì chūxiàng zhì pú
“复次，善现，有诸恶魔作苾刍像，至菩

sà suǒ yǔ pú sà yán ruò zhū pú sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō
萨所语菩萨言：‘若诸菩萨行深般若波罗蜜多，

wéizhèng shí jì dé yù liú guǒ nǎi zhì huò dé dú jué pú tí zhōng bù
唯证实得预流果乃至或得独觉菩提，终不

néngzhèng wú shàng fó guǒ hé yuán yú cǐ tángshè qú láo pú sà
能证无上佛果，何缘于此唐设劬劳？’菩萨

jì wén biàn bù shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi
既闻，便不书写、受持、读诵、修习、思惟、

wèi tā yǎnshuō shènsēn bō rě bō luó mì duō dāng zhī shì wéi pú sà
为他演说甚深般若波罗蜜多，当知是为菩萨

mó shì
魔事。

rú shì shànxiàn shènsēn bō rě bō luó mì duō shū xiě děng
“如是，善现，甚深般若波罗蜜多书写等

shí duō zhū mó shì pú sà yīng jué yǐ jīng qín zhèngniàn zhèng zhī
时多诸魔事，菩萨应觉已⁷⁰，精勤正念、正知，

fāngbiànyuǎn lí
方便远离。”

jù shòu shànxiàn biàn bō fó yán rú shì shì zūn rú shì
具寿善现便白佛言：“如是！世尊！如是！

shàn shì shènsēn bō rě bō luó mì duō shū xiě děng shí duō zhū mó shì
善逝！甚深般若波罗蜜多书写等时多诸魔事。

pì rú wú jià dà bǎoshénzhū suī yǒushèngnéng ér duōyuàn zéi rú shì
譬如无价大宝神珠，虽有胜能而多怨贼；如是

bō rě bō luó mì duō suī yǒushèng dé ér duō liú nán zhù pú sà shèng
般若波罗蜜多，虽有胜德而多留难。住菩萨乘

shàn nán zǐ děng shǎo fú dé gù shū xiě děng shí yǒuzhū è mó wèi zuò
善男子等，少福德故，书写等时有诸恶魔为作

liú nán suī yǒuyào yù ér bù néng chéng suǒ yǐ zhě hé yǒu yú chī
留难，虽有乐欲而不能成。所以者何？有愚痴

⁷⁰ 大正藏：觉，觉已；永乐北藏及龙藏：觉已

zhě wéi mó suǒ huò zhù pú sà shèngshàn nán zǐ děng yú shēn bō rě bō
者为魔所惑，住菩萨乘善男子等，于深般若波
luó mì duō shū xiě děng shí wèi zuò liú nán shì zūn bǐ yú chī zhě jué huì
罗蜜多书写等时为作留难。世尊！彼愚痴者觉慧
wēi mèi bù néng sī yì guǎng dà fó fǎ zì yú bō rě bō luó mì duō
微昧，不能思议广大佛法，自于般若波罗蜜多
bù néng shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi tīng wén
不能书写、受持、读诵、修习、思惟、听闻、
yǎn shuō fù yào zhàng tā shū xiě děng shì
演说，复乐障他书写等事。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō yǒu yú
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。有愚
chī rén wéi mó suǒ shǐ wèi zhòng shàngēn fú huì bó liè wèi yú fó suǒ
痴人为魔所使，未种善根福慧薄劣，未于佛所
fā hóng shì yuàn wèi wéi shàn yǒu zhī suǒ shè shòu zì yú bō rě bō luó
发弘誓愿，未为善友之所摄受，自于般若波罗
mì duō bù néng shū xiě nǎi zhì yǎn shuō xīn xué dà shèngshàn nán zǐ děng
蜜多不能书写乃至演说，新学大乘善男子等，
yú shēn bō rě bō luó mì duō shū xiě děng shí wèi zuò liú nán yú dāng lái
于深般若波罗蜜多书写等时为作留难。于当来
shì yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng fú huì bó liè shàngēn wēi shǎo
世有善男子、善女人等，福慧薄劣善根微少，
yú zhū rú lái guǎng dà gōng dé xīn bù xīn yào zì yú bō rě bō luó mì
于诸如来广大功德心不欣乐，自于般若波罗蜜
duō bù néng shū xiě shòu chí dú sòng xiū xí sī wéi tīng wén
多不能书写、受持、读诵、修习、思惟、听闻、
yǎn shuō fù yào zhàng tā shū xiě děng shì dāng zhī bǐ lèi huò zuì wú
演说，复乐障他书写等事，当知彼类获罪无
biān
边。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà shèngshàn nán zǐ děng yú shēn
“复次，善现，有菩萨乘善男子等，于深
bō rě bō luó mì duō shū xiě děng shí duō yǒu mó shì wèi zuò liú nán lìng
般若波罗蜜多书写等时，多有魔事为作留难，令
shū xiě děng jiē bù dé chéng yóu cǐ bù néng yuán mǎn gōng dé shàngēn
书写等皆不得成，由此不能圆满功德，善根
wèi shú fú huì shǎo gù yǒu pú sà shèngshàn nán zǐ děng yú shēn
未熟、福慧少故。有菩萨乘善男子等，于深

bō rě bō luó mì duōshū xiě děng shí ruò wú mó shì dāng zhī jiē shì
般若波罗蜜多书写等时，若无魔事，当知皆是
zhū fó shén lì cí bēi hù niàn suǒ yǐ zhě hé è mó juàn shǔ suī qín
诸佛神力慈悲护念。所以者何？恶魔眷属虽勤
fāng biàn yù miè bō rě bō luó mì duō zhū fó shì zūn yì qín fāng biàn cí
方便欲灭般若波罗蜜多，诸佛世尊亦勤方便慈
bēi hù niàn lìng pú sà shèng shàn nán zǐ děng yú shēn bō rě bō luó mì
悲护念，令菩萨乘善男子等于深般若波罗蜜
duō shū xiě děng shí wú zhū liú nán sù zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
多书写等时无诸留难，速证无上正等菩提。”

dì sì fēn xiàn shì jiān pǐn dì shí èr
第四分现世间品第十二

fù cì shàn xiàn pì rú nǚ rén duō yǒu zhū zǐ huò wǔ
“复次，善现，譬如女人多有诸子，或五、
huò shí èr shí sān shí sì shí wǔ shí ruò bǎi ruò qiān
或十、二十、三十、四十、五十、若百、若千。
qí mǔ dé bìng zhū zǐ gè bié qín qiú yī yào xián zuò shì niàn yún hé
其母得病诸子各别勤求医药，咸作是念：‘云何
lìng wǒ mǔ bìng chú yù mìng wú zhàng nán shēn míng bú miè jiǔ zhù ān
令我母病除愈，命⁷¹无障碍身名不灭，久住安
lè kǔ shòu bù shēng zhū miào lè jù xián guī wǒ mǔ suǒ yǐ zhě hé
乐苦受不生，诸妙乐具咸归我母？所以者何？
shēng yù wǒ děng shì shì jiān shì shèn dà jiān xīn zuò shì niàn yǐ
生育我等，示世间事，甚大艰辛。’作是念已，
jìng shè fāng biàn qiú ān wěn shì fù hù mǔ shēn wù wéi wén méng shé
竟设方便，求安隐事覆护母身，勿为蚊虻、蛇
xiē fēng yǔ rén fēi rén děng fēi ài suǒ chù qín jiā xiū shì líng lí
蝎、风雨、人、非人等非爱所触，勤加修饰令离
zhòng bìng liù gēn qīng jìng wú zhū yōu kǔ yòu yǐ zhǒng zhǒng shàng miào
众病、六根清净无诸忧苦。又以种种上妙
lè jù gòng yǎng gōng jìng ér zuò shì yán wǒ mǔ cí bēi shēng yù wǒ
乐具供养恭敬，而作是言：‘我母慈悲生育我
děng huì shì yī qiè shì jiān shì yè wǒ děng qǐ dé bú bào mǔ ēn
等，诲示一切世间事业，我等岂得不报母恩？’

⁷¹ 大正藏：令；永乐北藏及龙藏：命

rú shì rú lái yīng zhèngděngjué cháng yǐ zhǒngzhǒngshànqiǎofāng
如是如来、应、正等觉，常以种种善巧方
biàn hù niàn bō rě bō luó mì duō ruò pú sà shèngshànán zǐ děng
便，护念般若波罗蜜多。若菩萨乘善男子等，
néng yú bō rě bō luó mì duōshū xiě shòu chí dú sòng xiū xí
能于般若波罗蜜多书写、受持、读诵、修习、
sī wéi yǎnshuō wú xiè juànzhě rú lái yì yǐ zhǒngzhǒngfāngbiàn qín
思惟、演说无懈倦者，如来亦以种种方便勤
jiā hù niàn lìng wú sǔn nǎo shí fāng xiàn zài yú shì jiè zhōng yī qiè rú
加护念令无损恼。十方现在余世界中，一切如
lái yīng zhèngděngjué āi mǐn lì lè zhū yǒuqíngzhě yì yǐ zhǒng
来、应、正等觉哀愍利乐诸有情者，亦以种
zhǒngshànqiǎofāngbiàn hù niàn bō rě bō luó mì duō lìng zhū è mó bù
种善巧方便，护念般若波罗蜜多，令诸恶魔不
néng huǐ miè jiǔ zhù lì lè yī qiè shì jiān rú shì rú lái yīng zhèng
能毁灭，久住利乐一切世间。如是如来、应、正
děngjué jiē yǐ zhǒngzhǒngshànqiǎofāngbiàn hù chí bō rě bō luó mì
等觉，皆以种种善巧方便，护持般若波罗蜜
duō suǒ yǐ zhě hé shèngshēn bō rě bō luó mì duōnéngshēng rú lái
多。所以者何？甚深般若波罗蜜多能生如来、
yīng zhèngděngjué néngzhèngxiǎnliǎo yī qiè zhì zhì néng shì shì jiān
应、正等觉，能正显了一切智智，能示世间
zhū fǎ shí xiàng yī qiè zhì zhì yì cóng bǐ shēng
诸法实相，一切智智亦从彼生。

shànxiàndāng zhī yī qiè guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó shì zūn
“善现当知！一切过去未来现在诸佛世尊，
jiē yī rú shì shèngshēn bō rě bō luó mì duō jīng qín xiū xuézhèng dé wú
皆依如是甚深般若波罗蜜多，精勤修学证得无
shàngzhèngděng pú tí wǒ xī yì yī shèngshēn bō rě bō luó mì duō
上正等菩提。我昔亦依甚深般若波罗蜜多，
jīng qín xiū xuézhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí shì gù bō rě bō luó
精勤修学证得无上正等菩提。是故般若波罗
mì duōnéngshēng rú lái yīng zhèngděngjué néngzhèngxiǎnliǎo yī
蜜多能生如来、应、正等觉，能正显了一
qiè zhì zhì néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
切智智，能示世间诸法实相。”

ěr shí shànxiànbiàn bó fó yán yún hé bō rě bō luó mì duō
尔时，善现便白佛言：“云何般若波罗蜜多

néngshēng rú lái yīng zhèngděng jué néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
能生如来、应、正等觉，能示世间诸法实相？”

fó gào shàn xiàn shēnshēn bō rě bō luó mì duō néngshēng rú lái yī qiè zhì zhì jí yú gōng dé gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shēng rú lái yīng zhèngděng jué néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng zhě wèi néng shì shì jiān wǔ yùn shí xiàng
佛告善现：“甚深般若波罗蜜多，能生如来一切智智及余功德故，说般若波罗蜜多能生如来、应、正等觉。能示世间诸法实相者，谓能示世间五蕴实相。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán yún hé bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān wǔ yùn shí xiàng
具寿善现复白佛言：“云何般若波罗蜜多能示世间五蕴实相？”

fó gào shàn xiàn shēnshēn bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān sè děng wǔ yùn wú biàn huàì xiàng gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng suǒ yǐ zhě hé sè děng wǔ yùn wú zì xìng gù shuō míng wéi kōng wú xiàng wú yuàn wú zào wú zuò wú shēng wú miè jí zhēn fǎ jiè fēi kōng děng fǎ kě yǒu biàn huàì gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
佛告善现：“甚深般若波罗蜜多能示世间色等五蕴无变坏相故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。所以者何？色等五蕴无自性故，说名为空、无相、无愿、无造、无作、无生、无灭，即真法界非空等法可有变坏故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。”

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē yī bō rě bō luó mì duō pǔ néng zhèng zhī wú liàng wú shù wú biān yǒu qíng shī shè chā bié gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆依般若波罗蜜多，普能证知无量无数无边有情施設差别故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。”

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng xīn xíngchā bié gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ
情心行差别故，说般若波罗蜜多能示世间诸法
shí xiàng
实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng zì xìng fēi yǒu gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ
情自性非有故，说般若波罗蜜多能示世间诸法
shí xiàng
实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng xīn wú suǒ zhù yóu rú xū kōng wú suǒ yī zhǐ gù shuō bō rě bō luó
情心无所住，犹如虚空无所依止故，说般若波罗
mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngsuǒyǒu lüè xīn jìn gù lí gù wú lüè xīn xìng gù shuō bō rě
情所有略心，尽故、离故，无略心性故，说般若
bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngsuǒyǒu sǎn xīn yóu fǎ xìng gù wú sǎn xīn xìng gù shuō bō rě bō
情所有散心，由法性故，无散心性故，说般若波
luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhū rǎn wū xīn bù kě shì gù wú rǎn xīn xìng gù shuō bō rě bō
情诸染污心，不可示故，无染心性故，说般若波

luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíng bù rǎn wū xīn běnxìngjìng gù wú zá rǎnxìng gù shuō bō rě bō
情不染污心，本性净故，无杂染性故，说般若波

luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngsuǒyǒu xià xīn bù kě yīn gù wú xià xīn xìng gù shuō bō rě bō
情所有下心，不可隐故，无下心性故，说般若波

luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngsuǒyǒu jǔ xīn bù kě cè⁷² gù wú jǔ xīn xìng gù shuō bō rě
情所有举心，不可测⁷²故，无举心性故，说般若

bō luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

⁷² 大正藏：策；永乐北藏及龙藏：测

qíngzhū yǒu lòu xīn wú zì xìng gù wú fēn bié gù wú yǒu lòu xìng gù
情诸有漏心，无自性故，无分别故，无有漏性故，

shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhū wú lòu xīn wú zì xìng gù wú jǐng jué gù fēi wú lòu xìng gù
情诸无漏心，无自性故，无警觉故，非无漏性故，

shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhū yǒu tān xīn rú shí zhī xìng fēi yǒu tān xīn gù shuō bō rě bō luó
情诸有贪心，如实之性非有贪心故，说般若波罗

mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhū lí tān xīn rú shí zhī xìng fēi lí tān xīn gù shuō bō rě bō luó
情诸离贪心，如实之性非离贪心故，说般若波罗

mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhū yǒu chēn xīn rú shí zhī xìng fēi yǒu chēn xīn gù shuō bō rě bō
情诸有瞋心，如实之性非有瞋心故，说般若波

luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū lí chēn xīn rú shí zhī xìng fēi lí chēn xīn gù shuō bō rě bō
情诸离瞋心，如实之性非离瞋心故，说般若波
luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū yǒu chī xīn rú shí zhī xìng fēi yǒu chī xīn gù shuō bō rě bō luó
情诸有痴心，如实之性非有痴心故，说般若波罗
mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū lí chī xīn rú shí zhī xìng fēi lí chī xīn gù shuō bō rě bō luó
情诸离痴心，如实之性非离痴心故，说般若波罗
mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngsuǒ yǒu xiǎo xīn wú lái wú qù yì wú xì shǔ wú xiǎo xīn xìng gù
情所有小心，无来无去亦无系属，无小心性故，
shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngsuǒ yǒu dà xīn zì xìng píngděng chèn píngděng xìng wú dà xīn xìng
情所有大心，自性平等、称平等性，无大心性
gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngsuǒyǒu xiá xīn wú qǐ fāngbiàn wú suǒ xì shǔ wú xiá xīn xìng gù
情所有狭心，无起方便、无所系属，无狭心性故，

shuō bō rě bō luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngsuǒyǒuguǎng xīn wú zēng wú jiǎn yì fēi yuǎn lí yǐ yuǎn lí gù
情所有广心，无增无减亦非远离，已远离故，

wú guǎng xīn xìng gù shuō bō rě bō luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ
无广心性故，说般若波罗蜜多能示世间诸法

shí xiàng
实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhūyǒuliàng xīn zì xìngkōng gù fēi yǒuliàngxìng gù shuō bō rě
情诸有量心，自性空故，非有量性故，说般若

bō luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíngzhū wú liàng xīn wú shēng wú miè wú zhù wú yì wú suǒ
情诸无量心，无生、无灭、无住、无异，无所

yī zhǐ rú tài xū kōng fēi wú liàng xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō
依止如太虚空，非无量心故，说般若波罗蜜多

néng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū yǒu jiàn xīn zì xìng píngděng gù wǔ yǎn bù xíng gù fēi yǒu jiàn
情诸有见心，自性平等故，五眼不行故，非有见
xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
心故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū wú jiàn xīn wú xiàng kě dé gù lí zhǒngzhǒng jìng gù fēi wú
情诸无见心，无相可得故，离种种境故，非无
jiàn xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
见心故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū yǒu duì xīn xū wàng fēn bié yú suǒ yuán jìng bú zì zài gù
情诸有对心，虚妄分别，于所缘境不自在故，
fēi yǒu duì xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí
非有对心故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实
xiàng
相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū wú duì xīn rú shí wú jìn yì wú shēng qǐ fēi wú duì xīn gù
情诸无对心，如实无尽亦无生起，非无对心故，
shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū yǒu shàng xīn rú shí zhī xìng wú suǒ sī lǜ fēi yǒu shàng xīn gù
情诸有上心，如实之性无所思虑，非有上心故，

shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíng zhū wú shàng xīn lí zhū xì lùn shǎo fēn xīn xìng yì bù kě dé
情诸无上心，离诸戏论，少分心性亦不可得，

fēi wú shàng xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ
非无上心故，说般若波罗蜜多能示世间诸法

shí xiàng
实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíng zhū bù dìng xīn rú shí zhī xìng wú děngděng gù fēi bù dìng xīn gù
情诸不定心，如实之性无等等故，非不定心故，

shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíng suǒ yǒu dìng xīn rú shí zhī xìng píngděng píngděng yóu ruò xū kōng wú
情所有定心，如实之性平等平等犹若虚空，无

dìng xīn xìng gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
定心性故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有

qíng bù jiě tuō xīn zì xìng yuǎn lí gù wú xìng wéi xìng gù fēi bù jiě
情不解脱心，自性远离故，无性为性故，非不解

tuō xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
脱心故，说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shàn xiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíngzhū jiě tuō xīn rú shí zhī xìng fēi xīn xìng gù sān shì tuī zhēng jiē
情诸解脱心，如实之性非心性故，三世推征皆
bù kě dé fēi jiě tuō xīn gù shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān
不可得，非解脱心故，说般若波罗蜜多能示世间
zhū fǎ shí xiàng
诸法实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng bù kě jiàn xīn wú zì xìng gù bù kě jiàn gù fēi zhēn shí gù
情不可见心，无自性故，不可见故，非真实故，
yuègēnjìng gù bù kě liǎo gù fēi yuán chéng gù shàng fēi huì yǎn
越根境故，不可了故，非圆成故，尚非慧眼、
tiānyǎnsuǒ qǔ kuàngròuyǎn qǔ yī yī qiè yǎn jiē bù néngjiàn míng bù
天眼所取，况肉眼取！以一切眼皆不能见名不
kě jiàn cǐ bù kě jiàn yì bù kě dé gù bù kě shuō bù kě jiàn xīn gù
可见，此不可见亦不可得故，不可说不可见心故，
shuō bō rě bō luó mì duō néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
说般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

rú shì shànxiàn shēnshēn bō rě bō luó mì duō néng shì rú
“如是，善现，甚深般若波罗蜜多能示如

lái yīng zhèngděngjué shì jiān shí xiàng
来、应、正等觉世间实相。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng ruò chū ruò mò
情若出若没。

shànxiàn yún hé yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī
“善现，云何一切如来、应、正等觉皆依

bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu qíng
般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有情
ruò chū ruò mò wèi zhū rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī bō rě bō
若出若没？谓诸如来、应、正等觉皆依般若波

luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒuqíng xīn xīn suǒ
罗蜜多，如实证知无量无数无边有情心、心所
fǎ jiē yī sè shòu xiǎng xíng shí shēng rú shì rú lái
法，皆依色、受、想、行、识生；如是如来、
yīng zhèngděngjué jiē yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú
应、正等觉皆依般若波罗蜜多，如实证知无
liàng wú shù wú biānyǒuqíng ruò chū ruò mò
量无数无边有情若出若没。

shànxiàn yún hé zhū yǒuqíng lèi xīn xīn suǒ fǎ ruò chū ruò mò
“善现，云何诸有情类心、心所法若出若没，
jiē yī sè shòu xiǎng xíng shí shēng wèi zhū yǒuqíng xīn xīn
皆依色、受、想、行、识生？谓诸有情心、心
suǒ fǎ huò yǒu yī sè shòu xiǎng xíng shí zhí rú lái sǐ
所法，或有依色、受、想、行、识，执如来死
hòu huò yǒu huò fēi yǒu huò yì yǒu yì fēi yǒu huò fēi yǒu fēi fēi yǒu
后或有、或非有、或亦有亦非有、或非有非非有，
cǐ shì dì shí yú jiē yú wàng huò yǒu yī sè shòu xiǎng xíng
此是谛实余皆愚妄；或有依色、受、想、行、
shí zhí wǒ jí shì jiān huò cháng huò wú cháng huò yì cháng yì wú
识，执我及世间或常、或无常、或亦常亦无
cháng huò fēi cháng fēi wú cháng cǐ shì dì shí yú jiē yú wàng huò
常、或非常非无常，此是谛实余皆愚妄；或
yǒu yī sè shòu xiǎng xíng shí zhí wǒ jí shì jiān huò yǒu biān
有依色、受、想、行、识，执我及世间或有边、
huò wú biān huò yì yǒu biān yì wú biān huò fēi yǒu biān fēi wú biān
或无边、或亦有边亦无边、或非有边非无边，
cǐ shì dì shí yú jiē yú wàng huò yǒu yī sè shòu xiǎng xíng
此是谛实余皆愚妄；或有依色、受、想、行、
shí zhí mìng zhě jí shēn huò fù yì shēn cǐ shì dì shí yú jiē yú wàng
识，执命者即身或复异身，此是谛实余皆愚妄。

rú shì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“如是，善现，一切如来、应、正等觉皆
yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng xīn xīn suǒ fǎ ruò chū ruò mò jiē yī sè shòu xiǎng xíng
情心、心所法若出若没，皆依色、受、想、行、
shí shēngchābié zhī xiǎng
识生差别之想。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“复次，善现，一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu
依般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有
qíng ruò chū ruò mò
情若出若没。

shànxiàn yún hé yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī
“善现，云何一切如来、应、正等觉皆依

bō rě bō luó mì duō rú shí zhèng zhī wú liàng wú shù wú biānyǒu qíng
般若波罗蜜多，如实证知无量无数无边有情
ruò chū ruò mò wèi zhū rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī bō rě bō
若出若没？谓诸如来、应、正等觉皆依般若波
luó mì duō rú shí zhī sè shòu xiǎng xíng shí jiē rú zhēn rú
罗蜜多，如实知色、受、想、行、识皆如真如
wú èr wú bié
无二无别。

shànxiàndāng zhī rú lái zhēn rú jí wǔ yùnzhen rú wǔ yùn
“善现当知！如来真如即五蕴真如，五蕴

zhēn rú jí shì jiānzhēn rú suǒ yǐ zhě hé rú shì zūnshuō yī zhǐ
真如即世间真如。所以者何？如世尊说，依止
wǔ yùn lì shì jiānmíng shì gù shànxiàn wǔ yùnzhen rú jí shì jiān
五蕴立世间名。是故，善现，五蕴真如即世间
zhēn rú shì jiānzhēn rú jí yù liú guǒzhēn rú yù liú guǒzhēn rú jí
真如，世间真如即预流果真如，预流果真如即
yī lái guǒzhēn rú zhǎnzhuǎn nǎi zhì yī qiè pú sà mó hē sà xíngzhēn
一来果真如，展转乃至一切菩萨摩诃萨行真
rú jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zhēn rú zhū fó wú shàngzhèng
如即诸佛无上正等菩提真如，诸佛无上正
děng pú tí zhēn rú jí yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué zhēn rú
等菩提真如即一切如来、应、正等觉真如，
yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué zhēn rú jí yī qiè yǒuqíngzhēn rú
一切如来、应、正等觉真如即一切有情真如。

shànxiàndāng zhī ruò yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué zhēn rú
善现当知！若一切如来、应、正等觉真如，
ruò yī qiè yǒuqíngzhēn rú ruò yī qiè fǎ zhēn rú rú shì zhēn rú jiē
若一切有情真如，若一切法真如，如是真如皆
bù xiāng lí fēi yī fēi yì fēi yī yì gù wú jìn wú èr yì
不相离，非一、非异、非一异故，无尽、无二亦

wú èr fēn bù kě fēn bié
无二分，不可分别。

shànxiàndāng zhī yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē
“善现当知！一切如来、应、正等觉皆

yī bō rě bō luó mì duō zhèng yī qiè fǎ zhēn rú jiū jìng nǎi dé wú
依般若波罗蜜多，证一切法真如究竟乃得无

shàngzhèngděng pú tí yóu sī gù shuōshēnshēn bō rě bō luó mì duō
上正等菩提。由斯故说甚深般若波罗蜜多

néngshēngzhū fó shì zhū fó mǔ néng shì zhū fó shì jiān shí xiàng shàn
能生诸佛，是诸佛母，能示诸佛世间实相。善

xiàndāng zhī yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē yī bō rě bō luó
现当知！一切如来、应、正等觉皆依般若波罗

mì duō néng rú shí jué zhū fǎ zhēn rú bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng
蜜多，能如实觉诸法真如不虚妄性、不变异性。

yóu rú shí jué zhēn rú xiàng gù shuō míng rú lái yīng zhèngděngjué
由如实觉真如相故，说名如来、应、正等觉。”

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán shēnshēn bō rě bō luó mì duō
尔时，善现便白佛言：“甚深般若波罗蜜多

suǒzhèngzhēn rú bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng jí wéishēnshēn nán
所证真如不虚妄性、不变异性极为甚深，难

jiànnánjué yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué jiē yòngzhēn rú xiǎn
见难觉。一切如来、应、正等觉，皆用真如显

shì fēn bié zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí rú shì zhēn rú shēnshēn
示分别诸佛无上正等菩提。如是真如甚深

shènmiào shéinéng xìn jiě wéiyǒu bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà jí
甚妙，谁能信解？唯有不退转菩萨摩诃萨，及

zhūyuàn mǎn dà ā luó hàn bìng jù zhèngjiànshànán zǐ děng wén fó
诸愿满大阿罗汉，并具正见善男子等，闻佛

shuō cǐ shēnshēnzhēn rú néngshēng xìn jiě rú lái wèi bǐ yī zì suǒ
说此甚深真如能生信解。如来为彼，依自所

zhèngzhēn rú zhī xiàngxiǎn shì fēn bié
证真如之相显示分别。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō suǒ yǐ
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。所以

zhě hé zhēn rú wú jìn shì gù shēnshēn wéiyǒu rú lái xiànděngzhèng
者何？真如无尽是故甚深，唯有如来现等正

jué wú jìn zhēn rú shēnshēn zhī xiàng wèizhū pú sà mó hē sà zhòng xuān
觉无尽真如甚深之相，为诸菩萨摩诃萨众宣

shuō kāi shì lìng shēng xìn jiě
说开示令生信解。”

shí tiān dì shì jiāng lǐng yù jiè shí qiān tiān zǐ dà fàn tiān wáng
时，天帝释将领欲界十千天子，大梵天王
jiāng lǐng sè jiè èr wàn tiān zǐ jù yì fó suǒ dǐng lǐ shuāng zú què
将领色界二万天子，俱诣佛所，顶礼双足，却
zhù yī miàn tóng bó fó yán rú lái suǒ shuō zhū shēn shēn fǎ yǐ
住一面，同白佛言：“如来所说诸甚深法，以
hé wéi xiàng
何为相？”

ěr shí fó gào zhū tiān zǐ yán wǒ suǒ shuō fǎ yǐ kōng
尔时，佛告诸天子言：“我所说法，以空、
wú xiàng wú yuàn wú zào wú shēng wú miè jì miè niè pán
无相、无愿、无造、无生、无灭、寂灭、涅槃、
fǎ jiè wéi xiàng suǒ yǐ zhě hé fó suǒ shuō fǎ wú suǒ yī zhǐ pì rú
法界为相。所以者何？佛所说法无所依止，譬如
xū kōng bù kě biǎo shì
虚空不可表示。

tiān zǐ dāng zhī rú lái suǒ shuō shēn shēn fǎ xiàng bú duò sè
“天子当知！如来所说甚深法相，不堕色
shù yì bú duò shòu xiǎng xíng shí shù bù yī yú sè yì
数，亦不堕受、想、行、识数；不依于色，亦
fù bù yī shòu xiǎng xíng shí tiān zǐ dāng zhī rú lái suǒ shuō
复不依受、想、行、识。天子当知！如来所说
shēn shēn fǎ xiàng shì jiān tiān rén ā sù luò děng bù néng ān lì yì
甚深法相，世间天、人、阿素洛等不能安立亦
bù néng huài hé yǐ gù shì jiān tiān rén ā sù luò děng jiē shì
不能坏。何以故？世间天、人、阿素洛等皆是
xiàng gù zhū yǒu xiàng zhě yú wú xiàng xiàng bù néng ān lì yì bù néng
相故，诸有相者于无相相不能安立亦不能
huài tiān zǐ dāng zhī rú lái suǒ shuō shēn shēn fǎ xiàng bù kě yǐ shǒu
坏。天子当知！如来所说甚深法相，不可以手
ān lì pò huài yì bù kě yǐ suǒ yú zhū fǎ ān lì pò huài
安立破坏，亦不可以所余诸法安立破坏。

tiān zǐ dāng zhī shè yǒu shì wèn shéi lì xū kōng shéi fù
“天子当知！设有是问：‘谁立虚空？谁复
néng huài zuò shì wèn zhě wéi zhèng wèn yé
能坏？’作是问者为正问耶？”

zhūtiān zǐ yán bǐ fēi zhèngwèn hé yǐ gù xū kōng wú tǐ
诸天子言：“彼非正问。何以故？虚空无体、

wú xiàng wú wéi bù kě ān lì bù kě huài gù
无相、无为，不可安立、不可坏故。”

ěr shí fó gào zhūtiān zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告诸天子言：“如是！如是！如汝所

shuō tiān zǐ dāng zhī wǒ suǒ xuān shuō shēn fǎ xiàng yì fù rú shì
说。天子当知！我所宣说甚深法相亦复如是，

bù kě ān lì bù kě pò huài yǒu fó wú fó fǎ jiè fǎ ěr fó yú
不可安立、不可破坏。有佛无佛法界法尔，佛于

cǐ xiàng rú shí jué zhī gù míng rú lái yīng zhèngděng jué
此相如实觉知，故名如来、应、正等觉。”

shí zhūtiān zǐ fù bó fó yán rú lái suǒ jué rú shì zhūxiàng
时，诸天子复白佛言：“如来所觉如是诸相，

jí wéi shēn nán jiàn nán jué rú lái xiàn jué rú shì xiàng gù
极为甚深、难见、难觉。如来现觉如是相故，

yú yī qiè fǎ wú ài zhì zhuǎn yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué zhù
于一切法无碍智转。一切如来、应、正等觉住

rú shì xiàng fēn bié kāi shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō wèi zhū yǒu
如是相，分别开示甚深般若波罗蜜多，为诸有

qíng jí zhū fǎ xiàng fāng biàn kāi shì lìng yú bō rě bō luó mì duō dé wú
情集诸法相方便开示，令于般若波罗蜜多得无

ài zhì shēn shēn bō rě bō luó mì duō shì zhū rú lái cháng suǒ xíng chù
碍智。甚深般若波罗蜜多是诸如来常所行处，

yī qiè rú lái xíng shì chù gù zhèng dé wú shàng zhèngděng pú tí wèi
一切如来行是处故，证得无上正等菩提，为

zhū yǒu qíng fēn bié kāi shì
诸有情分别开示。”

ěr shí fó gào zhūtiān zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告诸天子言：“如是！如是！如汝所

shuō tiān zǐ dāng zhī yī qiè fǎ xiàng rú lái rú shí jué wéi wú xiàng
说。天子当知！一切法相如来如实觉为无相。

yóu cǐ yīn yuán wǒ shuō zhū fó dé wú ài zhì wú yǔ děng zhě
由此因缘，我说诸佛得无碍智，无与等者。”

ěr shí fó gào jù shòu shàn xiàn shēn shēn bō rě bō luó mì duō
尔时，佛告具寿善现：“甚深般若波罗蜜多

shì zhū fó mǔ néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng shì gù rú lái yīng
是诸佛母，能示世间诸法实相。是故如来、应、

zhèngděngjué yī fǎ ér zhù gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn shè
正等觉依法而住，供养恭敬、尊重赞叹、摄
shòu hù chí suǒ yī zhù fǎ cǐ fǎ jí shì shēnshēn bō rě bō luó mì
受、护持所依住法，此法即是甚深般若波罗蜜
duō yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué wú bù yī zhǐ shēnshēn bō
多。一切如来、应、正等觉，无不依止甚深般
rě bō luó mì duō gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn shè shòu
若波罗蜜多，供养恭敬、尊重赞叹、摄受、
hù chí suǒ yī zhě hé shēnshēn bō rě bō luó mì duō néng shēng zhū
护持。所以者何？甚深般若波罗蜜多能生诸
fó néng yǔ zhū fó zuò yī zhǐ chù néng shì shì jiān zhū fǎ shí xiàng
佛，能与诸佛作依止处，能示世间诸法实相。

shànxiàndāng zhī yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué
“善现当知！一切如来、应、正等觉，
shì zhī ēn zhě néng bào ēn zhě ruò yǒu wèn yán shéi shì zhī ēn
是知恩者、能报恩者。若有问言：‘谁是知恩、
néng bào ēn zhě yīng zhèng dá yán fó shì zhī ēn néng bào ēn
能报恩者？’ 应正答言：‘佛是知恩、能报恩
zhě hé yǐ gù yī qiè shì jiān zhī ēn bào ēn wú guò fó gù
者。’ 何以故？一切世间知恩、报恩无过佛故。”

jù shòu shànxiàn biàn bó fó yán yún hé rú lái yīng zhèng
具寿善现便白佛言：“云何如来、应、正
děngjué zhī ēn bào ēn
等觉知恩、报恩？”

fó gào shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué chéng
佛告善现：“一切如来、应、正等觉，乘
rú shì shèng xíng rú shì dào lái zhì wú shàng zhèngděng pú tí dé
如是乘、行如是道，来至无上正等菩提。得
pú tí yǐ yú yī qiè shí gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn shè shòu
菩提已，于一切时供养恭敬、尊重赞叹、摄受、
hù chí shì shèng shì dào céng wú zàn fèi cǐ shèng cǐ dào dāng zhī jí shì
护持是乘是道曾无暂废，此乘此道当知即是
shēnshēn bō rě bō luó mì duō shì míng rú lái yīng zhèngděngjué
甚深般若波罗蜜多。是名如来、应、正等觉
zhī ēn bào ēn
知恩、报恩。

fù cì shànxiàn yī qiè rú lái yīng zhèngděngjué wú
“复次，善现，一切如来、应、正等觉无

bù jiē yī shèns hēn bō rě bō luó mì duō jué yī qiè fǎ wú shí zuò yòng
不皆依甚深般若波罗蜜多，觉一切法无实作用，
yǐ néng zuò zhě wú suǒ yǒu gù yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué wú
以能作者无所有故。一切如来、应、正等觉无
bù jiē yī shèns hēn bō rě bō luó mì duō jué yī qiè fǎ wú suǒ chéng
不皆依甚深般若波罗蜜多，觉一切法无所成
bàn yǐ zhū xíng zhì bù kě dé gù shàn xiān dāng zhī yǐ zhū rú lái
办，以诸形质不可得故。善现当知！以诸如来、
yīng zhèngděng jué zhī yī rú shì shèns hēn bō rě bō luó mì duō jué yī
应、正等觉知依如是甚深般若波罗蜜多，觉一
qiè fǎ jiē wú zuò yòng wú suǒ chéng bàn yú yī qiè shí gòng yǎng gōng
切法皆无作用、无所成办，于一切时供养恭
jìng zūn zhòng zàn tàn shè shòu hù chí céng wú jiàn duàn gù míng
敬、尊重赞叹、摄受、护持曾无间断，故名
zhēn shí zhī ēn bào ēn
真实知恩、报恩。

fù cì shàn xiān yī qiè rú lái yīng zhèngděng jué wú
“复次，善现，一切如来、应、正等觉无
bù jiē yī shèns hēn bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ wú zuò wú
不皆依甚深般若波罗蜜多，于一切法无作、无
chéng wú shēng zhì zhuǎn fù néng zhī cǐ wú zhuǎn yīn yuán shì gù
成、无生智转，复能知此无转因缘。是故
yīng zhī shèns hēn bō rě bō luó mì duō néng shēng rú lái yīng zhèngděng
应知甚深般若波罗蜜多能生如来、应、正等
jué yì néng rú shí shì shì jiān xiàng
觉，亦能如实示世间相。”

ěr shí shàn xiān biàn bó fó yán rú lái cháng shuō yī qiè fǎ
尔时，善现便白佛言：“如来常说一切法
xìng wú shēng wú qǐ wú zhī wú jiàn rú hé kě shuō shèns hēn bō
性无生、无起、无知、不见。如何可说甚深般
rě bō luó mì duō néng shēng rú lái yīng zhèngděng jué yì néng rú
若波罗蜜多能生如来、应、正等觉，亦能如
shí shì shì jiān xiàng
实示世间相？”

fó gào shàn xiān shàn zāi shàn zāi néng wèn rú lái rú shì
佛告善现：“善哉！善哉！能问如来如是
shēn yì rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō yī qiè fǎ xìng wú shēng
深义。如是！如是！如汝所说。一切法性无生、

wú qǐ wú zhī wú jiàn yī shì sù shuō shènsēn bō rě bō luó
无起、无知、不见；依世俗说，甚深般若波罗
mì duōnéngshēng rú lái yīng zhèngděngjué yì néng rú shí shì shì
蜜多能生如来、应、正等觉，亦能如实示世
jiānxiàng shànxiàn yún hé yī qiè fǎ xìng wú shēng wú qǐ wú zhī
间相。善现，云何一切法性无生、无起、无知、
wú jiàn yī yī qiè fǎ kōng wú suǒ yǒu wú suǒ yī zhǐ wú suǒ xì
不见？以一切法空、无所有、无所依止、无所系
zhǔ yóu cǐ yīn yuán wú shēng wú qǐ wú zhī wú jiàn shàn
属，由此因缘，无生、无起、无知、不见。善
xiàndāng zhī shènsēn bō rě bō luó mì duō suī néngshēng fó shì shì jiān
现当知！甚深般若波罗蜜多虽能生佛示世间
xiàng ér wú suǒshēng yì wú suǒ shì shànxiàndāng zhī shènsēn bō
相，而无所生亦无所示。善现当知！甚深般
rě bō luó mì duō bú jiàn sè gù míng shì sè xiàng bú jiànshòu xiǎng
若波罗蜜多不见色故名示色相，不见受、想、
xíng shí gù míng shì shòu xiǎng xíng shí xiàng yóu rú shì yì
行、识故名示受、想、行、识相。由如是义，
shènsēn bō rě bō luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
甚深般若波罗蜜多能示世间诸法实相。”

jù shòushànxiànbiàn bó fó yán yún hé rú shì shènsēn bō rě
具寿善现便白佛言：“云何如是甚深般若

bō luó mì duō bú jiàn sè gù míng shì sè xiàng bú jiànshòu xiǎng xíng
波罗蜜多不见色故名示色相，不见受、想、行、
shí gù míng shì shòu xiǎng xíng shí xiàng
识故名示受、想、行、识相？”

fó gàoshànxiàn shènsēn bō rě bō luó mì duōyóu bù yuán sè
佛告善现：“甚深般若波罗蜜多由不缘色

ér qǐ yú shí shì wéi bú jiàn sè gù míng shì sè xiàng bù yuánshòu
而起于识，是为不见色故名示色相；不缘受、
xiǎng xíng shí ér qǐ yú shí shì wéi bú jiànshòu xiǎng xíng
想、行、识而起于识，是为不见受、想、行、
shí gù míng shì shòu xiǎng xíng shí xiàng yóu rú shì yì shènsēn
识故名示受、想、行、识相。由如是义，甚深
bō rě bō luó mì duōnéng shì shì jiānzhū fǎ shí xiàng
般若波罗蜜多能示世间诸法实相。

fù cì shànxiàn shènsēn bō rě bō luó mì duōnéng shì rú
“复次，善现，甚深般若波罗蜜多能示如

lái yīng zhèngděngjué shì jiānkōng gù shì jiānyuǎn lí gù shì jiān
来、应、正等觉世间空故、世间远离故、世间
qīngjìng gù shì jiān jì jìng gù shuōmíngnéng shì shì jiān shí xiàng hé
清净故、世间寂静故，说名能示世间实相。何
yǐ gù yǐ kōng yuǎn lí qīngjìng jì jìng shì zhū shì jiān rú
以故？以空、远离、清净、寂静，是诸世间如
shí xiàng gù
实相故。”

dì sì fēn bù sī yì děngpǐn dì shí sān 第四分不思議等品第十三

ěr shí jù shòushànxiànbìan bó fó yán shì zūn shènsēn
尔时，具寿善现便白佛言：“世尊！甚深
bō rě bō luó mì duōwèi dà shì gù chūxiàn shì jiān wèi bù kě sī yì
般若波罗蜜多为大事故出现世间，为不可思议
shì gù chūxiàn shì jiān wèi bù kě chēngliáng shì gù chūxiàn shì jiān wèi
事故出现世间，为不可称量事故出现世间，为
wú shùliàng shì gù chūxiàn shì jiān wèi wú děngděng shì gù chūxiàn shì
无数量事故出现世间，为无等等事故出现世
jiān
间。”

fó gàoshànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō shànxiàn
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。善现，
yún hé shènsēn bō rě bō luó mì duōwèi dà shì gù chūxiàn shì jiān
云何甚深般若波罗蜜多为大事故出现世间？
wèi zhū rú lái yīng zhèngděngjué jiē yǐ jì bá yī qiè yǒuqíng
谓诸如来、应、正等觉，皆以济拔一切有情，
wú shí zànshě ér wéi dà shì shènsēn bō rě bō luó mì duōwèi cǐ shì
无时暂舍而为大事，甚深般若波罗蜜多为此事
gù chūxiàn shì jiān shànxiàn yún hé shènsēn bō rě bō luó mì duōwèi
故出现世间。善现，云何甚深般若波罗蜜多为
bù kě sī yì shì gù bù kě chēngliáng shì gù wú shùliàng shì gù
不可思议事故、不可称量事故、无数量事故、
wú děngděng shì gù chūxiàn shì jiān wèi zhū rú lái yīng zhèngděng
无等等事故出现世间？谓诸如来、应、正等
jué suǒyǒu fó xìng rú lái xìng zì rán jué xìng yī qiè zhì xìng jiē
觉所有佛性、如来性、自然觉性、一切智性，皆

bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děngděng shèn
不可思议、不可称量、无数量、无等等，甚
shēn bō rě bō luó mì duōwèi cǐ shì gù chūxiàn shì jiān
深般若波罗蜜多为此事故出现世间。”

ěr shí shànxiàn fù bó fó yán wéidàn rú lái yīng zhèng
尔时，善现复白佛言：“为但如来、应、正
děngjué suǒyǒu fó xìng rú lái xìng zì rán jué xìng yī qiè zhì xìng bù
等觉所有佛性、如来性、自然觉性、一切智性不
kě sī yì bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děngděng wéi sè
可思议、不可称量、无数量、无等等，为色、
shòu xiǎng xíng shí nǎi zhì yī qiè fǎ yì bù kě sī yì bù kě chēng
受、想、行、识乃至一切法亦不可思议、不可称
liáng wú shùliàng wú děngděng
量、无数量、无等等？”

fó gào shànxiàn fēi dàn rú lái yīng zhèngděngjué suǒyǒu
佛告善现：“非但如来、应、正等觉所有
fó xìng rú lái xìng zì rán jué xìng yī qiè zhì xìng bù kě sī yì
佛性、如来性、自然觉性、一切智性不可思议、
bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děngděng sè shòu xiǎng
不可称量、无数量、无等等，色、受、想、
xíng shí nǎi zhì yī qiè fǎ yì bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú
行、识乃至一切法亦不可思议、不可称量、无
shùliàng wú děngděng suǒ yǐ zhě hé yú yī qiè fǎ zhēn shí xìng
数量、无等等。所以者何？于一切法真实性
zhōng xīn jí xīn suǒ jiē bù kě dé
中，心及心所皆不可得。

shànxiàndāng zhī zhū suǒyǒu sè shòu xiǎng xíng shí
“善现当知！诸所有色、受、想、行、识
jí yī qiè fǎ jiē bù kě shī shè gù bù kě sī yì bù kě chēngliáng
及一切法皆不可施設故，不可思议、不可称量、
wú shùliàng wú děngděng hé yǐ gù rú shì zhū fǎ wú zì xìng gù
无数量、无等等。何以故？如是诸法无自性故、
bù kě dé gù zì xìngkōng gù fù cì shànxiàn zhū suǒyǒu sè
不可得故、自性空故。复次，善现，诸所有色、
shòu xiǎng xíng shí jí yī qiè fǎ jiē bù kě dé gù bù kě sī yì
受、想、行、识及一切法皆不可得故，不可思议、
bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děngděng hé yǐ gù rú shì
不可称量、无数量、无等等。何以故？如是

zhū fǎ wú xiànliàng gù wú suǒ yǒu gù zì xìng kōng gù fù cì shàn
诸法无限量故、无所有故、自性空故。复次，善
xiàn zhū suǒ yǒu sè shòu xiǎng xíng shí jí yī qiè fǎ jiē wú
现，诸所有色、受、想、行、识及一切法皆无
xiànliàng gù bù kě sī yì bù kě chēng liáng wú shù liàng wú děng
限量故，不可思议、不可称量、无数量、无等
děng 。”

jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán hé yīn yuán gù suǒ yǒu zhū sè
具寿善现便白佛言：“何因缘故，所有诸色、
shòu xiǎng xíng shí jí yī qiè fǎ jiē wú xiànliàng
受、想、行、识及一切法皆无限量？”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé xū kōng wéi yǒu xīn xīn suǒ
佛告善现：“于意云何？虚空为有心、心所
fǎ néng xiànliàng fǒu
法能限量不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn zhū suǒ yǒu sè shòu xiǎng xíng shí jí
佛告善现：“诸所有色、受、想、行、识及
yī qiè fǎ yì fù rú shì zì xìng kōng gù xīn xīn suǒ fǎ bù néng xiàn
一切法亦复如是，自性空故，心、心所法不能限
liàng yóu cǐ yīn yuán zhū suǒ yǒu sè shòu xiǎng xíng shí jí
量。由此因缘，诸所有色、受、想、行、识及
yī qiè fǎ wú xiànliàng gù jiē bù kě sī yì bù kě chēng liáng wú
一切法无限量故，皆不可思议、不可称量、无
shù liàng wú děngděng
数量、无等等。

shàn xiàn dāng zhī yī yī qiè fǎ jiē bù kě sī yì bù kě
“善现当知！以一切法皆不可思议、不可
chēng liáng wú shù liàng wú děngděng gù yī qiè rú lái yīng
称量、无数量、无等等故，一切如来、应、
zhèngděng jué suǒ yǒu fó fǎ rú lái fǎ zì rán jué fǎ yī qiè zhì
正等觉所有佛法、如来法、自然觉法、一切智
fǎ yì bù kě sī yì bù kě chēng liáng wú shù liàng wú děngděng
法亦不可思议、不可称量、无数量、无等等。

shàn xiàn dāng zhī rú shì zhū fǎ jiē bù kě sī yì sī yì miè gù
善现当知！如是诸法皆不可思议，思议灭故；

bù kě chēngliáng chēngliángmiè gù wú shùliàng shùliàngmiè gù
不可称量，称量灭故；无数量，数量灭故；
wú děngděng děngděngmiè gù shànxiàndāng zhī rú shì zhū fǎ jiē
无等等，等等灭故。善现当知！如是诸法皆
bù kě sī yì guò sī yì gù bù kě chēngliáng guòchēngliáng gù
不可思议，过思议故；不可称量，过称量故；
wú shùliàng guòshùliàng gù wú děngděng guòděngděng gù shàn
无数量，过数量故；无等等，过等等故。善
xiàndāng zhī bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děng
现当知！不可思议、不可称量、无数量、无等
děngzhě dàn yǒuzēng yǔ dōu wú zhēn shí shànxiàndāng zhī bù kě
等者，但有增语都无真实。善现当知！不可
sī yì bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děngděngzhě jiē rú
思议、不可称量、无数量、无等等者，皆如
xū kōngdōu wú suǒ yǒu yóu cǐ yīn yuán yī qiè rú lái yīng zhèng
虚空都无所有。由此因缘，一切如来、应、正
děngjué suǒ yǒu fó fǎ rú lái fǎ zì rán jué fǎ yī qiè zhì fǎ jiē
等觉所有佛法、如来法、自然觉法、一切智法皆
bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shùliàng wú děngděng shēng
不可思议、不可称量、无数量、无等等，声
wén dú jué shì jiāntiān rén ā sù luò děng jiē xī bù néng sī
闻、独觉、世间天、人、阿素洛等皆悉不能思
yì chēngliáng shùliàng děngděng cǐ zhū fǎ gù
议、称量、数量、等等此诸法故。”

fó shuō rú shì bù kě sī yì bù kě chēngliáng wú shùliàng
佛说如是不可思议、不可称量、无数量、
wú děngděng fǎ shí zhòngzhōngyǒu wǔ bǎi bì chū èr qiān bì chū ní
无等等法时，众中有五百苾刍、二千苾刍尼
bù shòuzhū lòu xīn dé jiě tuō fù yǒu liù shí wū bō suǒ jiā sān shí wū
不受诸漏心得解脱，复有六十邬波索迦、三十邬
bō sī jiā yú zhū fǎ zhōngyuǎnchén lí gòushēngjìng fǎ yǎn fù yǒu èr
波斯迦于诸法中远尘离垢生净法眼，复有二
wàn pú sà mó hē sà dé wú shēng fǎ rěn shì zūn jì bǐ yú xián jié
万菩萨摩诃萨得无生法忍，世尊记彼于贤劫
zhōng dé shòu wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì jí qián suǒ
中得受无上正等菩提不退转记；即前所
shuō wū bō suǒ jiā wū bō sī jiā yú zhū fǎ zhōngyuǎnchén lí gòushēng
说邬波索迦、邬波斯迦于诸法中远尘离垢生

jìng fǎ yǎnzhě fó yì jì bǐ bù jiǔ dāngzhèngyǒng jìn zhū lòu xīn huì
净法眼者，佛亦记彼不久当证永尽诸漏心慧
jiě tuō
解脱。

大般若波罗蜜多经卷第五百四十七

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí bā
大般若波罗蜜多经卷第五百四十八

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn pì yù pǐn dì shí sì
第四分譬喻品第十四

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn shèn shēn bō
尔时，具寿善现复白佛言：“世尊！甚深般
rě bō luó mì duō shí wèi dà shì xiàn shì jiān fǒu
若波罗蜜多实为大事现世间不？”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì shèn shēn bō rě bō luó mì
佛告善现：“如是！如是！甚深般若波罗蜜
duō shí wèi dà shì chū xiàn shì jiān suǒ yǐ zhě hé shèn shēn bō rě bō
多实为大事出现世间。所以者何？甚深般若波
luó mì duō shí néng chéng bàn yī qiè zhì zhì shí néng chéng bàn zhū dú
罗蜜多实能成办一切智智，实能成办诸独
jué dì shí néng chéng bàn zhū shēng wén dì shàn xiàn dāng zhī rú chà
觉地，实能成办诸声闻地。善现当知！如刹
dì lì guàn dǐng dà wáng wēi dé zì zài xiáng fú yī qiè yǐ zhū guó shì
帝力灌顶大王，威德自在降伏一切，以诸国事
fù zhǔ dà chén duāngǒng wú wéi ān wěn kuài lè zhū fó yì ěr wéi
付嘱大臣，端拱无为安隐快乐，诸佛亦尔，为
dà fǎ wáng wēi dé zì zài xiáng fú yī qiè yǐ zhū fó fǎ ruò dú
大法王，威德自在降伏一切，以诸佛法、若独
jué fǎ ruò shēng wén fǎ xī jiē fù zhǔ shèn shēn bō rě bō luó mì duō
觉法、若声闻法，悉皆付嘱甚深般若波罗蜜多
pǔ lìng chéng bàn shì gù shàn xiàn shèn shēn bō rě bō luó mì duō shí
普令成办。是故，善现，甚深般若波罗蜜多实
wèi dà shì chū xiàn shì jiān
为大事出现世间。

shàn xiàn dāng zhī shèn shēn bō rě bō luó mì duō bú wéi shè
“善现当知！甚深般若波罗蜜多不为摄
shòu zhí zhuó sè gù chū xiàn shì jiān bú wéi shè shòu zhí zhuó shòu
受、执著色故出现世间，不为摄受、执著受、

xiǎng xíng shí gù chūxiàn shì jiān bú wèi shèshòu zhí zhuó yù liú
想、行、识故出现世间；不为摄受、执著预流
guǒ gù chūxiàn shì jiān bú wèi shèshòu zhí zhuó yī lái bù huán
果故出现世间，不为摄受、执著一来、不还、
ā luó hàn guǒ gù chūxiàn shì jiān bú wèi shèshòu zhí zhuó dú jué pú tí
阿罗汉果故出现世间；不为摄受、执著独觉菩提
gù chūxiàn shì jiān yì bú wèi shèshòu zhí zhuó yī qiè zhì zhì gù chū
故出现世间，亦不为摄受、执著一切智智故出
xiàn shì jiān
现世间。”

jù shòu shàn xiàn jí bó fó yán yún hé rú shì shēn shēn bō rě
具寿善现即白佛言：“云何如是甚深般若

bō luó mì duō yì bú wèi shèshòu zhí zhuó yī qiè zhì zhì gù chūxiàn shì
波罗蜜多亦不为摄受、执著一切智智故出现世
jiān
间？”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé rǔ pō jiàn yǒu ā luó hàn guǒ
佛告善现：“于意云何？汝颇见有阿罗汉果

kě shèshòu zhí zhuó fǒu
可摄受、执著不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn wǒ bú jiàn yǒu ā luó hàn
善现答言：“不也！世尊！我不见有阿罗汉

guǒ kě yú qí zhōng shèshòu zhí zhuó
果可于其中摄受、执著。”

fó gào shàn xiàn shàn zāi shàn zāi wǒ yì bú jiàn yǒu rú lái
佛告善现：“善哉！善哉！我亦不见有如来

fǎ kě yú qí zhōng shèshòu zhí zhuó shì gù shàn xiàn shēn shēn
法可于其中摄受、执著。是故，善现，甚深

bō rě bō luó mì duō yì bú wèi shèshòu zhí zhuó yī qiè zhì zhì gù chū
般若波罗蜜多亦不为摄受、执著一切智智故出
xiàn shì jiān
现世间。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán ruò shēn shēn bō rě bō luó mì
具寿善现复白佛言：“若甚深般若波罗蜜

duō yì bú wèi shèshòu zhí zhuó yī qiè zhì zhì gù chūxiàn shì jiān zhě
多亦不为摄受、执著一切智智故出现世间者，

xīn xué dà shèng zhū pú sà zhòng wén rú shì shuō xīn biàn jīng bù bù néng
新学大乘诸菩萨众，闻如是说心便惊怖不能

xìn shòu ruò yīn yuánmǎn céng yú guò qù wú liàng fó suǒ fā hóng shì
信受。若因圆满，曾于过去无量佛所发弘誓
yuàn cháng yè jí jí shūshèngshàngēn zhū pú sà zhòngwén rú shì
愿，长夜积集殊胜善根，诸菩萨众闻如是
shuō nǎi néng xìn shòu
说乃能信受。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō yóu cǐ
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。由此

yīn yuán shènsēn bō rě bō luó mì duō bù yīng zhé wèi xīn xué dà shèng
因缘，甚深般若波罗蜜多不应辄为新学大乘
zhū pú sà shuō
诸菩萨说。”

ěr shí yù jiè sè jiè tiān zǐ jù bó fó yán rú shì bō rě
尔时，欲界、色界天子俱白佛言：“如是般若

bō luó mì duō zuì wéi shènsēn nán jiàn nán jué jí nán xìn jiě ruò
波罗蜜多最为甚深，难见难觉，极难信解。若

zhū yǒu qíng céng yú guò qù wú liàng fó suǒ fā hóng shì yuàn duō zhòng
诸有情，曾于过去无量佛所发弘誓愿，多种

shàngēn shì duō shàn yǒu nǎi néng xìn jiě shènsēn bō rě bō luó mì duō
善根，事多善友，乃能信解甚深般若波罗蜜多。

jiǎ shǐ sān qiān dà qiān shì jiè zhū yǒu qíng lèi yī qiè jiē chéng suí xìn
假使三千大千世界诸有情类，一切皆成随信

xíng děng bǐ yǒu qíng lèi ruò jīng yī jié ruò yī jié yú xiū zì dì xíng bù
行等，彼有情类若经一劫若一劫余修自地行，不

rú yǒu rén yī rì yú cǐ shènsēn bō rě bō luó mì duō rěn lè sī wéi
如有人一日于此甚深般若波罗蜜多忍乐思惟

chēng liáng guān chá suǒ huò gōng dé shèng bǐ wú liàng
称量观察，所获功德胜彼无量。”

ěr shí fó gào zhū tiān zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告诸天子言：“如是！如是！如汝所

shuō tiān zǐ dāng zhī ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén děng wén shēn bō
说。天子当知！若善男子、善女人等闻深般

rě bō luó mì duō jí dé niè pán shèng qián suǒ shuō suí xìn xíng děng ruò
若波罗蜜多，疾得涅槃，胜前所说随信行等若

jīng yī jié ruò yī jié yú xiū zì dì xíng kuàng rěn lè děng
经一劫若一劫余修自地行，况忍乐等！”

shí zhū tiān zǐ wén fó suǒ shuō huān xǐ yǒng yuè dǐng lǐ shì zūn
时，诸天子闻佛所说，欢喜踊跃顶礼世尊，

yòu rào sān zā cí fó huángōng qù huì wèiyuǎn hū rán bú xiàn suí
右绕三匝，辞佛还宫，去会未远忽然不现，随
suǒ shǔ jiè gè zhù běngōng quàn jìn zhū tiān xiū shū shèng xíng
所属界各住本宫，劝进诸天修殊胜行。

ěr shí shàn xiàn fù bó fó yán ruò pú sà mó hē sà wén shēn
尔时，善现复白佛言：“若菩萨摩诃萨闻深
bō rě bō luó mì duō néng shēng xìn jiě bù chén bú mò bú mí
般若波罗蜜多能生信解，不沉、不没、不迷、
bú mèn wú huò wú yí wú qǔ wú zhí huān xǐ tīng shòu
不闷，无惑、无疑、无取、无执，欢喜听受、
gōng jìng gòng yǎng cóng hé chù mò lái shēng cǐ jiān
恭敬供养，从何处没来生此间？”

fó gào shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà wén shēn bō rě bō luó
佛告善现：“若菩萨摩诃萨闻深般若波罗
mì duō néng shēng xìn jiě bù chén bú mò bú mí bú mèn wú
蜜多能生信解，不沉、不没、不迷、不闷，无
huò wú yí wú qǔ wú zhí huān xǐ tīng shòu gōng jìng gòng yǎng
惑、无疑、无取、无执，欢喜听受、恭敬供养，
yào jiàn yào wén shòu chí dú sòng cháng bù yuǎn lí shēn shēn bō
乐见、乐闻、受持、读诵，常不远离甚深般
rě bō luó mì duō jí bǐ xiāng yìng shū shèng zuò yì ài lè suí zhú néng
若波罗蜜多及彼相应殊胜作意，爱乐随逐能
shuō fǎ zhě rú dú suí mǔ wèi cháng zàn lí nǎi zhì wèi dé shēn shēn bō
说法者。如犊随母未尝暂离，乃至未得甚深般
rě bō luó mì duō suǒ yǒu yì qù jiū jìng tōng lì néng wèi tā shuō zhōng
若波罗蜜多所有义趣究竟通利能为他说，终
bù yuǎn lí shēn shēn bō rě bō luó mì duō jí shuō fǎ shī jīng xū yú qǐng
不远离甚深般若波罗蜜多及说法师经须臾顷，
shì pú sà mó hē sà cóng rén zhōng mò lái shēng cǐ jiān chéng sù shèng
是菩萨摩诃萨从人中没来生此间，乘宿胜
yīn néng chéng shì shì
因能成是事。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán pō yǒu chéng jiù rú shì gōng dé
具寿善现复白佛言：“颇有成就如是功德
zhū pú sà mó hē sà gòng yǎng chéng shì tā fāng fó yǐ cóng bǐ chù
诸菩萨摩诃萨，供养承事他方佛已，从彼处
mò lái shēng cǐ yé
没来生此耶？”

fó gào shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà gòng yǎng chéng shì tā
佛告善现：“有菩萨摩诃萨供养承事他

fāng fó yǐ cóng bǐ chù mò lái shēng cǐ jiān chéng jiù rú shì shū shèng
方佛已，从彼处没来生此间，成就如是殊胜

gōng dé suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà xiān cóng tā fāng wú liàng
功德。所以者何？是菩萨摩诃萨先从他方无量

fó suǒ wén shēn bō rě bō luó mì duō néng shēng xìn jiě gōng jìng gòng
佛所，闻深般若波罗蜜多能生信解，恭敬供

yǎng shū xiě shòu chí qǐng wèn qí zhōng shēn yì qù xiū xí
养、书写、受持，请问其中甚深义趣，修习、

sī wéi guǎng wèi tā shuō cóng bǐ chù mò lái shēng cǐ jiān chéng xī
思惟、广为他说，从彼处没来生此间，乘昔

shàng ēn néng bàn shì shì
善根能办是事。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà mó hē sà cóng dǔ shǐ duō tiān
“复次，善现，有菩萨摩诃萨从睹史多天

zhòng tóng fēn mò lái shēng rén zhōng bǐ yì chéng jiù rú shì gōng dé
众同分没来生人中，彼亦成就如是功德。

suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà xiān shì yǐ yú dǔ shǐ duō tiān cí
所以者何？是菩萨摩诃萨先世已于睹史多天慈

shì pú sà mó hē sà suǒ wén shēn bō rě bō luó mì duō néng shēng xìn
氏菩萨摩诃萨所，闻深般若波罗蜜多能生信

jiě gōng jìng gòng yǎng qǐng wèn qí zhōng shēn yì qù xiū xí
解、恭敬供养，请问其中甚深义趣，修习、

sī wéi guǎng wèi tā shuō cóng bǐ chù mò lái shēng cǐ jiān chéng xī
思惟、广为他说，从彼处没来生此间，乘昔

shàng ēn néng bàn shì shì
善根能办是事。

fù cì shàn xiàn yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ děng suī yú
“复次，善现，有菩萨乘善男子等，虽于

qián shì dé wén bō rě bō luó mì duō ér bù qǐng wèn shēn yì qù
前世得闻般若波罗蜜多，而不请问甚深义趣，

jīn shēng rén zhōng wén shuō rú shì shēn bō rě bō luó mì duō qí
今生人中，闻说如是甚深般若波罗蜜多，其

xīn mí mèn yí huò chén mò huò shēng yì jiě nán kě kāi wù suǒ
心迷闷、疑惑、沉没，或生异解难可开悟。所

yǐ zhě hé bù liǎo yì zhě xīn duō mí mèn yí huò chén mò
以者何？不了义者心多迷闷、疑惑、沉没。

zhì ān wěn dà hǎi bǐ àn wú sǔn wú hài shòu zhū kuài lè zhù pú sà
至安隐大海彼岸，无损无害受诸快乐。住菩萨
shèng shàn nán zǐ děng yì fù rú shì yǒu yú dà shèng suī chéng shǎo fēn
乘善男子等亦复如是，有于大乘虽成少分
xìn jìng ài yào ér bú shè shòu shèn shēn bō rě bō luó mì duō wéi suǒ yī
信敬爱乐，而不摄受甚深般若波罗蜜多为所依
fù dāng zhī bǐ lèi zhōng dào tuì mò bù néng zhèng dé yī qiè zhì zhì
附。当知彼类中道退没，不能证得一切智智，
wèi duò shēng wén huò dú jué dì ruò yú dà shèng yǒu xìn yǒu rěn yǒu
谓堕声闻或独觉地。若于大乘有信、有忍、有
lè yǒu yù yǒu jīng jìn yǒu shèng jiě yǒu bú fàng yì yǒu shèng
乐、有欲、有精进、有胜解、有不放逸、有胜
yì lè yǒu shě yǒu jìng yǒu xīn yǒu xǐ yǒu qīng jìng xīn yǒu
意乐、有舍、有敬、有欣、有喜、有清净心、有
yú wú shàng zhèng děng pú tí bù shě shàn è fù néng shè shòu shèn shēn
于无上正等菩提不舍善轭，复能摄受甚深
bō rě bō luó mì duō wéi suǒ yī fù dāng zhī cǐ lèi zhōng bù zhōng dào
般若波罗蜜多为所依附。当知此类终不中道
tuì rù shēng wén huò dú jué dì dìng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
退入声闻或独觉地，定证无上正等菩提，
néng jìn wèi lái lì lè yī qiè
能尽未来利乐一切。

fù cì shàn xiàn rú yǒu nán zǐ huò zhū nǚ rén zhí chí pī
“复次，善现，如有男子或诸女人，执持坏
píng yì hé qǔ shuǐ ruò chí ruò jǐng ruò quán ruò qú dāng zhī
瓶诣河取水，若池、若井、若泉、若渠，当知
cǐ píng bù jiǔ làn huài hé yǐ gù shì píng wèi shú bù kān chéng shuǐ
此瓶不久烂坏。何以故？是瓶未熟，不堪盛水，
zhōng guī dì gù rú shì shàn xiàn yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ děng
终归地故。如是，善现，有菩萨乘善男子等，
suī yú dà shèng yǒu xìn yǒu rěn yǒu lè yǒu yù yǒu jīng jìn yǒu
虽于大乘有信、有忍、有乐、有欲、有精进、有
shèng jiě yǒu bú fàng yì yǒu shèng yì lè yǒu shě yǒu jìng yǒu
胜解、有不放逸、有胜意乐、有舍、有敬、有
xīn yǒu xǐ yǒu qīng jìng xīn yǒu yú wú shàng zhèng děng pú tí bù shě
欣、有喜、有清净心、有于无上正等菩提不舍
shàn è ér bú shè shòu shèn shēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo
善轭，而不摄受甚深般若波罗蜜多方便善巧，

dāng zhī bǐ lèi zhōngdào tuì mò bù néngzhèng dé yī qiè zhì zhì wèi
当知彼类中道退没，不能证得一切智智，谓
duòshēngwénhuò dú jué dì
堕声闻或独觉地。

fù cì shànxiàn rú yǒunán zǐ huòzhū nǚ rén chíshāo
“复次，善现，如有男子或诸女人，持烧
shú píng yì hé qǔ shuǐ ruò chí ruò jǐng ruò quán ruò qú dāng
熟瓶诣河取水，若池、若井、若泉、若渠，当
zhī cǐ píngzhōng bú làn huài hé yǐ gù shì píngshànshú kān rèn
知此瓶终不烂坏。何以故？是瓶善熟，堪任
chéngshuǐ jí jiān láo gù rú shì shànxiàn yǒu pú sà shèngshàn
盛水，极坚牢故。如是，善现，有菩萨乘善
nán zǐ děng ruò yú dà shèngyǒu xìn yǒu rěn guǎngshuō nǎi zhì yǒu
男子等，若于大乘有信、有忍，广说乃至有
yú wú shàngzhèngděng pú tí bù shěshàn è fù néngshèshòushèshēn
于无上正等菩提不舍善轭，复能摄受甚深
bō rě bō luó mì duōfāngbiànshànqiǎo dāng zhī cǐ lèi zhōng bù zhōng
般若波罗蜜多方便善巧，当知此类终不中
dào tuì rù shēngwénhuò dú jué dì dìngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí
道退入声闻或独觉地，定证无上正等菩提，
néng jìn wèi lái lì lè yī qiè
能尽未来利乐一切。

fù cì shànxiàn rú yǒushāngrén wú shànqiǎo zhì chuán
“复次，善现，如有商人无善巧智，船
zài hǎi àn wèi gù xiū yíng jí chí cái wù ān zhì qí shàng qiān rù shuǐ
在海岸未固修营，即持财物安置其上，牵入水
zhōng sù biàn jìn fā dāng zhī shì chuánzhōngdào huài mò rén chuán cái
中速便进发，当知是船中道坏没，人船财
wù gè sàn yì chù rú shì shāngrén wú shànqiǎo zhì sàng shī shēnmìng
物各散异处，如是商人无善巧智，丧失身命
jí zhū cái bǎo rú shì shànxiàn yǒu pú sà shèngshànán zǐ děng
及诸财宝。如是，善现，有菩萨乘善男子等，
suī yú dà shèngyǒu xìn yǒu rěn guǎngshuō nǎi zhì yǒu yú wú shàngzhèng
虽于大乘有信、有忍，广说乃至有于无上正
děng pú tí bù shěshàn è ér bú shèshòushèshēn bō rě bō luó mì
等菩提不舍善轭，而不摄受甚深般若波罗蜜
duōfāngbiànshànqiǎo dāng zhī bǐ lèi zhōngdào tuì mò bù néngzhèng
多方便善巧，当知彼类中道退没，不能证

dé yī qiè zhì zhì wèiduòshēngwénhuò dú jué dì
得一切智智，谓堕声闻或独觉地。

fù cì shànxiàn rú yǒushāngrén yǒushànqiǎo zhì xiān zài
“复次，善现，如有商人有善巧智，先在

hǎi àn gù xiū chuán yǐ fāngqiān rù shuǐ zhī wú chuānxué hòu chí cái
海岸固修船已，方牵入水知无穿穴，后持财

wù zhì shàng ér qù dāng zhī shì chuán bì bú huàimò rén wù ān wěn
物置上而去，当知是船必不坏没，人物安隐

dá suǒ zhì chù rú shì shànxiàn yǒu pú sà shèngshànán zǐ děng
达所至处。如是，善现，有菩萨乘善男子等，

ruò yú dà shèngyǒu xìn yǒurěn guǎngshuō nǎi zhì yǒu yú wú shàngzhèng
若于大乘有信、有忍，广说乃至有于无上正

děng pú tí bù shěshàn è fù néngshèshòushèshēn bō rě bō luó mì
等菩提不舍善轭，复能摄受甚深般若波罗蜜

duō fāngbiànshànqiǎo dāng zhī cǐ lèi zhōng bù zhōngdào tuì rù shēng
多方便善巧，当知此类终不中道退入声

wénhuò dú jué dì dìngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí néng jìn wèi lái
闻或独觉地，定证无上正等菩提，能尽未来

lì lè yī qiè hé yǐ gù ruò pú sà shèngshànán zǐ děng néng yú
利乐一切。何以故？若菩萨乘善男子等，能于

dà shèngyǒu xìn yǒurěn guǎngshuō nǎi zhì yǒu yú wú shàngzhèngděng
大乘有信、有忍，广说乃至有于无上正等

pú tí bù shěshàn è fù néngshèshòushèshēn bō rě bō luó mì duō
菩提不舍善轭，复能摄受甚深般若波罗蜜多

fāngbiànshànqiǎo zhōngjiān fǎ ěr bú duòshēngwén jí dú jué dì bì
方便善巧，中间法尔不堕声闻及独觉地，必

zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yǔ zhū yǒuqíng cháng zuò ráo yì
证无上正等菩提，与诸有情常作饶益。

fù cì shànxiàn pì rú yǒurén nián bǎi èr shí lǎo mào
“复次，善现，譬如有人年百二十，老耄

shuāi xiǔ fù jiā zhòngbìng suǒ wèifēngbìng rè bìng tánbìng huò sān zá
衰朽复加众病，所谓风病、热病、痰病或三杂

bìng yú yì yún hé shì lǎo bìng rén pō cóng chuáng zuò zì néng qǐ
病。于意云何？是老病人颇从床座自能起

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn shì rén shè yǒu fú lìng qǐ lì yì wú lì xíng
佛告善现：“是人设有扶令起立，亦无力行

yī jù lú shè huò èr huò sān hé yǐ gù jí lǎo bìng gù rú
一俱卢舍、或二、或三。何以故？极老病故。如

shì shàn xiàn yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ děng shè yú dà shèng yǒu
是，善现，有菩萨乘善男子等，设于大乘有

xìn yǒu rěn guǎng shuō nǎi zhì yǒu yú wú shàng zhèng děng pú tí bù shě
信、有忍，广说乃至有于无上正等菩提不舍

shàn è ruò bú shè shòu shēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo
善轭，若不摄受甚深般若波罗蜜多方便善巧，

dāng zhī bǐ lèi bú zhèng wú shàng zhèng děng pú tí tuì duò shēng wén
当知彼类不证无上正等菩提，退堕声闻

huò dú jué dì hé yǐ gù yuǎn lí bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn
或独觉地。何以故？远离般若波罗蜜多方便善

qiǎo fǎ yīng ěr gù
巧，法应尔故。

fù cì shàn xiàn pì rú yǒu rén nián bǎi èr shí lǎo mào
“复次，善现，譬如有人年百二十，老耄

shuāi xiǔ fù jiā zhòng bìng wèi fēng rè tán huò sān zá bìng shì lǎo
衰朽复加众病，谓风、热、痰或三杂病，是老

bìng rén yù cóng chuáng zuò qǐ wǎng tā chù ér zì bù néng yǒu èr jiàn
病人欲从床座起往他处而自不能。有二健

rén gè fú yī yè xú cè lìng qǐ ér gào zhī yán mò yǒu suǒ nán suí
人各扶一腋，徐策令起而告之言：‘莫有所难，随

yì yù wǎng wǒ děng liǎng rén zhōng bù xiāng qì bì dá suǒ qù ān wěn
意欲往，我等两人终不相弃，必达所趣安隐

wú sǔn rú shì shàn xiàn yǒu pú sà shèng shàn nán zǐ děng ruò
无损。’如是，善现，有菩萨乘善男子等，若

yú dà shèng yǒu xìn yǒu rěn guǎng shuō nǎi zhì yǒu yú wú shàng zhèng
于大乘有信、有忍，广说乃至有于无上正

děng pú tí bù shě shàn è fù néng shè shòu shēn bō rě bō luó mì
等菩提不舍善轭，复能摄受甚深般若波罗蜜

duō fāng biàn shàn qiǎo dāng zhī cǐ lèi zhōng bù zhōng dào tuì duò shēng
多方便善巧，当知此类终不中道退堕声

wén huò dú jué dì dìng zhèng wú shàng zhèng děng pú tí zhuàn miào fǎ
闻或独觉地，定证无上正等菩提，转妙法

lún dù yǒu qíng zhòng
轮度有情众。”

dì sì fēntiānzànpǐn dì shí wǔ
第四分天赞品第十五

ěr shí jù shòushànxiànbìan bó fó yán shì zūn xīn xué dà
尔时，具寿善现便白佛言：“世尊！新学大

shèngzhū pú sà mó hē sà yún hé yīngzhù shènsēn bō rě bō luó mì duō
乘诸菩萨摩诃萨云何应住甚深般若波罗蜜多？

yún hé yīngxuéshènsēn bō rě bō luó mì duō
云何应学甚深般若波罗蜜多？”

fó gàoshànxiàn xīn xué dà shèngzhū pú sà mó hē sà yù zhù
佛告善现：“新学大乘诸菩萨摩诃萨欲住、

yù xuéshènsēn bō rě bō luó mì duō xiānyīng qīn jìn chéng shì gòng
欲学甚深般若波罗蜜多，先应亲近、承事、供

yǎngzhēnjìngshànyǒu ruònéngxuānshuōshènsēn bō rě bō luó mì duō
养真净善友。若能宣说甚深般若波罗蜜多，

jiàoshòujiào jiè zhū pú sà zhě dāng zhī shì wéizhēnjìngshànyǒu wèinéng
教授教诫诸菩萨者，当知是为真净善友。谓能

xuānshuōshènsēn bō rě bō luó mì duō jiàoshòujiào jiè xīn xué dà shèng
宣说甚深般若波罗蜜多，教授教诫新学大乘

zhū pú sà yán lái shànán zǐ rǔ yīng qín xiū bù shī jìng jiè
诸菩萨言：‘来！善男子，汝应勤修布施、净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō rǔ qín xiū shí
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多。汝勤修时，

yīng wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yǔ zhū yǒuqíngpíngděnggòngyǒu huí xiàng
应无所得而为方便，与诸有情平等共有回向

wú shàngzhèngděng pú tí rǔ huíxiàng shí wù yǐ sè gù ér qǔ wú
无上正等菩提。汝回向时，勿以色故而取无

shàngzhèngděng pú tí wù yǐ shòu xiǎng xíng shí gù ér qǔ wú
上正等菩提，勿以受、想、行、识故而取无

shàngzhèngděng pú tí hé yǐ gù shànán zǐ ruò wú suǒ qǔ biàn
上正等菩提。何以故？善男子，若无所取便

néngzhèng dé yī qiè zhì zhì rǔ shànán zǐ yú shēngwén dì jí dú
能证得一切智智。汝善男子，于声闻地及独

jué dì wù shēngtānzhuó rú shì shànxiàn zhēnjìngshànyǒujiàoshòu
觉地勿生贪著。’如是，善现，真净善友教授

jiào jiè xīn xué dà shèngzhū pú sà mó hē sà lìng qí jiàn rù shènsēn bō
教诫新学大乘诸菩萨摩诃萨，令其渐入甚深般

rě bō luó mì duō
若波罗蜜多。”

ěr shí shànxiàn fù bó fó yán zhū pú sà mó hē sà néng wéi
尔时，善现复白佛言：“诸菩萨摩诃萨能为
nán shì yī rú shì xiàng bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
难事，依如是相布施、净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō fā qù wú shàngzhèngděng pú tí bú yù zì zài
般若波罗蜜多，发趣无上正等菩提，不欲自在
ér qǔ miè dù guān jí zhòng kǔ zhū yǒuqíng jiè qiú zhèng wú shàng
而取灭度。观极重苦诸有情界，求证无上
zhèngděng pú tí yù jìn wèi lái fāngbiàn bá jì ér bú bù wèishēng
正等菩提，欲尽未来方便拔济，而不怖畏生
sǐ liú zhuǎn
死流转。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì zhū pú sà mó hē sà néng
佛告善现：“如是！如是！诸菩萨摩诃萨能
wéinán shì wèiwèi lì lè zhū shì jiān gù fā qù wú shàngzhèngděng pú
为难事，谓为利乐诸世间故，发趣无上正等菩
tí āi mǐn shì jiān zhū yǒuqíng gù fā qù wú shàngzhèngděng pú tí
提，哀愍世间诸有情故，发趣无上正等菩提，
zuò shì shì yán wǒ wèi jì bá zhū shì jiān gù wèi zhū shì jiān zuò shè zhái
作是誓言：‘我为济拔诸世间故，为诸世间作舍宅
gù wèi zhū shì jiān zuò guī yī gù wèi shì shì jiān jiū jìng dào gù wèi
故，为诸世间作归依故，为示世间究竟道故，为
zhū shì jiān zuò zhōuzhǔ gù wèi zhū shì jiān zuò guāng míng gù wèi zhū shì
诸世间作洲渚故，为诸世间作光明故，为诸世
jiān zuò dǎoshǒu gù wèi zhū shì jiān zuò suǒ qù gù fā qín jīng jìn qù
间作导首故，为诸世间作所趣故，发勤精进趣
xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
向无上正等菩提。’

yún hé pú sà mó hē sà zuò shì shì yán wǒ wèi jì bá zhū shì
“云何菩萨摩诃萨作是誓言：我为济拔诸世
jiān gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn
间故，发勤精进趣向无上正等菩提？善现，
pú sà mó hē sà jiàn zhū shì jiān liú zhuǎnshēng sǐ shòuzhǒngzhǒng kǔ
菩萨摩诃萨见诸世间流转生死，受种种苦
bù néng chū lí wèiduàn bǐ kǔ fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèng
不能出离，为断彼苦，发勤精进趣向无上正

děng pú tí shì wéi pú sà mó hē sà zuò shì shì yán wǒ wèi jì bá zhū
等菩提，是为菩萨摩诃萨作是誓言：我为济拔诸
shì jiān gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
世间故，发勤精进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèizhū shì jiān zuò shèzhái gù fā qín
“云何菩萨摩诃萨为诸世间作舍宅故，发勤

jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn pú sà mó hē
精进趣向无上正等菩提？善现，菩萨摩诃

sà yù wèi shì jiānshuō yī qiè fǎ jiē bù hé hé fā qín jīng jìn qù xiàng
萨欲为世间说一切法皆不和合，发勤精进趣向

wú shàngzhèngděng pú tí shì wéi pú sà mó hē sà wèizhū shì jiān zuò
无上正等菩提，是为菩萨摩诃萨为诸世间作

shèzhái gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
舍宅故，发勤精进趣向无上正等菩提。”

jù shòushànxiàn bó yán shì zūn yún hé yī qiè fǎ jiē bù hé
具寿善现白言：“世尊！云何一切法皆不和

hé
合？”

fó gàoshànxiàn zhū sè bù hé hé jí sè bù xiāngzhǔ ruò
佛告善现：“诸色不和合，即色不相属，若

sè bù xiāngzhǔ jí sè wú shēngmiè ruò sè wú shēngmiè jí sè bù
色不相属，即色无生灭，若色无生灭，即色不

hé hé shòu xiǎng xíng shí yì fù rú shì zhū pú sà mó hē sà
和合，受、想、行、识亦复如是，诸菩萨摩诃萨

yù wèi shì jiānshuō yī qiè fǎ jiē yǒu rú shì bù hé hé xiàng fā qín jīng
欲为世间说一切法皆有如是不和合相，发勤精

jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèizhū shì jiān zuò guī yī gù fā qín
“云何菩萨摩诃萨为诸世间作归依故，发勤

jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn pú sà mó hē
精进趣向无上正等菩提？善现，菩萨摩诃

sà wèi lìng yī qiè shēnglǎo bìng sǐ chóu tàn yōu kǔ suǒ bī shì jiān sù dé
萨为令一切生老病死愁叹忧苦所逼世间，速得

jiě tuō shēngděngzhòng kǔ rù wú yú yī bō niè pán jiè fā qín jīng jìn
解脱生等众苦，入无余依般涅槃界，发勤精进

qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shì wéi pú sà mó hē sà wèizhū shì
趣向无上正等菩提，是为菩萨摩诃萨为诸世

jiānzuò guī yī gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
间作归依故，发勤精进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèi shì shì jiān jiū jìng dào gù fā qín
“云何菩萨摩诃萨为示世间究竟道故，发勤

jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn pú sà mó hē
精进趣向无上正等菩提？善现，菩萨摩诃

sà yù wèi shì jiānshuō rú shì fǎ wèi sè bǐ àn jí fēi sè rú bǐ àn
萨欲为世间说如是法，谓色彼岸即非色，如彼岸，

sè yì ěr shòu xiǎng xíng shí bǐ àn jí fēi shòu xiǎng xíng
色亦尔；受、想、行、识彼岸即非受、想、行、

shí rú bǐ àn shòu xiǎng xíng shí yì ěr rú sè shòu
识，如彼岸，受、想、行、识亦尔。如色、受、

xiǎng xíng shí bǐ àn yī qiè fǎ yì ěr
想、行、识彼岸，一切法亦尔。”

jù shòushànxiàn bó yán shì zūn ruò rú sè shòu xiǎng
具寿善现白言：“世尊！若如色、受、想、

xíng shí bǐ àn yī qiè fǎ yì ěr zhě qǐ bù pú sà mó hē sà yú
行、识彼岸，一切法亦尔者，岂不菩萨摩诃萨于

yī qiè fǎ yǐ xiànděngjué suǒ yǐ zhě hé cǐ zhōngdōu wú fēn bié
一切法已现等觉？所以者何？此中都无分别

shì gù
事故。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì yú bǐ àn zhōng wú suǒ fēn
佛告善现：“如是！如是！于彼岸中无所分

bié wú fēn bié gù zhū pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ yǐ xiànděngjué
别，无分别故，诸菩萨摩诃萨于一切法已现等觉。

shànxiàndāng zhī zhū pú sà mó hē sà shèn wéi nán shì suī néng rú shì
善现当知！诸菩萨摩诃萨甚为难事，虽能如是

guān yī qiè fǎ ér bú zuò zhèng yì bù chén mò zuò shì niàn yán
观一切法，而不作证亦不沉没，作是念言：

wǒ yú cǐ fǎ xiànděngjué yǐ zhèng dé wú shàngzhèngděng pú tí
‘我于此法现等觉已，证得无上正等菩提，

wèi zhū shì jiān xuān shuō kāi shì shì wéi pú sà mó hē sà wèi shì shì jiān
为诸世间宣说开示。’是为菩萨摩诃萨为示世间

jiū jìng dào gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
究竟道故，发勤精进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò zhōu zhǔ gù fā
“云何菩萨摩诃萨为诸世间作洲渚故，发

qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn pì rú dà
勤精进趣向无上正等菩提？善现，譬如大
xiǎo hǎi hé chí zhōnggāo dì kě jū zhōu huí shuǐ duàn shuō wéi zhōu zhǔ
小海河中高地可居，周回水断说为洲渚。
rú shì shànxiàn sè nǎi zhì shí qiánhòu jì duàn yóu cǐ duàn gù yī
如是，善现，色乃至识前后际断，由此断故一
qiè fǎ duàn cǐ yī qiè fǎ qiánhòu jì duàn jí shì jì miè wēi miào niè
切法断，此一切法前后际断，即是寂灭微妙涅
pán yì shì rú shí wú diāndǎoxìng shànxiàn pú sà mó hē sà qiú
槃，亦是如实无颠倒性。善现，菩萨摩诃萨求
zhèng wú shàngzhèngděng pú tí yù wèi yǒuqíng shuō rú shì fǎ lìng sù
证无上正等菩提，欲为有情说如是法，令速
qù rù rú shì niè pán shì wéi pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò zhōu
趣入如是涅槃，是为菩萨摩诃萨为诸世间作洲
zhǔ gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
渚故，发勤精进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò guāng míng gù fā
“云何菩萨摩诃萨为诸世间作光明故，发

qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn pú sà mó
勤精进趣向无上正等菩提？善现，菩萨摩
hē sà wèi pò cháng yè wú míng luǎn què suǒ fù yǒuqíng zhòng hēi àn gù
诃萨为破长夜无明卵殻所覆有情重黑暗故，
wèi liáo yǒuqíng wú zhī yì mù lìng míng lǎng gù wèi yǔ yī qiè yú míng
为疗有情无知翳⁷³目令明朗故，为与一切愚冥
yǒuqíng zuò huì míng gù fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú
有情作慧明故，发勤精进趣向无上正等菩
tí shì wéi pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò guāng míng gù fā qín
提，是为菩萨摩诃萨为诸世间作光明故，发勤
jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí
精进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò dǎoshǒu gù fā
“云何菩萨摩诃萨为诸世间作导首故，发

qín jīng jìn qù xiàng wú shàngzhèngděng pú tí shànxiàn pú sà mó
勤精进趣向无上正等菩提？善现，菩萨摩
hē sà yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì zhū sè běnxìng wú shēng wú miè
诃萨欲为世间宣说开示诸色本性无生无灭，

⁷³ 大正藏：翳；永乐北藏及龙藏：翳

yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì shòu xiǎng xíng shí běnxìng wú shēng
欲为世间宣说开示受、想、行、识本性无生
wú miè yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì zhū yì shēng fǎ běnxìng wú shēng
无灭，欲为世间宣说开示诸异生法本性无生
wú miè yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì shēng wén dú jué pú sà
无灭，欲为世间宣说开示声闻、独觉、菩萨、
fó fǎ běnxìng wú shēng wú miè yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì yī qiè
佛法本性无生无灭，欲为世间宣说开示一切
fǎ běnxìng wú shēng wú miè fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàng zhèng děng
法本性无生无灭，发勤精进趣向无上正等
pú tí shì wéi pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò dǎo shǒu gù fā qín
菩提，是为菩萨摩诃萨为诸世间作导首故，发勤
jīng jìn qù xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
精进趣向无上正等菩提。

yún hé pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò suǒ qù gù fā qín
“云何菩萨摩诃萨为诸世间作所趣故，发勤

jīng jìn qù xiàng wú shàng zhèng děng pú tí shàn xiàn pú sà mó hē
精进趣向无上正等菩提？善现，菩萨摩诃
sà yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì sè yǐ xū kōng wéi suǒ qù shòu xiǎng
萨欲为世间宣说开示色以虚空为所趣，受、想、
xíng shí yì yǐ xū kōng wéi suǒ qù yī qiè fǎ jiē yǐ xū kōng wéi suǒ qù
行、识亦以虚空为所趣，一切法皆以虚空为所趣，
yù wèi shì jiān xuān shuō kāi shì sè wú suǒ qù yǔ xū kōng děng shòu
欲为世间宣说开示色无所趣与虚空等，受、
xiǎng xíng shí yì wú suǒ qù yǔ xū kōng děng yī qiè fǎ jiē wú suǒ
想、行、识亦无所趣与虚空等，一切法皆无所
qù yǔ xū kōng děng rú tài xū kōng wú lái wú qù wú zuò wú
趣与虚空等。如太虚空无来、无去、无作、无
zhù wú suǒ ān lì wú shēng wú miè zhū fǎ yì ěr jiē rú xū
住、无所安立、无生、无灭，诸法亦尔，皆如虚
kōng wú fēn bié gù wú suǒ fēn bié hé yǐ gù zhū sè kōng gù wú lái
空无分别故无所分别。何以故？诸色空故无来
wú qù shòu xiǎng xíng shí kōng gù yì wú lái wú qù yī qiè
无去，受、想、行、识空故亦无来无去，一切
fǎ kōng gù jiē wú lái wú qù suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ jiē yǐ kōng
法空故皆无来无去。所以者何？一切法皆以空、
wú xiàng wú yuàn wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāo yuè yī qiè fǎ
无相、无愿为趣，彼于是趣不可超越；一切法

jiē yǐ wú zào wú zuò wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè yī qiè
皆以无造、无作为趣，彼于是趣不可超越；一切

fǎ jiē yǐ wú shēng wú qǐ wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè
法皆以无生、无起为趣，彼于是趣不可超越；

yī qiè fǎ jiē yǐ wú xìng wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè yī qiè
一切法皆以无性为趣，彼于是趣不可超越；一切

fǎ jiē yǐ rú mèng wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè yī qiè fǎ
法皆以如梦为趣，彼于是趣不可超越；一切法

jiē yǐ wú wǒ wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè yī qiè fǎ jiē yǐ
皆以无我为趣，彼于是趣不可超越；一切法皆以

wú biān wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè yī qiè fǎ jiē yǐ jì jìng
无边为趣，彼于是趣不可超越；一切法皆以寂静

74 niè pán wú qǔ wú shě wú lái wú qù zuì jí jì miè
、涅槃、无取、无舍、无来、无去、最极、寂灭

wéi qù bǐ yú shì qù bù kě chāoyuè zhū pú sà mó hē sà yù wèi shì
为趣，彼于是趣不可超越。诸菩萨摩诃萨欲为世

jiānshuō rú shì fǎ fā qín jīng jìn qù xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
间说如是法，发勤精进趣向无上正等菩提，

shì wéi pú sà mó hē sà wèi zhū shì jiān zuò suǒ qù gù fā qín jīng jìn qù
是为菩萨摩诃萨为诸世间作所趣故，发勤精进趣

xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
向无上正等菩提。”

ěr shí shàn xiàn biàn bō fó yán shéi yú rú shì shèn shēn bō rě
尔时，善现便白佛言：“谁于如是甚深般若

bō luó mì duō néng shēng xìn jiě ? ”
波罗蜜多能生信解？”

fó gào shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà jiǔ xiū pú sà mó hē sà
佛告善现：“若菩萨摩诃萨久修菩萨摩诃萨

xíng yǐ céng gòng yǎng wú liàng zhū fó yú zhū fó suǒ fā hóng shì yuàn
行，已曾供养无量诸佛，于诸佛所发弘誓愿，

suǒ zhòng shàn gēn jiē yǐ chún shú wú liàng shàn yǒu shè shòu hù niàn nǎi
所种善根皆已纯熟，无量善友摄受护念，乃

yú rú shì shèn shēn bō rě bō luó mì duō néng shēng xìn jiě 。 ”
于如是甚深般若波罗蜜多能生信解。”

jù shòu shàn xiàn fù bō fó yán ruò yú rú shì shèn shēn bō rě
具寿善现复白佛言：“若于如是甚深般若

74 大正藏：静；永乐北藏及龙藏：灭；校勘：静

bō luó mì duō néng shēng xìn jiě shì pú sà mó hē sà yǐ hé wéi zì
波罗蜜多能生信解，是菩萨摩诃萨以何为自
xìng
性？”

fó gào shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yǐ tiáo fú yuǎn lí wéi
佛告善现：“是菩萨摩诃萨以调伏、远离为
zì xìng
自性。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì pú sà mó hē sà dāng hé
具寿善现复白佛言：“是菩萨摩诃萨当何
suǒ qù
所趣？”

fó gào shàn xiàn shì pú sà mó hē sà dāng qù yī qiè zhì zhì
佛告善现：“是菩萨摩诃萨当趣一切智智。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán ruò pú sà mó hē sà qù yī qiè
具寿善现复白佛言：“若菩萨摩诃萨趣一切
zhì zhì zhě néng jué shì qù yì néng xuān shuō yì yǔ yǒu qíng zuò suǒ guī
智智者，能觉是趣亦能宣说，亦与有情作所归
qù
趣。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō ruò pú
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。若菩
sà mó hē sà qù yī qiè zhì zhì zhě néng jué shì qù yì néng xuān shuō
萨摩诃萨趣一切智智者，能觉是趣亦能宣说，
yì yǔ yǒu qíng zuò suǒ guī qù
亦与有情作所归趣。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì pú sà mó hē sà néng wéi
具寿善现复白佛言：“是菩萨摩诃萨能为
nán shì wèi zhuó rú shì jiān gù jiǎ zhòu wǒ dāng dù tuō wú liàng wú
难事，谓著如是坚固甲冑：‘我当度脱无量无
shù wú biān yǒu qíng lìng rù niè pán ér zhū yǒu qíng dōu bù kě dé
数无边有情令入涅槃，而诸有情都不可得。’”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。

fù cì shàn xiàn shì pú sà mó hē sà suǒ zhuó jiǎ zhòu
“复次，善现，是菩萨摩诃萨所著甲冑，
bù zhǔ sè bù wéi sè bù zhǔ shòu xiǎng xíng shí bù wéi shòu
不属色不为色，不属受、想、行、识不为受、

xiǎng xíng shí bù shǔ shēng wén dú jué dì bù wéi shēng wén
想、行、识，不属声闻、独觉地不为声闻、
dú jué dì bù zhǔ pú sà dì bù wéi pú sà dì bù zhǔ fó dì bù wéi
独觉地，不属菩萨地不为菩萨地，不属佛地不为
fó dì suǒ yǐ zhě hé yī yī qiè fǎ jiē wú suǒ zhǔ jiē wú suǒ wéi
佛地。所以者何？以一切法皆无所属、皆无所为。
zhū pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō néng zhuó rú shì jiān
诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多，能著如是坚
gù jiǎ zhòu
固甲冑。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán ruò pú sà mó hē sà néng zhuó
具寿善现复白佛言：“若菩萨摩诃萨能著
rú shì jiān gù jiǎ zhòu xíng shēn bō rě bō luó mì duō jí yú sān chù wú
如是坚固甲冑行深般若波罗蜜多，即于三处无
suǒ zhù zhuó hé děng wéi sān yī shēng wén dì èr dú jué dì
所住著。何等为三？一、声闻地。二、独觉地。
sān rú lái dì
三、如来地。”

fó gào shàn xiàn rǔ guān hé yì zuò rú shì shuō
佛告善现：“汝观何义作如是说？”

shàn xiàn dá yán shēn shēn bō rě bō luó mì duō wú suǒ zhù zhuó
善现答言：“甚深般若波罗蜜多无所住著、
wú néng xiū zhě wú suǒ xiū fǎ wú xiū shí chù yì wú yóu cǐ ér dé
无能修者、无所修法、无修时处，亦无由此而得
75 xiū xí suǒ yǐ zhě hé fēi cǐ bō rě bō luó mì duō shēn shēn yì
修习。所以者何？非此般若波罗蜜多甚深义
zhōng ér yǒu shǎo fēn shí fǎ kě dé míng néng xiū děng shì zūn ruò xiū
中而有少分实法可得名能修等。世尊！若修
xū kōng shì xiū bō rě bō luó mì duō ruò xiū yī qiè fǎ shì xiū bō rě
虚空是修般若波罗蜜多，若修一切法是修般若
bō luó mì duō ruò xiū wú suǒ zhuó shì xiū bō rě bō luó mì duō ruò xiū
波罗蜜多，若修无所著是修般若波罗蜜多，若修
wú suǒ yǒu shì xiū bō rě bō luó mì duō ruò xiū wú shè shòu shì xiū bō
无所有是修般若波罗蜜多，若修无摄受是修般
rě bō luó mì duō ruò xiū chú qiǎn fǎ shì xiū bō rě bō luó mì duō
若波罗蜜多，若修除遣法是修般若波罗蜜多。”

75 大正藏：能；永乐北藏及龙藏：得

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。

fù cì shàn xiàn yīng yī rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì
“复次，善现，应依如是甚深般若波罗蜜
duō zuì shèng xíng zhù guān chá bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà ruò pú sà
多最胜行住，观察不退转菩萨摩诃萨。若菩萨
mó hē sà suī xíng rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō ér yú rú shì
摩诃萨虽行如是甚深般若波罗蜜多，而于如是
shēn shēn bō rě bō luó mì duō wú suǒ zhí zhuó dāng zhī shì wéi bú tuì
甚深般若波罗蜜多无所执著，当知是为不退
zhuǎn pú sà mó hē sà
转菩萨摩诃萨。

fù cì shàn xiàn zhū yǒu bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，诸有不退转菩萨摩诃萨，
bù zhí tā yǔ jí tā jiào chì yǐ wéi zhēn yào fēi dàn xìn tā ér yǒu suǒ
不执他语及他教勅以为真要，非但信他而有所
zuò wén shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō qí xīn bù jīng
作，闻说如是甚深般若波罗蜜多，其心不惊、
bù kǒng bú bù bù chén bú mò wú yí wú huǐ yì bù mí
不恐、不怖、不沉、不没、无疑、无悔亦不迷
mèn yú shēn bō rě bō luó mì duō huān xǐ yào wén shēn xīn xìn shòu
闷，于深般若波罗蜜多，欢喜乐闻、深心信受、
shū chí dú sòng rú lǐ sī wéi wèi tā yǎn shuō cháng wú yàn juàn
书持、读诵、如理思惟、为他演说常无厌倦，
dāng zhī rú shì bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà xiān shì yǐ wén shēn shēn
当知如是不退转菩萨摩诃萨，先世已闻甚深
bō rě bō luó mì duō suǒ yǒu yì qù hé yǐ gù yóu cǐ bú tuì zhuǎn
般若波罗蜜多所有义趣。何以故？由此不退转
pú sà mó hē sà wén shuō rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō qí
菩萨摩诃萨，闻说如是甚深般若波罗蜜多，其
xīn bù jīng bù kǒng bú bù guǎng shuō nǎi zhì wèi tā yǎn shuō wú yàn
心不惊、不恐、不怖，广说乃至为他演说无厌
juàn gù
倦故。”

jù shòu shàn xiàn biàn bō fó yán ruò pú sà mó hē sà wén shuō
具寿善现便白佛言：“若菩萨摩诃萨闻说
rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō qí xīn bù jīng bù kǒng bú
如是甚深般若波罗蜜多，其心不惊、不恐、不

bù guǎngshuō nǎi zhì wèi tā yǎnshuōcháng wú yànjuàn shì pú sà mó
怖，广说乃至为他演说常无厌倦，是菩萨摩

hē sà yún hé xiū xíngshēn bō rě bō luó mì duō
诃萨云何修行甚深般若波罗蜜多？”

fó gào shàn xiàn shì pú sà mó hē sà xiāng xù suí shùn qù
佛告善现：“是菩萨摩诃萨相续、随顺、趣

xiàng lín rù yī qiè zhì zhì yīng zuò rú shì xíngshēn bō rě bō luó mì
向、临入一切智智，应作如是行深般若波罗蜜
duō
多。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì pú sà mó hē sà yún hé
具寿善现复白佛言：“是菩萨摩诃萨云何

xiāng xù suí shùn qù xiàng lín rù yī qiè zhì zhì xíngshēn bō rě bō
相续、随顺、趣向、临入一切智智行深般若波
luó mì duō
罗蜜多？”

fó gào shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xiāng xù suí shùn qù
佛告善现：“若菩萨摩诃萨相续、随顺、趣

xiàng lín rù xū kōng ér xíngshēn bō rě bō luó mì duō shì wéi pú sà
向、临入虚空而行深般若波罗蜜多，是为菩萨

mó hē sà xiāng xù suí shùn qù xiàng lín rù yī qiè zhì zhì xíngshēn
摩诃萨相续、随顺、趣向、临入一切智智行深

bō rě bō luó mì duō suǒ yǐ zhě hé yǐ yī qiè zhì zhì wú liàng wú
般若波罗蜜多。所以者何？以一切智智无量无

biān ruò wú liàng wú biān jí fēi sè yì fēi shòu xiǎng xíng shí
边，若无量无边即非色亦非受、想、行、识，

wú dé wú xiànguān wú zhèng wú dào guǒ wú zhì wú shí
无得、无现观、无证、无道果，无智、无识，

wú shēng wú miè wú chéng wú huài wú qǐ wú jìn wú xiū
无生、无灭，无成、无坏、无起、无尽，无修、

wú zuò wú suǒ cóng lái yì wú suǒ qù wú fāng wú yù yì wú suǒ zhù
无作、无所从来亦无所去，无方、无域亦无所住，

wéi kě shuō wéi wú liàng wú biān
唯可说为无量无边。

shàn xiàn dāng zhī xū kōng wú liàng wú biān gù yī qiè zhì zhì
“善现当知！虚空无量无边故一切智智

yì wú liàng wú biān yī qiè zhì zhì wú liàng wú biān gù wú néng zhèng zhě
亦无量无边，一切智智无量无边故无能证者，

fēi sè néngzhèng yì fēi shòu xiǎng xíng shí néngzhèng fēi bù shī
非色能证亦非受、想、行、识能证，非布施
bō luó mì duō néngzhèng yì fēi jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō
波罗蜜多能证，亦非净戒乃至般若波罗蜜多
néngzhèng suǒ yǐ zhě hé sè jí shì yī qiè zhì zhì shòu xiǎng
能证。所以者何？色即是一切智智，受、想、
xíng shí jí shì yī qiè zhì zhì bù shī bō luó mì duō jí shì yī qiè zhì
行、识即是一切智智，布施波罗蜜多即是一切智
zhì jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō jí shì yī qiè zhì zhì
智，净戒乃至般若波罗蜜多即是一切智智。”

shí tiān dì shì jiānglǐng yù jiè zhūtiān zǐ zhòng dà fàntiānwáng
时，天帝释将欲界诸天子众，大梵天王
jiānglǐng sè jiè zhūtiān zǐ zhòng lái yì fó suǒ dǐng lǐ shuāng zú yòu
将领色界诸天子众，来诣佛所顶礼双足，右
rào sān zā quèzhù yī miàn hé zhǎnggōngjìng jù bó fó yán rú shì
绕三匝却住一面，合掌恭敬俱白佛言：“如是
bō rě bō luó mì duō zuì wéishēnshēn nánjiàn nán cè
般若波罗蜜多最为甚深、难见、难测。”

ěr shí fó gào zhūtiān zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告诸天子言：“如是！如是！如汝所
shuō tiān zǐ dāng zhī wǒ guān cǐ yì chū dé wú shàngzhèngděng jué shí
说。天子当知！我观此义初得无上正等觉时，
yànzuò sī wéi bú yào shuō fǎ xīn zuò shì niàn wǒ suǒzhèng fǎ wēi
宴坐思惟不乐说法，心作是念：‘我所证法微
miào shēnshēn fēi zhū shì jiān zú néng xìn shòu tiān zǐ dāng zhī wǒ
妙甚深，非诸世间卒能信受。’天子当知！我
suǒzhèng fǎ jí shì bō rě bō luó mì duō cǐ fǎ shēnshēn fēi néng
所证法即是般若波罗蜜多，此法甚深，非能
zhèng fēi suǒzhèng wú zhèngchù wú zhèng shí tiān zǐ dāng zhī
证、非所证，无证处、无证时。天子当知！

xū kōngshēnshēn gù cǐ fǎ shēnshēn wǒ shēnshēn gù cǐ fǎ shēnshēn
虚空甚深故此法甚深，我甚深故此法甚深，
yī qiè fǎ wú lái wú qù gù cǐ fǎ shēnshēn yī qiè fǎ wú liàng wú biān
一切法无来无去故此法甚深，一切法无量无边
gù cǐ fǎ shēnshēn yī qiè fǎ wú shēng wú miè gù cǐ fǎ shēnshēn yī
故此法甚深，一切法无生无灭故此法甚深，一
qiè fǎ wú rǎn wú jìng gù cǐ fǎ shēnshēn
切法无染无净故此法甚深。”

shí zhūtiān zǐ fù bó fó yán shèn qí shì zūn xī yǒu
时，诸天子复白佛言：“甚奇！世尊！希有！

shàn shì fó suǒshuō fǎ wēimiàoshènhēn yī qiè shì jiānnán xìn nán jiě
善逝！佛所说法微妙甚深，一切世间难信难解。

suǒ yǐ zhě hé fó suǒshuō fǎ bù wéishèshòu bù wéi qì shě shì jiān
所以者何？佛所说法不为摄受、不为弃舍，世间

yǒuqíngduōxíngshèshòuhuòxíng qì shě shì gù shì jiān yú fó suǒshuō bù
有情多行摄受或行弃舍，是故世间于佛所说不

néng xìn jiě
能信解。”

ěr shí fó gào zhūtiān zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告诸天子言：“如是！如是！如汝所

shuō
说。”

dì sì fēnzhēn rú pǐn dì shí liù zhī yī 第四分真如品第十六之一

ěr shí jù shòushànxiànbìan bó fó yán shì zūn fó suǒshuō
尔时，具寿善现便白佛言：“世尊！佛所说

fǎ wēimiàoshènhēn yú yī qiè fǎ jiē néng suí shùn wú suǒzhàng ài
法微妙甚深，于一切法皆能随顺无所障碍；

fó suǒshuō fǎ wú zhàng ài xiàng yǔ xū kōngděngdōu wú zú jì fó
佛所说法无障碍相，与虚空等都无足迹；佛

suǒshuō fǎ wú dài duìxiàng wú dì èr gù fó suǒshuō fǎ wú yǔ děng
所说法无待对相，无第二故；佛所说法无与等

xiàng wú dí duì gù fó suǒshuō fǎ dōu wú zú jì wú shēngmiè gù
相，无敌对故；佛所说法都无足迹，无生灭故；

fó suǒshuō fǎ dōu wú shēngmiè yī qiè shēngmiè bù kě dé gù fó suǒ
佛所说法都无生灭，一切生灭不可得故；佛所

shuō fǎ dōu wú xī jìng yī qiè xī jìng bù kě dé gù fó suǒshuō fǎ dōu
说法都无蹊径，一切蹊径不可得故；佛所说法都

wú xì lùn fēn bié yánshuō bù kě dé gù
无戏论，分别言说不可得故。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。”

ěr shí yù jiè sè jiè tiān zǐ biàn bó fó yán dà dé shàn
尔时，欲界、色界天子便白佛言：“大德善

xiàn shì zhēn fó zǐ suí rú lái shēng suǒ yǐ zhě hé dà dé shànxiàn
现是真佛子随如来生。所以者何？大德善现
zhū suǒ shuō fǎ yī qiè jiē yǔ kōng xiāng yīng gù
诸所说法，一切皆与空相应故。”

ěr shí shànxiàngào yù sè jiè zhūtiān zǐ yán rǔ děngshuō
尔时，善现告欲、色界诸天子言：“汝等说

wǒ shì zhēn fó zǐ suí rú lái shēng yún hé shànxiàn suí rú lái shēng
我是真佛子随如来生。云何善现随如来生？

wèi suí rú lái zhēn rú shēng gù yī qiè shēng fǎ bù kě dé gù suǒ yǐ
谓随如来真如生故，一切生法不可得故。所以

zhě hé rú lái zhēn rú wú lái wú qù běnxìng bù shēng shànxiànzhēn
者何？如来真如无来无去本性不生，善现真

rú yì wú lái wú qù běnxìng bù shēng gù shuō shànxiàn suí rú lái shēng
如亦无来去本性不生，故说善现随如来生。

rú lái zhēn rú jí yī qiè fǎ zhēn rú yī qiè fǎ zhēn rú jí rú lái zhēn
如来真如即一切法真如，一切法真如即如来真

rú rú shì zhēn rú wú zhēn rú xìng yì wú bù zhēn rú xìng shànxiàn
如，如是真如无真如性，亦无不真如性，善现

zhēn rú yì fù rú shì gù shuō shànxiàn suí rú lái shēng rú lái zhēn rú
真如亦复如是，故说善现随如来生。如来真如

chángzhù wéixiàng shànxiànzhēn rú yì fù rú shì gù shuō shànxiàn suí
常住为相，善现真如亦复如是，故说善现随

rú lái shēng rú lái zhēn rú wú biàn yì wú fēn bié biànzhū fǎ zhuǎn
如来生。如来真如无变异、无分别、遍诸法转，

shànxiànzhēn rú yì fù rú shì gù shuō shànxiàn suí rú lái shēng rú
善现真如亦复如是，故说善现随如来生。如

lai zhēn rú wú suǒguà ài yī qiè fǎ zhēn rú yì wú suǒguà ài ruò rú
来真如无所罣碍，一切法真如亦无所罣碍，若如

lai zhēn rú ruò yī qiè fǎ zhēn rú tóng yī zhēn rú wú èr wú bié
来真如，若一切法真如，同一真如无二无别、

wú zào wú zuò rú shì zhēn rú chángzhēn rú xiàng wú shí fēi zhēn rú
无造无作。如是真如常真如相无时非真如

xiàng yǐ chángzhēn rú xiàng wú shí fēi zhēn rú xiàng gù wú èr wú
相，以常真如相、无时非真如相故，无二无

bié shànxiànzhēn rú yì fù rú shì gù shuō shànxiàn suí rú lái shēng
别，善现真如亦复如是，故说善现随如来生。

rú lái zhēn rú yú yī qiè fǎ wú yì niàn wú fēn bié shànxiànzhēn rú
如来真如于一切法无忆念、无分别，善现真如

yì fù rú shì gù shuōshànxiàn suí rú lái shēng rú lái zhēn rú wú bié
亦复如是，故说善现随如来生。如来真如无别
yì bù kě dé shànxiànzhēn rú yì fù rú shì gù shuōshànxiàn suí
异、不可得，善现真如亦复如是，故说善现随
rú lái shēng rú lái zhēn rú bù lí yī qiè fǎ zhēn rú yī qiè fǎ zhēn
如来生。如来真如不离一切法真如，一切法真
rú bù lí rú lái zhēn rú rú shì zhēn rú chángzhēn rú xiàng wú shí
如不离如来真如，如是真如常真如相，无时
fēi zhēn rú xiàng shànxiànzhēn rú yì fù rú shì gù shuōshànxiàn suí
非真如相，善现真如亦复如是，故说善现随
rú lái shēng suī shuō suí shēng ér wú suǒ suí shēng yǐ shànxiànzhēn rú
如来生。虽说随生而无所随生，以善现真如
bú yì fó gù rú lái zhēn rú fēi guò qù fēi wèi lái fēi xiàn zài yī qiè
不异佛故。如来真如非过去非未来非现在，一切
fǎ zhēn rú yì fēi guò qù fēi wèi lái fēi xiàn zài shànxiànzhēn rú yì fù
法真如亦非过去非未来非现在，善现真如亦复
rú shì gù shuōshànxiàn suí rú lái shēng shànxiànzhēn rú suí rú lái
如是，故说善现随如来生。善现真如随如来
zhēn rú rú lái zhēn rú suí guò qù zhēn rú guò qù zhēn rú suí rú lái
真如，如来真如随过去真如，过去真如随如来
zhēn rú rú lái zhēn rú suí wèi lái zhēn rú wèi lái zhēn rú suí rú lái
真如，如来真如随未来真如，未来真如随如来
zhēn rú rú lái zhēn rú suí xiàn zài zhēn rú xiàn zài zhēn rú suí rú lái
真如，如来真如随现在真如，现在真如随如来
zhēn rú rú lái zhēn rú suí sān shì zhēn rú sān shì zhēn rú suí rú lái
真如，如来真如随三世真如，三世真如随如来
zhēn rú sān shì zhēn rú rú lái zhēn rú wú èr wú bié yī qiè fǎ
真如，三世真如、如来真如无二无别，一切法
zhēn rú shànxiànzhēn rú yì wú èr wú bié gù shuōshànxiàn suí rú lái
真如、善现真如亦无二无别，故说善现随如来
shēng yī qiè pú sà mó hē sà xíngzhēn rú jí shì zhū fó wú shàng
生。一切菩萨摩诃萨行真如，即是诸佛无上
zhèngděng pú tí zhēn rú zhū pú sà mó hē sà yóuzhēn rú gù zhèng
正等菩提真如。诸菩萨摩诃萨由真如故，证
dé wú shàngzhèngděng pú tí shuō míng rú lái yīng zhèngděng jué
得无上正等菩提，说名如来、应、正等觉。
wǒ yú rú shì zhū fǎ zhēn rú shēnshēng xìn jiě gù shuōshànxiàn suí rú
我于如是诸法真如深生信解，故说善现随如

lái shēng dāngshuō rú shì zhēn rú xiàng shí yú cǐ sānqiān dà qiān shì
来生。当说如是真如相时，于此三千大千世
jiè liù zhǒngbiàndòng rú fó zhèng dé wú shàngzhèngděng dà pú tí shí
界六种变动，如佛证得无上正等大菩提时
děng wú chā bié gù shuō shàn xiàn suí rú lái shēng
等无差别，故说善现随如来生。

tiān zǐ dāng zhī rán wǒ shàn xiàn bù yóu sè gù suí rú lái
“天子当知！然我善现不由色故随如来
shēng bù yóu shòu xiǎng xíng shí gù suí rú lái shēng bù yóu
生，不由受、想、行、识故随如来生，不由
yù liú guǒ gù suí rú lái shēng bù yóu yī lái bù huán ā luó hàn
预流果故随如来生，不由一来、不还、阿罗汉
guǒ gù suí rú lái shēng bù yóu dú jué pú tí gù suí rú lái shēng bù
果故随如来生，不由独觉菩提故随如来生，不
yóu zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí gù suí rú lái shēng dàn yóu zhēn
由诸佛无上正等菩提故随如来生，但由真
rú gù suí rú lái shēng
如故随如来生。

tiān zǐ dāng zhī rán wǒ shàn xiàn bù suí sè shēng bù suí shòu
“天子当知！然我善现不随色生，不随受、
xiǎng xíng shí shēng bù suí yù liú guǒ shēng bù suí yī lái bù
想、行、识生，不随预流果生，不随一来、不
huán ā luó hàn guǒ gù shēng bù suí dú jué pú tí shēng bù suí zhū
还、阿罗汉果故生，不随独觉菩提生，不随诸
fó wú shàngzhèngděng pú tí shēng dàn suí zhēn rú shēng gù wǒ shàn
佛无上正等菩提生，但随真如生故，我善
xiàn suí rú lái shēng
现随如来生。”

ěr shí shè lì zǐ bó fó yán shì zūn rú shì zhēn rú shèn
尔时，舍利子白佛言：“世尊！如是真如甚
shēn wēi miào
深微妙。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！如汝所
shuō rú shì zhēn rú shèn shēn wēi miào
说。如是真如甚深微妙。”

dāngshuō rú shì zhēn rú xiàng shí sān bǎi bì chū yǒng jìn zhū lòu
当说如是真如相时，三百苾刍永尽诸漏

xīn dé jiě tuō chéng ā luó hàn fù yǒu wǔ bǎi bì chū ní zhòng yuǎn
心得解脱，成阿罗汉；复有五百苾刍尼众远
chén lí gòu yú zhū fǎ zhōng dé jìng fǎ yǎn wǔ qiān tiān zǐ sù yè
尘离垢，于诸法中得净法眼；五千天子宿业
chéng shú jù shí zhèng dé wú shēng fǎ rěn liù shí pú sà bú shòu zhū
成熟，俱时证得无生法忍；六十菩萨不受诸
lòu xīn dé jiě tuō
漏心得解脱。

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán jīn cǐ zhòng zhōng liù shí pú
尔时，佛告舍利子言：“今此众中六十菩
sà yǐ yú guò qù wǔ bǎi fó suǒ qīn jìn gòng yǎng suī xiū bù shī jìng
萨，已于过去五百佛所亲近供养，虽修布施、净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù ér bú shè shòu shēn bō rě bō
戒、安忍、精进、静虑，而不摄受甚深般若波
luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo qǐ bié yì xiàng xiū bié yì xíng bú rù
罗蜜多方便善巧，起别异相⁷⁶修别异行，不入
pú sà zhèng xìng lí shēng gù yú jīn shí suī wén dà fǎ ér sù yīn lì
菩萨正性离生故，于今时虽闻大法，而宿因力，
bú shòu zhū lòu xīn dé jiě tuō shì gù shè lì zǐ zhū pú sà mó hē
不受诸漏心得解脱。是故，舍利子，诸菩萨摩诃
sà suī yǒu pú sà dào kōng wú xiàng wú yuàn ér bú shè shòu shēn
萨虽有菩萨道、空、无相、无愿，而不摄受甚
shēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo biàn zhèng shí jì duò yú
深般若波罗蜜多方便善巧，便证实实际，堕于
shēng wén huò dú jué dì
声闻或独觉地。

shè lì zǐ pì rú yǒu niǎo qí shēn guǎng dà bǎi yú shàn nà
“舍利子，譬如有鸟，其身广大百踰缮那，
huò fù èr bǎi nǎi zhì wǔ bǎi yú shàn nà liàng chì yǔ wèi chéng huò yǐ
或复二百乃至五百踰缮那量，翅羽未成或已
shuāi xiǔ shì niǎo cóng bǐ sān shí sān tiān tóu shēn ér xià qù shàn bù zhōu
衰朽。是鸟从彼三十三天，投身而下趣瞻部洲，
yú qí zhōng lù xū zuò shì niàn wǒ jīn huán shàng sān shí sān tiān
于其中路歎作是念：‘我今还上三十三天。’
yú rǔ yì yún hé shì niǎo néng hái sān shí sān tiān fǒu
于汝意云何？是鸟能还三十三天不？”

⁷⁶ 大正藏：想；永乐北藏及龙藏：相

shè lì zǐ yuē fú yě shì zūn
舍利子曰：“不也！世尊！”

fó gào shè lì zǐ shì niǎo zhōng lù huò zuò shì yuàn zhì shàn
佛告舍利子：“是鸟中路或作是愿：‘至瞻
bù zhōu dāng lìng wǒ shēn wú sǔn wú kǔ yú yì yún hé shì niǎo suǒ
部洲，当令我身无损无苦。’于意云何？是鸟所
yuàn kě dé suì fǒu
愿可得遂不？”

shè lì zǐ yuē fú yě shì zūn shì niǎo zhì cǐ shàn bù zhōu
舍利子曰：“不也！世尊！是鸟至此瞻部洲
shí qí shēn jué dìng yǒu sǔn yǒu kǔ huò zhì mìng zhōng huò fù jìn sǐ
时，其身决定有损有苦，或致命终，或复近死。
hé yǐ gù shì niǎo shēn dà cóng yuǎn ér duò chì yǔ wèi chéng huò
何以故？是鸟身大从远而堕，翅羽未成或
shuāi xiǔ gù
衰朽故。”

fó gào shè lì zǐ rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō yǒu
佛告舍利子：“如是！如是！如汝所说。有
pú sà shèng shàn nán zǐ děng yì fù rú shì suī fā wú shàng zhèng děng
菩萨乘善男子等亦复如是，虽发无上正等
jué xīn yǐ jīng jìng qié shā shù dà jié qín xiū bù shī jìng jiè ān
觉心，已经殄伽沙数大劫，勤修布施、净戒、安
rěn jīng jìn jìng lù yì xiū kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
忍、精进、静虑，亦修空、无相、无愿解脱门，
ér bú shè shòu shēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo biàn
而不摄受甚深般若波罗蜜多方便善巧，便
zhèng shí jì suì duò shēng wén huò dú jué dì
证实际，遂堕声闻或独觉地。

shè lì zǐ shì pú sà shèng shàn nán zǐ děng suī niàn sān shì
“舍利子，是菩萨乘善男子等，虽念三世
zhū fó shì zūn jiè yùn dìng yùn huì yùn jiě tuō yùn jiě tuō zhī jiàn
诸佛世尊戒蕴、定蕴、慧蕴、解脱蕴、解脱知⁷⁷见
yùn ér xīn qǔ xiàng bù zhī bú jiàn zhū fó shì zūn rú shì wǔ yùn zhēn
蕴，而心取相，不知不见诸佛世尊如是五蕴真
shí gōng dé dàn wén kōng shēng qǔ xiàng zhí zhuó huí xiàng wú shàng zhèng
实功德，但闻空声取相执著，回向无上正

⁷⁷ 大正藏：智；永乐北藏及龙藏：知；

děng pú tí biànduòshēngwénhuò dú jué dì hé yǐ gù shè lì zǐ
等菩提，便堕声闻或独觉地。何以故？舍利子，
shì zhū pú sà yóu bú shèshòushèshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiànshàn
是诸菩萨由不摄受甚深般若波罗蜜多方便善
qiǎo suī chízhǒngzhǒngsuǒ xiū shàngēn huí xiàng pú tí ér wú lì gù
巧，虽持种种所修善根回向菩提，而无力故。”

shí shè lì zǐ biàn bó fó yán rú wǒ jiě fó suǒshuō yì zhě
时，舍利子便白佛言：“如我解佛所说义者，
ruò pú sà shèngshànán zǐ děng yuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
若菩萨乘善男子等，远离般若波罗蜜多方便
shànqiǎo suī jù wú liàng fú dé zī liáng ér yú pú tí huò dé bù
善巧，虽具无量福德资粮，而于菩提或得、不
dé shì gù pú sà mó hē sà zhòng yù dé wú shàngzhèngděng pú tí
得。是故菩萨摩诃萨众欲得无上正等菩提，
jué dìng bù yīngyuǎn lí bō rě bō luó mì duōfāngbiànshànqiǎo
决定不应远离般若波罗蜜多方便善巧。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告舍利子言：“如是！如是！如汝所
shuō
说。”

大般若波罗蜜多经卷第五百四十八

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi sì shí jiǔ
大般若波罗蜜多经卷第五百四十九

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn zhēn rú pǐn dì shí liù zhī èr
第四分真如品第十六之二

ěr shí yù jiè sè jiè tiān zǐ gōng jìng hé zhǎng jù bó fó
尔时，欲界、色界天子恭敬合掌，俱白佛

yán shì zūn bō rě bō luó mì duō zuì wéi shēn shēn jí nán xìn jiě
言：“世尊！般若波罗蜜多最为甚深极难信解。

shì zūn wú shàng zhèng děng pú tí yì zuì shēn shēn jí nán xìn jiě shì
世尊！无上正等菩提亦最甚深极难信解。世

zūn wú shàng zhèng děng pú tí jì nán xìn jiě yì nán zhèng dé
尊！无上正等菩提既难信解亦难证得。”

ěr shí fó gào zhū tiān zǐ yán rú shì rú shì rú rǔ suǒ
尔时，佛告诸天子言：“如是！如是！如汝所

shuō ruò zhū yǒu qíng chéng jiù è huì xià liè jīng jìn xià liè shèng jiě
说。若诸有情成就恶慧，下劣精进、下劣胜解，

wú fāng biàn shàn qiǎo wéi è yǒu suǒ shè yú shēn bō rě bō luó mì duō
无方便善巧，为恶友所摄，于深般若波罗蜜多

shí nán xìn jiě yú fó wú shàng zhèng děng pú tí yì nán xìn jiě yóu sī
实难信解，于佛无上正等菩提亦难信解，由斯

wú shàng zhèng děng pú tí yì nán zhèng dé
无上正等菩提亦难证得。”

ěr shí shàn xiàn biàn bó fó yán rú shì zūn shuō zhū fó wú
尔时，善现便白佛言：“如世尊说诸佛无

shàng zhèng děng pú tí jì nán xìn jiě yì nán zhèng dé yún hé wú shàng
上正等菩提既难信解亦难证得，云何无上

zhèng děng pú tí jí nán xìn jiě yì nán zhèng dé cǐ zhōng dōu wú kě
正等菩提极难信解亦难证得？此中都无可

zhèng dé zhě hé yǐ gù yǐ yī qiè fǎ bì jìng kōng gù kōng zhōng
证得者。何以故？以一切法毕竟空故，空中

wú fǎ néng zhèng yú fǎ suǒ yǐ zhě hé yǐ yī qiè fǎ zì xìng jiē
无法能证余法。所以者何？以一切法自性皆

kōng ruò wèiyǒngduàn rú shì fǎ gù shuō rú shì fǎ cǐ fǎ yì kōng
空，若为永断如是法故说如是法，此法亦空。

yóu cǐ yì gù yú fó wú shàngzhèngděng pú tí ruò néngzhèngzhě
由此义故，于佛无上正等菩提，若能证者、

ruò suǒzhèng fǎ ruò néng zhī zhě ruò suǒ zhī fǎ yī qiè jiē kōng yóu
若所证法、若能知者、若所知法一切皆空。由

cǐ yīn yuán wǒ zuò shì niàn zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí yì kě
此因缘，我作是念：‘诸佛无上正等菩提易可

xìn jiě yì kě zhèng dé fēi nán xìn jiě fēi nánzhèng dé yī yī
信解，易可证得，非难信解、非难证得，以一

qiè fǎ wú bù jiē kōng rú shì xìn zhī biànzhèng dé gù
切法无不皆空，如是信知便证得故。’”

fó gào shànxiàn zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí néng xìn
佛告善现：“诸佛无上正等菩提，能信

jiě zhě jí zhèng dé zhě bù kě dé gù shuō nán xìn jiě jí nánzhèng dé
解者及证得者不可得故，说难信解及难证得；

zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí fēi shí yǒu gù shuō nán xìn jiě jí nán
诸佛无上正等菩提非实有故，说难信解及难

zhèng dé zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú jī jí gù shuō nán xìn
证得；诸佛无上正等菩提无积集故，说难信

jiě jí nánzhèng dé
解及难证得。”

shí shè lì zǐ yǔ shànxiànyán yī yī qiè fǎ bì jìng kōng gù
时，舍利子语善现言：“以一切法毕竟空故，

zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí jí nán xìn jiě shènán kě dé suǒ
诸佛无上正等菩提极难信解、甚难可得。所

yǐ zhě hé yī yī qiè fǎ dōu wú zì xìng jiē rú xū kōng pì rú xū
以者何？以一切法都无自性皆如虚空。譬如虚

kōng bú zuò shì niàn wǒ yú wú shàngzhèngděng pú tí dāng shēng xìn
空不作是念：‘我于无上正等菩提，当生信

jiě jí dāngzhèng dé zhū fǎ yì ěr jiē rú xū kōng dōu wú zì xìng
解及当证得。’诸法亦尔，皆如虚空都无自性，

shì gù wú shàngzhèngděng pú tí jí nán xìn jiě shènánzhèng dé fù
是故无上正等菩提极难信解、甚难证得。复

cì shànxiàn ruò fó wú shàngzhèngděng pú tí yì kě xìn jiě yì
次，善现，若佛无上正等菩提易可信解，易

kě zhèng dé zé bù yīng yǒu rú jìng qié shā zhū pú sà zhòng fā qù wú
可证得，则不应有如殒伽沙诸菩萨众发趣无

shàngzhèngděng pú tí fù huán tuì zhuǎn gù zhī wú shàngzhèngděng
上 正 等 菩 提 复⁷⁸ 还 退 转 ， 故 知 无 上 正 等

pú tí jí nán xìn jiě shènnánzhèng dé
菩 提 极 难 信 解 、 甚 难 证 得 。”

shí jù shòushànxiàn bó shè lì zǐ yán yú yì yún hé sè
时 ， 具 寿 善 现 白 舍 利 子 言 ： “ 于 意 云 何 ？ 色

yú wú shàngzhèngděng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
于 无 上 正 等 菩 提 有 退 转 不 ？ ”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍 利 子 言 ： “ 不 也 ！ 善 现 。”

yú yì yún hé shòu xiǎng xíng shí yú wú shàngzhèng
“ 于 意 云 何 ？ 受 、 想 、 行 、 识 于 无 上 正

děng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
等 菩 提 有 退 转 不 ？ ”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍 利 子 言 ： “ 不 也 ！ 善 现 。”

yú yì yún hé lí sè yǒu fǎ yú wú shàngzhèngděng pú
“ 于 意 云 何 ？ 离 色 ， 有 法 于 无 上 正 等 菩

tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
提 有 退 转 不 ？ ”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍 利 子 言 ： “ 不 也 ！ 善 现 。”

yú yì yún hé lí shòu xiǎng xíng shí yǒu fǎ yú wú
“ 于 意 云 何 ？ 离 受 、 想 、 行 、 识 ， 有 法 于 无

shàngzhèngděng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
上 正 等 菩 提 有 退 转 不 ？ ”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍 利 子 言 ： “ 不 也 ！ 善 现 。”

yú yì yún hé sè zhēn rú yú wú shàngzhèngděng pú tí
“ 于 意 云 何 ？ 色 真 如 于 无 上 正 等 菩 提

yǒu tuì zhuǎnfǒu
有 退 转 不 ？ ”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍 利 子 言 ： “ 不 也 ！ 善 现 。”

yú yì yún hé shòu xiǎng xíng shí zhēn rú yú wú shàng
“ 于 意 云 何 ？ 受 、 想 、 行 、 识 真 如 于 无 上

⁷⁸ 大正藏：后；永乐北藏及龙藏：复

zhèngděng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
正等菩提有退转不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí sè zhēn rú yǒu fǎ yú wú shàngzhèng
“于意云何？离色真如，有法于无上正

děng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
等菩提有退转不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí shòu xiǎng xíng shí zhēn rú yǒu
“于意云何？离受、想、行、识真如，有

fǎ yú wú shàngzhèngděng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
法于无上正等菩提有退转不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

fù cì shè lì zǐ yú yì yún hé sè néngzhèng wú shàng
“复次，舍利子，于意云何？色能证无上

zhèngděng pú tí fǒu
正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé shòu xiǎng xíng shí néngzhèng wú shàng
“于意云何？受、想、行、识能证无上

zhèngděng pú tí fǒu
正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí sè yǒu fǎ néngzhèng wú shàngzhèng
“于意云何？离色，有法能证无上正

děng pú tí fǒu
等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí shòu xiǎng xíng shí yǒu fǎ néng
“于意云何？离受、想、行、识，有法能

zhèng wú shàngzhèngděng pú tí fǒu
证无上正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé sè zhēn rú néngzhèng wú shàngzhèngděng pú
“于意云何？色真如能证无上正等菩

tí fǒu
提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé shòu xiǎng xíng shí zhēn rú néngzhèng
“于意云何？受、想、行、识真如能证

wú shàngzhèngděng pú tí fǒu
无上正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí sè zhēn rú yǒu fǎ néngzhèng wú shàng
“于意云何？离色真如，有法能证无上

zhèngděng pú tí fǒu
正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí shòu xiǎng xíng shí zhēn rú yǒu
“于意云何？离受、想、行、识真如，有

fǎ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí fǒu
法能证无上正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

fù cì shè lì zǐ yú yì yún hé zhēn rú yú wú shàng
“复次，舍利子，于意云何？真如于无上

zhèngděng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
正等菩提有退转不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí zhēn rú yǒu fǎ yú wú shàngzhèngděng
“于意云何？离真如，有法于无上正等

pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
菩提有退转不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxian
舍利子言：“不也！善现。”

fù cì shè lì zǐ yú yì yún hé zhēn rú néngzhèng wú
“复次，舍利子，于意云何？真如能证无

shàngzhèngděng pú tí fǒu
上正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍利子言：“不也！善现。”

yú yì yún hé lí zhēn rú yǒu fǎ néngzhèng wú shàng
“于意云何？离真如，有法能证无上

zhèngděng pú tí fǒu
正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍利子言：“不也！善现。”

fù cì shè lì zǐ yú yì yún hé pō yǒu fǎ fēi jí sè
“复次，舍利子，于意云何？颇有法非即色

děng fēi lí sè děng fēi jí zhēn rú fēi lí zhēn rú yú wú shàng
等、非离色等，非即真如、非离真如，于无上

zhèngděng pú tí yǒu tuì zhuǎnfǒu
正等菩提有退转不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍利子言：“不也！善现。”

fù cì shè lì zǐ yú yì yún hé pō yǒu fǎ fēi jí sè
“复次，舍利子，于意云何？颇有法非即色

děng fēi lí sè děng fēi jí zhēn rú fēi lí zhēn rú néngzhèng
等、非离色等，非即真如、非离真如，能证

wú shàngzhèngděng pú tí fǒu
无上正等菩提不？”

shè lì zǐ yán fú yě shànxiàn
舍利子言：“不也！善现。”

shí jù shòushànxiànwèishè lì zǐ yán ruò yī qiè fǎ dì gù
时，具寿善现谓舍利子言：“若一切法谛故、

zhù gù dōu wú suǒ yǒu jiē bù kě dé shuō hé děng fǎ kě yú wú shàng
住故，都无所有皆不可得，说何等法可于无上

zhèngděng pú tí ér yǒu tuì zhuǎn
正等菩提而有退转？”

shí shè lì zǐ yǔ shànxiànyán rú rén zhě suǒ shuō wú shēng
时，舍利子语善现言：“如仁者所说，无生

fǎ rěn zhōng dōu wú yǒu fǎ yì wú pú sà kě yú wú shàngzhèngděng pú
法忍中都无有法，亦无菩萨可于无上正等菩

tí shuō yǒu tuì zhuǎn ruò ěr hé gù fó shuō sān zhǒng zhù pú sà shèng
提说有退转。若尔，何故佛说三种住菩萨乘
bǔ tè qié luó dàn yīng shuō yī yòu rú rén shuō yīng wú sān shèng pú
补特伽罗，但应说一？又如仁说，应无三乘菩
sà chā bié wéi yīng yǒu yī zhèng děng jué shèng
萨差别，唯应有一正等觉乘。”

shí mǎn cí zǐ biàn bó jù shòu shè lì zǐ yán yīng wèn shàn
时，满慈子便白具寿舍利子言：“应问善
xiàn wéi xǔ yǒu yī pú sà shèng fǒu rán hòu kě nán yīng wú sān shèng
现：为许有一菩萨乘不？然后可难：应无三乘
jiàn lì chā bié wéi yīng yǒu yī zhèng děng jué shèng
建立差别，唯应有一正等觉乘。”

shí shè lì zǐ wèn shàn xiàn yán wéi xǔ yǒu yī pú sà shèng
时，舍利子问善现言：“为许有一菩萨乘
fǒu 不？”

shàn xiàn bào yán yú yì yún hé zhēn rú zhōng pō yǒu sān
善现报言：“于意云何？真如中颇有三
shèng chā bié fǒu 乘差别不？”

shè lì zǐ yán fú yě shàn xiàn zhēn rú shàng wú sān xiàng
舍利子言：“不也！善现，真如尚无三相
kě dé kuàng yú qí nèi yǒu bié sān shèng
可得，况于其内有别三乘！”

yú yì yún hé zhēn rú zhōng pō yǒu yī shèng kě dé fǒu
“于意云何？真如中颇有一乘可得不？”

shè lì zǐ yán fú yě shàn xiàn zhēn rú shàng wú yī xiàng
舍利子言：“不也！善现，真如尚无一相
kě dé kuàng yú qí nèi ér yǒu yī shèng
可得，况于其内而有一乘！”

yú yì yún hé pō zhēn rú zhōng jiàn yǒu yī fǎ yī pú sà
“于意云何？颇真如中见有一法、一菩萨
fǒu 不？”

shè lì zǐ yán fú yě shàn xiàn
舍利子言：“不也！善现。”

shí jù shòu shàn xiàn wèi shè lì zǐ yán ruò yī qiè fǎ dì gù
时，具寿善现谓舍利子言：“若一切法谛故、

zhù gù dōu wú suǒ yǒu jiē bù kě dé pú sà yì ěr yún hé zūn
住故，都无所有、皆不可得，菩萨亦尔，云何尊
zhě kě zuò shì niàn cǐ shì shēng wén cǐ shì dú jué cǐ shì pú sà
者可作是念：此是声闻、此是独觉、此是菩萨，
rú shì wéi sān rú shì wéi yī
如是为三、如是为一？

shè lì zǐ ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ dōu wú suǒ dé
“舍利子，若菩萨摩诃萨于一切法都无所得，
yú fǎ zhēn rú yì wú suǒ dé yú zhū pú sà yì wú suǒ dé yú zhū rú
于法真如亦无所得，于诸菩萨亦无所得，于诸如
lái yì wú suǒ dé dāng zhī shì wéi zhēn shí pú sà shè lì zǐ ruò
来亦无所得，当知是为真实菩萨。舍利子，若
pú sà mó hē sà wén shuō zhēn rú wú chā bié xiàng bù jīng bú bù
菩萨摩诃萨闻说真如无差别相，不惊、不怖、
bù chén bú mò shì pú sà mó hē sà jí zhèng wú shàng zhèng děng pú
不沉、不没，是菩萨摩诃萨疾证无上正等菩
tí yú qí zhōng jiān dìng wú tuì zhuǎn
提，于其中间定无退转。”

ěr shí shì zūn zàn shàn xiàn yuē shàn zāi shàn zāi rǔ jīn
尔时，世尊赞善现曰：“善哉！善哉！汝今
nǎi néng wéi zhū pú sà shàn shuō fǎ yào rǔ zhī suǒ shuō jiē shì rú lái wēi
乃能为诸菩萨善说法要，汝之所说皆是如来威
shén zhī lì shàn xiàn dāng zhī ruò pú sà mó hē sà yú fǎ zhēn rú bù
神之力。善现当知！若菩萨摩诃萨于法真如不
kě dé xiàng shēn shēng xìn jiě zhī yī qiè fǎ wú chā bié xiàng wén shuō
可得相深生信解，知一切法无差别相，闻说
rú shì zhū fǎ zhēn rú bù kě dé xiàng bù jīng bú bù bù chén
如是诸法真如不可得相，不惊、不怖、不沉、
bú mò shì pú sà mó hē sà jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí
不没，是菩萨摩诃萨疾证无上正等菩提。”

shí shè lì zǐ biàn bó fó yán ruò pú sà mó hē sà chéng jiù
时，舍利子便白佛言：“若菩萨摩诃萨成就
cǐ fǎ jí zhèng wú shàng zhèng děng jué yé
此法，疾证无上正等觉耶？”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rú shì rú shì ruò pú sà mó
尔时佛告舍利子言：“如是！如是！若菩萨摩
hē sà chéng jiù cǐ fǎ jí zhèng wú shàng zhèng děng pú tí bú duò
诃萨成就此法，疾证无上正等菩提，不堕

shēngwén dú jué dǐng dì
声闻、独觉等地。”

ěr shí shànxiàn biàn bó fó yán ruò pú sà mó hē sà yù jí
尔时，善现便白佛言：“若菩萨摩诃萨欲疾
zhèng dé suǒ qiú wú shàng zhèng děng pú tí yīng yún hé zhù yún hé yīng
证得所求无上正等菩提，应云何住？云何应
xué
学？”

fó gào shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yù jí zhèng dé suǒ qiú
佛告善现：“若菩萨摩诃萨欲疾证得所求
wú shàng zhèng děng pú tí yú zhū yǒu qíng yīng píng děng zhù yú zhū yǒu
无上正等菩提，于诸有情应平等住，于诸有
qíng yīng qǐ děng xīn cí xīn bēi xīn xǐ xīn shě xīn lì yì xīn
情应起等心、慈心、悲心、喜心、舍心、利益心、
ān lè xīn tiáo róu xīn gōng jìng xīn wú sǔn xīn wú hài xīn zhì
安乐心、调柔心、恭敬心、无损心、无害心、质
zhí xīn rú fù xīn rú mǔ xīn rú xiōng dì xīn rú zǐ mèi xīn
直心、如父心、如母心、如兄弟心、如姊妹心、
wéi yī hù xīn yì yǐ cǐ xīn yīng yǔ qí yǔ shànxiàn dāng zhī ruò
为依怙心，亦以此心应与其语。善现当知！若
pú sà mó hē sà yù jí zhèng dé suǒ qiú wú shàng zhèng děng pú tí yú
菩萨摩诃萨欲疾证得所求无上正等菩提，于
zhū yǒu qíng yīng rú shì zhù yīng rú shì xué
诸有情应如是住、应如是学。”

dì sì fēn bú tuì xiàng pǐn dì shí qī 第四分不退相品第十七

ěr shí shànxiàn fù bó fó yán wǒ děng dāng yǐ hé xíng
尔时，善现复白佛言：“我等当以何行、
zhuàng xiàng zhī shì bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
状、相，知是不退转菩萨摩诃萨？”

fó gào shànxiàn ruò pú sà mó hē sà néng rú shí zhī ruò yì
佛告善现：“若菩萨摩诃萨能如实知若异
shēng dì ruò shēngwén dì ruò dú jué dì ruò pú sà dì ruò rú
生地、若声闻地、若独觉地、若菩萨地、若如
lái dì rú shì zhū dì suī shuō yǒu yì ér yú zhū fǎ zhēn rú xìng zhōng
来地，如是诸地虽说有异，而于诸法真如性中

wú biàn yì wú fēn bié jiē wú èr wú èr fēn shì pú sà mó hē
无变异、无分别，皆无二、无二分。是菩萨摩诃
sà suī shí wù rù zhū fǎ zhēn rú yì shí ān zhù zhū fǎ zhēn rú wú suǒ
萨虽实悟入诸法真如，亦实安住诸法真如无所
fēn bié yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn gù shì pú sà mó hē sà jì shí wù
分别，以无所得为方便故。是菩萨摩诃萨既实悟
rù zhū fǎ zhēn rú suī wén zhēn rú yǔ yī qiè fǎ wú èr wú bié ér wú
入诸法真如，虽闻真如与一切法无二无别而无
yí zhì shì pú sà mó hē sà jì shí ān zhù zhū fǎ zhēn rú chū zhēn rú
疑滞。是菩萨摩诃萨既实安住诸法真如，出真如
yǐ suī wén zhū fǎ zhǒng zhǒng yì xiàng ér yú qí zhōng wú suǒ zhí zhuó
已，虽闻诸法种种异相，而于其中无所执著
yì wú yí zhì bú zuò shì niàn cǐ shì rú shí cǐ bù rú shí
亦无疑滞，不作是念：‘此事如实，此不如实。’
suī wú cǐ niàn ér yú zhū fǎ néng rú shí zhī shì pú sà mó hē sà
虽无此念，而于诸法能如实知。是菩萨摩诃萨
zhōng bù qīng ěr ér fā yǔ yán zhū yǒu suǒ shuō jiē yǐn yì lì ruò wú
终不轻尔而发语言，诸有所说皆引义利，若无
yì lì zhōng bù fā yán shì pú sà mó hē sà zhōng bù guān tā hǎo è
义利终不发言。是菩萨摩诃萨终不观他好恶
cháng duǎn píngděng lián mǐn ér wèi shuō fǎ ruò pú sà mó hē sà chéng
长短，平等怜愍而为说法。若菩萨摩诃萨成
jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí
就如是诸行、状、相，定于无上正等菩提
bú fù tuì zhuǎn
不复退转。

fù cì shàn xiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
zhōng bù yào guān wài dào shā mén pó luó mén děng xíng xiàng yán shuō bǐ
终不乐观外道沙门、婆罗门等形相言说。彼
zhū shā mén pó luó mén děng yú suǒ zhī fǎ shí zhī shí jiàn huò néng
诸沙门、婆罗门等，于所知法实知实见，或能
shī shè zhèng jiàn fǎ mén wú yǒu shì chù shì pú sà mó hē sà zhōng bù
施設正见法门，无有是处。是菩萨摩诃萨终不
lǐ jìng zhū yú tiān shén rú zhū shì jiān wài dào suǒ shì yì zhōng bù yǐ
礼敬诸余天神，如诸世间外道所事，亦终不以
zhǒng zhǒng huā fán tú sǎn děng xiāng yī fú yīng luò bǎo chuāng
种种华鬘、涂散等香、衣服、璎珞、宝幢、

fān gài jì yuè dēngmínggòngyǎngtiānshén jí zhū wàidào ruò pú sà
幡盖、伎乐、灯明供养天神及诸外道。若菩萨
mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng
摩诃萨成就如是诸行、状、相，定于无上
zhèngděng pú tí bú fù tuì zhuǎn
正等菩提不复退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
bú duò è qù bú shòu nǚ shēn yì bù shēng yú bēi jiànzhǒng zú chú
不堕恶趣，不受女身，亦不生于卑贱种族，除
wèi dù tuō bǐ lèi yǒuqíngxiàntóng lèi shēngfāngbiànshèshòu shì pú sà
为度脱彼类有情现同类生方便摄受。是菩萨
mó hē sà chángyào shòuxíng shí shàn yè dào zì lí hài shēngmìng nǎi zhì
摩诃萨常乐受行十善业道，自离害生命乃至
xié jiàn yì quàn tā lí hài shēngmìng nǎi zhì xié jiàn zì shòuxíng shí
邪见，亦劝他离害生命乃至邪见，自受行十
shàn yè dào yì quàn tā shòuxíng shí shàn yè dào shì xiàn quàngǎo
善业道，亦劝他受行十善业道，示现、劝导、
zàn lì qìng xǐ shèshòuyǒuqínglìng qí jiān gù shì pú sà mó hē sà
赞励、庆喜、摄受有情令其坚固。是菩萨摩诃萨
nǎi zhì mèngzhōng yì bú xiànxíng shí è yè dào yì bú xiàn qǐ è bú
乃至梦中亦不现行十恶业道，亦不现起恶不
shàn xīn nǎi zhì mèngzhōng yì chángshòuxué shí shàn yè dào ruò pú sà
善心，乃至梦中亦常受学十善业道。若菩萨
mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng
摩诃萨成就如是诸行、状、相，定于无上
zhèngděng pú tí bú fù tuì zhuǎn
正等菩提不复退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
zhū suǒ shòu chí sī wéi dú sòngzhǒngzhǒng jīng diǎn lìng jí tōng lì
诸所受持、思惟、读诵种种经典令极通利，
jiē wèi lì lè yī qiè yǒuqíng héngzuò shì niàn wǒ yǐ cǐ fǎ wèi zhū
皆为利乐一切有情，恒作是念：‘我以此法为诸
yǒuqíng xuānshuō kāi shì dāng lìng yī qiè fǎ yuàn mǎn zú fù chí rú shì
有情宣说开示，当令一切法愿满足。复持如是
fǎ shī shàngēn yǔ zhū yǒuqíng píngděng gòngyǒu huí xiàng wú shàng zhèng
法施善根，与诸有情平等共有回向无上正

děng pú tí ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng
等菩提。’若菩萨摩诃萨成就如是诸行、状、
xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì zhuǎn
相，定于无上正等菩提不复退转。

fù cì shàn xiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
yú fó suǒ shuō shēn fǎ mén zhōng bù shēng yú yí huò yóu yù
于佛所说甚深法门，终不生于疑惑、犹豫，
yì bù mí mèn huān xǐ xìn shòu zhū suǒ fā yán jiē wéi ráo yì zhī
亦不迷闷，欢喜信受；诸所发言皆为饶益，知
liàng ér shuō yán cí róu ruǎn qǐn mèi qīng shǎo fán nǎo bù xíng rù chū wǎng
量而说言词柔软；寢寐轻少烦恼不行，入出往
lái xīn bù mí miù héng shí ān zhù zhèng niàn zhèng zhī jìn zhǐ wēi yí
来心不迷谬；恒时安住正念正知，进止威仪、
xíng zhù zuò wò jǔ zú xià zú yì fù rú shì zhū suǒ yóu lǚ bì guān qí
行住坐卧、举足下足亦复如是；诸所游履必观其
dì ān xiáng xì niàn zhí shì ér xíng yùn dòng yǔ yán cháng wú cù bào
地，安详系念直视而行，运动语言常无卒暴；
zhū suǒ shòu yòng wò jù yī fú jiē cháng xiāng jié wú zhū chòu huì yì
诸所受用卧具、衣服皆常香洁无诸臭秽，亦
wú gòu nì jǐ shī děng chóng héng yào qīng jìng cháng wú jí bìng shēn
无垢腻虻虱等虫；恒乐清静常无疾病，身
zhōng wú yǒu bā wàn hù chóng suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà shàngēn
中无有八万户虫。所以者何？是诸菩萨善根
zēng shàng chū guò shì jiān rú rú shàngēn jiàn jiàn zēng zhǎng rú shì rú
增上出过世间，如如善根渐渐增长，如是如
shì shēn xīn qīng jìng yóu cǐ yīn yuán shì zhū pú sà shēn xīn jiān gù yóu
是身心清净。由此因缘，是诸菩萨身心坚固犹
ruò jīn gāng bù wéi wéi yuán zhī suǒ qīn nǎo ruò pú sà mó hē sà chéng
若金刚，不为违缘之所侵恼。若菩萨摩诃萨成
jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí
就如是诸行、状、相，定于无上正等菩提
bú fù tuì zhuǎn
不复退转。”

ěr shí shàn xiàn biàn bó fó yán shì pú sà mó hē sà yún hé
尔时，善现便白佛言：“是菩萨摩诃萨云何

yīng zhī xīn cháng qīng jìng
应知心常清净？”

fó gào shàn xiàn shì pú sà mó hē sà rú rú shàngēn jiàn jiàn
佛告善现：“是菩萨摩诃萨如如善根渐渐

zēngzhǎng rú shì rú shì xīn zhōng yī qiè chǎn qū jiǎokuáng jiē yǒng
增长，如是如是心中一切谄曲、矫诳皆永

bù xíng yóu cǐ yīn yuán yī qiè fán nǎo jí yú bú shàn jiē yǒng xī miè
不行。由此因缘，一切烦恼及余不善皆永息灭，

yì chāoshēng wén jí dú jué dì jí qù wú shàng zhèng děng pú tí shì
亦超声闻及独觉地，疾趣无上正等菩提，是

gù yīng zhī xīn cháng qīng jìng
故应知心常清净。

fù cì shàn xiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

bú zhòng lì yǎng bú xùn míng yù xīn lí jí qiān shēn wú qiān shī
不重利养、不徇名誉，心离嫉悭、身无愆失，

yú zhū yǐn shí yī fú wò jù yī yào zī cái bù shēng dān zhuó
于诸饮食、衣服、卧具、医药、资财不生耽著，

wén shēn fǎ xīn bù mí miù zhì huì shēn gù gōng jìng xìn shòu suí suǒ
闻甚深法心不迷谬，智慧深固恭敬信受，随所

tīng wén jiē néng huì rù shēn shēn bō rě bō luó mì duō zhū suǒ zào zuò shì
听闻皆能会入甚深般若波罗蜜多，诸所造作世

jiān shì yè yì yī bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo huì rù fǎ xìng
间事业亦依般若波罗蜜多方便善巧会入法性，

bú jiàn yī shì chū fǎ xìng zhě shè yǒu bù yǔ fǎ xìng xiāng yìng yì néng
不见一事出法性者，设有不与法性相应，亦能

fāng biàn huì rù bō rě bō luó mì duō shēn shēn lǐ qù yóu sī bú jiàn chū
方便会入般若波罗蜜多甚深理趣，由斯不见出

fǎ xìng zhě ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng
法性者。若菩萨摩诃萨成就如是诸行、状、相，

dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì zhuǎn
定于无上正等菩提不复退转。

fù cì shàn xiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

shè yǒu è mó xiàn qián huà zuò bā dà dì yù fù yú yī yī dà dì yù
设有恶魔现前化作八大地狱，复于一一大地狱

zhōng huà zuò wú liàng bǎi qiān pú sà jiē bèi měng yàn jiāo chéng shāo rán
中，化作无量百千菩萨，皆被猛焰交彻烧然，

gè shòu xīn suān chǔ dú dà kǔ zuò shì huà yǐ gào bú tuì zhuǎn zhū pú
各受辛酸楚毒大苦；作是化已，告不退转诸菩

sà yán cǐ zhū pú sà jiē shòu wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn
萨言：‘此诸菩萨皆受无上正等菩提不退转

jì gù duò rú shì dà dì yù zhōng héngshòu rú sī zhǒngzhǒng jù kǔ
记，故堕如是大地狱中，恒受如斯种种剧苦。

rǔ děng pú sà jì shòu wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì yì
汝等菩萨既受无上正等菩提不退转记，亦

dāng duò cǐ dà dì yù zhōng shòu zhū jù kǔ fó shòu rǔ děng dà dì yù
当堕此大地狱中受诸剧苦。佛授汝等大地狱

zhōngshòu jí kǔ jì fēi shòu wú shàngzhèngděng pú tí bú tuì zhuǎn jì
中受极苦记，非授无上正等菩提不退转记。

shì gù rǔ děng yīng jí shě qì dà pú tí xīn kě dé miǎn tuō cǐ dì yù
是故汝等应疾舍弃大菩提心，可得免脱此地狱

kǔ dāng shēng tiān shàng huò shēng rén zhōng shòu zhū miào lè shì shí
苦，当生天上或生人中受诸妙乐。’是时，

bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà jiàn wén cǐ shì qí xīn bú dòng yì bù jīng
不退转菩萨摩诃萨见闻此事，其心不动亦不惊

yí dàn zuò shì niàn shòu bú tuì zhuǎn jì pú sà mó hē sà ruò duò
疑，但作是念：‘受不退转记菩萨摩诃萨若堕

è qù shòu zhū kǔ nǎo bù néng miǎn tuō bì wú shì chù jīn jiàn wén
恶趣，受诸苦恼不能免脱，必无是处。今见闻

zhě dìng shì è mó suǒ zuò suǒ shuō jiē fēi shí yǒu ruò pú sà mó hē
者定是恶魔所作所说，皆非实有。’若菩萨摩诃

sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàngzhèngděng
萨成就如是诸行、状、相，定于无上正等

pú tí bú fù tuì zhuǎn
菩提不复退转。

fù cì shàn xiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

shè yǒu è mó zuò shā mén xiàng lái zhì qí suǒ shuō rú shì yán rǔ xiān
设有恶魔作沙门像，来至其所说如是言：‘汝先

suǒ wén shòu chí dú sòng shēn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yīng jīng diǎn
所闻受持、读诵甚深般若波罗蜜多相应经典

jiē shì xié shuō yīng jí shě qì wù wèi wéi zhēn rǔ děng ruò néng sù jí
皆是邪说，应疾舍弃勿谓为真。汝等若能速疾

qì shě wǒ dāng jiào rǔ zhēn jìng fó fǎ lìng rǔ sù zhèng wú shàng pú
弃舍，我当教汝真净佛法，令汝速证无上菩

tí rǔ xiān suǒ wén fēi zhēn fó yǔ shì wén sòng zhě xū kuáng zhuàn jí
提。汝先所闻非真佛语，是文颂者虚诞撰集，

wǒ zhī suǒshuō shì zhēn fó yǔ shànxiàndāng zhī ruò pú sà mó hē
我之所说是真佛语。’ 善现当知！若菩萨摩诃
sà wén rú shì yǔ xīn dòng jīng yí dāng zhī wèishòu bú tuì zhuǎn jì
萨闻如是语心动惊疑，当知未受不退转记。
ruò pú sà mó hē sà wén rú shì shuō qí xīn bú dòng yì bù jīng yí
若菩萨摩诃萨闻如是说，其心不动亦不惊疑，
dàn suí wú zuò wú xiàng wú shēng fǎ xìng ér zhù shì pú sà mó hē
但随无作、无相、无生法性而住，是菩萨摩诃
sà zhū yǒu suǒ zuò bú xìn tā yǔ bù suí tā jiào ér biàndòng zhuǎn rú
萨诸有所作不信他语，不随他教而便动转，如
ā luó hàn zhū yǒu suǒ wéi bú xìn tā yǔ xiànzhèng fǎ xìng wú huò wú yí
阿罗汉诸有所为不信他语，现证法性无惑无疑，
yī qiè è mó bù néng qīng dòng rú shì bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
一切恶魔不能倾动。如是不退转菩萨摩诃萨，
yī qiè shēng wén dú jué wài dào zhū è mó děng bù néng pò huài
一切声闻、独觉、外道、诸恶魔等不能破坏，
lìng yú pú tí ér shēng tuì qū ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì
令于菩提而生退屈。若菩萨摩诃萨成就如是
zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì
诸行、状、相，定于无上正等菩提不复退
zhuǎn
转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
shè yǒu è mó lái zhì qí suǒ zhà xiàn qīn yǒu zuò rú shì yán rǔ děng
设有恶魔来至其所，诈现亲友作如是言：‘汝等
suǒ xíng shì shēng sǐ fǎ fēi pú sà xíng rǔ děng jīn yīng xiū jìn kǔ dào
所行是生死法非菩萨行，汝等今应修尽苦道，
sù jìn zhòng kǔ dé bō niè pán shì shí è mó jí wèi pú sà shuō duò
速尽众苦得般涅槃。’是时，恶魔即为菩萨说堕
shēng sǐ xiāng sì dào fǎ gào pú sà yán cǐ shì zhēn dào rǔ xiū
生死相似道法，告菩萨言：‘此是真道，汝修
cǐ dào sù jìn yī qiè shēng lǎo bìng sǐ dé bō niè pán xiàn zài kǔ shēn
此道，速尽一切生老病死得般涅槃。现在苦身
shàng yīng yàn shě kuàng gèng qiú shòu dāng lái kǔ shēn yí zì shěn sī shě
尚应厌舍，况更求受当来苦身！宜自审思舍
xiān suǒ xìn shì pú sà mó hē sà wén bǐ yǔ shí qí xīn bú dòng yì
先所信。’是菩萨摩诃萨闻彼语时，其心不动亦

bù jīng yí dànzuò shì niàn rú shì shuōzhědìng shì è mó shí
不惊疑，但作是念：‘如是说者定是恶魔。’时，

bǐ è mó fù yǔ pú sà yù wén pú sà wú yì xíng yé wèi zhū pú
彼恶魔复语菩萨：‘欲闻菩萨无益行耶？谓诸菩

sà jīng rú jìng qié shā shù dà jié yǐ wú liàngzhǒngshàngmiào gòng jù
萨经如殒伽沙数大劫，以无量种上妙供具

gòngyǎngzhū fó fù yú jìng qié shāděng fó suǒ xiū wú liàngzhǒng nán
供养诸佛，复于殒伽沙等佛所，修无量种难

xíng kǔ xíng qīn jìn chéng shì rú jìng qié shā zhū fó shì zūn qǐng wèn wú
行苦行，亲近承事如殒伽沙诸佛世尊，请问无

liàng wú biān pú sà suǒ yīng xiū dào jìng qié shāděng zhū fó shì zūn rú
量无边菩萨所应修道；殒伽沙等诸佛世尊，如

suǒ qǐng wèn cì dì wèi shuō shì zhū pú sà mó hē sà zhòng rú fó jiào jiè
所请问次第为说。是诸菩萨摩诃萨众如佛教诫，

jīng qín xiū xué jīng wú liàng jié shàng bù néng zhèng suǒ qiú wú shàng zhèng
精勤修学经无量劫，尚不能证所求无上正

děng pú tí kuàng jīn rǔ děng kě néng zhèng dé shì shí pú sà
等菩提，况今汝等可能证得！’是时，菩萨

sūi wén qí yán ér xīn bú dòng yì wú yí huò
虽闻其言，而心不动亦无疑惑。

shí bǐ è mó fù yú shì chù huà zuò wú liàng bì chū xíng
“时，彼恶魔复于是处，化作无量苾刍形

xiàng gào pú sà yuē cǐ zhū bì chū jiē yú guò qù jīng wú shù jié xiū
像，告菩萨曰：‘此诸苾刍皆于过去经无数劫修

wú liàngzhǒng nán xíng kǔ xíng ér bù néng dé wú shàng pú tí jīn jiē
无量种难行苦行，而不能得无上菩提，今皆

tuì zhù ā luó hàn guǒ yún hé rǔ děng néng zhèng pú tí shì zhū pú
退住阿罗汉果，云何汝等能证菩提？’是诸菩

sà jiàn wén cǐ yǐ jí zuò shì niàn dìng shì è mó wèi rǎo luàn wǒ zuò
萨见闻此已，即作是念：‘定是恶魔为扰乱我作

rú shì shì dìng wú pú sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō zhì yuán mǎn wèi
如是事，定无菩萨修行般若波罗蜜多至圆满位，

bú zhèng wú shàng zhèng děng pú tí tuì zhù shēng wén dú jué děng dì
不证无上正等菩提，退住声闻、独觉等地。’

fù zuò shì niàn ruò zhū pú sà rú fó suǒ shuō xiū pú sà xíng bú zhèng
复作是念：‘若诸菩萨如佛所说修菩萨行，不证

wú shàng zhèng děng pú tí bì wú shì chù dāng zhī jīn zhě suǒ jiàn suǒ
无上正等菩提，必无是处。当知今者所见所

wén dìng shì è mó suǒ zuò suǒ shuō ruò pú sà mó hē sà chéng jiù
闻，定是恶魔所作所说。’若菩萨摩诃萨成就
rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú
如是诸行、状、相，定于无上正等菩提不
fù tuì zhuǎn
复退转。

fù cì shàn xiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
shè yǒu è mó zuò bì chū xiàng lái zhì qí suǒ yù lìng yàn bèi wú shàng pú
设有恶魔作苾刍像来至其所，欲令厌背无上菩
tí zuò rú shì yán yī qiè zhì zhì yǔ xū kōng děng wú xìng wéi xìng
提，作如是言：‘一切智智与虚空等，无性为性，
zì xiàng běn kōng zhū fǎ yì ěr yǔ xū kōng děng wú xìng wéi xìng
自相本空，诸法亦尔，与虚空等，无性为性。
zì xiàng kōng zhōng wú yǒu yī fǎ kě míng néng zhèng wú yǒu yī fǎ kě
自相空中，无有一法可名能证，无有一法可
míng suǒ zhèng zhèng chù zhèng shí jí yóu cǐ zhèng yì bù kě dé jì
名所证，证处、证时及由此证亦不可得。既
yī qiè fǎ yǔ xū kōng děng wú xìng wéi xìng zì xiàng běn kōng rǔ děng
一切法与虚空等，无性为性，自相本空，汝等
yún hé táng shòu qín kǔ qiú zhèng wú shàng zhèng děng pú tí rǔ xiān
云何唐受勤苦，求证无上正等菩提？汝先
suǒ wén zhū pú sà zhòng yīng qiú wú shàng zhèng děng pú tí jiē shì mó
所闻诸菩萨众应求无上正等菩提，皆是魔
shuō fēi zhēn fó yǔ rǔ děng yīng shě qiú zhèng wú shàng zhèng děng jué xīn
说非真佛语。汝等应舍求证无上正等觉心，
wù yú cháng yè wèi zhū yǒu qíng zì shòu qín kǔ suī xíng zhǒng zhǒng nán
勿于长夜为诸有情自受勤苦，虽行种种难
xíng kǔ xíng yù qiú pú tí zhōng bù néng dé shì pú sà mó hē sà wén
行苦行，欲求菩提终不能得。’是菩萨摩诃萨闻
shuō rú shì hē jiàn yǔ shí néng shěn guān chá cǐ è mó shì yù
说如是呵谏语时，能审观察：‘此恶魔事，欲
tuì bài wǒ dà pú tí xīn wǒ jīn bù yīng xìn shòu bǐ shuō tuì shī suǒ fā
退败我大菩提心，我今不应信受彼说退失所发
dà pú tí xīn yīng gèng jiān láo zhōng wú dòng zhuǎn ruò pú sà mó hē
大菩提心，应更坚牢终无动转。’若菩萨摩诃
sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng
萨成就如是诸行、状、相，定于无上正等

pú tí bú fù tuì zhuǎn

菩提不复退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

yù rù chūjìng lǜ nǎi zhì dì sì jìng lǜ jí suí yì néng rù shì pú sà
欲入初静虑乃至第四静虑，即随意能入。是菩萨

mó hē sà suī rù sì jìng lǜ ér bú shòu bǐ guǒ wèi yù lì lè zhūyǒu
摩诃萨虽入四静虑，而不受彼果。为欲利乐诸有

qíng gù suí yù shè shòu suǒ yīng shòu shēn jí suí suǒ yuàn jiē néng shè
情故，随欲摄受所应受身，即随所愿皆能摄

shòu zuò suǒ zuò yǐ jí néng shě zhī shì gù suī néng rù zhū jìng lǜ
受，作所作已即能舍之，是故虽能入诸静虑，

ér bù suí bǐ shì lì shòu shēng wèi dù yǒuqíng huán shēng yù jiè suī
而不随彼势力受生。为度有情还生欲界，虽

shēng yù jiè ér bù rǎn yù ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū
生欲界而不染欲。若菩萨摩诃萨成就如是诸

xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì zhuǎn
行、状、相，定于无上正等菩提不复退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

bú guì míngshēng bù zhuó chēng yù yú yǒuqíng lèi wú huì hèn xīn
不贵名声、不著称誉，于有情类无恚恨心，

cháng yù lìng qí lì yì ān lè wǎng lái rù chū wú sǎn luàn xīn jìn zhǐ
常欲令其利益安乐；往来入出无散乱心，进止

wēi yí héng zhù zhèng niàn wèi yǒuqíng gù suī chǔ jū jiā ér yú qí
威仪恒住正念；为有情故，虽处居家，而于其

zhōng bù shēng tān zhuó suī xiàn shòu yù ér cháng yàn bù rú shè xiǎn lù
中不生贪著，虽现受欲而常厌怖，如涉险路

xīn héng jīng kǒng suī yǒu suǒ shí huáng jù bù ān dàn niàn hé shí chū sī
心恒惊恐，虽有所食惶惧不安，但念何时出斯

xiǎn nàn suī xiàn shòu yòng zhǒng zhǒng zhēn cái ér yú qí zhōng bù qǐ tān
险难；虽现受用种种珍财，而于其中不起贪

ài bù yǐ xié mìng fēi fǎ zì huó nìng zì yǔn mò bù sǔn yú rén suǒ
爱，不以邪命非法自活，宁自殒没不损于人。所

yǐ zhě hé shì zhū pú sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō shì rén zhōng
以者何？是诸菩萨行深般若波罗蜜多，是人中

zūn rén zhōng shàn shì rén zhōng háo guì rén zhōng niú wáng rén zhōng
尊、人中善士、人中豪贵、人中牛王、人中

liánhuā rénzhōnglóngxiàng rénzhōngshī zǐ rénzhōngyǒngjiàn rén
莲华、人中龙象、人中师子、人中勇健、人
zhōngtiáo yù rénzhōngyīngjié běnwèilì lè yī qiè yǒuqíng xiànchǔ
中调御、人中英杰，本为利乐一切有情，现处
jū jiā fāngbiànráo yì qǐ wèi zì huó qīn sǔn yú rén suǒ yǐ zhě hé
居家方便饶益，岂为自活侵损于人？所以者何？
shì zhū pú sà shēnshēn bō rě bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ rèn chí
是诸菩萨甚深般若波罗蜜多方便善巧所任持
gù ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng
故。若菩萨摩诃萨成就如是诸行、状、相，
dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì zhuǎn
定于无上正等菩提不复退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，
yǒu zhí jīn gāng yào chā shén wáng cháng suí zuǒ yòu mì wèi shǒu hù bù wéi
有执金刚药叉神王常随左右密为守护，不为
yī qiè rén fēi rén děng xié mèi wēi lì sǔn hài shēn xīn yóu cǐ yīn yuán
一切人、非人等邪魅威力损害身心。由此因缘，
shì zhū pú sà nǎi zhì wú shàng zhèng děng pú tí shēn yì tài rán cháng
是诸菩萨乃至无上正等菩提，身意泰然常
wú rǎo luàn jù zhàng fū xiàng zhū gēn yuán mǎn xīn xíng tiáo shàn héng xiū
无扰乱，具丈夫相诸根圆满，心行调善恒修
jìng mìng bù xíng huàn shù zhān xiàng jí xiōng zhòu jìn guǐ shén hé
净命，不行幻术、占相吉凶、咒禁鬼神、合
huò tāng yào yòu kuàng bēi mò jié hǎo guì rén wǔ ào shèng xián qīn
和汤药、诱逛卑末、结好贵人、侮傲圣贤、亲
nì nán nǚ bù wéi míng lì zì zàn huǐ tā bù yǐ rǎn xīn zhān gù xì
昵男女，不为名利自赞毁他，不以染心瞻顾戏
xiào jiè jiàn qīng jìng zhì xìng chún zhì ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú
笑，戒见清净志性淳质。若菩萨摩诃萨成就如
shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù
是诸行、状、相，定于无上正等菩提不复
tuì zhuǎn
退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

yú zhū shì jiānwénzhāng jì yì suī dé shànqiǎo ér bú ài zhuó dá
于诸世间文 章 技⁷⁹ 艺，虽得善巧而不爱著，达
yī qiè fǎ bù kě dé gù jiē zá huì yǔ xié mìngshè gù yú zhū shì sú
一切法不可得故，皆杂秽语邪命摄故；于诸世俗
wàidào shū lùn suī yì shàn zhī ér bú yào zhuó dá yī qiè fǎ běnxìng
外道书论，虽亦善知而不乐著，达一切法本性
kōng gù yòuzhū shì sú wàidào shū lùn suǒshuō lǐ shì duōyǒuzēngjiǎn
空故；又诸世俗外道书论，所说理事多有增减，
yú pú sà dào fēi suí shùn gù ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū
于菩萨道非随顺故。若菩萨摩诃萨 成就如是诸
xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàngzhèngděng pú tí bú fù tuì zhuǎn
行、状、相，定于无上正等菩提不复退转。

fù cì shànxiàn yī qiè bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，一切不退转菩萨摩诃萨，

fù yǒusuǒ yú zhū xíng zhuàng xiàng wú dāng wèi rǔ fēn bié jiě shuō
复有所余诸行、状、相，吾当为汝分别解说。
wèi bǐ pú sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō dá zhū fǎ kōng bú yào
谓彼菩萨行深般若波罗蜜多，达诸法空，不乐
guānchá lùn shuōzhòng shì wáng shì zéi shì jūn shì zhàn shì
观察论说众事、王事、贼事、军事、战事、
chéng yì jù luò xiàngmǎ chēshèng yī fú yǐn shí wò jù
城邑、聚落、象马、车乘、衣服、饮食、卧具、
huāxiāng nán nǚ hǎochǒu yuán lín chízhǎo shān hǎi děng shì
华香、男女、好丑、园林、池沼、山海等事，
bú yào guānchá lùn shuō yào yì luó chà suǒ děng zhū guǐ shén shì bú yào
不乐观 察论说药叉、罗刹娑等诸鬼神事，不乐
guānchá lùn shuō jiē qú shì sì lóu gé shāng gǔ děng shì bú yào
观察论说街衢、市肆、楼阁、商贾等事，不乐
guānchá lùn shuō gē wǔ jì yuè pái yōu xì xuè děng shì bú yào
观察论说歌舞、伎乐、俳優、戏谑等事，不乐
guānchá lùn shuō zhōu zhǔ qiáoliáng chuán fá zhū bǎo děng shì
观察论说洲渚、桥梁、船 棧⁸⁰、珠宝等事，
bú yào guānchá lùn shuō xīng chén fēng yǔ hán rè jí xiōng děng shì
不乐观 察论说星辰、风雨、寒热、吉凶等事，
bú yào guānchá lùn shuō zhǒng zhǒng fǎ yì xiāng wéi wén sòng děng shì
不乐观 察论说种种法义相违、文颂等事，

⁷⁹ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

⁸⁰ 大正藏：筏；永乐北藏及龙藏：棧

bú yào guān chá lùn shuō yì shēng shēng wén dú jué xiāng yìng zhī shì
不乐观 察论说 异生、声闻、独觉 相应之事，
dàn yào guān chá lùn shuō bō rě bō luó mì duō xiāng yìng zhī shì
但乐观 察论说 般若波罗蜜多 相应之事。

shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà cháng bù yuǎn lí shèn
“善现当知！是菩萨摩诃萨 常 不远离 甚

shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng zuò yì cháng bù yuǎn lí sà pó rě
深般若波罗蜜多 相应作意，常 不远离 萨婆若

xīn bú hào guāi wéi yào hé zhēng sòng cháng xī zhèng fǎ bú ài
心，不好乖违、乐和 诤讼，常 希正法、不爱

fēi fǎ héng mù shàn yǒu bú yào è yǒu hào chū fǎ yán lí fēi
非法，恒慕善友、不乐恶友，好出法言、离非

fǎ yán yào jiàn rú lái xīn chū jiā zhòng shí fāng guó tǔ yǒu fó shì
法言，乐见如来、欣出家众；十方国土有佛世

zūn xuān shuō fǎ yào yuàn wǎng shēng bǐ qīn jìn gòng yǎng tīng wén
尊宣说法要，愿往 生彼亲近、供养、听闻

zhèng fǎ
正法。

shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà duō cóng yù jiè sè
“善现当知！是菩萨摩诃萨 多从 欲界、色

jiè tiān mò shēng shàn bù zhōu zhōng guó rén qù shàn yú jì yì zhòu
界天没，生 瞻部洲 中国人趣，善于 技⁸¹ 艺、咒

shù jīng shū dì lǐ tiān wén jí zhū fǎ yì huò shēng biān dì dà
术、经书、地理、天文及诸法义；或生 边地大

guó dà chéng yǔ zhū yǒu qíng zuò dà ráo yì
国大城，与诸有情作大饶益。

shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà zhōng bú zì yí
“善现当知！是菩萨摩诃萨 终 不自疑：

wǒ wéi tuì zhuǎn wéi bú tuì zhuǎn yú zì dì fǎ yì bù shēng
‘我为退转、为不退转？’ 于自地法亦不生

yí wéi yǒu wéi wú yú zhū mó shì shàn néng jué liǎo rú yù
疑：‘为有、为无？’ 于诸魔事善 能觉了。如预

liú zhě yú zì dì fǎ zhōng bù shēng yí shè yǒu è mó zhǒng zhǒng gǔ
流者于自地法 终 不生疑，设有 恶魔 种种 惑

luàn bù néng qīng dòng rú shì bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà yú zì dì
乱不能倾动，如是不退转 菩萨摩诃萨于自地

⁸¹ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

fǎ dìng bù shēng yí miào jué mó shì bù suí mó lì rú yǒuzào zuò wú
法定不生疑，妙觉魔事不随魔力。如有造作无
jiàn yè zhě bǐ wú jiàn xīn héngcháng suí zhú nǎi zhì mìng jìn bù néng shě
间业者，彼无间心恒常随逐，乃至命尽不能舍
lí shè qǐ yú xīn bù néng zhē fú cǐ zhū pú sà yì fù rú shì bú
离，设起余心不能遮伏。此诸菩萨亦复如是，不
tuì zhuǎn xīn héngcháng suí zhú ān zhù pú sà bú tuì zhuǎn dì shì jiān
退转心恒常随逐，安住菩萨不退转地，世间
tiān rén ā sù luò děng bù néng dòng huài zì suǒ dé fǎ yú zhū mó
天、人、阿素洛等不能动坏自所得法，于诸魔
yè shàn néng jué zhī suǒ zhèng fǎ zhōng cháng wú yí huò suī shēng tā
业善能觉知，所证法中常无疑惑；虽生他
shì yì bù fā qǐ shēng wén dú jué xiāng yìng zhī xīn yì bú zì yí
世，亦不发起声闻、独觉相应之心，亦不自疑：
wǒ yú lái shì néng zhèng wú shàng fó pú tí fǒu ān zhù zì dì
‘我于来世能证无上佛菩提不？’安住自地，
bù suí tā yuán yú zì dì fǎ wú néng huài zhě suǒ yǐ zhě hé shì
不随他缘，于自地⁸²法无能坏者。所以者何？是
zhū pú sà chéng jiù wú dòng wú tuì zhuǎn zhì yī qiè è yuán bù néng
诸菩萨成就无动无退转智，一切恶缘不能
qīng dòng qí xīn jiān gù yú yú jīn gāng shè yǒu è mó zuò fó xíng xiàng
倾动，其心坚固踰于金刚。设有恶魔作佛形像，
lái dào qí suǒ zuò rú shì yán rǔ jīn yīng qiú ā luó hàn guǒ yǒng jìn zhū
来到其所作如是言：‘汝今应求阿罗汉果永尽诸
lòu rù bō niè pán rǔ wèi kān shòu dà pú tí jì yì wèi zhèng dé wú
漏入般涅槃。汝未堪受大菩提记，亦未证得无
shēng fǎ rěn rǔ jīn wèi yǒu bú tuì zhuǎn dì zhū xíng zhuàng xiàng
生法忍。汝今未有不退转地诸行、状、相，
rú lái bù yīng shòu rǔ wú shàng dà pú tí jì shì pú sà mó hē sà
如来不应授汝无上大菩提记。’是菩萨摩訶萨
wén bǐ yǔ shí xīn wú biàndòng bú tuì bú mò wú jīng wú bù
闻彼语时心无变动，不退、不没、无惊、无怖，
dàn zuò shì niàn cǐ dìng è mó huò mó juàn shǔ huà zuò fó xiàng lái zhì
但作是念：‘此定恶魔或魔眷属化作佛像，来至
wǒ suǒ zuò rú shì shuō ruò zhēn fó shuō bù yīng yǒu yì
我所作如是说，若真佛说不应有异。’

⁸² 大正藏：他；永乐北藏及龙藏：地

shànxiàndāng zhī ruò pú sà mó hē sà wén bǐ yǔ shí néng
“善现当知！若菩萨摩诃萨闻彼语时，能

zuò rú shì guānchá yì niàn dìng shì è mó huà wéi fó xiàng lìng wǒ
作如是观察忆念：‘定是恶魔化为佛像，令我

yuǎn lí shēnshēn bō rě bō luó mì duō lìng wǒ qì shě suǒ qiú wú shàng
远离甚深般若波罗蜜多，令我弃舍所求无上

zhèngděng pú tí shì gù bù yīng suí bǐ suǒ shuō shí mó jīng bù
正等菩提，是故不应随彼所说。’时，魔惊怖

jí biàn yǐn mò shì pú sà mó hē sà dìng yǐ ān zhù bú tuì zhuǎn dì
即便隐没。是菩萨摩诃萨定已安住不退转地，

guò qù zhū fó jiǔ yǐ shòu bǐ dà pú tí jì suǒ yǐ zhě hé shì pú
过去诸佛久已授彼大菩提记。所以者何？是菩

sà mó hē sà jù zú chéng jiù bú tuì zhuǎn dì zhū xíng zhuàng xiàng gù
萨摩诃萨具足成就就不退转地诸行、状、相故，

néng jué zhī è mó shì yè lìng bǐ yǐn mò gèng bú fù xiàn ruò pú sà
能觉知恶魔事业，令彼隐没更不复现。若菩萨

mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú shàng
摩诃萨成就如是诸行、状、相，定于无上

zhèngděng pú tí bú fù tuì zhuǎn
正等菩提不复退转。

fù cì shànxiàn zhū yǒu bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà xíng
“复次，善现，诸有不退转菩萨摩诃萨行

shēn bō rě bō luó mì duō shè hù zhèng fǎ bù xī shēn mìng kuàng yú
深般若波罗蜜多，摄护正法不惜身命，况余

zhēn cái péng yǒu juàn shǔ wèi hù zhèng fǎ yǒng měng jīng jìn héng
珍财、朋友、眷属！为护正法勇猛精进，恒

zuò shì niàn rú shì zhèng fǎ jí shì zhū fó qīng jìng fǎ shēn yī qiè rú
作是念：‘如是正法即是诸佛清净法身，一切如

lái gōng jìng gòng yǎng wǒ jīn shè hù guò qù wèi lái xiàn zài fó fǎ jí
来恭敬供养。我今摄护过去未来现在佛法，即

wéi shè hù sān shì zhū fó qīng jìng fǎ shēn gù wǒ jīn yīng bù xī shēn mìng
为摄护三世诸佛清净法身故，我今应不惜身命、

zhēn cái qīn yǒu shè hù cǐ fǎ fù zuò shì niàn rú shì zhèng fǎ
珍财、亲友摄护此法。’复作是念：‘如是正法

tōng shǔ sān shì zhū fó shì zūn wǒ yì duò zài wèi lái fó shù fó yǐ shòu
通属三世诸佛世尊，我亦堕在未来佛数。佛已授

wǒ dà pú tí jì yóu cǐ yīn yuán zhū fó zhèng fǎ jí shì wǒ fǎ
我大菩提记，由此因缘，诸佛正法即是我法，

wǒ yīng shè hù bù xī shēnmìng zhēn cái qīn yǒu wǒ wèi lái shì dé
我应摄护不惜身命、珍财、亲友。我未来世得
zuò fó shí yì wèi yǒu qíng xuān shuō cǐ fǎ shì pú sà mó hē sà jiàn
作佛时，亦为有情宣说此法。’是菩萨摩诃萨见
sī yì lì shè hù rú lái suǒ shuō zhèng fǎ bù xī shēnmìng nǎi zhì pú
斯义利，摄护如来所说正法不惜身命，乃至菩
tí cháng wú xiè juàn ruò pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng
提常无懈倦。若菩萨摩诃萨成就如是诸行、
zhuàng xiàng dìng yú wú shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì zhuǎn
状、相，定于无上正等菩提不复退转。

fù cì shàn xiàn zhū yǒu bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà
“复次，善现，诸有不退转菩萨摩诃萨，
wén zhū rú lái yīng zhèng děng jué suǒ shuō zhèng fǎ wú huò wú yí
闻诸如来、应、正等觉所说正法无惑无疑，
wén yǐ shòu chí néng bú wàng shī nǎi zhì wú shàng zhèng děng pú tí yǐ
闻已受持能不忘失，乃至无上正等菩提，已
dé wén chí tuó luó ní gù
得闻持陀罗尼故。”

ěr shí shàn xiàn biàn bó fó yán shì pú sà mó hē sà dàn wén
尔时，善现便白佛言：“是菩萨摩诃萨但闻
rú lái yīng zhèng děng jué suǒ shuō zhèng fǎ wú huò wú yí nǎi zhì
如来、应、正等觉所说正法无惑无疑，乃至
pú tí cháng bú wàng shī wèi wén pú sà jí zhū shēng wén tiān lóng
菩提常不忘失；为闻菩萨及诸声闻、天、龙、
yào chā rén fēi rén děng suǒ shuō zhèng fǎ yì néng yú bǐ wú huò wú
药叉、人、非人等所说正法，亦能于彼无惑无
yí nǎi zhì pú tí cháng bú wàng shī
疑，乃至菩提常不忘失？”

fó gào shàn xiàn shì pú sà mó hē sà pǔ wén yī qiè yǒu qíng yán
佛告善现：“是菩萨摩诃萨普闻一切有情言
yīn wén zì yì lǐ jiē néng tōng dá wú huò wú yí cháng bú wàng
音、文字、义理皆能通达，无惑无疑、常不忘
shī suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà yú zhū fǎ zhōng dé wú shēng
失。所以者何？是菩萨摩诃萨于诸法中得无生
rěn yǐ shàn tōng dá zhū fǎ shí xìng wén jiē suí shùn bìng wú yí huò
忍已，善通达诸法实性，闻皆随顺并无疑惑。
yòu dé wén chí tuó luó ní gù cháng néng yì niàn zhōng wú wàng shī ruò
又得闻持陀罗尼故，常能忆念终无忘失。若

pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì zhū xíng zhuàng xiàng dìng yú wú
菩萨摩诃萨 成就如是诸行、状、相，定于无
shàng zhèng děng pú tí bú fù tuì zhuǎn
上正等菩提不复退转。

shàn xiàn dāng zhī shì wéi bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà zhū
“善现当知！是为不退转菩萨摩诃萨诸
xíng zhuàng xiàng
行、状、相。”

dì sì fēn kōng xiàng pǐn dì shí bā zhī yī 第四分空相品第十八之一

ěr shí jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn rú shì bú
尔时，具寿善现复白佛言：“世尊！如是不
tuì zhuǎn pú sà mó hē sà chéng jiù xī yǒu guǎng dà gōng dé shì zūn
退转菩萨摩诃萨，成就希有广大功德。世尊
néng rú jìng qié shā jié xuān shuō bú tuì zhuǎn pú sà mó hē sà zhū xíng
能如殄伽沙劫宣说不退转菩萨摩诃萨诸行、
zhuàng xiàng yóu fó suǒ shuō zhū xíng zhuàng xiàng xiǎn shì bú
状、相，由佛所说诸行、状、相，显示不
tuì zhuǎn pú sà mó hē sà chéng jiù wú liàng shū shèng gōng dé wéi yuàn
退转菩萨摩诃萨成就无量殊胜功德。惟愿
rú lái yīng zhèng děng jué fù wèi xuān shuō shēn shēn bō rě bō luó mì
如来、应、正等觉复为宣说甚深般若波罗蜜
duō xiāng yìng yì chù lìng zhū pú sà ān zhù qí zhōng xiū zhū gōng dé sù
多相应义处，令诸菩萨安住其中，修诸功德速
jí yuán mǎn
疾圆满。”

fó gào shàn xiàn shàn zāi shàn zāi rǔ jīn nǎi néng wèi zhū
佛告善现：“善哉！善哉！汝今乃能为诸
pú sà mó hē sà zhòng qǐng wèn rú lái yīng zhèng děng jué shēn shēn
菩萨摩诃萨众，请问如来、应、正等觉甚深
bō rě bō luó mì duō xiāng yìng yì chù lìng zhū pú sà ān zhù qí zhōng
般若波罗蜜多相应义处，令诸菩萨安住其中，
xiū zhū gōng dé sù jí yuán mǎn shàn xiàn dāng zhī shēn shēn bō rě bō
修诸功德速疾圆满。善现当知！甚深般若波
luó mì duō xiāng yìng yì chù wèi kōng wú xiàng wú yuàn wú zuò
罗蜜多相应义处，谓空、无相、无愿、无作、

wú shēng wú miè fēi yǒu jì jìng lí rǎn niè pán
无生、无灭、非有、寂静、离染、涅槃。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán wéidàn cǐ fǎ míngshēn bō rě
具寿善现复白佛言：“为但此法名深般若

bō luó mì duōxiāngyìng yì chù wéi yī qiè fǎ jiē dé míngwéishēnshēn
波罗蜜多相应义处，为一切法皆得名为甚深

bō rě bō luó mì duōxiāngyìng yì chù
般若波罗蜜多相应义处？”

fó gàoshànxiàn yú yī qiè fǎ yì dé míngwéishēnshēn bō rě
佛告善现：“余一切法亦得名为甚深般若

bō luó mì duōxiāngyìng yì chù suǒ yǐ zhě hé wèi yī qiè sè shòu
波罗蜜多相应义处。所以者何？谓一切色、受、

xiǎng xíng shí yì dé míngwéishēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng yì
想、行、识亦得名为甚深般若波罗蜜多相应义

chù
处。

shànxiàn yún hé shuō yī qiè sè shòu xiǎng xíng shí
“善现，云何说一切色、受、想、行、识

yì dé míngwéishēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng yì chù shànxiàn
亦得名为甚深般若波罗蜜多相应义处？善现

dāng zhī rú zhēn rú shēnshēn gù sè yì shēnshēn rú zhēn rú shēnshēn
当知！如真如甚深故色亦甚深，如真如甚深

gù shòu xiǎng xíng shí yì shēnshēn gù yī qiè sè shòu xiǎng
故受、想、行、识亦甚深，故一切色、受、想、

xíng shí yì dé míngwéishēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng yì chù
行、识亦得名为甚深般若波罗蜜多相应义处。

fù cì shànxiàn rú sè zhēn rú shēnshēn gù sè yì shēnshēn
“复次，善现，如色真如甚深故色亦甚深，

rú shòu xiǎng xíng shí zhēn rú shēnshēn gù shòu xiǎng xíng
如受、想、行、识真如甚深故受、想、行、

shí yì shēnshēn gù yī qiè sè shòu xiǎng xíng shí yì dé míng
识亦甚深，故一切色、受、想、行、识亦得名

wéishēnshēn bō rě bō luó mì duōxiāngyìng yì chù
为甚深般若波罗蜜多相应义处。

fù cì shànxiàn ruò chù wú sè míng sè shēnshēn ruò chù
“复次，善现，若处无色名色甚深，若处

wú shòu xiǎng xíng shí míngshòu xiǎng xíng shí shēnshēn
无受、想、行、识名受、想、行、识甚深，

gù yī qiè sè shòu xiǎng xíng shí yì dé míng wéi shēn shēn bō rě
故一切色、受、想、行、识亦得名为甚深般若
bō luó mì duō xiāng yìng yì chù
波罗蜜多相应义处。”

ěr shí shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn shēn shēn wēi miào fāng
尔时，善现复白佛言：“世尊甚深⁸³微妙方
biàn zhē qiǎn zhū sè xiǎn shì niè pán zhē qiǎn shòu xiǎng xíng shí xiǎn
便遮遣诸色显示涅槃，遮遣受、想、行、识显
shì niè pán
示涅槃。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō shàn xiàn
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。善现
dāng zhī zhū pú sà mó hē sà yīng yú rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì
当知！诸菩萨摩诃萨应于如是甚深般若波罗蜜
duō xiāng yìng yì chù shěn dì sī wéi yīng zuò shì niàn wǒ jīn yīng rú
多相应义处，审谛思惟，应作是念：‘我今应如
shēn shēn bō rě bō luó mì duō suǒ jiào ér zhù wǒ jīn yīng rú shēn shēn bō
甚深般若波罗蜜多所教而住，我今应如甚深般
rě bō luó mì duō suǒ shuō ér xué shàn xiàn dāng zhī ruò pú sà mó hē
若波罗蜜多所说而学。’善现当知！若菩萨摩诃
sà néng yú rú shì shēn shēn bō rě bō luó mì duō xiāng yìng yì chù shěn
萨能于如是甚深般若波罗蜜多相应义处，审
dì sī wéi rú shēn bō rě bō luó mì duō suǒ jiào ér zhù rú shēn bō rě
谛思惟，如深般若波罗蜜多所教而住，如深般若
bō luó mì duō suǒ shuō ér xué shì pú sà mó hē sà yóu néng rú shì yī
波罗蜜多所说而学。是菩萨摩诃萨由能如是依
shēn bō rě bō luó mì duō shěn dì sī wéi jīng qín xiū xué nǎi zhì yī rì
深般若波罗蜜多，审谛思惟、精勤修学乃至一日，
suǒ huò fú jù wú liàng wú biān
所获福聚无量无边。

rú tān xíng rén fù duō xún sī yǔ tā měi nǚ gòng wéi qī qì
“如贪行人复多寻伺，与他美女共为期契，
bǐ nǚ xiàn ài bú huò fù qī cǐ rén yù xīn chì shèng liú zhù shàn xiàn
彼女限碍不获赴期，此人欲心炽盛流注。善现，
yú yì yún hé qí rén yù xīn yú hé chù zhuǎn
于意云何？其人欲心于何处转？”

⁸³ 大正藏：奇；永乐北藏及龙藏：深

shì zūn cǐ rén yù xīn yú nǚ chùzhuǎn wèi zuò shì niàn
“世尊！此人欲心于女处转，谓作是念：

bǐ hé dāng lái gòng huì yú cǐ huān yú xì lè
‘彼何当来共会，于此欢娱戏乐？’”

shàn xiàn yú yì yún hé qí rén zhòu yè jǐ yù niàn
“善现，于意云何？其人昼夜几欲念

shēng
生？”

shì zūn cǐ rén zhòu yè yù niàn shènduō
“世尊！此人昼夜欲念甚多。”

fó gào shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó mì
佛告善现：“若菩萨摩诃萨依深般若波罗蜜

duō shěn dì sī wéi jīng qín xiū xué nǎi zhì yī rì suǒ chāo shēng sǐ liú
多审谛思惟，精勤修学乃至一日，所超生死流

zhuǎn jié shù yǔ tān xíng rén jīng yī zhòu yè suǒ qǐ yù niàn qí shù liàng
转劫数，与贪行人经一昼夜所起欲念其数量

děng
等。

shàn xiàn dāng zhī shì pú sà mó hē sà suí yī rú shì shèn
“善现当知！是菩萨摩诃萨随依如是甚

shēn bō rě bō luó mì duō shěn dì sī wéi jīng qín xiū xué suí néng jiě
深般若波罗蜜多，审谛思惟精勤修学，随能解

tuō néng ài wú shàng zhèng děng pú tí suǒ yǒu guò shī shì gù pú sà yī
脱能碍无上正等菩提所有过失，是故菩萨依

shēn bō rě bō luó mì duō shěn dì sī wéi jīng qín xiū xué jí zhèng
深般若波罗蜜多，审谛思惟、精勤修学，疾证

wú shàng zhèng děng pú tí
无上正等菩提。

shàn xiàn dāng zhī ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“善现当知！若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō shěn dì sī wéi jīng qín xiū xué jīng yī zhòu yè suǒ huò gōng dé
蜜多，审谛思惟精勤修学，经一昼夜所获功德，

shèng zhū pú sà lí shēn bō rě bō luó mì duō jīng rú jìng qié shā shù dà
胜诸菩萨离深般若波罗蜜多，经如殄伽沙数大

jié bù shī gōng dé wú liàng wú biān
劫，布施功德无量无边。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō shěn dì sī wéi jīng qín xiū xué jīng yī zhòu yè suǒ huò gōng dé
蜜多，审谛思惟精勤修学，经一昼夜所获功德，
shèng zhū pú sà lí shēn bō rě bō luó mì duō jīng rú jìng qié shā shù dà
胜诸菩萨离深般若波罗蜜多，经如殒伽沙数大
jié yǐ zhū gòng jù gòng yǎng yù liú yī lái bù huán ā luó hàn
劫，以诸供具供养预流、一来、不还、阿罗汉

84 dú jué pú sà rú lái bù shī gōng dé wú liàng wú biān
、独觉、菩萨、如来，布施功德无量无边。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō suǒ shuō ér zhù jīng yī zhòu yè jīng qín xiū xué bù shī jìng jiè
蜜多所说而住，经一昼夜，精勤修学布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě suǒ huò gōng dé shèng zhū pú
安忍、精进、静虑、般若，所获功德，胜诸菩
sà lí shēn bō rě bō luó mì duō jīng rú jìng qié shā shù dà jié jīng qín
萨离深般若波罗蜜多，经如殒伽沙数大劫，精勤
xiū xué bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě suǒ
修学布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若，所
huò gōng dé wú liàng wú biān
获功德无量无边。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō suǒ shuō ér zhù jīng yī zhòu yè yǐ wēi miào fǎ shī zhū yǒu qíng
蜜多所说而住，经一昼夜，以微妙法施诸有情
suǒ huò gōng dé shèng zhū pú sà lí shēn bō rě bō luó mì duō jīng rú
所获功德，胜诸菩萨离深般若波罗蜜多，经如
jìng qié shā shù dà jié yǐ wēi miào fǎ shī zhū yǒu qíng suǒ huò gōng dé
殒伽沙数大劫，以微妙法施诸有情，所获功德
wú liàng wú biān
无量无边。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō suǒ shuō ér zhù jīng yī zhòu yè xiū sān shí qī pú tí fēn fǎ jí
蜜多所说而住，经一昼夜，修三十七菩提分法及
yú shàn gēn suǒ huò gōng dé shèng zhū pú sà lí shēn bō rě bō luó mì
余善根所获功德，胜诸菩萨离深般若波罗蜜

84 大正藏：应果；永乐北藏及龙藏：阿罗汉

duō jīng rú jìng qié shā shù dà jié xiū sān shí qī pú tí fēn fǎ jí yú
多，经如殄伽沙数大劫，修三十七菩提分法及余
shàngēn suǒ huò gōng dé wú liàng wú biān
善根，所获功德无量无边。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō suǒ shuō ér zhù jīng yī zhòu yè xiū xíng zhǒng zhǒng cái shī
蜜多所说而住，经一昼夜，修行种种财施、
fǎ shī zhù kòng xián chù xì niàn sī wéi xiān suǒ xiū xíng zhǒng zhǒng fú
法施，住空闲处系念思惟，先所修行种种福
yè yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí
业，与诸有情平等共有回向无上正等菩提
suǒ huò gōng dé shèng zhū pú sà lí shēn bō rě bō luó mì duō jīng rú
所获功德，胜诸菩萨离深般若波罗蜜多，经如
jìng qié shā shù dà jié xiū xíng zhǒng zhǒng cái shī fǎ shī zhù kòng xián
殄伽沙数大劫，修行种种财施、法施，住空闲
chù xì niàn sī wéi xiān suǒ xiū xíng zhǒng zhǒng fú yè yǔ zhū yǒu qíng píng
处系念思惟，先所修行种种福业，与诸有情平
děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí suǒ huò gōng dé wú liàng
等共有回向无上正等菩提，所获功德无量
wú biān
无边。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yī shēn bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨依深般若波罗

mì duō suǒ shuō ér zhù jīng yī zhòu yè pǔ yuán sān shì zhū fó shì zūn
蜜多所说而住，经一昼夜，普缘三世诸佛世尊
jí zhū dì zǐ gōng dé shàngēn hé hé chēng liáng xiàn qián suí xǐ yǔ
及诸弟子功德善根，和合称量现前随喜，与
zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí suǒ huò
诸有情平等共有回向无上正等菩提所获
gōng dé shèng zhū pú sà lí shēn bō rě bō luó mì duō jīng rú jìng qié
功德，胜诸菩萨离深般若波罗蜜多，经如殄伽
shā shù dà jié pǔ yuán sān shì zhū fó shì zūn jí zhū dì zǐ gōng dé shàn
沙数大劫，普缘三世诸佛世尊及诸弟子功德善
gēn hé hé chēng liáng xiàn qián suí xǐ yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu
根，和合称量现前随喜，与诸有情平等共有
huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí suǒ huò gōng dé wú liàng wú biān
回向无上正等菩提，所获功德无量无边。”

大般若波罗蜜多经卷第五百四十九

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ bǎi wǔ shí
大般若波罗蜜多经卷第五百五十

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

dì sì fēn kōng xiàng pǐn dì shí bā zhī èr
第四分空相品第十八之二

ěr shí shàn xiàn biàn bó fó yán rú shì zūn shuō zhū xíng jiē
尔时，善现便白佛言：“如世尊说：诸行皆
shì fēn bié suǒ zuò cóng wàng xiǎng shēng dōu fēi shí yǒu yǐ hé yīn yuán
是分别所作，从妄想生都非实有。以何因缘，
cǐ zhū pú sà suǒ huò gōng dé wú liàng wú biān
此诸菩萨所获功德无量无边？”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō rán zhū
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。然诸
pú sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō yì shuō zhū xíng fēn bié suǒ zuò
菩萨行深般若波罗蜜多，亦说诸行分别所作，
kōng wú suǒ yǒu xū wàng bù shí suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà shàn
空无所有、虚妄不实。所以者何？是诸菩萨善
xué nèi kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yǐ guān chá zhū xíng wú bù jiē shì
学内空乃至无性自性空已，观察诸行无不皆是
fēn bié suǒ zuò kōng wú suǒ yǒu xū wàng bù shí shì pú sà mó hē
分别所作，空无所有、虚妄不实。是菩萨摩诃
sà rú rú guān chá zhū xíng jiē shì fēn bié suǒ zuò kōng wú suǒ yǒu xū
萨如如观察诸行皆是分别所作，空无所有、虚
wàng bù shí rú shì rú shì biàn néng bù lí shēn shēn bō rě bō luó mì
妄不实，如是如是便能不离甚深般若波罗蜜
duō rú rú bù lí shēn shēn bō rě bō luó mì duō rú shì rú shì suǒ huò
多，如如不离甚深般若波罗蜜多，如是如是所获
gōng dé wú liàng wú biān
功德无量无边。”

jù shòu shàn xiàn biàn bó fó yán wú liàng wú biān yǒu hé chā
具寿善现便白佛言：“无量、无边有何差
bié ? ”
别？”

fó gào shàn xiàn yán wú liàng zhě wèi yú shì chù qí liàng yǒng xī
佛告善现：“言无量者，谓于是处其量永息；

yán wú biān zhě wèi yú cǐ zhōng shù bù kě jìn
言无边者，谓于此中数不可尽。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán pō yǒu yīn yuán sè yì kě
具寿善现复白佛言：“颇有因缘，色亦可

shuō wú liàng wú biān shòu xiǎng xíng shí yì kě shuō wú liàng wú
说无量无边，受、想、行、识亦可说无量无
biān yé
边耶？”

fó gào shàn xiàn yǒu yīn yuán gù sè yì kě shuō wú liàng wú
佛告善现：“有因缘故，色亦可说无量无

biān shòu xiǎng xíng shí yì kě shuō wú liàng wú biān
边，受、想、行、识亦可说无量无边。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán hé yīn yuán gù sè yì kě
具寿善现复白佛言：“何因缘故，色亦可

shuō wú liàng wú biān shòu xiǎng xíng shí yì kě shuō wú liàng wú
说无量无边，受、想、行、识亦可说无量无
biān yé
边耶？”

fó gào shàn xiàn sè xìng kōng gù yì kě shuō wéi wú liàng wú
佛告善现：“色性空故，亦可说为无量无

biān shòu xiǎng xíng shí xìng kōng gù yì kě shuō wéi wú liàng wú
边；受、想、行、识性空故，亦可说为无量无
biān
边。”

jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán wéi dàn sè shòu xiǎng
具寿善现复白佛言：“为但色、受、想、

xíng shí kōng wéi yī qiè fǎ yì jiē kōng yé
行、识空，为一切法亦皆空耶？”

fó gào shàn xiàn wǒ xiān qǐ bù shuō yī qiè fǎ jiē kōng
佛告善现：“我先岂不说一切法皆空？”

shàn xiàn dá yán fó suī cháng shuō zhū fǎ jiē kōng ér zhū yǒu
善现答言：“佛虽常说诸法皆空，而诸有

qíng bù zhī jiàn jué gù wǒ jīn zhě fù zuò shì wèn
情不知、见、觉，故我今者复作是问。”

fó gào shàn xiàn fēi dàn sè shòu xiǎng xíng shí kōng
佛告善现：“非但色、受、想、行、识空，

wǒ shuō zhū fǎ wú bù jiē kōng
我说诸法无不皆空。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán wú liàng wú biān shì hé zēng
具寿善现复白佛言：“无量无边是何增
yǔ 语？”

fó gào shànxiàn wú liàng wú biān shì kōng wú xiàng wú yuàn
佛告善现：“无量无边是空、无相、无愿
zēng yǔ 增语。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán wú liàng wú biān wéi dàn shì kōng
具寿善现复白佛言：“无量无边为但是空、
wú xiàng wú yuàn wéi gèng yǒu yú yì yé
无相、无愿，为更有余义耶？”

fó gào shànxiàn yú yì yún hé wǒ qǐ bù shuō yī qiè fǎ
佛告善现：“于意云何？我岂不说一切法
mén wú bù jiē kōng 门无不皆空？”

shànxiàn dá yán rú lái cháng shuō yī qiè fǎ mén wú bù jiē
善现答言：“如来常说一切法门无不皆
kōng 空。”

fó gào shànxiàn kōng jí wú jìn kōng jí wú liàng kōng jí
佛告善现：“空即无尽，空即无量，空即
wú biān kōng jí yú yì shì gù shànxiàn yī qiè fǎ mén suī yǒu
无边，空即余义。是故，善现，一切法门虽有
zhǒng zhǒng yán shuō chā bié ér yì wú yì
种种言说差别，而义无异。

shànxiàn dāng zhī zhū fǎ kōng lǐ jiē bù kě shuō rú lái fāng
“善现当知！诸法空理皆不可说，如来方
biàn shuō wéi wú jìn huò shuō wú liàng huò shuō wú biān huò shuō wéi kōng
便说为无尽，或说无量，或说无边，或说为空，
huò shuō wú xiàng huò shuō wú yuàn huò shuō wú zuò huò shuō wú shēng
或说无相，或说无愿，或说无作，或说无生，
huò shuō wú miè huò shuō fēi yǒu huò shuō jì jìng huò shuō lí rǎn
或说无灭，或说非有，或说寂静，或说离染，
huò shuō niè pán zhū rú shì děng wú liàng fǎ mén yì shí wú yì jiē shì
或说涅槃。诸如是等无量法门义实无异，皆是

rú lái yīng zhèngděng jué wèi zhū yǒuqíng fāngbiànyǎnshuō
如来、应、正等觉为诸有情方便演说。”

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán shì zūnshèn qí fāngbiànshàn
尔时，善现便白佛言：“世尊甚奇方便善

qiǎo zhū fǎ shí xìng bù kě xuānshuō ér wèiyǒuqíng fāngbiànxiǎn shì
巧，诸法实性不可宣说，而为有情方便显示。

rú wǒ jiě fó suǒshuō yì zhě zhū fǎ shí xìng jiē bù kě shuō
如我解佛所说义者，诸法实性皆不可说。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì zhū fǎ shí xìng jiē bù kě
佛告善现：“如是！如是！诸法实性皆不可

shuō suǒ yǐ zhě hé yī qiè fǎ xìng jiē bì jìngkōng wú néng xuānshuō
说。所以者何？一切法性皆毕竟空，无能宣说

bì jìngkōngzhě
毕竟空者。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán bù kě shuō yì yǒuzēngjiǎn
具寿善现复白佛言：“不可说义有增减

fǒu
不？”

fó gào shànxiàn bù kě shuō yì wú zēng wú jiǎn
佛告善现：“不可说义无增无减。”

jù shòushànxiàn fù bó fó yán ruò bù kě shuō yì wú zēng wú
具寿善现复白佛言：“若不可说义无增无

jiǎnzhě zé yīng bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yì wú zēngjiǎn ruò
减者，则应布施乃至般若波罗蜜多亦无增减；若

cǐ liù zhǒng bō luó mì duō yì wú zēngjiǎn zé yīng liù zhǒng bō luó mì
此六种波罗蜜多亦无增减，则应六种波罗蜜

duō jiē wú suǒyǒu ruò cǐ liù zhǒng bō luó mì duō jiē wú suǒyǒu yún
多皆无所有。若此六种波罗蜜多皆无所有，云

hé pú sà mó hē sà xiū xíng bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō qiú
何菩萨摩诃萨修行布施乃至般若波罗蜜多，求

zhèng wú shàngzhèngděng pú tí néng jìn wú shàngzhèngděng pú tí
证无上正等菩提，能近无上正等菩提？”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì bù shī děng liù bō luó mì
佛告善现：“如是！如是！布施等六波罗蜜

duō jiē wú zēngjiǎn yì wú suǒyǒu rán zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
多皆无增减亦无所有，然诸菩萨摩诃萨修行般

rě bō luó mì duō shí fāngbiànshànqiǎo bú zuò shì niàn rú shì bù shī
若波罗蜜多时方便善巧，不作是念：‘如是布施

nǎi zhì bō rě bō luó mì duō yǒu zēng yǒu jiǎn dàn zuò shì niàn wéi yǒu
乃至般若波罗蜜多有增有减。’但作是念：‘唯有
míng xiǎng wéi wéi bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō shì pú sà mó
名 想 谓 为 布 施 乃 至 般 若 波 罗 蜜 多。’ 是 菩 萨 摩
hē sà xiū xíng bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō shí chí cǐ bù shī nǎi
诃 萨 修 行 布 施 乃 至 般 若 波 罗 蜜 多 时 ， 持 此 布 施 乃
zhì bō rě bō luó mì duō jù xíng zuò yì bìng yī cǐ qǐ xīn jí shàn gēn
至 般 若 波 罗 蜜 多 俱 行 作 意 ， 并 依 此 起 心 及 善 根 ，
yǔ zhū yǒu qíng píng děng gòng yǒu huí xiàng wú shàng zhèng děng pú tí rú
与 诸 有 情 平 等 共 有 回 向 无 上 正 等 菩 提 。 如
fó wú shàng zhèng děng pú tí wēi miào shēn ér qǐ huí xiàng yóu cǐ
佛 无 上 正 等 菩 提 微 妙 甚 深 而 起 回 向 ， 由 此
huí xiàng fāng biàn shàn qiǎo zēng shàng shì lì néng zhèng wú shàng zhèng
回 向 方 便 善 巧 增 上 势 力 ， 能 证 无 上 正
děng pú tí
等 菩 提 。”

ěr shí shàn xiàn biàn bó fó yán hé wèi wú shàng zhèng děng pú
尔 时 ， 善 现 便 白 佛 言 ： “ 何 谓 无 上 正 等 菩
tí
提 ？ ”

fó gào shàn xiàn zhū fǎ zhēn rú shì wèi wú shàng zhèng děng pú
佛 告 善 现 ： “ 诸 法 真 如 是 谓 无 上 正 等 菩
tí shàn xiàn dāng zhī zhū fǎ zhēn rú wú zēng jiǎn gù zhū fó wú shàng
提 。 善 现 当 知 ！ 诸 法 真 如 无 增 减 故 ， 诸 佛 无 上
zhèng děng pú tí yì wú zēng jiǎn ruò pú sà mó hē sà shuò duō ān zhù
正 等 菩 提 亦 无 增 减 。 若 菩 萨 摩 诃 萨 数 多 安 住
rú shì zhēn rú xiāng yìng zuò yì biàn jìn wú shàng zhèng děng pú tí rú
如 是 真 如 相 应 作 意 ， 便 近 无 上 正 等 菩 提 。 如
shì shàn xiàn bù kě shuō yì suī wú zēng jiǎn ér bú tuì shī zhēn rú
是 ， 善 现 ， 不 可 说 义 虽 无 增 减 ， 而 不 退 失 真 如
zuò yì bō luó mì duō suī wú zēng jiǎn ér bú tuì shī suǒ qiú wú shàng
作 意 ， 波 罗 蜜 多 虽 无 增 减 ， 而 不 退 失 所 求 无 上
zhèng děng pú tí ruò pú sà mó hē sà ān zhù rú shì zhēn rú zuò yì
正 等 菩 提 。 若 菩 萨 摩 诃 萨 安 住 如 是 真 如 作 意 ，
xiū xíng bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō biàn jìn wú shàng zhèng děng
修 行 布 施 乃 至 般 若 波 罗 蜜 多 ， 便 近 无 上 正 等
pú tí
菩 提 。”

dì sì fēnshēngōng dé pǐn dì shí jiǔ
第四分深功德品第十九

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán shì pú sà mó hē sà wéichū
尔时，善现便白佛言：“是菩萨摩诃萨为初

xīn qǐ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí wéihòu xīn qǐ néngzhèng
心起能证无上正等菩提，为后心起能证

wú shàngzhèngděng pú tí ruò chū xīn qǐ néngzhèng wú shàngzhèng
无上正等菩提？若初心起能证无上正

děng pú tí chū xīn qǐ shí hòu xīn wèi qǐ wú hé hé yì ruò hòu xīn qǐ
等菩提，初心起时后心未起无和合义；若后心起

néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí hòu xīn qǐ shí qián xīn yǐ miè wú
能证无上正等菩提，后心起时前心已灭无

hé hé yì rú shì qiánhòu xīn xīn suǒ fǎ jìn tuì tuī zhēng wú hé
和合义。如是前后心、心所法，进退推征无和

hé yì rú hé kě dé jī jí shàngēn ruò zhū shàngēn bù kě jī jí
合义，如何可得积集善根？若诸善根不可积集，

yún hé pú sà shàn gēn yuán mǎn néng zhèng wú shàng zhèng děng pú
云何菩萨善根圆满，能证无上正等菩

tí
提？”

fó gào shànxiàn yú yì yún hé rú rán dēng shí wéi chūyàn
佛告善现：“于意云何？如然灯时，为初焰

néngjiāo zhù wéihòuyànnéngjiāo zhù
能焦炷，为后焰能焦炷？”

shànxiàn dá yán rú wǒ yì jiě fēi chūyànnéngjiāo zhù yì bù
善现答言：“如我意解，非初焰能焦炷亦不

lí chūyàn fēi hòuyànnéngjiāo zhù yì bù lí hòuyàn
离初焰，非后焰能焦炷亦不离后焰。”

fó gào shànxiàn yú yì yún hé zhù wéijiāo fǒu
佛告善现：“于意云何？炷为焦不？”

shànxiàn dá yán shì jiānxiànjiàn qí zhù shí jiāo
善现答言：“世间现见其炷实焦。”

fó gào shànxiàn zhū pú sà mó hē sà yì fù rú shì fēi chū
佛告善现：“诸菩萨摩诃萨亦复如是，非初

xīn qǐ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí yì bù lí chū xīn fēi hòu
心起能证无上正等菩提亦不离初心，非后

xīn qǐ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí yì bù lí hòu xīn ér zhū
心起能证无上正等菩提亦不离后心，而诸
pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiànshànqiǎo lìng
菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多方便善巧，令
zhū shàngēnzēngzhǎngyuánmǎn néngzhèng wú shàngzhèngděng pú tí
诸善根增长圆满，能证无上正等菩提。”

jù shòushànxiànbìan bó fó yán rú shì yuán qǐ lǐ qù shèshēn
具寿善现便白佛言：“如是缘起理趣甚深，

wèizhū pú sà mó hē sà fēi chū xīn qǐ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú
谓诸菩萨摩诃萨非初心起能证无上正等菩
tí yì bù lí chū xīn fēi hòu xīn qǐ néngzhèng wú shàngzhèngděng pú
提亦不离初心，非后心起能证无上正等菩
tí yì bù lí hòu xīn fēi jí rú shì zhū xīn qǐ gù néngzhèng wú shàng
提亦不离后心，非即如是诸心起故能证无上
zhèngděng pú tí fēi lí rú shì zhū xīn qǐ gù néngzhèng wú shàngzhèng
正等菩提，非离如是诸心起故能证无上正
děng pú tí ér zhū pú sà mó hē sà néngzhèng wú shàngzhèngděng pú
等菩提，而诸菩萨摩诃萨能证无上正等菩
tí
提。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé ruò xīn miè yǐ gèng kě
佛告善现：“于意云何？若心灭已，更可

shēng fǒu
生不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn shì xīn yǐ miè bù kě
善现对曰：“不也！世尊！是心已灭，不可

gèngshēng
更生。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé ruò xīn yǐ shēng yǒumiè fǎ
佛告善现：“于意云何？若心已生，有灭法

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē rú shì shì zūn ruò xīn yǐ shēng dìngyǒu
善现对曰：“如是！世尊！若心已生，定有

miè fǎ
灭法。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé yǒumiè fǎ xīn fēi dāngmiè
佛告善现：“于意云何？有灭法心，非当灭

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn yǒumiè fǎ xīn jué dìng
善现对曰：“不也！世尊！有灭法心，决定

dāngmiè
当灭。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé wú miè fǎ xīn wéi kě shēng
佛告善现：“于意云何？无灭法心，为可生

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn wú miè fǎ xīn wú kě
善现对曰：“不也！世尊！无灭法心，无可

shēng yì
生义。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé wú shēng fǎ xīn wéi kě miè
佛告善现：“于意云何？无生法心，为可灭

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn wú shēng fǎ xīn wú kě
善现对曰：“不也！世尊！无生法心，无可

miè yì
灭义。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé wú shēngmiè fǎ xīn wéi kě
佛告善现：“于意云何？无生灭法心，为可

shēngmiè fǒu
生灭不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn wú shēngmiè fǎ xīn wú
善现对曰：“不也！世尊！无生灭法心，无

kě shēngmiè yì
可生灭义。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé ruò fǎ yǐ miè gèng kě miè
佛告善现：“于意云何？若法已灭，更可灭

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn ruò fǎ yǐ miè bù kě
善现对曰：“不也！世尊！若法已灭，不可

gèngmiè
更灭。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé ruò fǎ yǐ shēng gèng kě
佛告善现：“于意云何？若法已生，更可
shēng fǒu
生不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn ruò fǎ yǐ shēng bù kě
善现对曰：“不也！世尊！若法已生，不可
gèng shēng
更生。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé zhū fǎ shí xìng yǒu shēng miè
佛告善现：“于意云何？诸法实性有生灭
fǒu
不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn zhū fǎ shí xìng wú shēng wú
善现对曰：“不也！世尊！诸法实性无生无
miè
灭。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé xīn zhù wéi rú xīn zhēn rú
佛告善现：“于意云何？心住为如心真如
fǒu
不？”

shàn xiàn duì yuē rú shì shì zūn rú xīn zhēn rú xīn rú
善现对曰：“如是！世尊！如心真如，心如
shì zhù
是住。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé ruò xīn zhù rú zhēn rú shì
佛告善现：“于意云何？若心住如真如，是
xīn wéi rú zhēn rú shí jì xìng cháng zhù fǒu
心为如真如、实际性常住不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn shì xīn fēi rú zhēn rú
善现对曰：“不也！世尊！是心非如真如、
shí jì qí xìng cháng zhù
实际其性常住。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé zhū fǎ zhēn rú jí shèn shēn
佛告善现：“于意云何？诸法真如极甚深
fǒu
不？”

shàn xiàn duì yuē rú shì shì zūn zhū fǎ zhēn rú jí wéi shèn
善现对曰：“如是！世尊！诸法真如极为甚

shēn
深。”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé jí zhēn rú shì xīn fǒu
佛告善现：“于意云何？即真如是心不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé lí zhēn rú yǒu xīn fǒu
佛告善现：“于意云何？离真如有心不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé jí xīn shì zhēn rú fǒu
佛告善现：“于意云何？即心是真如不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé lí xīn yǒuzhēn rú fǒu
佛告善现：“于意云何？离心有真如不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé zhēn rú wéinéngjiànzhēn rú
佛告善现：“于意云何？真如为能见真如

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé rǔ wéijiànyǒu shí zhēn rú
佛告善现：“于意云何？汝为见有实真如

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gàoshànxiàn yú yì yún hé ruò pú sà mó hē sà néng
佛告善现：“于意云何？若菩萨摩诃萨能

rú shì xíng shì xíngshēn bō rě bō luó mì duō fǒu
如是行，是行深般若波罗蜜多不？”

shànxiàn duì yuē rú shì shì zūn ruò pú sà mó hē sà néng
善现对曰：“如是！世尊！若菩萨摩诃萨能

rú shì xíng shì xíngshēn bō rě bō luó mì duō
如是行，是行深般若波罗蜜多。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé ruò pú sà mó hē sà néng
佛告善现：“于意云何？若菩萨摩诃萨能

rú shì xíng wéi xíng hé chù
如是行，为行何处？”

shàn xiàn duì yuē ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng dōu wú
善现对曰：“若菩萨摩诃萨能如是行，都无

xíng chù suǒ yǐ zhě hé ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng dōu bú
行处。所以者何？若菩萨摩诃萨能如是行，都不

jiàn yǒu néng xíng suǒ xíng xíng shí xíng chù zhū xiàn xíng fǎ jiē bú zhuàn
见有能行、所行、行时、行处，诸现行法皆不转

gù
故。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé ruò pú sà mó hē sà xíng shēn
佛告善现：“于意云何？若菩萨摩诃萨行深

bō rě bō luó mì duō shí wéi hé suǒ xíng
般若波罗蜜多时，为何所行？”

shàn xiàn duì yuē ruò pú sà mó hē sà xíng shēn bō rě bō luó mì
善现对曰：“若菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜

duō shí xíng shèng yì dì cǐ zhōng yī qiè fēn bié wú gù
多时，行胜义谛，此中一切分别无故。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé ruò pú sà mó hē sà xíng shēn
佛告善现：“于意云何？若菩萨摩诃萨行深

bō rě bō luó mì duō shí yú shèng yì dì wéi qǔ xiàng fǒu
般若波罗蜜多时，于胜义谛为取相不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé ruò pú sà mó hē sà xíng shēn
佛告善现：“于意云何？若菩萨摩诃萨行深

bō rě bō luó mì duō shí yú shèng yì dì suī bù qǔ xiàng ér xíng xiàng
般若波罗蜜多时，于胜义谛虽不取相而行相

fǒu
不？”

shàn xiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé shì pú sà mó hē sà yú
佛告善现：“于意云何？是菩萨摩诃萨于

shèng yì dì wéi huài xiàng fǒu
胜义谛为坏相不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shànxiàn yú yì yún hé shì pú sà mó hē sà yú
佛告善现：“于意云何？是菩萨摩诃萨于

shèng yì dì wéiqiǎnxiàng fǒu
胜义谛为遣相不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn
善现对曰：“不也！世尊！”

fó gào shànxiàn shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì
佛告善现：“是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜

duō shí yú shèng yì dì ruò bú huàixiàng yì bù qiǎnxiàng yún hé néng
多时，于胜义谛若不坏相亦不遣相，云何能

duàn qǔ xiàng zhī xiǎng
断取相之想？”

shànxiàn dá yán shì pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì
善现答言：“是菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜

duō shí bú zuò shì niàn wǒ jīn huàixiàng wǒ jīn qiǎnxiàng duàn
多时，不作是念：‘我今坏相，我今遣相，断

qǔ xiàngxiǎng yì bù xiū xué duànxiàngxiǎng dào ruò pú sà mó hē sà
取相想，亦不修学断相想道。’若菩萨摩诃萨

jīng qín xiū xué pú sà xíng shí xiū duànxiǎng dào ěr shí yī qiè fó fǎ wèi
精勤修学菩萨行时修断想道，尔时一切佛法未

mǎn yīng duò shēng wén huò dú jué dì shì zūn shì pú sà mó hē sà
满，应堕声闻或独觉地。世尊！是菩萨摩诃萨

chéng jiù zuì shèng fāng biàn shàn qiǎo suī yú zhū xiàng jí qǔ xiàng xiǎng
成就最胜方便善巧，虽于诸相及取相想

shēn zhī guò shī ér bú huàiduàn sù zhèng wú xiàng hé yǐ gù yī
深知过失，而不坏断速证无相。何以故？一

qiè fó fǎ wèi yuán mǎn gù
切佛法未圆满故。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。”

ěr shí shè lì zǐ wèn jù shòu shànxiàn yán ruò pú sà mó hē
尔时，舍利子问具寿善现言：“若菩萨摩诃

sà mèng zhōng xiū kōng wú xiàng wú yuàn sān jiě tuō mén yú shēn bō
萨梦中修空、无相、无愿三解脱门，于深般

rě bō luó mì duō yǒu zēng yì fǒu
若波罗蜜多有增益不？”

shànxiàn dá yán ruò pú sà mó hē sà jué shí xiū cǐ sān jiě tuō
善现答言：“若菩萨摩诃萨觉时修此三解脱

mén yú shēn bō rě bō luó mì duō yǒuzēng yì zhě bǐ mèngzhōng xiū
门，于深般若波罗蜜多有增益者，彼梦中修

yì yǒuzēng yì hé yǐ gù fó shuō mèng jué wú chā bié gù shè
亦有增益。何以故？佛说梦、觉无差别故。舍

lì zǐ ruò pú sà mó hē sà yǐ dé bō rě bō luó mì duō jué shí xiū
利子，若菩萨摩诃萨已得般若波罗蜜多，觉时修

xíngshēnshēn bō rě bō luó mì duō jì míng ān zhù shēnshēn bō rě bō
行甚深般若波罗蜜多，既名安住甚深般若波

luó mì duō shì pú sà mó hē sà mèngzhōng xiū xíngshēnshēn bō rě bō
罗蜜多，是菩萨摩诃萨梦中修行甚深般若波

luó mì duō yì míng ān zhù shēnshēn bō rě bō luó mì duō sān jiě tuō
罗蜜多，亦名安住甚深般若波罗蜜多。三解脱

mén yú shēn bō rě bō luó mì duō néng wéizēng yì yì fù rú shì ruò
门于深般若波罗蜜多能为增益亦复如是，若

mèng ruò jué yì wú quējiǎn
梦、若觉义无缺减。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán ruò shànán zǐ shàn nǚ rén
时，舍利子问善现言：“若善男子、善女人

děngmèngzhōngzào yè wéiyǒuzēng yì huòsǔn jiǎn fǒu
等梦中造业，为有增益或损减不？”

shànxiàn dá yán fó shuō yī qiè fǎ jiē rú mèngsuǒjiàn ruò
善现答言：“佛说一切法皆如梦所见，若

mèngzào yè wú zēngjiǎnzhě jué shí suǒzào yè yì yīng wú zēngjiǎn rán
梦造业无增减者，觉时所造业亦应无增减。然

yú mèngzhōngsuǒzào zhū yè wú shèngzēngjiǎn yào zhì jué shí yì xiǎng
于梦中所造诸业无胜增减，要至觉时忆想

fēn bié mèngzhōngsuǒzào nǎi lìng bǐ yè chéngshèngzēngjiǎn rú rén
分别梦中所造，乃令彼业成胜增减。如人

mèngzhōngduàn tā mìng yǐ hòu zhì jué shí yì xiǎngfēn bié shēn zì qìng
梦中断他命已，后至觉时忆想分别，深自庆

kuài qí yè biànzēng ruòshēn huǐ kuì qí yè biànjiǎn
快其业便增，若深悔愧其业便减。”

shí shè lì zǐ wèishànxiànyán yǒurén jué shí duàn tā mìng yǐ
时，舍利子谓善现言：“有人觉时断他命已，

hòu zhì mèngzhōnghuò zì qìngkuài huòshēn huǐ kuì lìng jué shí yè yǒuzēng
后至梦中或自庆快或深悔愧，令觉时业有增

jiǎn fǒu
减不？”

shànxiànbàoyán yì yǒuzēngjiǎn rán bǐ zēngjiǎn bù jí jué shí
善现报言：“亦有增减。然彼增减不及觉时

míngliǎo xīn zhōngsuǒ zuò shèng gù
明了，心中所作胜故。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán wú suǒyuán shì ruò sī ruò
时，舍利子问善现言：“无所缘事，若思若

yè jù bù dé shēng yào yǒu suǒyuán sī yè fāng qǐ mèngzhōng sī yè
业俱不得生，要有所缘思业方起。梦中思业

yuán hé ér shēng
缘何而生？”

shànxiàn dá yán rú shì rú shì ruò mèngruò jué wú suǒyuán
善现答言：“如是！如是！若梦若觉无所缘

shì sī yè bù shēng yào yǒu suǒyuán sī yè fāng qǐ hé yǐ gù shè
事思业不生，要有所缘思业方起。何以故？舍

lì zǐ yào yú jiàn wén jué zhī fǎ zhōng yǒu jué huì zhuǎn yóu sī qǐ rǎn
利子，要于见闻觉知法中有觉慧转，由斯起染

huò fù qǐ jìng ruò wú jiàn wén jué zhī zhū fǎ wú jué huì zhuǎn yì wú
或复起净。若无见闻觉知，诸法无觉慧转亦无

rǎn jìng yóu cǐ gù zhī ruò mèngruò jué yǒu suǒyuán shì sī yè nǎi zhì
染净。由此故知，若梦若觉有所缘事思业乃至

wú suǒyuán shì sī yè bù qǐ
⁸⁵无所缘事思业不起。”

shí shè lì zǐ wènshànxiànyán fó shuō suǒyuán jiē lí zì xìng
时，舍利子问善现言：“佛说所缘皆离自性，

rú hé kě shuō yǒu suǒyuán shì sī yè nǎi zhì⁸⁶ wú suǒyuán shì sī yè bù
如何可说有所缘事思业乃至⁸⁶无所缘事思业不

qǐ
起？”

shànxiàn dá yán suī zhū sī yè jí suǒyuán shì jiē lí zì xìng
善现答言：“虽诸思业及所缘事皆离自性，

ér yóu zì xīn qǔ xiàng fēn bié shì sù shī shè shuō yǒu suǒyuán yóu cǐ
而由自心取相分别，世俗施設说有所缘。由此

suǒyuán qǐ zhū sī yè rú shuō wú míng wéi yuán shēng xíng xíng wéi yuán
所缘起诸思业，如说无明为缘生行，行为缘

⁸⁵ 大正藏：生；永乐北藏及龙藏：至

⁸⁶ 大正藏：生；永乐北藏及龙藏：至

shēng shí děng jiē yóu zì xīn qǔ xiàng fēn bié shuō yǒu suǒ yuán fēi shí
生识等，皆由自心取相分别说有所缘，非实
yǒu xìng
有性。”

shí shè lì zǐ wèi shàn xiàn yán ruò pú sà mó hē sà mèng
时，舍利子谓善现言：“若菩萨摩诃萨梦
zhōng xíng shī shī yǐ huí xiàng wú shàng pú tí shì pú sà mó hē sà wéi
中行施，施已回向无上菩提，是菩萨摩诃萨为
shí yǐ shī huí xiàng wú shàng fó pú tí fǒu
实以施回向无上佛菩提不？”

shàn xiàn bào yán cí shì pú sà jiǔ yǐ shòu dé dà pú tí jì
善现报言：“慈氏菩萨久已受得大菩提记，
yī shēng suǒ xì dìng dāng zuò fó shàn néng chóu dá yī qiè nán wèn xiàn
一生所系定当作佛，善能酬答一切难问，现
zài cǐ huì yí qǐng wèn zhī bǔ chù cí zūn dìng dāng wéi dá
在此会宜请问之，补处慈尊定当为答。”

shí shè lì zǐ rú shàn xiàn yán gōng jìng qǐng wèn cí shì pú sà
时，舍利子如善现言，恭敬请问慈氏菩萨。

shí cí shì pú sà huán yǔ shàn xiàn yán zūn zhě suǒ yán cí
时，慈氏菩萨还语⁸⁷善现言：“尊者所言慈
shì pú sà néng dá cǐ yì hé děng míng wéi cí shì pú sà wéi míng
氏菩萨能答此义，何等名为慈氏菩萨？为名

néng dá wéi sè néng dá wéi shòu xiǎng xíng shí néng dá wéi
能答？为色能答？为受、想、行、识能答？为

xiǎn néng dá wéi xíng néng dá wéi sè kōng néng dá wéi shòu xiǎng
显能答？为形能答？为色空能答？为受、想、

xíng shí kōng néng dá yé qiě cí shì míng bù néng dá sè yì bù néng
行、识空能答耶？且慈氏名不能答，色亦不能

dá shòu xiǎng xíng shí yì bù néng dá xiǎn yì bù néng dá
答，受、想、行、识亦不能答，显亦不能答，

xíng yì bù néng dá sè kōng yì bù néng dá shòu xiǎng xíng shí
形亦不能答，色空亦不能答，受、想、行、识

kōng yì bù néng dá suǒ yǐ zhě hé wǒ dōu bú jiàn yǒu fǎ néng dá
空亦不能答。所以者何？我都不见有法能答、

yǒu fǎ suǒ dá dá chù dá shí jí yóu cǐ dá jiē yì bú jiàn wǒ dōu
有法所答，答处、答时及由此答皆亦不见。我都

⁸⁷ 大正藏：诘；永乐北藏及龙藏：语

bú jiànyǒu fǎ néng jì yǒu fǎ suǒ jì jì chù jì shí jí yóu cǐ jì
不见有法能记、有法所记，记处、记时及由此记
jiē yì bú jiàn hé yǐ gù yǐ yī qiè fǎ běnxìng jiē kōngdōu wú suǒ
皆亦不见。何以故？以一切法本性皆空都无所
yǒu wú èr wú bié bì jìng tuī zhēng bù kě dé gù
有、无二无别，毕竟推征不可得故。”

shí shè lì zǐ wèn cí shì pú sà yán rén zhě suǒ shuō fǎ wéi
时，舍利子问慈氏菩萨言：“仁者所说法为
rú suǒ zhèng fǒu
如所证不？”

cí shì pú sà mó hē sà yán wǒ suǒ shuō fǎ fēi rú suǒ zhèng
慈氏菩萨摩诃萨言：“我所说法非如所证。
suǒ yǐ zhě hé wǒ suǒ zhèng fǎ bù kě shuō gù yòu shè lì zǐ
所以者何？我所证法不可说故。又，舍利子，
wǒ dōu bú jiànyǒu suǒ zhèng fǎ zì xìng kě dé rú xīn suǒ sī rú yán suǒ
我都不见有所证法自性可得，如心所思，如言所
shuō yòu shè lì zǐ zhū fǎ zì xìng fēi shēn néng chù fēi yǔ néng
说。又，舍利子，诸法自性非身能触、非语能
biǎo fēi yì néng niàn hé yǐ gù shè lì zǐ yǐ yī qiè fǎ wú
表、非意能念。何以故？舍利子，以一切法无
zì xìng gù
自性故。”

shí shè lì zǐ zuò shì niàn yán cí shì pú sà jué huì shèn shēn
时，舍利子作是念言：“慈氏菩萨觉慧甚深，
cháng yè xiū xíng shèn shēn bō rě bō luó mì duō néng rú shì shuō
长夜修行甚深般若波罗蜜多能如是说。”

ěr shí fó gào shè lì zǐ yán rǔ xīn suǒ niàn cí shì pú
尔时，佛告舍利子言：“汝心所念‘慈氏菩
sà jué huì shèn shēn cháng yè xiū xíng shèn shēn bō rě bō luó mì duō néng
萨觉慧甚深，长夜修行甚深般若波罗蜜多能
rú shì shuō zhě shè lì zǐ rú rǔ suǒ niàn yòu shè lì zǐ
如是说。’者，舍利子，如汝所念。又，舍利子，
yú yì yún hé rǔ yóu shì fǎ chéng ā luó hàn wéi jiàn cǐ fǎ shì kě
于意云何？汝由是法成阿罗汉，为见此法是可
shuō fǒu
说不？”

shè lì zǐ yuē fú yě shì zūn
舍利子曰：“不也！世尊！”

fó gào shè lì zǐ pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì
佛告舍利子：“菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜

duō suǒzhèng fǎ xìng yì fù rú shì bù kě xuānshuō
多，所证法性亦复如是不可宣说。

yòu shè lì zǐ shì pú sà mó hē sà bú zuò shì niàn wǒ
“又，舍利子，是菩萨摩诃萨不作是念：‘我

yóu cǐ fǎ yú fó wú shàngzhèngděng pú tí yǐ dé shòu jì jīn dé
由此法，于佛无上正等菩提已得受记、今得

shòu jì dāng dé shòu jì bú zuò shì niàn wǒ yóu cǐ fǎ dāngzhèng
受记、当得受记。’不作是念：‘我由此法当证

wú shàngzhèngděng pú tí ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng shì
无上正等菩提。’若菩萨摩诃萨能如是行，是

xíng bō rě bō luó mì duō ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng bù
行般若波罗蜜多。若菩萨摩诃萨能如是行，不

shēng yí huò wǒ yú wú shàngzhèngděng pú tí wéi dé bù dé
生疑惑：‘我于无上正等菩提为得、不得？’

dànzuò shì niàn wǒ qín jīng jìn dìng dé wú shàngzhèngděng pú tí
但作是念：‘我勤精进，定得无上正等菩提，

yǐ yú pú tí dé shèng lì gù ruò pú sà mó hē sà néng rú shì xíng
已于菩提得胜力故。’若菩萨摩诃萨能如是行，

shì xíng bō rě bō luó mì duō
是行般若波罗蜜多。

yòu shè lì zǐ zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“又，舍利子，诸菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō wénshēnshēn fǎ bù jīng bù kǒng bù bù bú wèi bù
蜜多，闻甚深法不惊、不恐、不怖、不畏、不

chén bú mò yú dé wú shàngzhèngděng pú tí yì wú bù wèi jué
沉、不没，于得无上正等菩提亦无怖畏，决

dìng zì zhī wǒ dāngzhèng gù
定自知我当证故。

yòu shè lì zǐ shì zhū pú sà ruò zài kuàng yě yǒu è shòu
“又，舍利子，是诸菩萨若在旷野有恶兽

chù yì wú bù wèi suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà wèi yù ráo yì zhū yǒu
处亦无怖畏。所以者何？是诸菩萨为欲饶益诸有

qíng gù néngshě yī qiè nèi wàisuǒyǒu héngzuò shì niàn ruò yǒu
情故，能舍一切内外所有，恒作是念：‘若⁸⁸有

⁸⁸ 大正藏：诸；永乐北藏及龙藏：若

è guǐ jí è shòuděng yù dàn wǒ shēn wǒ dāng shī yǔ lìng qí chōng zú
恶鬼及恶兽等欲噉我身，我当施与令其充足。
yóu cǐ shàngēn lìng wǒ bù shī bō luó mì duō sù dé yuánmǎn jí jìn
由此善根，令我布施波罗蜜多速得圆满，疾近
wú shàngzhèngděng pú tí wǒ dāng rú shì qín xiū zhèngxíng zhèng dé
无上正等菩提。我当如是勤修正行，证得
wú shàngzhèngděng jué shí wǒ fó tǔ zhōng dé wú yī qiè pángshēng
无上正等觉时，我佛土中得无一切傍生、
è guǐ
饿鬼。’

yòu shè lì zǐ shì zhū pú sà ruò zài kuàng yě yǒu è zéi
“又，舍利子，是诸菩萨若在旷野有恶贼
chù yì wú bù wèi suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà wèi yù ráo yì zhū yǒu
处亦无怖畏。所以者何？是诸菩萨为欲饶益诸有
qíng gù néng shě yī qiè nèi wài suǒ yǒu yào xiū zhū shàn yú shēn mìng
情故，能舍一切内外所有乐修诸善，于身、命、
cái wú suǒ gù lìn héng zuò shì niàn ruò zhū yǒu qíng jìng lái jié duó wǒ
财无所顾吝，恒作是念：‘若诸有情竞来劫夺我
zhū zī jù wǒ dāng gōng jìng huān xǐ shī yǔ huò yǒu yīn sī hài wǒ shēn
诸资具，我当恭敬欢喜施与；或有因斯害我身
mìng wǒ zhōng yú bǐ bù shēng chēn hèn yì bù fā shēng shēn yǔ
命，我终于彼不生瞋恨，亦不发生身、语、
yì è yóu cǐ yīn yuán lìng wǒ bù shī jìng jiè ān rěn bō luó mì
意恶。由此因缘，令我布施、净戒、安忍波罗蜜
duō sù dé yuánmǎn jí jìn wú shàngzhèngděng pú tí wǒ dāng rú shì
多速得圆满，疾近无上正等菩提。我当如是
qín xiū zhèngxíng zhèng dé wú shàngzhèngděng jué shí wǒ fó tǔ zhōng
勤修正行，证得无上正等觉时，我佛土中
dé wú yī qiè jié hài yuàn zéi yóu wǒ fó tǔ jí qīng jìng gù yì wú
得无一切劫害、怨贼，由我佛土极清净故，亦无
yú è
余恶。’

yòu shè lì zǐ shì zhū pú sà ruò zài kuàng yě wú shuǐ zhī
“又，舍利子，是诸菩萨若在旷野无水之
chù yì wú bù wèi suǒ yǐ zhě hé pú sà fǎ ěr wú zhū bù wèi héng
处亦无怖畏。所以者何？菩萨法尔无诸怖畏，恒
zuò shì niàn wǒ dāng qiú xué duàn zhū yǒu qíng kě ài zhī fǎ bù yīng yú
作是念：‘我当求学断诸有情渴爱之法，不应于

cǐ ér shēng bù wèi shè wǒ yóu cǐ kě fá mìngzhōng yú zhū yǒuqíng bì
此而生怖畏，设我由此渴乏命终，于诸有情必
bù shě lí dà bēizuò yì shī miào fǎ shuǐ qí zāi bó fú shì zhū yǒuqíng
不舍离大悲作意施妙法水。奇哉薄福！是诸有情
jū zài rú sī wú shuǐ shì jiè wǒ dāng rú shì qín xiū zhèngxíng zhèng dé
居在如斯无水世界。我当如是勤修正行，证得
wú shàngzhèngděngjué shí wǒ fó tǔ zhōng dé wú rú shì yī qiè jiāo kě
无上正等觉时，我佛土中得无如是一切焦渴
fá shuǐkuàng yě wǒ dāng fāngbiànquànzhū yǒuqíng xiū shèng fú yè suí
乏水旷野。我当方便劝诸有情修胜福业，随
suǒ zài chù jiē lìng jù zú bā gōng dé shuǐ wǒ yóu rú shì jiānměngjīng jìn
所在处皆令具足八功德水。我由如是坚猛精进，
fāngbiànjiàohuà yī qiè yǒuqíng yóu cǐ yīn yuán lìng wǒ jīng jìn bō luó
方便教化一切有情。由此因缘，令我精进波罗
mì duō sù dé yuánmǎn jí jìn wú shàngzhèngděng pú tí
蜜多速得圆满，疾近无上正等菩提。’

yòu shè lì zǐ shì zhū pú sà zài jī jǐn guó yì wú bù wèi
“又，舍利子，是诸菩萨在饥馑国亦无怖畏。

suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà pī gōng dé kǎi yǒngměngjīng jìn yánjìng
所以者何？是诸菩萨被功德铠，勇猛精进严净
fó tǔ zuò shì yuànyán dāngzhèng wú shàngzhèngděngjué shí wǒ
佛土，作是愿言：‘当证无上正等觉时，我
fó tǔ zhōng dé wú rú shì yī qiè jī jǐn zhū yǒuqíng lèi jù zú kuài lè
佛土中得无如是一切饥馑，诸有情类具足快乐，
suí yì suǒ xū yìngniàn jí zhì rú zhū tiān shàng suǒ niàn jiē dé wǒ dāng
随意所须应念即至，如诸天上所念皆得。我当
fā qǐ jiānměngjīng jìn lìng zhū yǒuqíng fǎ yuànmǎn zú yī qiè shí chù
发起坚猛精进，令诸有情法愿满足，一切时处
yī qiè yǒuqíng yú yī qiè zhǒng mìng yuán zī jù wú suǒ fá shǎo
一切有情于一切种命缘资具无所乏少。’

yòu shè lì zǐ shì zhū pú sà yù jí yì shí yì wú bù wèi
“又，舍利子，是诸菩萨遇疾疫时亦无怖畏。

suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà héngshěnguānchá wú fǎ míngbìng
所以者何？是诸菩萨恒审观察：‘无法名病，
yì wú yǒu fǎ kě míngbìngzhě yī qiè jiē kōng bù yīng bù wèi wǒ dāng
亦无有法可名病者，一切皆空不应怖畏。我当
rú shì qín xiū zhèngxíng zhèng dé wú shàngzhèngděngjué shí wǒ fó tǔ
如是勤修正行，证得无上正等觉时，我佛土

zhōngzhū yǒuqíng lèi dé wú yī qiè zāi hòng jí yì jīng jìn xiū xíngshū
中 诸有情类得无一切灾横、疾疫，精进修行殊
shèngzhèngxíng
胜 正行。’

yòu shè lì zǐ shì zhū pú sà ruò niàn wú shàngzhèngděng pú
“又，舍利子，是诸菩萨若念无上正等菩
tí jīng jiǔ nǎi dé bù yīng bù wèi suǒ yǐ zhě hé qián jì jié shù
提，经久乃得，不应怖畏。所以者何？前际劫数
suī yǒu wú liàng ér yī niàn⁸⁹ qǐng yì niàn fēn bié jī jí suǒ chéng hòu
虽有无量，而一念⁸⁹顷忆念分别积集所成，后
jì jié shù yīng zhī yì ěr shì gù pú sà bù yīng yú zhōngshēng jiǔ yuǎn
际劫数应知亦尔，是故菩萨不应于中生久远
xiǎng ér wèi wú shàngzhèngděng pú tí yào jīng cháng shí fāng nǎi zhèng
想，而谓无上正等菩提要经长时方乃证
dé biànshēng bù wèi hé yǐ gù qián jì hòu jì jié shù chángduǎn
得，便生怖畏。何以故？前际、后际劫数长短，
jiē yī chà nà xīn xiāng yīng gù rú shì shè lì zǐ pú sà mó hē sà
皆一刹那心相应故。如是，舍利子，菩萨摩訶萨
suī wén jīng jiǔ nǎi zhèng wú shàngzhèngděng pú tí ér yú qí zhōngshēn
虽闻经久乃证无上正等菩提，而于其中审
dì guānchá bù shēng bù wèi
谛观察不生怖畏。

yòu shè lì zǐ ruò zhū pú sà yú yú yī qiè jiàn wén jué zhī
“又，舍利子，若诸菩萨于余一切见闻觉知
kě bù wèi fǎ bù shēng bù wèi yīng zhī sù zhèng suǒ qiú wú shàngzhèng
可怖畏法不生怖畏，应知速证所求无上正
děng pú tí shì gù shè lì zǐ pú sà mó hē sà yù jí zhèng dé
等菩提。是故，舍利子，菩萨摩訶萨欲疾证得
suǒ qiú wú shàngzhèngděng pú tí yīng suí rú lái zhēn jìng kōng jiào pī
所求无上正等菩提，应随如来真净空教，被
gōng dé kǎi jīng qín xiū xué yú yī qiè fǎ bù yīng bù wèi
功德铠精勤修学，于一切法不应怖畏。”

⁸⁹ 大正藏：念；永乐北藏及龙藏：心；校勘：念

dì sì fēn jìng qié tiān pǐn dì èr shí
第四分 旃伽天品 第二十

ěr shí huì zhōng yǒu yī tiān nǚ míng jìng qié tiān cóng zuò ér qǐ
尔时，会中有一天女名旃伽天，从座而起

qǐ shǒu fó zú piān fù zuǒ jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng xiàng fó bó yán
稽首佛足，偏覆左肩右膝著地，合掌向佛白言：

shì zūn wǒ yú shì chù yì wú bù wèi yú zhū fǎ zhōng yì wú yí huò
“世尊！我于是处亦无怖畏，于诸法中亦无疑惑，

wǒ wèi lái shì yì wèi yǒu qíng shuō wú bù wèi wú yí huò fǎ
我未来世亦为有情说无怖畏、无疑惑法。”

ěr shí shì zūn jí biàn wēi xiào cóng miàn mén chū jīn sè guāng
尔时，世尊即便微笑，从面门出金色光

míng pǔ zhào shí fāng wú biān shì jiè huán lái fàn shì xiàn dà shén tōng
明，普照十方无边世界，还来梵世现大神通，

jiàn zhì fó biān yòu rào sān zā zuò shén biàn yǐ rù fó dǐng zhōng
渐至佛边右绕三匝，作神变已入佛顶中。

shí jìng qié tiān dǔ sī shì yǐ huān xǐ yǒng yuè qǔ miào jīn huā
时，旃伽天睹斯事已欢喜踊跃，取妙金华

gōng jìng zhì chéng sǎn rú lái shàng fó shén lì gù lìng cǐ jīn huā shàng
恭敬至诚散如来上。佛神力故，令此金华上

yǒng kōng zhōng bīn fēn ér zhù
踊空中缤纷而住。

shí ā nán tuó jiàn wén shì yǐ cóng zuò ér qǐ dǐng lǐ fó zú
时，阿难陀见闻是已，从座而起顶礼佛足，

piān fù zuǒ jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng bó yán shì zūn
偏覆左肩右膝著地，合掌恭敬白言：“世尊！

hé yīn hé yuán xiàn cǐ wēi xiào fó xiàn wēi xiào fēi wú yīn yuán
何因何缘现此微笑？佛现微笑非无因缘！”

ěr shí shì zūn gào qìng xǐ yuē jīn cǐ tiān nǚ yú wèi lái shì
尔时，世尊告庆喜曰：“今此天女于未来世

dāng chéng rú lái yīng zhèng děng jué jié míng xīng yù fó hào jīn
当成如来、应、正等觉，劫名星喻，佛号金

huā qìng xǐ dāng zhī jīn cǐ tiān nǚ jí shì zuì hòu suǒ shòu nǚ shēn
华。庆喜当知！今此天女即是最后所受女身，

shě cǐ shēn yǐ biàn shòu nán shēn jìn wèi lái jì bù fù wéi nǚ cóng cǐ
舍此身已便受男身，尽未来际不复为女。从此

mò yǐ shēng yú dōngfāng bú dòng rú lái kě ài shì jiè yú bǐ fó suǒ
殁已生于东方不动如来可爱世界，于彼佛所
qín xiū fàn xíng cǐ nǚ bǐ nán⁹⁰ biàn zì jīn huā cóng bú dòng fó shì jiè
勤修梵行，此女彼男⁹⁰便字金华。从不动佛世界
mò yǐ fù shēng tā fāng yǒu fó shì jiè cóng yī fó guó qù yī fó guó
殁已，复生他方有佛世界，从一佛国趣一佛国，
cháng bù yuǎn lí zhū fó shì zūn rú zhuàn lún wáng cóng yī tái guān zhì
常不远离诸佛世尊。如转轮王从一台观至
yī tái guān huān yú shòu lè nǎi zhì mìng zhōng zú bù lǚ dì jīn huā
一台观欢娱受乐，乃至命终足不履地，金华
pú sà yì fù rú shì cóng yī fó tǔ wǎng yī fó tǔ nǎi zhì wú shàng
菩萨亦复如是，从一佛土往一佛土，乃至无上
zhèng děng pú tí suí suǒ shēng chù cháng bù lí fó
正等菩提，随所生处常不离佛。”

shí ā nán tuó qiè zuò shì niàn jīn huā pú sà dāng zuò fó shí
时，阿难陀窃作是念：“金华菩萨当作佛时，
yì yīng xuān shuō shēn bō rě bō luó mì duō bǐ huì pú sà mó hē sà
亦应宣说甚深般若波罗蜜多。彼会菩萨摩诃萨
zhòng qí shù duō shǎo yīng rú jīn fó pú sà zhòng huì
众，其数多少应如今佛菩萨众会。”

fó zhī qí niàn gào qìng xǐ yán rú shì rú shì rú rǔ
佛知其念，告庆喜言：“如是！如是！如汝
suǒ niàn jīn huā pú sà dāng zuò fó shí yì wèi zhòng huì xuān shuō rú
所念。金华菩萨当作佛时，亦为众会宣说如
shì shēn bō rě bō luó mì duō bǐ huì pú sà mó hē sà zhòng qí
是甚深般若波罗蜜多，彼会菩萨摩诃萨众，其
shù duō shǎo yì rú jīn fó pú sà zhòng huì qìng xǐ dāng zhī jīn huā pú
数多少亦如今佛菩萨众会。庆喜当知！金华菩
sà dāng zuò fó shí shēng wén dì zǐ dé niè pán zhě qí shù shèn duō bù
萨当作佛时，声闻弟子得涅槃者，其数甚多不
kě chēng jì wèi bù kě shǔ ruò bǎi ruò qiān ruò jù zhī děng dàn
可称计，谓不可数若百、若千、若俱胝等，但
kě zǒng shuō wú liàng wú biān qìng xǐ dāng zhī jīn huā pú sà dāng zuò
可总说无量无边。庆喜当知！金华菩萨当作
fó shí qí tǔ wú yǒu è shòu è guǐ yì wú yuàn zéi fá shuǐ
佛时，其土无有恶兽、恶鬼，亦无怨贼、乏水、

⁹⁰ 大正藏：界；永乐北藏及龙藏：男

jī jǐn jí yì děngnàn qìng xǐ dāng zhī jīn huā pú sà dāngzhèng
饥谨、疾疫等难。庆喜当知！金华菩萨当证
wú shàngzhèngděngjué shí qí tǔ yǒuqíng wú zhū bù wèi jí wú zhǒng
无上正等觉时，其土有情无诸怖畏，及无种
zhǒng zāi hòng guò shī
种灾横、过失。”

ěr shí qìng xǐ fù bó fó yán jīn cǐ tiān nǚ xiān yú hé fó
尔时，庆喜复白佛言：“今此天女先于何佛
chū fā wú shàngzhèngděngjué xīn zhòngzhūshàngēn huíxiàng fā yuàn
初发无上正等觉心，种诸善根回向发愿？”

fó gàoqìng xǐ jīn cǐ tiān nǚ xiān yú guò qù rán dēng fó suǒ chū
佛告庆喜：“今此天女先于过去然灯佛所初

fā wú shàngzhèngděngjué xīn zhòngzhūshàngēn huíxiàng fā yuàn ěr
发无上正等觉心，种诸善根回向发愿。尔

shí yì yǐ jīn huā sǎn fó qiú zhèng wú shàngzhèngděng pú tí qìng
时，亦以金华散佛，求证无上正等菩提。庆

xǐ dāng zhī wǒ yú guò qù rán dēng fó suǒ yǐ wǔ jīng huā fèng sǎn bǐ
喜当知！我于过去然灯佛所，以五茎华奉散彼

fó huíxiàng fā yuàn ěr shí biàn dé wú shēng fǎ rěn rán dēng rú lái
佛回向发愿，尔时便得无生法忍。然灯如来、

yīng zhèngděngjué zhī wǒ gēnshú yǔ wǒ shòu⁹¹ jì rǔ yú lái shì
应、正等觉，知我根熟与我受⁹¹记：‘汝于来世

dāng dé zuò fó hào yuē néng jì jiè míng kān rěn jié hào wéi xián
当得作佛，号曰能寂，界名堪忍，劫号为贤。’

tiān nǚ ěr shí wén fó shòu wǒ dà pú tí jì huān xǐ yǒngyuè jí yǐ
天女尔时闻佛授我大菩提记，欢喜踊跃，即以

jīn huā fèng sǎn fó shàng biàn fā wú shàngzhèngděngjué xīn zhòngzhū
金华奉散佛上，便发无上正等觉心，种诸

shàngēn huíxiàng fā yuàn shǐ wǒ lái shì yú cǐ pú sà dāng zuò fó shí
善根回向发愿：‘使我来世于此菩萨当作佛时，

yì rú jīn fó xiànrqiánshòu wǒ dà pú tí jì gù wǒ jīn zhě yǔ bǐ
亦如今佛现前授我大菩提记。’故我今者与彼

shòu⁹² jì
受⁹²记。”

ěr shí qìng xǐ wén fó suǒ shuō huān xǐ yǒngyuè fù bó fó
尔时，庆喜闻佛所说，欢喜踊跃，复白佛

⁹¹ 大正藏：授；永乐北藏及龙藏：受

⁹² 大正藏：授；永乐北藏及龙藏：受

yán jīn cǐ tiān nǚ jiǔ fā wú shàngzhèngděngjué xīn zhòngzhūshàn
言：“今此天女久发无上正等觉心，种诸善
gēn huí xiàng fā yuàn jīn dé chéngshú shì gù rú lái shòu yǔ bǐ jì
根回向发愿今得成熟，是故如来授与彼记。”

fó gàoqìng xǐ rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō bǐ shàn
佛告庆喜：“如是！如是！如汝所说。彼善
gēnshú gù wǒ shòu bǐ dà pú tí jì
根熟故，我授彼大菩提记。”

dì sì fēnjié mó shì pǐn dì èr shí yī zhī yī 第四分觉魔事品第二十一之一

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán xíngshēn bō rě bō luó mì duō
尔时，善现便白佛言：“行深般若波罗蜜多
zhū pú sà mó hē sà yún hé xí kōng yún hé xiàn rù kōng sān mó dì
诸菩萨摩诃萨云何习空？云何现入空三摩地？”

fó gào shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì
佛告善现：“若菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜
duō yīngguān sè kōng yīngguānshòu xiǎng xíng shí kōng zuò
多，应观色空，应观受、想、行、识空，作
cǐ guān shí bú lìng xīn luàn ruò xīn bú luàn zé bú jiàn fǎ ruò bú jiàn
此观时不令心乱，若心不乱则不见法，若不见
fǎ zé bú zuòzhèng
法则不作证。”

ěr shí shànxiànbìan bó fó yán rú shì zūnshuō zhū pú sà
尔时，善现便白佛言：“如世尊说，诸菩萨
mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō yīngguān fǎ kōng ér bú zuò
摩诃萨行深般若波罗蜜多，应观法空而不作
zhèng yún hé pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì duō shí zhù
证，云何菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜多时，住
kōngděng chí ér bú zuòzhèng
空等持而不作证？”

fó gào shànxiàn zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó mì
佛告善现：“诸菩萨摩诃萨行深般若波罗蜜
duō guān fǎ kōng shí xiānzuò shì niàn wǒ yīngguān fǎ zhūxiàng jiē
多，观法空时，先作是念：‘我应观法诸相皆
kōng bú yīngzuòzhèng wǒ wèixué gù guānzhū fǎ kōng bú wèizhèng
空，不应作证。我为学故观诸法空，不为证

gù guānzhū fǎ kōng jīn shì xué shí fēi wéizhèng shí shì pú sà mó
故观诸法空，今是学时非为证时。’是菩萨摩

hē sà wèi rù dìng shí xì xīn yú jìng shèshòu bō rě bō luó mì duō fēi
诃萨未入定时，系心于境摄受般若波罗蜜多，非

rù dìngwèi xì xīn yú jìng shèshòu bō rě bō luó mì duō shì pú sà mó
入定位系心于境摄受般若波罗蜜多。是菩萨摩

hē sà yú rú shì shí bú tuì yī qiè pú tí fēn fǎ bú zhènglòu jìn
诃萨于如是时，不退一切菩提分法，不证漏尽。

suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì guǎng dà zhì huì
所以者何？是菩萨摩诃萨成就如是广大智慧，

shànzhù fǎ kōng jí yī qièzhǒng pú tí fēn fǎ héngzuò shì niàn jīn
善住法空及一切种菩提分法，恒作是念：‘今

shí yīngxué bù yīngzuòzhèng
时应学，不应作证。’

shànxiàndāng zhī ruò shí pú sà mó hē sà zhùkōngsān mó dì
“善现当知！若时菩萨摩诃萨住空三摩地

ér bú zhèngkōng shì shí pú sà mó hē sà yì zhù wú xiàngsān mó dì
而不证空，是时菩萨摩诃萨亦住无相三摩地

ér bú zhèng wú xiàng suǒ yǐ zhě hé shì pú sà mó hē sà chéng jiù
而不证无相。所以者何？是菩萨摩诃萨成就

shūshèngjiān jìngshàngēn chángzuò shì niàn jīn shí yīngxué bù yīng
殊胜坚净善根，常作是念：‘今时应学，不应

zuòzhèng jīn yīngshèshòushènsēn bō rě bō luó mì duō yú yī qiè fǎ
作证。今应摄受甚深般若波罗蜜多，于一切法

guānkōng wú xiàng yuánmǎn yī qiè pú tí fēn fǎ bù yīng jīn shí zhèng
观空、无相，圆满一切菩提分法，不应今时证

yú shí jì yóu cǐ yīn yuán shì pú sà mó hē sà bú duòshēngwén jí
于实际。’由此因缘，是菩萨摩诃萨不堕声闻及

dú jué dì jí zhèng wú shàngzhèngděng pú tí
独觉地，疾证无上正等菩提。

shànxiàn pì rú yǒurén yǒngjiàn wēiměng suǒ lì jiān gù nán
“善现，譬如有人勇健威猛，所立坚固难

kě dòngyáo xíng sè duānyánzhòngrén xǐ jiàn jù duō zuì shènggōng
可动摇，形色端严众人喜⁹³见，具多最胜功

dé shī luó cōng huì qiǎoyánshànnéngchóu duì jù biàn jù xíng zhī chù
德尸罗，聪慧巧言善能酬对，具辩具行知处

⁹³ 大正藏：慧；永乐北藏及龙藏：喜

zhī shí yú bīng jì shù xué zhì jiū jìng suǒ fáng jiān gù néng cuī duō dí
 知时，于兵技⁹⁴术学至究竟，所防坚固能摧多敌，
 yī qiè jì néng jiē shàn chéng jiù zhū gōng qiǎo chù xué zhì qióng jìn
 一切技⁹⁵能皆善成就，诸工巧处学至穷尽，
 jù niàn huì xíng yǒng hàn yí shì yú zhū jīng diǎn dé wú suǒ wèi jù cí
 具念慧行勇悍⁹⁶仪式，于诸经典得无所畏，具慈
 jù yì yǒu dà shì lì zhī tǐ wú quē zhū gēn yuán mǎn juàn shǔ zī cái
 具义有大势力，支体无缺诸根圆满，眷属资财
 wú bú jù zú zhòng rén jìng fú xī jiē qīn yǎng zhū yǒu suǒ wéi jiē néng
 无不具足，众人敬伏悉皆钦仰，诸有所为皆能
 chéng bàn shàn shì yè gù gōng shǎo lì duō yóu cǐ yīn yuán fù zhū cái
 成办，善事业故功少利多。由此因缘富诸财
 bǎo shàn néng jǐ shī duō pǐn yǒu qíng yīng gòng yǎng zhě néng gòng yǎng zhī
 宝，善能给施多品有情，应供养者能供养之，
 yīng gōng jìng zhě néng gōng jìng zhī yīng zūn zhòng zhě néng zūn zhòng zhī yīng
 应恭敬者能恭敬之，应尊重者能尊重之，应
 zàn tàn zhě néng zàn tàn zhī
 赞叹者能赞叹之。

shàn xiàn yú yì yún hé bǐ rén yóu cǐ bèi zēng xǐ yuè
 “善现，于意云何？彼人由此倍增喜跃，

shēn xīn huān yuè zì qīng wèi fǒu
 深心欢悦自庆慰不？”

shàn xiàn duì yuē rú shì shì zūn rú shì shàn shì
 善现对曰：“如是！世尊！如是！善逝！”

fó gào shàn xiàn bǐ yǒng jiàn rén chéng jiù rú shì dà xīng shèng
 佛告善现：“彼勇健人成就如是大兴盛

shì yǒu yīn yuán gù jiāng qí fù mǔ qī zǐ juàn shǔ fā qù tā
 事。有因缘故，将其父母、妻子、眷属发趣他

fāng zhōng lù jīng guò xiǎn nàn kuàng yě qí zhōng duō yǒu è shòu yuàn
 方，中路经过险难旷野，其中多有恶兽、怨

zéi yuàn jiā qián fú zhū bù wèi shì juàn shǔ xiǎo dà wú bù jīng huáng
 贼、怨家潜伏诸怖畏事，眷属小大无不惊惶。

qí rén zì shì duō zhū jì shù wēi měng yǒng jiàn shēn yì tài rán ān wèi
 其人自恃多诸技⁹⁷术，威猛勇健身意泰然，安慰

⁹⁴ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

⁹⁵ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

⁹⁶ 大正藏：捍；永乐北藏及龙藏：悍

⁹⁷ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

fù mǔ qī zǐ juànshǔ wù yǒuyōu jù bì lìng wú kǔ jí
父母、妻子、眷属：‘勿有忧惧！必令无苦，疾
dù kuàng yě zhì ān wēnchù
度旷野至安隐处。’

fù cì shànxiàn yú yì yún hé cǐ kuàng yě zhōngyuàn
“复次，善现，于意云何？此旷野中怨

hài xiàn qǐ bǐ rén jì jù yǒngjiàn jì néng cí ài zūn qīn bèi zhū qì
害现起，彼人既具勇健技⁹⁸能，慈爱尊亲备诸器

zhàng ér qì fù mǔ qī zǐ juànshǔ dú yùn zì shēn dù xiǎnnàn
仗，而弃父母、妻子、眷属，独运自身度险难

fǒu
不？”

shànxiàn duì yuē fú yě shì zūn suǒ yǐ zhě hé bǐ duō
善现对曰：“不也！世尊！所以者何？彼多

jì shù néng yú kuàng yě huàzuò bīngzhàng yǒngjiàn jīng ruì yù zhū
技⁹⁹术，能于旷野化作兵仗，勇健精锐遇¹⁰⁰诸

yuàn dí lìng bǐ jiàn zhī zì rán tuì sàn ér shě qīn ài dú yùn zì shēn dù
怨敌，令彼见之自然退散，而舍亲爱独运自身度

xiǎnkuàng yě wú yǒu shì chù rán bǐ zhuàng shì yú kuàng yě zhōng
险旷野，无有是处。然彼壮士于旷野中，

è shòu yuàn zéi wú jiā hài yì suǒ yǐ zhě hé zì shì wēiměng
恶兽、怨贼无加害意。所以者何？自恃威猛、

jù zhū jì shù wú bù wèi gù shì zūn bǐ rén yǐ shànqiǎo shù jiāng
具诸技¹⁰¹术、无怖畏故。世尊！彼人以善巧术将

zhū juànshǔ dù xiǎnkuàng yě wú suǒ sǔn hài bì zhì cūnchéng huò dà
诸眷属，度险旷野无所损害，必至村城或大

wáng dū ān lè zhī chù
王都安乐之处。”

fó gào shànxiàn zhū pú sà mó hē sà yì fù rú shì mǐnshēng
佛告善现：“诸菩萨摩诃萨亦复如是，愍生

sǐ kǔ zhū yǒuqíng lèi xì niàn ān zhù cí bēi xǐ shě shèshòu
死苦诸有情类，系念安住慈、悲、喜、舍，摄受

bō rě bō luó mì duōshū shèngshàngēn fāngbiàn shànqiǎo rú fó suǒ shuō
般若波罗蜜多殊胜善根，方便善巧如佛所说

⁹⁸ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

⁹⁹ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

¹⁰⁰ 大正藏：过；永乐北藏及龙藏：遇

¹⁰¹ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

102 chí zhūgōng dé huí xiàng wú shàngzhèngděng pú tí suī jù xiū kōng
，持诸功德回向无上正等菩提。虽具修空、
wú xiàng wú yuàn ér yú shí jì wú zuòzhèng xīn wù duòshēngwén
无相、无愿，而于实际无作证心，勿堕声闻
jí dú jué dì suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà jù dà shì lì jīng jìn jiān
及独觉地。所以者何？是诸菩萨具大势力精进坚
gù shèshòu bō rě bō luó mì duō shūshèngshàngēnfāngbiànshànqiǎo
固，摄受般若波罗蜜多，殊胜善根方便善巧，
shì bú qì shě yī qiè yǒuqíng yóu cǐ dìngnéng ān wěn wú nàn sù zhèng
誓不弃舍一切有情，由此定能安隐无难，速证
wú shàngzhèngděng pú tí
无上正等菩提。

shànxiàndāng zhī ruò shí pú sà cí xīn mǐnniàn yī qiè yǒuqíng
“善现当知！若时菩萨慈心愍念一切有情，
yuánzhūyǒuqíng yù shī ān lè shì shí pú sà chāofánǎopǐn yì chāo
缘诸有情欲施安乐，是时菩萨超烦恼品，亦超
mó pǐn jí èr shèng dì suī zhù sān mó dì ér bú zhì lòu jìn suī shàn
魔品及二乘地，虽住三摩地而不至漏尽，虽善
xí kōng ér bú zuòzhèng shànxiàndāng zhī ruò shí pú sà néngshàn ān
习空而不作证。善现当知！若时菩萨能善安
zhùkōng jiě tuōmén shì shí pú sà yú wú xiàngdìng yì néng ān zhù ér
住空解脱门，是时菩萨于无相定亦能安住，而
yú qí zhōngfāngbiànshànqiǎo bú zhèng wú xiàng yóu cǐ yīn yuánchāo èr
于其中方便善巧不证无相，由此因缘超二
shèng dì bì qù wú shàngzhèngděng pú tí
乘地，必趣无上正等菩提。

shànxiàndāng zhī rú jiān chì niǎo fēi téng xū kōng zì zài áo
“善现当知！如坚翅鸟飞腾虚空，自在翱
xiáng jiǔ bú duòluò suī yī kōng xì ér bú zhùkōng yì bù wéikōng zhī
翔久不堕落，虽依空戏而不住空，亦不为空之
suǒ jū ài yīng zhī pú sà yì fù rú shì suī xí kōng wú xiàng
所拘碍，应知菩萨亦复如是，虽习空、无相、
wú yuàn jiě tuōmén ér bú zhùkōng wú xiàng wú yuàn nǎi zhì fó
无愿解脱门，而不住空、无相、无愿，乃至佛
fǎ wèi jí yuánmǎn zhōng bù yī bǐ yǒng jìn zhū lòu
法未极圆满，终不依彼永尽诸漏。

102 大正藏：许；永乐北藏及龙藏：说

shànxiàndāng zhī rú yǒuzhuàng fū shànxiánshè shù yù xiǎn
“善现当知！如有壮夫善闲射术，欲显

jǐ jì yǎngshè xū kōng wèi lìng kōngzhōngjiàn bú duò dì fù yǐ hòu
己技¹⁰³仰射虚空，为令空中箭不堕地，复以后

jiànshè qiánjiànkuò rú shì zhǎnzhuǎnjīng yú duō shí jiàn jiànxiāngchéng
箭射前箭筈，如是展转经于多时，箭箭相承

bú lìng qí duò ruò yù lìng duòbiàn zhǐ hòujiàn ěr shí zhū jiàn fāng dùn tuó
不令其堕，若欲令堕便止后箭，尔时诸箭方顿堕

luò yīng zhī pú sà yì fù rú shì xíngshēn bō rě bō luó mì duō shè
落；应知菩萨亦复如是，行深般若波罗蜜多，摄

shòu shū shèng fāng biàn shàn qiǎo nǎi zhì wú shàng zhèng děng pú tí yīn xíng
受殊胜方便善巧，乃至无上正等菩提因行

shàngēn wèi jiē chéng shú zhōng bù zhōng dào zhèng yú shí jì ruò shí
善根未皆成熟，终不中道证于实际，若时

wú shàng zhèng děng pú tí yīn xíng shàngēn yī qiè chéng shú ěr shí pú
无上正等菩提因行善根一切成熟，尔时菩

sà fāng zhèng shí jì biàn dé wú shàng zhèng děng pú tí
萨方证实际，便得无上正等菩提。

shì gù shànxiàn zhū pú sà mó hē sà xíngshēn bō rě bō luó
“是故，善现，诸菩萨摩诃萨行深般若波罗

mì duō shèshòu shū shèng fāng biàn shàn qiǎo jiē yīng rú shì yú shēn fǎ
蜜多，摄受殊胜方便善巧，皆应如是于深法

xìngshěn dì guānchá ruò zhū fó fǎ wèi jí yuánmǎn bù yīng zuò zhèng
性审谛观察，若诸佛法未极圆满不应作证。”

ěr shí shànxiàn biàn bó fó yán zhū pú sà mó hē sà shèn wéi
尔时，善现便白佛言：“诸菩萨摩诃萨甚为

xī yǒu néng wéi nán shì wèi suī xíng kōng ér bú zhù kōng suī xiàn rù
希有，能为难事，谓虽行空而不住空，虽现入

kōng dìng ér bù zhèng shí jì
空定而不证实际。”

fó gào shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō suǒ yǐ
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。所以

zhě hé shì zhū pú sà yú yǒuqíng lèi shì bú qì shě wèi fā rú shì shū
者何？是诸菩萨于有情类誓不弃舍，谓发如是殊

shèng miào yuàn ruò zhū yǒuqíng wèi dé jiě tuō wǒ zhōng bù shě jiā xíng
胜妙愿：‘若诸有情未得解脱，我终不舍加行

¹⁰³ 大正藏：伎；永乐北藏及龙藏：技

shàngēn shànxiàndāng zhī shì zhū pú sà yóu qǐ rú shì guǎng dà xīn
善根。’善现当知！是诸菩萨由起如是广大心
gù wèi yù jiě tuō yī qiè yǒuqíng suī yǐn fā kōng wú xiàng wú
故，为欲解脱一切有情，虽引发空、无相、无
yuàn sān sān mó dì ér yóu shè shòu fāng biàn shàn qiǎo bú zhèng shí jì
愿三三摩地，而由摄受方便善巧不证实际。
suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà fāng biàn shàn qiǎo suǒ hù chí gù cháng
所以者何？是诸菩萨方便善巧所护持故，常
zuò shì niàn wǒ zhōng bù shě yī qiè yǒuqíng ér qù yuán jì yóu qǐ
作是念：‘我终不舍一切有情而趣圆寂。’由起
cǐ niàn fāng biàn shàn qiǎo gù yú zhōng jiān bú zhèng shí jì
此念方便善巧，故于中间不证实际。

fù cì shànxiàn ruò zhū pú sà yú shēn chù huò yǐ guān
“复次，善现，若诸菩萨于甚深处或已观

chá huò dāng guān chá wèi kōng wú xiàng wú yuàn děng chí sān jiě
察、或当观察，谓空、无相、无愿等持三解
tuō mén suǒ xíng zhī chù shì zhū pú sà héng zuò shì niàn yǒuqíng cháng
脱门所行之处。是诸菩萨恒作是念：‘有情长
yè qǐ yǒuqíng xiǎng xíng yǒu suǒ dé yǐn shēng zhǒng zhǒng xié è jiàn qù
夜起有情想行有所得，引生种种邪恶见趣，
lún huí shēng sǐ shòu kǔ wú qióng wǒ wèi duàn bǐ xié è jiàn qù yīng
轮回生死受苦无穷。我为断彼邪恶见趣，应
qiú wú shàng zhèng děng pú tí wèi zhū yǒuqíng shuō shēn kōng fǎ lìng
求无上正等菩提，为诸有情说深空法，令
duàn bǐ zhí chū shēng sǐ kǔ shì gù suī xué kōng jiě tuō mén ér yú
断彼执出生死苦。是故虽学空解脱门，而于
zhōng jiān bú zhèng shí jì shànxiàndāng zhī shì zhū pú sà yóu qǐ cǐ
中间不证实际。’善现当知！是诸菩萨由起此
niàn fāng biàn shàn qiǎo suī yú zhōng jiān bú zhèng shí jì ér bú tuì shī
念方便善巧，虽于中间不证实际，而不退失
sì wú liàng dìng suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà shēn shēn bō rě bō luó
四无量定。所以者何？是诸菩萨甚深般若波罗
mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù bèi zēng bái fǎ zhū gēn jiàn lì
蜜多方便善巧所摄受故，倍增白法诸根渐利，
lì jué dào zhī zhuǎn fù zēng yì
力、觉、道支转复增益。

fù cì shànxiàn shì zhū pú sà héng zuò shì niàn yǒuqíng
“复次，善现，是诸菩萨恒作是念：‘有情

cháng yè xíngzhūxiàngzhōng qǐ zhǒngzhǒng zhí yóu sī lún zhuǎnshòu kǔ
长夜行诸相中起种种执，由斯轮转受苦

wú qióng wǒ wèiduàn bǐ zhūxiàng zhí gù yīng qiú wú shàngzhèngděng
无穷。我为断彼诸相执故，应求无上正等

pú tí wèi zhū yǒuqíngshuō wú xiàng fǎ lìng duànxiàng zhí chūshēng sǐ
菩提，为诸有情说无相法，令断相执出生死

kǔ yóu sī shuò rù wú xiàngděng chí shànxiàndāng zhī shì zhū pú
苦，由斯数入无相等持。’善现当知！是诸菩

sà yóuxiānchéng jiù fāngbiànshànqiǎo jí suǒ qǐ niàn suī shuòxiàn rù wú
萨由先成就方便善巧及所起念，虽数现入无

xiàngděng chí ér yú zhōngjiān bú zhèng shí jì suī yú zhōngjiān bú
相等持，而于中间不证实。虽于中间不

zhèng shí jì ér bú tuì shī cí bēi xǐ shě jí zhū yú dìng
证实，而不退失慈、悲、喜、舍及诸余定。

suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà shēnshēn bō rě bō luó mì duōfāngbiàn
所以者何？是诸菩萨甚深般若波罗蜜多方便

shànqiǎosuǒshèshòu gù bèi zēngbái fǎ zhūgēnjiàn lì lì jué
善巧所摄受故，倍增白法诸根渐利，力、觉、

dào zhī zhuǎn fù zēng yì
道支转复增益。

fù cì shànxiàn shì zhū pú sà héngzuò shì niàn yǒuqíng
“复次，善现，是诸菩萨恒作是念：‘有情

cháng yè qí xīn cháng qǐ chángxiǎng lè xiǎng wǒ xiǎng jìngxiǎng
长夜其心常起常想、乐想、我想、净想，

yóu cǐ yǐn shēngdiāndǎo zhí zhuó lún huíshēng sǐ shòu kǔ wú qióng wǒ
由此引生颠倒执著，轮回生死受苦无穷。我

wèiduàn bǐ sì diāndǎo gù yīng qiú wú shàngzhèngděng pú tí wèi zhū
为断彼四颠倒故，应求无上正等菩提，为诸

yǒuqíngshuō wú dào fǎ wèishuōshēng sǐ wú cháng wú lè wú wǒ
有情说无倒法，谓说生死无常、无乐、无我、

wú jìng wéiyǒu nièpánwēimiào jì jìng jù zú zhǒngzhǒngzhēn shí gōng
无净，唯有涅槃微妙寂静，具足种种真实功

dé yóu sī shuò rù wú yuànděng chí shànxiàndāng zhī shì zhū pú
德。由斯数入无愿等持。’善现当知！是诸菩

sà yóuxiānchéng jiù fāngbiànshànqiǎo jí suǒ qǐ niàn suī shuòxiàn rù wú
萨由先成就方便善巧及所起念，虽数现入无

yuànděng chí ér zhū fó fǎ wèi jí yuánmǎn zhōng bù zhōngjiānzhèng
愿等持，而诸佛法未极圆满，终不中间证

yú shí jì suī yú zhōngjiān bú zhèng shí jì ér bú tuì shī cí bēi
于实际。虽于中间不证实际，而不退失慈、悲、
xǐ shě jí zhū yú dìng suǒ yǐ zhě hé shì zhū pú sà shēnshēn bō rě
喜、舍及诸余定。所以者何？是诸菩萨甚深般若
bō luó mì duō fāng biàn shàn qiǎo suǒ shè shòu gù bèi zēng bái fǎ zhū gēn
波罗蜜多方便善巧所摄受故，倍增白法诸根
jiàn lì lì jué dào zhī zhuǎn fù zēng yì
渐利，力、觉、道支转复增益。

fù cì shànxiàn shì zhū pú sà héngzuò shì niàn yǒuqíng
“复次，善现，是诸菩萨恒作是念：‘有情
cháng yè xiān yǐ xíngyǒusuǒ dé jīn yì xíngyǒusuǒ dé xiān yǐ xíngyǒu
长夜先已行有所得，今亦行有所得，先已行有
xiàng jīn yì xíngyǒuxiàng xiān yǐ xíngdiāndǎo jīn yì xíngdiāndǎo
相，今亦行有相，先已行颠倒，今亦行颠倒，
xiān yǐ xíng hé hé xiǎng jīn yì xíng hé hé xiǎng xiān yǐ xíng xū wàng
先已行和合想，今亦行和合想，先已行虚妄
xiǎng jīn yì xíng xū wàngxiǎng xiān yǐ xíng xié jiàn jīn yì xíng xié jiàn
想，今亦行虚妄想，先已行邪见，今亦行邪见，
yóu sī lún zhuǎnshòu kǔ wú qióng wǒ wèiduàn bǐ rú shì guò shī yīng
由斯轮转受苦无穷。我为断彼如是过失，应
qiú wú shàngzhèngděng pú tí wèizhū yǒuqíngshuōshēnshēn fǎ lìng bǐ
求无上正等菩提，为诸有情说甚深法，令彼
guò shī jiē yǒngduànchú bú fù lún huí shòushēng sǐ kǔ sù zhèng
过失皆永断除，不复轮回受生死苦，速证
cháng lè zhēnjìng niè pán shànxiàndāng zhī shì zhū pú sà yóushēnmǐn
常乐真净涅槃。’善现当知！是诸菩萨由深愍
niàn yī qiè yǒuqíng chéng jiù shūshèngfāngbiànshànqiǎo shēnshēn bō
念一切有情，成就殊胜方便善巧；甚深般
rě bō luó mì duō suǒ shè shòu gù yú shēn fǎ xìngchángyào guānchá
若波罗蜜多所摄受故，于深法性常乐观察，
wèikōng wú xiàng wú yuàn wú zuò wú shēng wú miè wú qǐ
谓空、无相、无愿、无作、无生、无灭、无起、
wú jìn wú xìng shí jì shànxiàndāng zhī shì zhū pú sà chéng jiù
无尽、无性、实际。善现当知！是诸菩萨成就
rú shì shūshèng zhì jiàn ruò duò wú xiàng wú zuò zhī fǎ huò zhù sān jiè
如是殊胜智见，若堕无相无作之法或住三界，
jù wú shì chù shànxiàndāng zhī shì zhū pú sà chéng jiù rú shì shū
俱无是处。善现当知！是诸菩萨成就如是殊

shèngōng dé shě zhū yǒuqíng ér qù yuán jì bú zhèng wú shàngzhèng
胜 功德，舍诸有情而趣圆寂，不证无上正

děng pú tí ráo yì yǒuqíng dìng wú shì chù
等菩提饶益有情，定无是处。

大般若波罗蜜多经卷第五百五十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó bō rě huì shàng fó pú sà
南無般若会上佛菩萨 (合掌三称)

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé 愿以此功德	zhuāngyán fó jìng tǔ 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn 上报四重恩	xià jì sān tú kǔ 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě 若有见闻者	xī fā pú tí xīn 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn 尽此一报身	tóngshēng jí lè guó 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛.一切菩萨摩诃萨.摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪